ÁRVAHÁZI NAPTÁR

KIADJA:

A LIGONIERI BETHLEN OTTHON

ALMANAC

OF THE

BETHLEN HOME OF LIGONIER, PA.

SZERKESZTETTE — EDITED BY:

REV. LOUIS NÁNÁSSY

ÁRVAATYA — SUPERINTENDENT

ÁRA--PRICE: 50 CENTS

1942

The
FIRST NATIONAL BANK
in Ligonier

●

Felajánlja teljes banki szolgálatait és minden szakosztályában várja az uj üzletfeleket. Chekbetétek gondos és pontos figyelemben részesülnek. A kamatozó betétekre félévenként 1 per cent kamatot fizetünk. Safe deposit box kapható; a bérlet évenként $2.00 és feljebb. Megfelelő biztositék mellett kölcsönöket adunk.

Ez a bank szivesen segiti Önt akármilyen problémájában. Jöjjön hozzánk és ismerkedjék meg velünk.

●

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORP.

Árvaházi Naptár

KIADJA:

A LIGONIERI BETHLEN OTTHON

ALMANAC

OF THE

BETHLEN HOME OF LIGONIER, PA.

SZERKESZTETTE—EDITED BY:

REV. LOUIS NÁNÁSSY

ÁRVAATYA—SUPERINTENDENT

ÁRA: 50 CENT

A NAPTÁR TISZTA JÖVEDELME A LIGONIERI BETHLEN OTTHON ÁRVÁIT ÉS ÖREGEIT ILLETI

1942

EXPERT PRINTING CO. 103 HAZELWOOD AVE., PITTSBURGH, PA.

TÁJÉKOZTATÁS AZ 1942-IK ÉVRE

Az 1942-ik esztendő az Egyesült Államok megalapitásának 166-ik bevégző és 167-ik kezdő esztendeje.

A zsidók számitása szerint az 1942-ik esztendő az 5703-ik év. A japán időszámitás szerint 2562-ik, a mohamedánok számitása szerint az 1361-ik esztendő.

A Krisztus születése óta	1942	év	telt	el
A római birodalom bukása óta	1465	"	"	"
A puskapor feltalálása óta	696	"	"	"
A nyomda feltalálása óta	502	"	"	"
Amerika felfedezése óta	480	"	"	"
A reformáció óta	425	"	"	"
A dohánynak Európába vitele óta	382	"	"	"
A gőzhajó feltalálása óta	237	"	"	"
Washington György születése óta	216	"	"	"
Az Egyesült Államok megalapitása óta	166	"	"	"
A telegráf feltalálása óta	105	"	"	"
A fényképezés feltalálása óta	104	"	"	"
A telefon feltalálása óta	66	"	"	"
Az Amerikai Magyar Ref. Egyesület megalapitása óta	46	"	"	"
A Bethlen Otthon megalapitása óta	21	"	"	"

VÁLTOZÓ ÜNNEPEK

Hetvened vasárnap	február 1
Hamvazó szerda	február 18
Virágvasárnap	március 29
Nagypéntek	április 3
Husvét	április 5
Áldozó csütörtök	május 14
Pünkösd	május 24
Szentháromság vasárnap	junius 31
Advent első vasárnapja	november 29

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK ÜNNEPEI

Január 1. Ujév.

Február 12. A. Lincoln születésnapja: egyes északi államokban törvényes ünnep.

Február 22. A Washington György születésnapja.

Május 30. Memorial Day, a háboruban elesett katonák emlékére.

Junius 14. Flag Day. A zászló ünnepnapja.

Julius 4. A függetlenségi nyilatkozat aláirásának emléknapja.

Szeptember első hétfője. Labor Day, a munka ünnepe.

Október 12. Columbus Day.

November 26. Hálaadási nap az elnök parancsára.

December 25. Karácsony.

A déli államokban január 19-ike a Lee születésnapja, április 26-ika a konfederáció emléke North és South Carolinában, junius 3-ika a Jefferson születésnapja.

Az Amerikai Magyar Református Egyesület

A VEZÉRTESTÜLET TAGJAI:

Dr. UJLAKI FERENC elnök, Toledo, O.; FIÓK ALBERT alelnök, Pittsburgh, Pa.; MOLNÁR ISTVÁN titkár, KIRÁLY IMRE pénztárnok, VASVÁRY ÖDÖN számvevő, BORSY-KEREKES GYÖRGY szervező-titkár, Washington, D. C.; Dr. NÁNÁSSY LAJOS árvaatya, Ligonier, Pa.; ESTU JÁNOS, Pittsburgh, Pa.: KOVÁCHY M. GYÖRGY, Cleveland, O.; KÖTELES ISTVÁN, Bridgeport, Conn.; PAPP KÁROLY, New Brunswick, N. J.; TÉGLÁSSY PÁL, Pittsburgh, Pa.; Dr. VINCZE KÁROLY, Perth Amboy, N. J.

●

ÉLETBIZTOSITÁS ÉS BETEGSEGÉLY A LEGMODERNEBB MÓDOZATOK MELLETT. — OTTHON A MAGYAR ÁRVÁK ÉS ÖREGEKNEK.

●

— TÁRSASUTAZÁSOK MAGYARORSZÁGBA. —

●

KÉRJEN FELVILÁGOSITÁST:

FIELD SECRETARY

THE HUNGARIAN REFORMED FEDERATION OF AMERICA

1726 PENNSYLVANIA AVENUE, N. W. KOSSUTH BUILDING
WASHINGTON, D. C.

(Az egyesület tulajdonát képező központi iroda a Fehér Háztól 200 lépésnyi távolságban van.)

Minden nagyobb magyar telepen van a Református Egyesületnek osztálya.

Az Egyesületnél a központi szervező-titkár irányitása mellett hat kerületi szervező s mintegy 200 helyi megbizott dolgozik.

●

Magyar református embernek első sorban ebben az Egyesületben van a helye! Másvallásu honfitársainkat is szivesen látjuk.

Január

31 nap.

Régente:
Vizöntőhava

Télhó.

Boldog-asszony-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Csütörtök	Ujév. Zwingli* 1484.	I. Pét. 2:12-19.
2	Péntek	Ábel, Béla, Seth	Luk. 7.
3	Szombat	Énok, Benjámin	Fil. 2:1-11.
1. VASÁRNAP.		Karácsony után való II. Vasárnap. A pásztorok a gyermek Jézusnál. Luk. 2:33-40. Kegyelem alatt vagyunk. Róm. 6:12-18	
4	Vasárnap	Titus, Leona	I. Pét. 4:12-19.
5	Hétfő	Noé. Simon	Ján. 5.
6	Kedd	Vizkereszt	Máté 2:1-12.
7	Szerda	Attila. Metuzsálem	Ján. 6:26-71.
8	Csütörtök	Mercel	Ján. 7.
9	Péntek	Szörény, Sem.	Ján. 8:1-20.
10	Szombat	Melánia	Ján. 8:21-50.
2. VASÁRNAP.		Vizkereszt utáni I. Vasárnap. A tizenkétéves Jézus. Luk. 2:41-52. Élő áldozatunk. Róm. 12:1-5.	
11	Vasárnap	Ágota	Ján. 9.
12	Hétfő	Poitiersi Hilár †367.	Márk 3:20-35.
13	Kedd	Vidor	Ján. 10:22-42.
14	Szerda	Bódog. Révész I. *1826.	Márk 1:1-20.
15	Csütörtök	Loránt, Lasco †1560.	Márk 1.21-45.
16	Péntek	Gusztáv, Révész B. *1816.	Márk 2.
17	Szombat	Antal †356.	Márk 3:1-19.
3. VASÁRNAP.		Vizkereszt utáni II. Vasárnap. A Kánai menyegző. Ján. 2:1-11. Ker. Kötelességek. Róm. 12:6-16.	
18	Vasárnap	Piroska, Ebrárd *1818.	Márk 4.
19	Hétfő	Sára. Heidelbergi Káté	Márk 5, 6:1-6.
20	Kedd	Hans Lacks 1576.	Márk 6:30-56.
21	Szerda	Ágnes, Kun Bert. *1817.	Márk 7:1-23.
22	Csütörtök	Artur, Fejes I. *1838.	Márk 7:24-37.
23	Péntek	Ézsaiás, Zelma	Márk 9.
24	Szombat	Taddeus	Márk 10:1-3-.
4. VASÁRNAP.		Vizkereszt utáni III. Vasárnap. A Kapernaumi százados. Mát. 8:1-13. A ker. bosszu. Róm. 12:16-21.	
25	Vasárnap	Saul Megtérése, Pál	Luk. 3.
26	Hétfő	Polykarpus †155, Báthory	Luk. 4.
27	Kedd	Tertullián †220.	Luk. 5.
28	Szerda	Károly	Luk. 6:1-19.
29	Csütörtök	Eusébius *340.	Luk. 7.
30	Péntek	Márton, Lactantius	Luk. 8.
31	Szombat	Fábján, Virgilia	Luk. 9:1-36.

KEZDJE UJ ÉVÉT OKOS TAKARÉKOSSÁGGAL!

VEGYEN ÉLETBIZTOSITÁST!

A legjobb feltételeket adja

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

A Bethlen Otthon történetében az ujév fejlődést jelent. Épületet vásároltunk, azt átalakitottuk és megtoldtuk. Az aggmenházat teljesen renováltuk. Adományt kérünk mindenkitől az épitési alapra.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

A hold fényváltozásai

Holdtölte január 2.
Utolsó negyed január 10.
Ujhold január 16.
Első negyed január 24.

Február
28 nap.
Régente:
Halakhava.

Télutó.
Bőjtelő-
hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
5. VASÁRNAP.		Hetvened Vasárnap. A szőlőmunkások. Máté 20:1-16. Versenyfutás. I. Kor. 9:24-10:5.	
1	Vasárnap	Ignác	Luk. 6:20-49.
2	Hétfő	Jézus bem. a templomban, Karolina	Luk. 2:21-40.
3	Kedd	Balázs	Luk. 9:37-62.
4	Szerda	Veronika, Rákóczi Zs. †1652.	Luk. 10.
5	Csütörtök	Ágota	Luk. 11:1-36.
6	Péntek	Dorottya, Jób	Luk. 11:37-54.
7	Szombat	Tódor	Luk. 12:1-21
6. VASÁRNAP.		Hatvanad Vasárnap. Példázat a magvetőről. Luk. 8:4-15. Pál dicsősége a munkában és szenvedésben. II. Kor. 11:9-12:9.	
8	Vasárnap	Salamon, Aranka	Luk. 12:22-35.
9	Hétfő	Appolónia	Luk. 13:1-21.
10	Kedd	Árpád	Luk. 14.
11	Szerda	Dezső	Luk. 15.
12	Csütörtök	Lincoln, Balogh P. *1792.	Luk. 16
13	Péntek	Ella	Luk. 17:20-37.
14	Szombat	Bálint	Luk. 18:1-30.
7. VASÁRNAP.		Ötvened Vasárnap. A vak meggyógyitása. Luk. 18:31-43. A szeretet dicsősége. I. Kor. 13:1-13.	
15	Vasárnap	Zoltán	Luk. 19:1-28.
16	Hétfő	Juliánna, Melanchton *1498.	Luk. 19:29-20:8.
17	Kedd	Konstantin, Hushagyó kedd	Luk. 20:9-21:4.
18	Szerda	Simon, Luther †1546, Hamv. szerda	Luk. 21:5-37
19	Csütörtök	Zsuzsánna	Luk. 22:1-30.
20	Péntek	Aladár	Márk. 15:16-47.
21	Szombat	Eleanóra	Ján 12:20-37.
8. VASÁRANP.		Bőjtben I. Vasárnap. Jézus megkisértése. Máté 4:1-11. Krisztus szolgái. II. Kor. 6:1-10.	
22	Vasárnap	Washington.	Máté 20:17-33.
23	Hétfő	Alfréd	Máté 21.
24	Kedd	Mátyás ap. Debreceni zsinat 1567.	Máté 22.
25	Szerda	Géza	Máté 23.
26	Csütörtök	Ákos	Máté 6:1-18.
27	Péntek	Zakariás	Máté 24:1-31.
28	Szombat	Elemér, Döllinger *1799.	Máté 24:32-51.

A ligonieri hideg telet az áldozatos adakozók nagyban enyhithetik. Igy vásárolhatunk meleg téli ruhát gyermekeinknek és öregeinknek.

FARSANGBAN SE FELEDKEZZÉK MEG MAGÁRÓL...

BIZTOSITSA ÉLETÉT CSALÁDJA JAVÁRA

Szivesen szolgál felvilágositással

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |

A hold fényváltozásai

Holdtölte február 1.
Utolsó negyed február 8.
Ujhold február 15.
Első negyed február 22.

Márczius 31 nap.

*

Régente: Koshava.

Tavaszelő.

*

Bőjtmás-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
9. VASÁRNAP.		Bőjtben II. Vasárnap. A kanaánita asszony. Máté 15:21-28. Buzditás szent életre. II. Thesz. 4:1-7.	
1	Vasárnap	Albin	Luk. 22:31-71.
2	Hétfő	Lujza	Luk. 23:1-12.
3	Kedd	Kornélia, Bod P. †1769.	Luk. 23:13-32.
4	Szerda	Flórián	Márk. 10:32-52.
5	Csütörtök	Perpetua	Márk 11.
6	Péntek	Jenő, Ursinus †1538.	Márk 12.
7	Szombat	Tamás	Márk 13.
10. VASÁRNAP.		Bőjtben III. Vasárnap. Jézus ördögöt üz ki. Luk. 11:14-28. Az Isten követői. Ef. 5:1-9.	
8	Vasárnap	Zoltán, Method és Cyril	Márk 14.
9	Hétfő	Franciska	Márk 15.
10	Kedd	Olimpia	Máté 24:32-51.
11	Szerda	Aladár	Máté 25.
12	Csütörtök	Gergely	Máté 26:1-16.
13	Péntek	Rudolf	Máté 26:17-35.
14	Szombat	Matild	Máté 26:36-56.
11. VASÁRNAP.		Bőjtben IV. Vasárnap. Jézus ötezer embert vendégel meg. Ján. 6:1-15. Az igéret gyermekei. Gal. 4:21-31.	
15	Vasárnap	Kristóf, Olevianus †1587.	Máté 27:32-50
16	Hétfő	Henriette	Máté 27:51-66.
17	Kedd	Gertrud	Ján. 11.
18	Szerda	Sándor	Ján. 12.
19	Csütörtök	József	Ján 13:1-30.
20	Péntek	Benedek	Ján. 13:31-14 r.
21	Szombat	Hubart, Szikszai Gy. *1738.	Ján. 15.
12. VASÁRNAP.		Bőjtben V. Vasárnap. Jézust meg akarják kövezni. Ján. 8:46-59. A mi főpapunk. Zsid. 9:11-15.	
22	Vasárnap	Katalin	Ján. 16.
23	Hétfő	Bartimeus, Farkas J. *1833.	Ján. 17.
24	Kedd	Dániel, Ruyter *1607.	Jel. 1.
25	Szerda	Manó	Jel. 2.
26	Csütörtök	Hermás pászt., II. Helv. Hitv. 1536.	Jel. 3.
27	Péntek	Hajnalka	Jel. 4, 5.
28	Szombat	Gedeon, Comenius *1592.	Jel. 6.
13. VASÁRNAP.		Virágvasárnap. Krisztus bevonulása Jeruzsálembe. Máté 21:1-9. Krisztus megaláztatása és felmagasztalása. Fil. 2:5-11.	
29	Vasárnap	Jeremiás	Jel. 7, 8.
30	Hétfő	Mária és Mártha	Jel. 9, 10.
31	Kedd	Timótheus ap., Cartesius †1596.	Jel. 11, 12.

A BŐJTI IDŐSZAK MEGGONDOLÁSRA KÉSZTET...

GONDOSKODOTT MÁR HITVESÉRŐL?

A legnagyobb változatát nyujtja az életbiztositásoknak

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Az igazi böjt az, ha megszegjük kenyerünket az éhezőnek. Küldje be adományát minél hamarabb a ligonieri Bethlen Otthonba.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

A hold fényváltozásai

Holdtölte március 2.
Utolsó negyed március 9.
Ujhold március 16.
Első negyed március 24.

Aprilis
30 nap.
*
Régente:
Bikahava.

Tavaszhó.
*
Szent-
György-
hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Szerda	Hugó, Erdélyi János *1814.	Jel. 13.
2	Csütörtök	Nagycsütörtök, Áron	Ján. 6.
3	Péntek	Nagypéntek, Ambrus †397.	Zsid. 10.
4	Szombat	Nagyszombat, Izidor.	Luk. 23:32-49.
14. VASÁRNAP.		Husvétvasárnap. A Krisztus feltámadása. Krisztus a mi husvéti bárányunk. I. Kor. 5:6-8.	Márk 6:1-18.
5	Vasárnap	Vince, Kármán †1795.	Luk. 24:1-12.
6	Hétfő	Celestin	Ap. Csel. 2:22-27.
7	Kedd	Herman	I. Kor. 15.
8	Szerda	Lidia	Róm. 6.
9	Csütörtök	Erkhárt, Nagyenyedi zsin. 1564.	Róm. 8.
10	Péntek	Zoltán	Jel. 14:1-13
11	Szombat	Leo	Jel. 14:14-20.
15. VASÁRNAP.		Husvét után való I. Vasárnap. Jézus megjelen a tanitványoknak. Ján. 20:19-31. A diadalmas hit. I. Ján. 5:4-12.	
12	Vasárnap	Gyula	Jel. 15.
13	Hétfő	Justin vért. Nantesi ed. 1598.	Jel. 16:1-8.
14	Kedd	Tibor, Dobos *1804	Jel. 16:9-21.
15	Szerda	Atala	Jel. 17.
16	Csütörtök	Lambert	Jel. 18.
17	Péntek	Luther Wormsban, Lórántffy Zs.	Jel. 19:1-10.
18	Szombat	Melanchton †1560.	Zsid. 8.
16. VASÁRNAP.		Husvét után való II. Vasárnap. A jó pásztor. Ján. 10:11-16. Krisztus példaadása. I. Pét. 2:21-25.	
19	Vasárnap	Anselm †1109.	Zsid. 9.
20	Hétfő	Bugenhagen †1558.	I. Kor. 3
21	Kedd	Origines †254.	Jel. 19:11-21.
22	Szerda	Szotér, Nagy Péter pk. *1819.	Jel. 20.
23	Csütörtök	Béla	Jel. 21:1-8.
24	Péntek	György	Jel. 21:9-27.
25	Szombat	Márk ev., Őri Fülöp *1739.	Jel. 22.
17. VASÁRNAP.		Husvét után való III. Vasárnap. Krisztus vigasztalja tanitványait. Ján. 16:16-23. Ker. feladatok.	I. Pét. 2:11-20.
26	Vasárnap	Áron	I. Ján. 1.
27	Hétfő	Rebeka	I. Ján. 2.
28	Kedd	Valéria	Zsid. 4.
29	Szerda	Jákób. Albertina	Zsid. 5.
30	Csütörtök	Katalin, Meletius †381.	Zsid. 6.

A VÁLTOZÓ IDŐJÁRÁS BETEGGÉ TEHETI!

BIZTOSITSON MAGÁNAK BETEGSEGÉLYT!

Heti $5.00 vagy $10.00 betegsegélyt fizet

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

A feltámadás ünnepe után az uj életre kelt emberek megmutatják az ő hitüket jócselekedetek által. Gyakoroljuk ezt a jócselekedetet a Bethlen Otthon lakóival szemben.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |

A hold fényváltozásai

Holdtölte április 1 és 30.
Utolsó negyed április 7.
Ujhold április 15.
Első negyed április 23.

Május 31 nap.

Régente: Ikrekhava.

Tavaszutó. Pünkösdhava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Péntek	Fülöp és Jakab ap.	I. Ján. 3.
2	Szombat	Athanáz *323, Szegedi Kiss †1572.	I. Ján. 4.
18. VASÁRNAP.		Husvét után való IV. Vasárnap. Krisztus Vigasztalót igér. Ján. 16:5-15. Ajándékok és kötelességek. I. Pét. 2:11-20.	
3	Vasárnap	Irma, Pósaházi *1686.	I. Ján. 5.
4	Hétfő	Flórián. Wicklif elitél. 1415.	Ján. ev. 1.
5	Kedd	Bölcs Frigyes 1525.	Ján. ev. 2.
6	Szerda	Dam. János	Ján. ev. 3.
7	Csütörtök	Silász, Budai É. *1766.	Ján. ev. 4.
8	Péntek	Naz. Gergely †389.	Ján. ev. 7.
9	Szombat	Zinzendorf †1760.	Ján. 8:31-59.
19. VASÁRNAP.		Husvét után való V. Vasárnap. Buzditás imádkozásra. Ján. 16:23-20. Az Ige hallgatói és megtartói. Jak. 1:22-27.	
10	Vasárnap	Antal, Pápai Páriz *1649.	Ján. 17.
11	Hétfő	Arndt János †1621.	Ján. 18.
12	Kedd	Illés prof., Pongrác	Ján. 19.
13	Szerda	Szervác	Zsid. 1.
14	Csütörtök	Áldozó Csütörtök, Bonifác	Márk. 16:14-20.
15	Péntek	Mózes, Gerezsdi egyes. 1833.	Zsid. 2.
16	Szombat	Florisi Joakhim *1202, Vitringa	Zsid. 3.
20. VASÁRNAP.		Áldozócsütörtök után való Vasárnap. A Vigasztaló bizonyságtétele. Ján. 15:26-16:1. Isten kegyelm. sáfárai. I. Pét. 4:7-11.	
17	Vasárnap	Paszkál	II. Kir. 2:1-14.
18	Hétfő	Erik, Keserüi Dayka *1633.	Dán. 9:1-12.
19	Kedd	Ivó	130. Zs. Ján. 20.
20	Szerda	Bernát	6. Zsolt. Ján. 21.
21	Csütörtök	Timótheus	Ezek. 37:1-14.
22	Péntek	Nagy Konstant †337	32. Zsolt.
23	Szombat	Dezső, Savanarola †1498.	51. Zsolt.
21. VASÁRNAP.		Pünkösdvasárnap. A Vigasztaló. Ján. 14:23-31. A Szentlélek kitöltetése. Ap. Csel. 2:1-13.	
24	Vasárnap	Eszter	Jóel 3.
25	Hétfő	Orbán, Szász Dom. *1838.	II. Móz. 19, Gal. 3.
26	Kedd	Aladár, Beda †735.	Gal. 5, I. Kor. 12.
27	Szerda	Kálvin †1567.	Róm. 12.
28	Csütörtök	Emil	I. Róm. 14.
29	Péntek	Prágai Jeromos †1416.	Róm. 6:19-7. r.
30	Szombat	Memorial Day, Fáy A. *1786.	Róm. 8.
22. VASÁRNAP.		Szentháromságvasárnap. Krisztus beszélgetése Nikodémussal. Ján. 3:1-15. A Szentháromság titka. Róm. 11:33-36.	
31	Vasárnap	Peronella, Bres Gidó *1567.	Ján. 9.

A mennybe ment Jézus az árvákat reánk bizta. Azt várja, hogy minden férfi irgalmas samaritánus és minden nő Tábitha legyen.

HA SZÉP IS A TAVASZ: EGYSZER VÉGE LESZ!

BIZTOSITSA CSALÁDJÁT HALÁLA ESETÉRE

azonnal felel tudakozódó levelére

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed május 7.
Ujhold május 15.
Első negyed május 23.
Holdtölte május 30.

Junius
30 nap.
*
Régente:
Rákhava.

Nyárelő.
*
Szent-Iván
hava

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Hétfő	Jusztin	Ján. 10.
2	Kedd	Anna	Ján. 11.
3	Szerda	Klotild	Ján.. 12.
4	Csütörtök	Kerény	Ján. 13.
5	Péntek	Norbert †1134.	Ján. 14.
6	Szombat	Gottschalk †868.	Ján. 15.
23. VASÁRNAP.		**Szentháromságvasárnap utáni I. Vasárnap.** A gazdag és Lázár. Luk. 16:19-31. Isteni szeretet. I. Ján. 4:16-21.	
7	Vasárnap	Róbert	Ján. 16.
8	Hétfő	Medárd, I. Rákóczi Gy. *1593.	Ap. Csel. 1.
9	Kedd	Felix	Ap. Csel. 2.
10	Csütörtök	Margit, Apácai Cseri *1625.	Ap. Csel. 3.
11	Péntek	Barnabás	Ap. Csel. 4.
12	Péntek	Klaudius	Ap. Csel. 5.
13	Szombat	Tóbiás	Ap. Csel. 6.
24. VASÁRNAP.		**Szentháromságvasárnap utáni II. Vasárnap.** A nagy vacsora. Luk. 14:16-24. Buzditás felebaráti szeretetre. I. Ján. 3:13-18.	
14	Vasárnap	Vazul, Flag-day	Ap. Csel. 7.
15	Hétfő	Víd, Szász K. *1829.	Ap. Csel. 8.
16	Kedd	Jusztin	Ap. Csel. 9.
17	Szerda	Laura	Ap. Csel. 10.
18	Csütörtök	Arnold	Ap. Csel. 11.
19	Péntek	Gyárfás	Ap. Csel. 12.
20	Szombat	Rafael	I. Pét. 2.
25. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni III. Vasárnap.** Az elveszett juh. Luk. 15:1-10. Ker. vigyázat. I. Pét. 5:6-11.	
21	Vasárnap	Alajos, Baur F. *1792.	I. Pét. 3.
22	Hétfő	Paulina	Ézs. 6.
23	Kedd	Zoltán	I. Pét. 4.
24	Szerda	Iván, Béza *1519.	I. Pét. 5.
25	Csütörtök	Vilmos	Zsid. 11.
26	Péntek	János	Zsid. 12.
27	Szombat	László	Zsid. 13.
26. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni IV. Vas.** A szálka és gerenda. Luk. 6:26-42. Várakozás az örökbe fogadásra. Róm. 8:18-23.	
28	Vasárnap	Leó	121. Zsolt.
29	Hétfő	Péter és Pál ap.	98. Zsolt.
30	Kedd	Pál emléke	24. Zsolt.

JUNIUS A HÁZASSÁGOK HÓNAPJA...

LEGSZEBB NÁSZAJÁNDÉK EGY JÓ ÉLETBIZTOSITÁS

Uj házasoknak kitünő okmányokat kinál

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

A szép nyári hónapokban hálával gondolunk Ligonierből jóltevőinkre, akiknek látogatását ebben az évben is örömmel várjuk.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed junius 5.
Ujhold junius 13.
Első negyed junius 21.
Holdtölte junius 28.

Julius
31 nap.
*
Régente:
Oroszlánhó.

Nyárhó.
*
Szent
Jakab-
hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Szerda	Tibold	25. Zsolt.
2	Csütörtök	Ráday Pál †1677.	28. Zsolt.
3	Péntek	Kornélius	30. Zsolt.
4	Szombat	Függetlenségi nap	33. Zsolt.
27. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni V. Vas. A csodálatos halfogás. Luk. 5:1-11. Az egység és szeretet kötelessége. I. Pét. 3:8-15.	
5	Vasárnap	Ulrik	34. Zsolt.
6	Hétfő	Ref. Egyes. és Bethlen Otthon nap	35. Zsolt.
7	Kedd	Eszter	36. Zsolt.
8	Szerda	Teréz	42. Zsolt.
9	Csütörtök	Lukrécia	43. Zsolt.
10	Péntek	Nass, Vilmos, Kálvin *1509.	45. Zsolt.
11	Szombat	Izabella	50. Zsolt.
28. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni VI. Vas. A farizeusok igazsága. Máté 5:20-26. A Krisztusban való élet. Róm. 6:3-11.	
12	Vasárnap	Zoltán, Erásmus †1536.	61. Zsolt.
13	Hétfő	Jenő	65. Zsolt.
14	Kedd	Karolina	66. Zsolt.
15	Szerda	Ruth	67. Zsolt.
16	Csütörtök	Elek	77. Zsolt.
17	Péntek	Frigyes, Bullinger *1054.	80. Zsolt.
18	Szombat	Emilia	84. Zsolt.
29. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni VII. Vas. Jézus jóltartja a sokaságot. Márk 8:1-9. A bün zsoldja és Isten ajándéka. Róm. 6:19-23.	
19	Vasárnap	Illés, Lomb. Péter †1160.	86. Zsolt.
20	Hétfő	Henrik Bonaventura 1274.	89. Zsolt.
21	Kedd	Dániel	91. Zsolt.
22	Szerda	Mária Magdolna	92. Zsolt.
23	Csütörtök	Lenke	95. Zsolt.
24	Péntek	Krisztina	96. Zsolt.
25	Szombat	Id. Jakab ap.	100. Zsolt.
30. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni VIII. Vas. Óvás a hamis prófétáktól. Máté 7:15-23. Fiak és örökösök. Róm. 8:12-17.	
26	Vasárnap	Anna, Kempisi T.	103. Zsolt.
27	Hétfő	Olga	104. Zsolt.
28	Kedd	Ince, Bach †1750.	105. Zsolt.
29	Szerda	Mártha	122. Zsolt.
30	Csütörtök	Judit	135. Zsolt.
31	Péntek	Ignác	138. Zsolt.

Az aratás hónapjában a lelki életre is vonatkozik: "Aki bőven vet, bőven is arat." Míg időnk van, cselekedjünk jót minden-kivel, kiváltképen a mi hitünk cselédeivel!"

VESZÉLY FENYEGETI A TURISTÁKAT!
OKOS DOLOG BALESETBIZTOSITÁSRÓL GONDOSKODNI
az első magyar intézmény, ahol ilyen biztositást vehet
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed julius 5.
Ujhold julius 13.
Első negyed julius 21.
Holdtölte julius 27.

Augusztus 31 nap.

Régente: Szűzhava.

Nyárutó. Kisasszonyhava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Szombat	Vasas Péter	Jak. 1.
31. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni IX. Vas. Az igazságtalan sáfár. Luk. 16:1-9. Intelem a keresztyénekhez. I. Kor. 10:6-13.	
2	Vasárnap	Gusztáv	Jak. 2.
3	Hétfő	Ágoston	Jak. 3.
4	Kedd	Domonkos	Jak. 4.
5	Szerda	Oszvald	Jak. 5.
6	Csütörtök	Berta, Bécsi béke 1606.	Judás.
7	Péntek	Ibolya	I. Thesz. 1.
8	Szombat	László	I. Thess. 2.
32. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni X. Vas. Jézus sir Jeruzsálem felett. Luk. 19:41-48. Lelki ajándékok. I. Kor. 12:1-11.	
9	Vasárnap	Emőd, Cocceius *1603.	I. Thess. 3.
10	Hétfő	Lőrinc †258, Olevianus *1636.	I. Thesz. 4.
11	Kedd	Zsuzsánna	I. Thesz. 5.
12	Szerda	Klára	II. Thesz 1.
13	Csütörtök	Ipoly	II. Thesz. 2.
14	Péntek	Özseb	II. Thesz. 3.
15	Szombat	Szüz Mária felm., Kohlbrügge *1803	Gal. 1.
33. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XI. Vas. A farizeus és publikánus. Luk. 18:9-14. Az Isten kegyelme. I. Kor. 15:1-10.	
16	Vasárnap	Ábrahám, Hercegszőlősi zsin. 1575	Gal. 2.
17	Hétfő	Anasztáz	Gal. 3.
18	Kedd	Ilona	Gal. 4.
19	Szerda	Huba	Gal. 5.
20	Csütörtök	István kir. Clair. Bernát †1153.	Gal. 6.
21	Péntek	Sámuel	I. Kor. 1.
22	Szombat	Menyhért, Váradi víta 1568.	I. Kor. 2.
34. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XII. Vas. A siketnéma meggyógyitása. Márk 7:31-37. Törvény és evangélium. II. Kor. 3:4-11.	
23	Vasárnap	Farkas	I. Kor. 3.
24	Hétfő	Bertalan	I. Kor. 4.
25	Kedd	Lajos, Herder *1744.	I. Kor. 5.
26	Szerda	Izsó	I. Kor. 6.
27	Csütörtök	Gebhárdt	I. Kor. 7.
28	Péntek	Ágoston †430	I. Kor. 8, 9.
29	Szombat	Ker. János lefejezése	I. Kor. 10.
35. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XIII. Vas. Az irgalmas szamaritánus. Luk. 10:23-37. A hit igéretei. Gal. 3:15-22.	
30	Vasárnap	Róza, Szenci Molnár *1574.	I. Kor. 11.
31	Hétfő	Bunyan, Oberlin *1740.	I. Kor. 13.

A jószivü magyarok kenyeret juttatnak az árvák asztalára. Aratási hálaadáskor a legnagyobb hálával emlékezünk jótevőinkre.

VÉGE AZ ARATÁSNAK A MEZŐN,
DE A HALÁL MINDIG ARAT
Az életbiztositás az "itt maradtak" életét könnyiti meg
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed augusztus 3. Első negyed augusztus 19.
Ujhold augusztus 11. Holdtölte augusztus 25.

Szeptember 30 nap.

Régente: Mérleghava

Őszelő. Szent-Mihály-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Kedd	Egyed	I. Kor. 14.
2	Szerda	Rebeka	II. Kor. 1.
3	Csütörtök	Albert	II. Kor. 2.
4	Péntek	Rozália	II. Kor. 3.
5	Szombat	Viktor	II. Kor. 4.
36. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XIV. Vas. A tiz bélpoklos. Luk. 17:11-19. A test és lélek gyümölcsei. Gal. 5:16-24.	
6	Vasárnap	Zakariás	II. Kor. 5.
7	Hétfő	Regina, Labor Day	II. Kor. 6.
8	Kedd	Mária	II. Kor. 7.
9	Szerda	Ádám	II. Kor. 8.
10	Csütörtök	Erik	II. Kor. 9.
11	Péntek	Theodora	II. Kor. 10.
12	Szombat	Gidó	II. Kor. 12:1-18.
37. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XV. Vas. Isten és mammon. Máté 6:24-34. Vetés és aratás. Gal. 5:25-6:10.	
13	Vasárnap	Loránt, Fárel †1565.	II. Kor. 12:19--től
14	Hétfő	Szerénke, Chrysostomus †407.	146. Zsolt.
15	Kedd	Nikodémus	150. Zsolt.
16	Szerda	Edit	Róm. 1.
17	Csütörtök	Ottó, Bullinger †1575.	Róm. 2.
18	Péntek	Tamás	Róm. 3.
19	Szombat	Vilmos, Ámós próf.	Róm. 4.
38. VASÁRNAP.		Szentháromságvasárnap utáni XVI. Vasárnap. A naini özvegy fia. Luk. 7:11-17. Pál ap. imádsága a hivőkért. Ef. 3:13-21.	
20	Vasárnap	Frederika	Róm. 7:1-13.
21	Hétfő	Máté ap.	Róm. 7:14-25.
22	Kedd	Móric	Róm. 9:1-13.
23	Szerda	Tekla	Róm. 9:14-33.
24	Csütörtök	Gellért	Róm. 10.
25	Péntek	Farkas	Róm. 11:1-21.
26	Szombat	Jusztina	Róm. 11:22-36.
39. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XVII. Vasárnap. A gutaütött meggyógyitása. Luk. 14:1-11. Egységre való figy. Ef. 4:1-16.	
27	Vasárnap	Adalbert	Róm. 15:1-13.
28	Hétfő	Vencel	Róm. 15:14-33.
29	Kedd	Mihály és angyalok	Róm. 16.
30	Szerda	Jeromos †420, Kaftán *1858.	I. Zsolt.

MENNEK A GYEREKEK A TUDOMÁNY CSARNOKÁBA

VAN-E ELÉG PÉNZE ISKOLÁZTATÁSRA?

Kitünő iskoláztatási biztositást is ajánl

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

A mult évben megnyitottuk a Bethlen Otthon árvaházát a városban megvásárolt épületben. A kiadások tetemesek Szives adományt kérünk.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed szeptember 2.
Ujhold szeptember 10.
Első negyed szeptember 17.
Holdtölte szeptember 24.

Október
31 nap.
•
Régente:
Bökölyhava

Őszhó.
•
Mindszent-
hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Csütörtök	Aladár	2. Zsolt.
2	Péntek	Lucián	3. Zsolt.
3	Szombat	Tairus	5. Zsolt.
40. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni **XVIII.** Vasárnap. A nagy parancsolat. Máté 23:34-46. Testvéri közösség. I. Kor. 1:4-9.	
4	Vasárnap	Assisi Ferenc †1226.	8. Zsolt.
5	Hétfő	Aurél	9. Zsolt.
6	Kedd	Elfrida, Komáromi Csipkés *1678.	15. Zsolt.
7	Szerda	Amádia	16. Zsolt.
8	Csütörtök	Etelka	19. Zsolt.
9	Péntek	Dénes	23. Zsolt.
10	Szombat	Gedeon	Ef. 1.
41. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni **XIX.** Vasárnap. A gutaütött meggyógy. Máté 9:1-8. Az uj ember felöltözése. Ef. 4:22-28.	
11	Vasárnap	Kálmán, Zwingli †1531.	Ef. 2.
12	Hétfő	Miksa, Columbus-day	Ef. 3.
13	Kedd	Ede	Ef. 4.
14	Szerda	Helen, Béza †1605.	Ef. 5.
15	Csütörtök	Teréz	Ef. 6.
16	Péntek	Latimer és Ridley	Kol. 1.
17	Szombat	Hedvig	Kol. 2.
42. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni **XX.** Vasárnap. A királyi menyegző. Máté 22:1-14. Megteljesedés a lélekkel. Ef. 5:15-21.	
18	Vasárnap	Lukács ev.	Kol. 3.
19	Hétfő	Nándor	Kol. 4.
20	Kedd	Irén	Filemon
21	Szerda	Orsolya, Hilárius †370.	Fil. 1.
22	Csütörtök	Előd	Fil. 2.
23	Péntek	Kap. János	Fil. 3.
24	Szombat	Salamon	Fil. 4.
43. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni **XXI.** Vas. A királyi főember fia meggyógyul. Ján. 4:46-54. A Ker. ember fegyv. Ef. 6:10-17.	
25	Vasárnap	Vilma	I. Tim. 1
26	Hétfő	Demeter	I Tim. 2.
27	Kedd	Sabina	I. Tim. 3.
28	Szerda	Simon és Judás ap.	I. Tim. 4.
29	Csütörtök	N. Alfréd, 901, Kuyper *1837.	I. Tim. 5.
30	Péntek	Kolos	I. Tim. 6.
31	Szombat	Reformációi Emléknap.	46. és 47. Zsolt.

"HULLANAK A FÁKRÓL AZ ŐSZI LEVELEK..."

AZ ÉLETFÁJÁRÓL EGYSZER MINDNYÁJAN LEHULLUNK

Az özvegyek és árvák életét könnyiti biztositásaival

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Huszonegyedik évét éli a Bethlen Otthon. Mindig megértő és támogató szeretet vette körül. Ezt kérjük most is, amikor a szeretet munka fejlődést igazol.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed október 2.
Ujhold október 9.
Első negyed október 16.
Holdtölte október 23.

November 30 nap. • Régente: Nyilashava.

Őszutó. • Szent-András-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
44. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XXII. Vas. A könyörtelen szolga Máté 18:23-35. Az igazságosság gyümölcsei. Fil. 1:3-11.	
1	Vasárnap	Minden szentek, Mariánna	Jel. 7:1-17.
2	Hétfő	Halottak napja, Győző	39. Zsolt.
3	Kedd	Hubert	Tit. 1.
4	Szerda	Károly	Tit. 2.
5	Csütörtök	Imre	Tit. 3.
6	Péntek	Gusztáv A. †1632.	II. Tim. 1.
7	Szombat	Rezső	II. Tim. 2.
45. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XXIII. Vasárnap. Mennyei polgárság. Fil. 3:17-21. Isten és a császár. Máté 22:15-22.	
8	Vasárnap	Gottfried	II. Tim. 3.
9	Hétfő	Tivadar	II. Tim. 4.
10	Kedd	Jer. Simon, Luther *1483.	102. Zsolt.
11	Kedd	Márton, Békekötési nap	II. János.
12	Csütörtök	Jónás	III. János.
13	Péntek	Ágoston *353.	115. Zsolt.
14	Szombat	Kelemen	116. Zsolt.
46. VASÁRNAP.		Szentsáromságvas. utáni XXIV. Vasárnap. A Jarius leányának meggyógyitása. Mát. 9:17-26. Hálaadás a hitért. Kol. 1:3-14.	
15	Vasárnap	Lipót, Bethlen G. †1629.	118. Zsolt.
16	Hétfő	Ödön	119. Zsolt. 1-38.
17	Kedd	Hugó	119. Zsolt. 39-70.
18	Szerda	Ottó	119. Zsolt. 71-92.
19	Csütörtök	Árpádházi Erzsébet †1231.	119. Zsolt. 93-113.
20	Péntek	Jolán, Kiss Áron *1815.	119. Zsolt. 114-134.
21	Szombat	Ilona, Hatvani *1718.	119. Zsolt 134-160.
47. VASÁRNAP.		Advent előtti vasárnap. A tiz szüz. Máté 25:1-13. Várjuk készen az Urat. II. Pét. 3:3-14.	
22	Vasárnap	Róm. Kelemen 101. Alvinci †1634.	120. és 121. Zsolt.
23	Hétfő	Oekolompadius †1531.	Ézs. 1.
24	Kedd	Knox 1572.	Ézs. 2.
25	Szerda	Katalin, Bethlen Kata *1700.	Ézs. 3.
26	Csütörtök	Gergely	Ézs. 4.
27	Péntek	Elemér	Ézs. 5.
28	Szombat	Piroska	Ézs. 7.
48. VASÁRNAP.		Advent I. Vasárnapja. Krisztus bevonulása. Máté 21:1-9. A kegyelem utja. Róm. 12:11-14.	
29	Vasárnap	Nóé	Ézs. 8:1-10.
30	Hétfő	András ap.	Ézs. 8:11-22.

A ligonieri sürü őszi ködöt elüzi a jószivü adományozók napsugaras ege, hogy a téli ruházkodás kérdése ne okozzon nehézséget.

AZ ÉLET ŐSZÉN JÓ A MELEG OTTHON!

MI LESZ, HA ÖREGSÉGÉRE MAGÁRA MARAD?

Az egyetlen magyar intézmény, mely öreg tagjairól a Bethlen Otthon által gondoskodik

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON. D. C.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |

A hold fényváltozásai

Utolsó negyed november 1 és 30.
Ujhold november 8.
Első negyed november 15.
Holdtölte november 22.

Deczember
31 nap.
Régente:
Bakhava.

Télelő.
Karácsonyhava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Kedd	Natália	Ézs. 9.
2	Szerda	Aranka	Ézs. 10, 11.
3	Csütörtök	Olivia	I. Móz. 3.
4	Péntek	Borbála	I. Móz. 8.
5	Szombat	Vilma	I. Móz. 9.
49. VASÁRNAP.		Advent II. Vasárnapja. A Krisztus második eljövete. Luk. 21:25-36. A reménység igéi. Róm. 15:4-13.	
6	Vasárnap	Miklós †326.	I. Móz. 15.
7	Hétfő	Ambrus	V. Móz. 5.
8	Kedd	Mária fogantatása	II. Móz. 12.
9	Szerda	Joakim	V. Móz. 16.
10	Csütörtök	Judit	II. Sám. 7.
11	Péntek	Lehel	Jer. 23.
12	Szombat	Gabriella	Jer. 31.
50. VASÁRNAP.		Advent III. Vasárnapja. Ker. János a börtönben. Máté 11:2-10. Isten titkainak sáfárai. I. Kor. 4:1-5.	
13	Vasárnap	Luca	Ézs. 25, 26.
14	Hétfő	Benő	Ézs. 32.
15	Kedd	Linci béke 1645, Méliusz †1572.	Ézs. 35.
16	Szerda	Etelka	Ézs. 38.
17	Csütörtök	Lázár	Ézs. 39.
18	Péntek	Auguszta	Ézs. 40.
19	Szombat	Viola, Gusztáv A. *1611.	Ézs. 41.
51. VASÁRNAP.		Advent IV. Vasárnapja. Ker. János tanubizonysága. Ján. 1:19-29. Öröm és béke. Fil. 4:4-9.	
20	Vasárnap	Ignác †115, Teofil	Ézs. 42.
21	Hétfő	Tamás ap.	Ézs. 43.
22	Kedd	Zénó	Ézs. 44.
23	Szerda	Viktória	Ézs. 45.
24	Csütörtök	Ádám és Éva	I. Móz. 2.
25	Péntek	Karácsony I. napja	Ézs. 49.
26	Szombat	Karácsony II. napja, István	Ézs. 55.
52. VASÁRNAP.		Karácsony után való Vasárnap. Örökösök vagyunk. Gal. 4:1-7. Az angyal megjelen Józsefnek. Máté 1:18-29.	
27	Vasárnap	János ap.	II. Pét. 3.
28	Hétfő	Bethlehemi kisdedek	Ézs. 60.
29	Kedd	Dávid, Bocskay †1606.	Ézs. 61.
30	Szerda	Zoárd, Párius *1534.	Ézs. 62.
31	Csütörtök	Szilveszter	90. Zsolt.

KARÁCSONY JÖTTÉN GONDOLJUNK AZ ÁRVÁKRA!

AZ ÖN GYERMEKE IS ÁRVASÁGRA JUTHAT

Az egyetlen magyar intézmény, mely a tagok árváinak gondját felveszi

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1726 PENNSYLVANIA AVE. N. W. WASHINGTON, D. C.

Karácsony ünnepén minden jó magyar szive a BETHLEN OTTHON árvái és öregei felé fordul.

JEGYZETEK

1 |
2 |
3 |
4 |
5 |
6 |
7 |
8 |
9 |
10 |
11 |
12 |
13 |
14 |
15 |
16 |
17 |
18 |
19 |
20 |
21 |
22 |
23 |
24 |
25 |
26 |
27 |
28 |
29 |
30 |
31 |

A hold fényváltozásai

Ujhold december 7. Holdtölte december 22.
Első negyed december 14. Utolsó negyed december 30.

JELENTÉS

A BETHLEN OTTHON 1940-IK ÉVI MUNKÁJÁRÓL

Mélyen tisztelt Igazgatóság!

A Bethlen Otthon 1940-ik évi munkájáról és helyzetéről a következőkben van szerencsém számot adni:

I. ÁRVAHÁZI MUNKA.

1939 december 31-én 40 gyermek volt az intézetben. Bejött 1940-ben 9 gyermek, név szerint: vissza jöttek Szabó Amália és Katalin teljesen árvák New York Cityből, Allen Robert félárva New York Cityből; visszajött a próbaidőre kiadott Hanics Matild félárva. Bejöttek uj gyermekek gyanánt: Kötel Ferdinánd félárva Chicagoból, nevelés végett, Wilson Robert Kingstonból, Pa., Sherban Lajos és Ernő Clevelandból, O., és Oláh István New York Cityből, akinek atyja Magyarországon lakik, anyja Amerikában.

Eltávoztak 1940-ben 13-an, név szerint: Cziráky Mária anyjához Clevelandba, O., Prém Irma atyjához Clevelandba, O., a három Hanics gyermek atyjukhoz Alphára, N. J., Juhász Gyula, Miklós, Alice és Dorottya atyjukhoz Johnstownba, Pa., Kiss Ödön anyjához Fairfieldre, Conn., Kötel Ferenc anyjához Cihcagoba, Ill., Mayter Ferenc anyjához Detroitba, Mich., és Németh Gábor a Mission Houge Collegeba, Plymouth, Wis.

Létszám 1940 december 31-ikén 36 gyermek. Ezek között van 27 fiu és 9 leány. Vallásra nézve 32 református és 4 római kath. Minden gyermek iskolaköteles. 1 collegeban jár, 15 high schoolba és 20 elemi iskolába.

A gyermekek névsora és a rájok vonatkozó adatok a következők:

1. Allen Róbert ref., félárva, 10 éves. Anyja havi 15 dollár tartásdijat fizet.
2. Bazsó András, ref., egész árva, 13 éves. Tartásdijat nem fizet.
3. Bazsó Jolán, ref. egész árva, 16 éves. Tartásdijat nem fizet.
4. Csomay József, ref., egész árva, 16 éves. Tartásdijat nem fizet.
5. Csontos Thelma, ref., félárva, 12 éves. Tartásdijat nem fizet.
6. Csontos László, ref., félárva, 8 éves. Anyja havi $7.50 tartásdijat fizet.
7. Horváth József, ref., egész árva, 20 éves. Tartásdijat nem fizet.
8. Horváth Elemér, ref., egész árva. Tartásdijat nem fizet.
9. Magyar Géza, róm. kath., nem árva, 11 éves. Atyja havi 5 dollárt fizet.
10. Magyar József, róm. kath., nem árva, 15 éves. Atyja havi 5 dollárt fizet.
11. Mándi Mihály, ref., félárva, 16 éves. Tartásdijat nem fizet.
12. Mándi Zsuzsánna, ref., félárva, 14 éves. Tartásdijat nem fizet.
13. Molnár Gyula, ref., egész árva, 16 éves. Tartásdijat nem fizet.
14. Molnár János, ref., egész árva, 10 éves. Tartásdijat nem fizet.
15. Oláh István, ref., nem árva, 8 éves. Tartásdijba anyja havi $15.00-t fizet.
16. Prunyi János, ref., egész árva, 15 éves. Tartásdijat nem fizet.
17. Prunyi Sára, ref., egész árva, 14 éves. Tartásdiat nem fizet.
18. Sherban Ernő, róm. kath., nem árva, 15 éves. Anyja havi $12.50-et fizet.
19. Sherban Lajos, róm. kath., nem árva, 13 éves. Anyja havi $12.50-et fizet.
20. Szabad András, ref., nem árva, 13 éves. Atyja havi $11.25-öt fizet
21. Szabad Gizella, ref., nem árva, 10 éves. Atyja havi $11.25-öt fizet.
23. Szabad Robert, ref., nem árva, 9 éves. Atyja havi $11.25-öt fizet.
24. Szabó Amália, ref., egész árva, 17 éves. Tartásdijat nem fizet.
25. Szabó Katalin, ref., egész árva, 15 éves. Tartásdijat nem fizet.
26. Szabó Gábor, ref., egész árva, 13 éves. Tartásdijat nem fizet.
27. Szabó Gyula, ref., egész árva, 18 éves. Tartásdijat nem fizet.
28. Szabó Margit, ref., egész árva, 16 éves. Tartásdijat nem fizet.
29. Takács Lajos, ref., félárva, 17 éves. Atyja érte havi $15.00-t fizet.
30. Tatár Imre, ref., nem árva, 15 éves. Atyja havi $15.00-t fizet.
31. Tárkányi Dezső, ref., félárva, 10 éves. Atyja havi $10.00-t fizet.
32. Tárkányi Elek, ref., félárva, 12 éves. Atyja havi $10.00-t fizet.
33. Tóth Ferenc, ref., félárva, 17 éves. Tartásdijat nem fiéet.
35. Tóth Rudolf, ref., félárva, 18 éves. Tartásdijat nem fizet.
36. Wilson Róbert, ref., nem árva, 7 éves. Atyja havi $15.00-t fizet.

Van tehát 17 egész árva, 8 félárva és 11 nem árva gyermek. (Ez utóbbi csoport szülei vagy elváltak, vagy elkülönültek, vagy az anyja elmegyógyintézetben van és a gyermekeknek nincsen otthonuk.) A 8 félárva után öt esetben fizet az életben levő szülő havi $57.50 tartásdijat, a 11 nem árva gyermek után minden esetben fizetnek, havonta összesen $125.00-t.

A Bethlen Otthon kötelékébe tartozik még Németh Gábor, aki a plymouthi (Wis.) Mission House növendéke. Tandiját évi $150.00 összegben az Amerikai Magyar Ref. Egyesület fizeti., utazási költségét, költőpénzét és ruházatát pedig a Beth-

llen Otthon. Összeköttetésben van az intézettel Szabó Béla, a saranac lakei (N. Y.) szanatorium gondozottja, akinek árvaatya a gyámja. Igy összesen a Bethlen otthon kötelékébe 38 gyermek tarttozik.

A gyermekek táplálkozása egészséges és bőséges. Reggelire cerealt, cocoat, kenyeret, lekváros vagy vajas kenyeret kapnak. Azok, akik a városi árvaházban laknak, délre meleg ebédre jönnek haza. Lent költik el a felső árvaházi épületben lakó high schooli növendékek is a magukkal hozott luncsot és a városi árvaházban tejet kapnak. A Myers schoolba járó kisebb fiuk a nagy távolság miatt magukkal vitték a déli lunchot, ami kenyérből, husból, vagy tojásból, vagy sajtból áll, amihez néha gyümölcs és cukorka is járul. Délután uzsonnára az összes gyermekek tejet vagy lekváros kenyeret kapnak. Este van a fő étkezés két meleg étellel. A vasárnapi és ünnepi ebéd három fogásból áll. Mikor a gyermekek nem mennek iskolába, délre két tál meleg étel jár ki nekik és külön a tej.

A gyermekek mindannyian tagjai az Amerikai Magyar Ref. Egyesület gyermek, illetve felnőtt osztályának és az árva és néhány félárva után a Bethlen Otthon pénztára havonként $15.96 tagsági dijat fizet. Molnár Jánosnak a Prudential Life Insurance Co.-nál is van egy kisebb biztositása (heti illeték 10 cent), Prunyi Sárinak és Jánosnak pedig paid-up policyja a Prudential Insurance Co.-nál.

II. AGGMENHÁZI MUNKA.

Dr Kalassay Sándor aggmenházi felügyelő árvaatyához a következő jelentést adta:

"Nagytiszteletü Árvaatya!

Aggmenházunk 1940-ik évi munkájáról nem sok jelenteni valóm van. Havi jelentéseimben beszámoltam arról, hogy miképpen élünk és igyekezünk arra, hogy az apostol intését követve viseljünk gondot azokról, akiket Isten hozzánk küldött és reánk bizott. Kétségtelen, hogy nem mindenkinek tetszik ez a keresztyén rend, amelynek szellemében kell munkálkodnunk s azok, akik nem tudják ezt a rendet megérteni, elégedetlenek, mert inkább akarják saját testük kényét, mint meghajolni Istennek egyetlen akarata előtt.

Azok, akik beszoknak a mi keresztyén házi rendünkbe, megnyugodva folytatják mindennapi életüket. A munkaképesek hüségesen folytatják azt a munkát, amelynek az elvégzésére képesek. Az erőtlenek, a betegek csendesen várják azt az időt, amikor meg kell állniok az Urnak szine előtt. Az elmult év folyamán, legyen hála Istennek, egyetlen testvérünk sem halt meg. Senkit sem kellett a temetőbe kikisérnünk.

Az év folyamán négy testvérünknek adott otthont Intéző Bizottságunk és Intéző Tanácsunk.

1. Szuhay Gábor testvérünk márciusban érkezett be intézetünkbe Rossvilleről, O., de miután nem tudott beleszokni az Intézet életének rendjébe, augusztus hónapban eltávozott.

2. Kiss János testvérünket, az Igazgató Tanács vette fel s ő juliusban érkezett be intézetünkbe Daytonból, O.

3. Király Istvánt Intéző Bizottságunk vette fel s ő októberben érkezett be Intézetünkbe Richeyvilleből, Pa.

4. Angyal Sámuel nyugalmazott konzulátusi tisztviselőnek 25 dollár havi dij fizetés ellenében adott otthont Intéző Bizottságunk. Ő novemberben érkezett be Intézetünkbe New York Cityből, N. Y.

Ez idő szerint tehát a következő testvérek az Aggmenház lakói:

A BETHLEN OTTHON ÁRVÁI

1. Angyal Sámuel, unitárius, 74 éves. Tartásdijat fizet.

2. Botos Ferenc, ref., 69 éves, a Bridgeporti Szövetség tagja. Biztositása $1000.00, amit $140.00 kölcsön terhel. Csoportbiztositása $500.00.

3. Botos Ferencné, ref, 61 éves, a Bridgeporti Szövetség tagja. Biztositása $1000.00.

4. Csáji Mihály, ref., 79 éves, a Ref. Egyesület tagja Biztositása $1000.00, amit a Bodnár Ferenc clevelandi lakos javára $293.40 összeg terhel. Ref. Egyesület tagja. Biztositása $1000.00, csoport-

5. Fodróczi Sándor, róm. kath., 55 éves, a biztositása a Ref. Egyesületnél $1000.00, csoportbiztositása $500.00.

6. Gonda Lajos, ref., 78 éves, a Ref. Egyesület tagja. Biztositása $1000.00, amit 39 dollár kölcsön terhel. Csoportbiztositása $500.00.

7. Gonda Lajosné, ref., 63 éves, a Bridgeporti Szövetség tagja. Biztositása $1000.00. Csoportbiztositása $500.00.

8. Ignácz Mihály, ref., 62 éves. Biztositása a Prudential Life Ins. Co.-nál $1000.00, amit $210.00 kölcsön terhel. Csoportbiztositása $500.00.

9. Imre József, ref., 74 éves, a Woodmen of the World tagja. Biztositása $1000.00, amit $210.00 kölcsön terhel. Csoportbiztositása $500.00.

10. Király István, gör. kath., 59 éves farmi munkás, a Ref. Egyesület tagja. Biztositása $500.00, csoportbiztositása $500.00.

11. Kiss János, ref., 74 éves. Csoportbiztositása $500.00.

12. Kiss Mária, róm. kath., 67 éves, Ref. Egyesület tagja. Biztositása $1000.00, amit $215.00 kölcsön terhel.

13. Özv. Kozora Andrásné, róm. kath., 69 éves. Biztositásai: Bridgeporti Szövetségnél $1000., az amerikai Protected Home Circlenél $2500.00, amit $167.00 kölcsön terhel. A Chicagoi I. M. N. Betegsegélyző Egyletnél $300.00. Csoportbiztositása $500.00.

14. Kun István, ref., 69 éves. Csoportbiztositása $1000.00.

15. Lukács József, róm. kath., 64 éves, a Ref. Egyesület tagja. Biztositása $1000.00. Csoportbiztositása $500.00.

16. Molnár István, ref., 73 éves, a Ref. Egyesület tagja. Biztositása $1000.00. Csoportbiztositása $500.00.

17. Molnár Béla, ref., 40 éves, édes atyjával vétetett fel. A Prudentialnál biztositása $645.90, bezárt bankban $377.99 betétje.

18. Nagy Miklós, ref., 63 éves, a Ref. Egyesület tagja. Biztositása $1000.00. Csoportbiztositása $1000.00.

19. Olajos Károly, ref., 64 éves, a Verhovay Segélyegylet tagja, Biztositása $1000.00, amit $77.00 kölcsön terhel. Csoportbiztositása $500.00.

20. Papp István, ref., 74 éves. Csoportbiztositása $500.00.

21. Pollák Istvánné, ref., 56 éves, a Ref. Egyesület tagja. Biztositása $1000.00, a Supreme Forest amerikai egyletnél $1500.00, csoportbiztositása pedig $500.00.

22. Puskás Lajos, róm. kath., 62 éves, a Ref. Egyesület tagja, biztositása $1000.00, csoportbiztositása $500.00.

23. Puskás Lajosné, ref., 62 éves, a Ref. Egyesület tagja $1000.00 biztositással, csoportbiztositása $500.00.

24. Szabó Dániel, ref., 68 éves, a Woodmen of the Worldnél biztositása $1000.00, csoportbiztositása $500.00.

25. Szabó Dánielné, róm. kath., 68 éves. Csoportbiztositása $500.00.

A BETHLEN OTTHON MUNKÁSAI ÉS ÖREGEI

26. Szabó Mária, ref., 72 éves. Csoportbiztosítása $500.00. Van egy részvénye a bridgeporti West Side Banknál $25.00 értékben.

27. Szegedy Lajos, ref., 71 éves. Csoportbiztosítása $500.00.

Az intézetből eltávoztak, de az intézet kötelékébe tartozó tagok: Lengyel János, a Ref. Egyesület tagja $1000.00 biztosítással, Mészáros Sándor, a Ref. Egyesület tagja $1000.00 biztosítással és Szuhay Gábor, a Ref. Egyesület tagja $500.00 biztosítással. Varga Ferencné $1000.00-os kötvényét átiratta a Bethlen Otthon javára és azért az Intézet fizet.

A biztosítások és havi illetékek összege a bentlevő 27, az eltávozott 3 egyén és a kötvényét átirató egy egyén után:

Biztosítás:		Havi dijak
Csoportbiztosítás összege	$13,500.00	$68.47
Ref. Egyesületi Biztosítás	14,000.00	43.44
A Bridgeporti Szövetségnél	4,000.00	15.75
A Verhovay Segély Egyletnél	1,000.00	3.81
Amerikai egyleteknél	6,000.00	22.16
Prudentialnál	1,645.00	5.73
Chicagoi I. M. N. B. S. Egyl.	300.00	6.00
Banki betét	377.99	
Banki részvény	25.00	
Összes biztosítás	$40,872.81	$165.36

Gondozottaink közül az év folyamán többen betegeskedtek. A legsulyosabb betegek azonban Szabó Dánielné és Botos Ferenc voltak. Istennek kegyelme azonban őket is megtartotta. Jobban lettek, de már nem lesznek munkaképesek. Munkaképtelen még Csáji Mihály aggkori elgyöngülés miatt, Gonda Lajos szintén e miatt, amihez hozzá járul még sulyos szivbaja is. Kun István is munkaképtelen lett, mert csaknem egészen megvakult. Kozora. Andrásné szintén sokat betegeskedik.

Az egészségesek hüségesen végezték a munkát, ami reájuk bizatott.

Gondozottaink magyaros, tápláló élelmezésben részesültek. Ruházatukról a szükséghez képest gondoskodik az intézet. A mellett, hogy dohányt is termelnek, a keveréshez jobb dohányról is az intézet gondoskodik. Szobáikat rendben tartjuk és általában arra törekszünk, hogy otthoniasan érezzék magukat. Sajnos, a mult évben még nem valósultak meg az együtt való lakásra vonatkozó reményeink s igy nem tudtunk minden jogos igényt kielégiteni. Reményünk azonban immár valóra válik és aggmenházunk munkája egységes és áldásosabb leend. Adja Isten, hogy ugy legyen!

Szolgálatra készen:

Kalassay Sándor."

III. HIVATALNOKOK ÉS ALKALMAZOTTAK

1940 december 31-én a Bethlen Otthon hivatalnokai és alkalmazottjai a következők voltak:

1. Nánássy Lajos, árvaatya, aki az egész intézetért felelős.

2. Kalassay Sándor aggmenhnázi felügyelő, aki munkájáról árvaatyának minden hónapban jelentést tesz.

. Babinsky András tanitó, aki főleg az árvaatya távollétében a gyermekekre felügyel, őket tanitja és az irodai munkában segédkezik.

4. Izsák György farmi előmunkás.

5. Gacsályi Imréné szakácsnő a városi árvaházi épületben.

6. Szabó Józsefné szakácsné a felső árvaházi épületben. (Előtte Juhász Erzsébet, Varga Andrásné, Mrs. Peter voltak alkalmazva, akik eltávoztak. A kisegitők: Janiga Józsefné, aki később elhunyt és Tóth Katalin szintén elhagyták az intézetet.)

7. Izsák Györgyné aggmenházi szakácsnő.

8. Rakár György, fizetett napszámos, aki nyáron a farmon, télen a bányában dolgozik. Nem az intézetből étkezik. Fizetése $1.50 farmi napszám és a bányában 15 bushel szén után 45 cent. (Előtte Janiga József volt alkalmazva, aki márciusban eltávozott.)

9. Rakár Mihály, rendkivüli munkás a farmon és a bányában fenti fizetés mellett. Nem az intézetből étkezik.

10. Ibos János mesterember, aki a javitásokat végzi. Fizetése ellátáson kivül havi $30.00.

Nánássy Lajosné, Kalassay Sándorné és Babinsky Andrásné munkájokért fizetést nem kapnak külön, mert a férjeiknek járó fizetésért ők is tartoznak dolgozni. Nánássy Lajosné az egész intézet számára végzi az élelmezési, háztartási és ruházati cikkek rendelését és szétosztását a három ház között, szeptember 1-ig mindkét árvaházi épületben a háztartás irányitója volt és szeptembertől csak a városi épület háztartását vezeti. Ezen kivül a gyakori disznóölések alkalmával (akár az intézet részére, akár eladásra volt szánva a hus), végezte a tanitó feleségével és szakácsnőkkel a szükséges munkást és kxlönösen a nyári hónapokban a nagy számu felnőtt és gyermeklátogatók elhelyezéséről gondoskodott. Kalassay Sándorné az aggmenházi épület háztartásának vezetője, aki más munkából is kiveszi részét. Babinsky Andrásné szeptemberig a felső árvaházi épületben a sokoldalu háztartási munkákban segédkezett, szeptembertől fogva a felső gyermekotthonban a háztartást önállóan vezette.

A hivatalnokok, azok feleségei és fizetett munkások után az intézet a saját pénztárából, azok kora szerint a csoportbistositásba $9,500.00 biztositás után havi $24.58 premiumot fizet. A biztositási összegből minden esetben $200.00 van engedélyezve halálozás esetén temetési költségekre, a fentmaradó összeg a Bethlen Otthon pénztárát illeti.

Pennsylvania állam törvényei szerint a hivatalnokok és fizetett munkások után baleset biztositás cimen $28.09 dijat fizettünk.

A bányamunkások után fizetjük a Social Security Act járulékait, ami a napszám egy százaléka. Továbbá a szénbányászat után a Treasury Departmentbe minden tonna szén után egy centet.

IV. AZ INTÉZET NÉPESSÉGE.

A Bethlen Otthonban 1940 december 31-ikén volt 36 árvaházi gyermek, 27 aggmenházi lakó, 5 fizetett munkás, árvaatya és családtagjainak száma 4, aggmenházi felügyelő és családtagjaink száma 2, tanitó és családtagjainak száma 9, összesen 83.

Az eltávozott és felvett gyermekek és aggok számarányát tekintve az intézet állandó lakóinak számát 1940-re átlag 84-re lehet venni. Az Intéző Bizottság gyülései napi 36, az Igazgatóságé napi 20, a vezértestületi napi 13, a 40 nyaraló gyermek napi 2450, a nagyszámu felnőtt látogatóké napi 770 étkezést jelentettek, vagyis egész éven át átlag 93 egyén részesült ellátásban.

V. ÉPÜLETEK.

1. Árvaházi főépület. Itt van a nyomda és többféle raktár. Itt lakik a tanitó és családja (összesen 9), 8 öreg, 2 munkás, 21 fiu, összesen 40.

2. Aggmenházi épület. Itt lakik aggmenházi felügyelő és neje, 8 aggmenházi lakó, összesen 10 egyén.

3. A cselédház az aggmenházi főépület szomszédságában. Itt lakik a farmi előmunkás és neje, aki aggmenházi szakácsnő, 1 öreg és 2 fiu, aki a tehénfejésnél segédkezik, összesen 5.

4. Az aggmenház ebédlő feletti lakás. Négy aggmenházi lakó lakik benne.

5. A fütőház az aggmenházi ebédlő mellett. Itt lakik 3 aggmenházi lakó.

6. A Menoher farmon levő ház. Egy aggmenházi lakó és egy nagy fiu lakik benne, aki a szénről s az eladásról a könyvet vezeti.

7. A kórházépület. Két aggmenházi lakó lakik benne.

8. A városi ujonnan vásárolt ház. Itt van az iroda. Árvaatya és három családtagja, továbbá 9 leány, 3 fiu és a szakácsnő lakik benne. Összesen 17.

9. Az ugynevezett baby home. Télen üresen állott, nyáron nyaraló gyermekek voltak benne.

10. A kettős ház egyike. Eladtuk 1500 dollárért. A vevő 100 dollárt fizetett ki a vásárláskor és havi 20 dollárjával törleszti.

11. A kettős ház másika. Bérlő lakik benne, aki havonként 12 dollárt fizet.

12. A templom és mellette a két iskola.

Tüz ellen az összes épületek biztositva vannak $79,000.00 összegben. Tüzbiztositásért 1940-ben $260.29, adókba pedig összesen $1,459.16 összeget fizettünk.

VI. MEZŐGAZDASÁGUNK.

Az intézet tulajdonát a következő földek képezik:

1. A Mitchell-féle régi birtok 6 aker.
2. A Melville régi birtok 93 aker.
3. A főépület körül 93 házhely, 2 aker.
4. A Menoher-féle birtok 77 aker. (Belőle 6 erdő.)
5. A Kasner-féle birtok 5 aker. Összesen 183 aker.

Ezenkivül évi 100 dollár bérlet mellett használtunk egy 36 akernyi farmot legelőnek és kukoricának. Továbbá minden fizetési kötelezettség nélkül müveltünk egy 40 akernyi földterületet a Mellon birtoka közvetlen szomszédságában. Ehez ugy jutottunk, hogy gazdálkodásunknak jó hire van és a föld tulajdonosa reméli, hogy azt mi három évi munka után ugy megjavitjuk, hogy jó pénzen el tudja adni. Igy összesen 269 aker földön folyik a gazdálkodás. A gazdálkodásról a következő kimutatást adjuk. A tételeket a U. S. Agricultural Department Westmoreland Countyban levő agentje W. L. Treager felülvizsgálta és helyben hagyta.

I. FARMI HOZADÉK

a. Az általános gazdálkodásról.

300 bushel buza, értéke	$282.00
375 bushel árpa, értéke	281.25
946 bushel zab, értéke	423.00
2260 bushel kukorica, értéke	791.00
37 bushel rozs, értéke	32.93
50 tonna szén, értéke	600.00
10 tonna lóhere, értéke	150.00
60 tonna szalma, értéke	420.00
10 szekér kukorica góré, értéke	30.00
300 bushel krumpli, értéke	252.00
Kerti vetemények, értéke	510.00
Gyümölcs (alma, körte, földi eper, málna), értéke	380.00
65 tonna kukorica a silóba, értéke	390.00
285 szekér trágya, értéke	158.24
Összesen	$5,270.42

HLINKA GÉZA ÉS NEJE
Cicero, Ill. A Bethlen Otthon jóltevői

b. Tehenészetből.

107,034 font tej ,értéke	$4,222.45
Eladott tehenek és borjuk, értéke	195.59
Dividend a Dairy Co.-nál	16.89
Összesen	$4,434.93

c. Hus és tojásfélékből.

1076 font borju és tinó elhasználva, értéke	$161.40
7527½ tucat tojás, értéke	903.33
114 kacsa tojás, értéke	2.28
1707 font csirke, kacsa, tyuk, liba leölve, értéke	341.40
976 és ¼ font kacsa, csirke, tyuk, liba eladva, értéke	97.65
22 sertés és 1 malac leölve, értéke	997.40
20 malac eladva, értéke	60.00
12 bárány eladva, értéke	44.96
10 birka leölve, értéke	81.20
Gyapju, értéke	70.20
Juhturó, értéke	62.40
Összesen	$2,822.22

d. Állatszaporulat

12 borju, értéke	$240.00
31 malac, értéke	226.00
24 bárány, értéke	240.00
705 csirke, értéke	70.50
18 kacsa, értéke	3.60
33 kis liba, értéke	6.60
Összesen	$786.70

A gazdálkodös összes hozadéka $13,314.27.

II. KIADÁSOK A GAZDÁLKODÁSRA.

Készpénzfizetés munkásoknak	$1,042.20
Bérelt legelő	100.00
Vető mag, plánta	371.69
Kovács munka	26.35
Állatorvos	12.98
Tejvizsgálónk	12.00
Vásárolt eledel állatoknak	1,666.35
Állatvásárlás	305.57
Mütrágya	117.00
Törlesztés vásárolt gépekre	290.32
Szerszámokért	32.22
Javitás gépekért	93.75
Gazolin, petroleum, olaj	192.19
Cséplés, silótöltés	78.77
Elhasznált élelmiszer a magunkéból	4,184.33
Tüzbiztositás	10.00
Villany	47.00
Gáz	12.00
Munkások élelmezése fejében	2,305.00
Tehén és juhlegelő felszámitása sajátunkból	336.00
Munkások biztositása	3.00
Truck-biztositás	74.25
Istállók javitása	63.75
Gépek értékcsökkenése	300.00
Törlesztésre	350.00
Vegyes kiadásokra	42.79
Összes kiadás	$10,397.62

A GARYI (IND.) REF. NŐEGYLET

Haszon tehát a gazdálkodáson $2,916.65, ami azt jelenti, hogy ha terményeinket eladtuk volna, ennyi készpénzt kaptunk volna.

Csoportositva az állattenyésztést: Hozadék volt a tehénészeten $2,855.35, sertéstenyésztésen $213.82, juhtenyésztésen $52.36, csirketenyésztésen $396.86.

VII. SZÉNBÁNYÁSZATUNK.

Kibányászva 1940-ben 16,350 bushel, ami kitesz 654 tonnát. Eladtunk 10,870 bushelt, saját használatukra forditottunk 5605 bushelt. Raktáron volt december 31-én 385 bushel. A kibányászott szén értéke $1,473.25. Kiadások bányászok fizetésébe $581.44, adóba és mázsálásért $12.64, szállitás $207.93, truckbiztositás, bányajavitás $79.90. Összes kiadás $881601. Haszon a szénbányászaton $592.24. Ebbe benne van az általunk elhasznált szén értéke, $579.26. Vagyis az általunk felhasznált szénért nem kellett fizetnünk és ezenfelül haszon a bányászaton $12.99.

VIII. MÉSZKŐTERMELÉSÜNK.

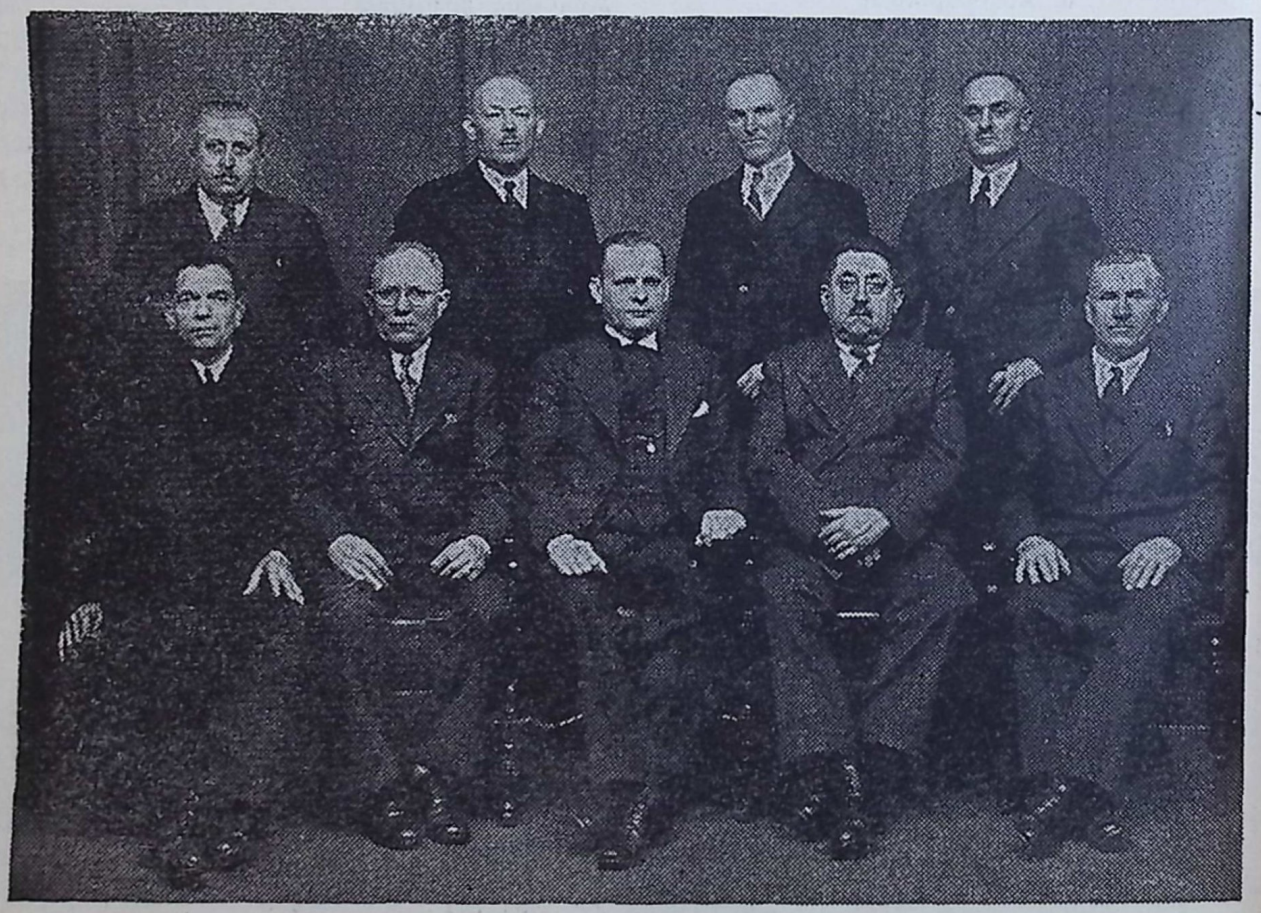
1940-ben 100 tonna meszet bányásztak ki és raktak égető kemencébe. Értéke $350.00. Kiadás szénre és napszámra $37.00. (Főképpen nagyobb fiaink végezték a munkát.) Haszon a mészkőtermelésen $313.00.

IX. A BETHLEN OTTHON 1940-IK ÉVI SZÁMADÁSA.

I. ÁLTALÁNOS ALAPON.

a. Bevételek.

Adomány	$6,465.38
Tartásdij	4,391.45
Ref. Egyesület	14,446.60
Farmi	1,367.80
Naptár hirdetés	907.96
Naptár példány	959.08
Életbiztositás	242.28
Széneladásból	897.27
Vegyes	4,140.06
Összes	$33,807.88

A Bridgeporti State St.-i Magyar Református Egyház kebelében müködő KÁLVIN JÁNOS TEMPLOMI ÉS BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET tisztikara a 35 éves jubileumi (1941.) esztendőben. Első sor (balról jobbra): Széll Károly alelnök és főbeteglátogató, Poór István elnök, Nt. Böszörményi M. István lelkész, diszelnök, Mező Dénes titkár, Horváth Mihály jegyző. — Második sor balról jobbra): Horváth Elek pénztárnok, Kiss József ellenőr, Kardos Lajos és Zimányi Gyula pénzbeszedők. — A Kálvin Egylet a 35 éves jubileumi esztendőben egy 5 évre (1942 januárjától 1947 januárjáig) szóló kamatmentes kölcsönt adott az egyháznak, hogy ezáltal is buzditsa az egyház hiveit az uj templom alapra való gyüjtésre. Ez a szinte példa nélkül álló szép és nemes cselekedet önmagában hordja a dicséretet. — A Bethlen Otthont is rendszeresen és hüségesen segitik.

b. Kiadások.

Fizetés	$6,344.05
Élelem	2,169.93
Ruha	698.62
Bánya	852.09
Gáz, villany	848.33
Orvoslás	480.80
Befektetés	1,271.74
Javitás	1,109.47
Háztartás	465.81
Életbiztositás	2,372.52
Tüzbiztositás	260.29
Törlesztés	4,955.76
Adó	1,459.16
Naptár	1,268.04
Iroda, nyomda	176.60
Posta, szállitás	342.23
Telefon	151.17
Árvaatya utiköltsége	884.46
Gyermekek, öregek utiköltsége	103.14
Gyülés költség	151.36
Farmi kiadások	4,776.35
Vegyes kiadások (főleg épitési alap terhére)	3,588.56
Összes	$34,730.87

Levonva bevételekből áttételt épitési alapról (3,160.20) a tiszta bevétel $30,647.68.

Zárlat.

Áthozat 1939-ről	1,977.47
Bevétel 1940-ben	33,807.88
Összesen	35,785.35
Kiadás	34,730.48
Áthozat 1941-re	$1,054.87

KIMUTATÁS AZ ÉPITÉSI ALAPRÓL

Bevételek 12 hónapon át	$2,465.32
Áthozat 1939-ről	9,880.43
Összes bevétel	12,345.75
Kiadás	2,911.12
Áthozat 1940-re	$9,343.63

(Fenti összegen kivül a Benkő Ambrus Chicago-körzeti pénztáros kezelésében $787.90 van, igy összesen $10,222.53.)

Az ÁLTALÁNOS ALARRA adományokat a következő városokból kaptunk:

Perth Amboy, N. J. $378.55, Bridgeport, Conn. $329.19, Chicago, Ill. $325.85, Cleveland, O. $310.03, Philadelphia, Pa. $292.79, Detroit, Mich. $262.50, Toledo, O. $232.48, Newark, N. J. $208.00, Pittsburgh, Pa. $200.31.

McKeesport, Pa. $157.58, New Brunswick, N. J. $154.10, Massena, N. Y. $152.95, East Chicago, Ind. $149.00, New York, N. Y. $142.35, Carteret, N. J. $126.71, Ligonier, Pa. $114.61, Youngstown, O. $108.57.

Leechburg, Pa. $87.35, Buffalo, N. Y., Trenotn, N. J. $84.00, Duquesne, Pa. $80.70, So. Norwalk, Conn. $77.10, Lorain, O. $77.00, Passaic, N. J. $75.50, Phoenixville, Pa. $73.00, Canton, O. $64.25, Coraopolis, Pa. $59.43, Elyria, O. $59.00, Flint, Mich. 58.11, Gary, W. Va. $55.55, Joliet, Ill. $55.00.

$50.00 és $40.00 között: Roebling, N. J., Hammond, Ind., Dayton, O., Woodbridge, N. J., Rankin, Pa., Farrell, Pa., Logan, W. Va., Fairfield, Conn.

$40.00 és $30.00 között: Whiting, Ind., Columbus, O., Martins Ferry, O., Wallingford, Conn., Washington, D. C., Homestead, Pa.

LORÁNTFFY NŐEGYLET, CLEVELAND, O. ELSŐ EGYHÁZ

$30.00 és $20.00 között: Akron, O., Cliffside, N. J., Fairport, O., Daisytown, Pa., Kalamazoo, Mich., So. River, N. J., Wharton, N. J., Windber, Pa., Caro, Mich., Brownsville, Pa., Gary, Ind., Tonawanda, N. Y., Yonkers, N. Y.

$20.00 és $10.00 közötti adomány érkezett 24, $10.00-on aluli adomány 96 városból.

Az ÉPITÉSI ALAPRA a következő városokból érkeztek adományok:

Cleveland, O. $830.44 (ebből a közmüvelődési és Jótékony Nőégylet gyüjtése $747.94), Daisytown, Pa. $270.00, Detroit, Mich. $255.00, Ligonier, Pa. $78.00, Newark, N. J. $60.00, Dayton, O. $49.50, Franklin, N. J. $30.25, Windber, Pa. $29.70, Zelienople, Pa. $29.27, Toledo, O. $27.50, Canton, O. $22.91, Trenton, N. J. $25.00, Youngstown, O. $25.00, Elyria, O. $22.50, Chicago, Ill. (a Bethlen Otthonba küldve) $22.05, Massena, N. Y. $22.00, Washington, D. C. $17.00, Phoenixville, Pa. $15.76, Kossuthville, Fla. $15.30, Beckley, W. Va. $15.18, Homestead, Pa. $13.61, Gary, Ind. $13.10, Pittsburgh, Pa. $13.00, Plant City, Fla. $11.00, Uniontown, Pa. $10.60, Hammond, La. $10.40, Norwalk, Conn. $10.28.

$10.00-nál kisebb adományokat küldtek: Johnstown, Pa., Lorain, O., Rankin, Pa., Fairport Harbor, O., Bethlehem, Pa., Buffalo, N. Y., Farrell, Pa., Columbus, O., Wharton, N. J., Whiting, Ind., Indiana Harbor, Ind., Brownsville, Pa., New Kensington, Pa., Conneaut, O., Hudson, N. Y.

Árvaházi vasárnapot nem tartottak és 1940-intézményesen nem segitették a Bethlen Otthont (noha egyesek küldtek is be adományokat) a következő egyházak: Az Evangélical and Reformed csoportban a bethlehemi, peekskilli, new yorki, perth amboyi, stamfordi, trentoni, barnesboroi, portagi, red jacketi, vintondalei, ashtabulai, kearsargei, medinai, milwaukeei és racini. A Presbyterian csoportban: az elgini, bayonne-jersey cityi, caldwelli, minevillei, new yorki, beaver fallsi, canonsburgi, butleri, kingstoni, pricedalei, scrantoni, throopi és sharpsvillei. A Független csoportban: a flemingtoni, greenpointi (brooklyni), peekskilli, scrantoni akroni, detroiti és windberi. A Reformed Church in America csoportban a peekskilli és környéki. Az independens egyházak közül a detroiti.

BEFEKTETÉSEK.

Az 1940-ik évben teljesen kifizettük a megelőző évben vásárolt truckot és arató gépet. 1940-ben főképen a városban megvásárolt házzal kapcsolatban az épitési alap terhére a következő kiadásaink voltak: plumber és villanyszerelő számla $262.45 uj asztalok az ebédlőbe, székek, függönyök, iró gép, szőnyegek és Penna. állam Welfare Department jének rendelkezése értelmében uj egyes ágyak a gyermekeknek $906.88. Az általános alapból fizettük ki az elültetett 3000 darab fenyő és tölgyfa továbbá 12 darab diófa és a juhfürösztő árá $64.50 értékben.

XI. MUZEUM ÉS LEVÉLTÁR.

Sajnos, hogy azok között a viszonyok között amelyek között élünk, ebben a munkában nem haladunk előre. Addig, amig alkalmas helyiséget nem bocsát akár az Intéző Bizottság, akár a Vezértestület erre a célra, nem is lehet előbbre haladnunk.

Most bizonyosan, amikor mindig előre haladunk az időben, mindenki megfogja érteni ennek a munkának a jelentőségét és fontosságát. Minél tovább haladunk az időben és minél idősebb lesz amerikai magyar munkánk, annál jobban kitünik ennek a munkának a fontossága. Sokan talán azt mondják, hogy nincsen arra semmi szükség, hogy

VARRÓ KLUB, CLEVELAND, O. ELSŐ EGYHÁZ

történelmi adataink egy helyen gyüjtessenek ösz-sze, de majd lesz bizonyára valaki, aki törődni fog az amerikai magyar reformátusság életével a későbbi időkben. Akkor lesz ennek a munkának az értéke nyilvánvaló, ha 25 vagy majd ismét 50 esztendő mulva megfogja valaki irni az amerikai magyar reformátusságnak a történetét.

Akkor ,amikor azt tapasztaltam, hogy nehány egyházunkban már is elkallódtak az egyházközségnek a legfontosabb iratai, könyvei, akkor sürgetnem kell, hogy okmányainkat, adatainkat, levéltárunkat egy helyen kell összpontositani.

Első sorban azonban arra van szükség, hogy a meglevő anyagot rendezzük és megőrizzük. Igy amint most van, nem maradhat tovább. A nagy zsufoltságban alig lehet valamit megtalálni. Aztán sajnos, hogy olyan egyének végezik a tisztogatást, akiknek a gyüjteményről fogalmuk sincs. Éppen a napokban történt, hogy tisztogatás közben felkaptak egy nyaláb irást és bedobták a kályhába.

Azért ismételten, immár nem tudom, hogy hányadikszor kérem, hogy méltóztassék ezzel az üggyel komolyan foglalkozni és egy olyan épületről gondoskodni, ahol minden iratot, okmányt és más muzeumi dolgot rendben tarthassunk. Azért is kérem, mert annak, aki az élet estéjén él, naponként kell gondolnia arra, hogy nem sokára hallatszik a hivó szó!

Az év folyamán, miután nem illett kérnünk testvéreinket, csak Daytonból kaptunk egy amerikai zászlót és egy régi alapszabálykönyvet. Rácz Győző passaici lelkész megszerezte a muzeum és irattár számára az Amerikai Magyar Népszava azon számait, amelyek az első világháboru idején jelentek meg. Szabó László beküldte a régi Keleti Magyar Református Egyházmegye nyomtatásban megjelent jegyzőkönyveit. A jubiláló egyházak beküldték Emlékkönyveiket. Ezekből most már csaknem teljes gyüjteményünk van. Azoknak, akik erre a munkára is gondolnak, hálás köszönetemet nyilvánitom és kérem testvéreimet, hogy gyüjtsenek meg minden adatot, küldjék be, hogy megtarthassuk azoknak a számára, akik majd később fognak foglalkozni a mi magyar református életünkkel.

Isten áldó kegyelme legyen mindazokkal, akik szeretettel gondoltak elaggott testvéreinkre s lehetővé tették azt, hogy a testvérsegitésnek azt a munkáját is végezhessük Isten nevének a dicsőségére!

Szolgálatra készen,

Kalassay Sándor.

XII. VAGYONMÉRLEG.

a. Vagyon.

Árvaházi épület (régi)	$30,000.00
Templom	3,400.00
Baby Home	2,900.00
Kórház	2,500.00
Kettős házmai értéke számunkra	3,140.00
Garage és melléképületek	1,000.00
Berendezés fenti épületekben	14,500.00
Aggmenházi főépület	7,400.00
Berendezés aggmenházi épületben	4,400.00
Istálló, csür, ólak	6,900.00
183 aker föld	21,000.00
Épület Menoher farmon	950.00
Gépek, felszerelések	3,143.00
Állatok értéke	4,955.00
Meglevő takarmány	2,275.60
Meglevő élelmiszer, befőttek, ruha	1,350.00
Városi épület ujabb berendezéssel	23,500.00
Bányafelszerelés és mésztörő gép	900.00

TEMPLOMSEGÉLYZŐ NŐEGYLET, CLEVELAND, O. ELSŐ EGYHÁZ

Készpénz általános alapon	1,054.47
Épitési alapon	9,434.63
Kézi pénztárban	250.00
Összesen	$144,453.10

b. Teher: A Ref. Egyesület betáblázott kölcsöne $80,823.17

c. Tiszta vagyon: $63,629.93

XIII. BESZÁMOLÁS MUNKÁNKRÓL.

A "K" jelzés az aggmenházi felügyelő, a "B" jelzés pedig a tanitó szolgálatára utal. Ott, ahol nincs betüjelzés, az árvaatya értendő.)

Jan. 1. Istentisztelet Ligonierban a Bethlen Otthonban. — Beteg lelkész helyettesitése Alliancen. (K.)

Jan. 7. Árvaházi vasárnap Clevelandban a presbyteriánus egyházban. Este beszéd Clevelandban a Közmüvelődési és Jótékonysági Nőegylet nagyszabásu ünnepségén. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Jan. 14. Temetés Perth Amboyban. — Árvaházi vasárnap és képbemutatás Daisytownban. (K.) — Istentisztelet Ligonierban. (B.)

Jan. 21. Istentisztelet a Bethlen Otthonban. — Árvaházi vasárnap és képbemutatása Fairporton és Conneauton. (B.)

Jan. 22, 23. Intéző Bizottsági gyülés.

Jan. 28. Árvaházi vasárnap és képbemutatás Uniontownban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Február 4. Istentisztelet a Bethlen Otthonban.

Feb. 7, 8. Bünbánati Istentiszteletek, 9. (K.)

Feb. 11. Prédikálás Elyriában a lelkészbeiktatási ünnepély reggelén. Képfelvétel. — Istentisztelet és böjti uri Szent vacsora a Bethlen Otthonban. (K.)

Feb. 14. Latrobeban vásárlás.

Feb. 18. Árvaházi vasárnap és képbemutatás Cantonban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Feb. 27, 28, 29. Vezértestületi gyülés Washingtonban.

Március 3. Árvaházi vasárnap a detroiti Első Egyházban magyar és angol nyelven. Képbemutatás és beszéd a nagyszabásu estélyen. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Március 10. Árvaházi vasárnap, képfelvétel és képbemutatás a windberi Első egyházban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Március 1. Leechburgban a márc. 15-iki ünnepélyen Horváth József növendék tartott beszédet.

Március 17. Árvaházi vasárnap és képek bemutatása Hammond, La. — Istentisztelet Ligonierban. (K.)

Március 18-23. Nagyheti és nagypénteki szolgálat Ligonierban. (K.)

REF. NŐEGYLET, WOODBRIDGE, N. J.

Március 22. Nagypénteki szolgálat és képek bemutatása Kossuthville, Fla.

Március 24. Husvéti szolgálat és uri szent vacsora Plant City, Fla. Képek bemutatásával. — Ligonierban ünnepi Istentisztelet és uri szent vacsora. (K.) — Kisegités a duquesnei és mckeesporti független egyházakban 25 dollár tiszteletdij ellenében. (B.)

Március 31. Képek bemutatása Johnstownban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. — Árvaházi vasárnap Philadelphiában. (B.)

Április 2. Magyar Presbyterian Lelkészek Konferenciája. (B.)

Április 3, 4. Intéző Bizottság gyülése.

Április 7. Árvaházi vasárnap, képbemutatás és képfelvétel Morgantownban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Április 14. Árvaházi vasárnap a new yorki független és baptista, továbbá a cliffsidei egyházban. Istentisztelet Ligonierban. (K.)

Április 21. Árvaházi vasárnap a bronxi független egyházban. — Istentisztelet Ligonierban. (B.)

Április 23, 24. Az Evangelical and Reformed Church Magyar Synodjának gyülése. (Árvaatya és aggmenházi felügyelő.)

Április 24. Képek bemutatása New Yorkban a Hungarian Reference Libraryban.

Április 28. Árvaházi vasárnap Elyriában és Lorainban. Képek bemutatása mindkét helyen. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Május 2. Áldozó csütörtöki istentisztelet Ligonierban. (B.)

Május 5. Prédikálás a new brunswicki somerset streeti templomban a 25 éves jubileummal kapcsolatban a Bethlen Otthon támogatásával, — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Május 8, 9, 10. Bünbánati Istentiszteletek Ligonierban. Egy alkalommal árvaatya, két izben aggmenházi felügyelő szolgálatával.

Május 12. Pünkösti Istentisztelet és uri szent vacsora Ligonierban. (B.) — Árvaházi vasárnap és uri szent vacsora magyar és tót nyelven a whitingi egyházban. Délután szolgálat a chicago-southssidei egyházban. — Szolgálat a detroiti Első egyházban urvacsora osztással. (Máj. 11, 12., 13.-K.)

Május 16. Képek bemutatása a chicago-south sidei egyházban.

Május 17. Képek bemtautása a whitingi egyházban.

Május 18. Képek bemutatása az indiana harbori egyházban.

Május 19. Árvaházi vasárnap az indiana harbori és garyi (Ind.) ref. egyházakban. Az utóbbi helyen képek felvétele és képek bemutatása. — Istentisztelet Ligonierban. (K.)

Május 24. Képek bemutatása a phoenixvillei egyházban.

Május 25. Képek bemutatása a franklini egyházban és kollektálás.

Május 26. Árvaházi vasárnap és képek bemutatása a whartoni egyházban, képfelvétellel. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.) — Leechburgi jubileum. (K.)

Május 30. A springdalei egyház jubileuma. (K.) — Temetés Milltownban.

Junius 2. Árvaházi vasárnap, képfelvétel és képbemutatás a daytoni egyházban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Junius 5. Bevásárlás Pittsburghban.

Junius 9. Árvaházi vasárnap, képfelvétel és képbemutatás a columbusi egyházban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

FÉRFI ÉNEKKAR, CLEVELAND, O. ELSŐ EGYHÁZ

Junius 12. Vásárlás Johnstownban.

Junius 15. Beszéd a philadelphiai ref. egyház nagyszabásu árvaházi estélyén.

Junius 16. Árvaházi vasárnap So. Norwalkon képfelvétellel és bemutatással. — Árvaházi vasárnap a woodbridgei és rossvillei egyházakban. (K.) — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (B.)

Junius 23. Árvaházi vasárnap a so. riveri egyházban, délután részvétel a lelkész beiktatásán. — Árvaházi vasárnap a fairfieldi és wallingfordi egyházban. (K.) — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (B.)

Junius 27. Bevásárlás Johnstownban és a projector javittatása.

Junius 29. Vásárlás Pittsburghban.

Junius 30. Istentisztelet a Bethlen Otthonban.

Julius 4. Árvaházi nap Ligonierban. (Prédikált Dienes Barna ker. elnök, imádkozott Béky Zoltán esperes.)

Julius 7. Istentisztelet a Bethlen Otthonban.

Julius 14. Istentisztelet a Bethlen Otthonban. Délután imádkozás a duquesnei egyház jubileumán.

Julius 15. A Nyugati Független Egyházmegye gyülése.

Julius 16. Tárgyalás Pittsburghban az ügyvéddel az épitési perrel kapcsolatban.

Julius 21. Árvaházi vasárnap Bridgeporton a State Streeti egyházban. (B.) — Istentisztelet Ligonierban.

Julius 22, 23. Intézö Bizottság gyülése.

Julius 24. Az épitési perben első tárgyalás a U. S. Federal bíróság előtt Pittsburghban.

Julius 28. Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.) — Helyettesités Homesteadon és Rankinben.

Aug. 3. Árvaházi vasárnap a leechburgi független egyházban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Aug. 6. Bevásárlás Latrobeban.

Aug. 7, 8, 9. Bünbánati Istentisztelet Ligonierban.

Aug. 11. Uri szent vacsora, konfirmálás és vizsga Ligonierban.

Aug. 18. Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.) — Árvaházi vasárnap a duquesnei és mckeesporti egyházakban. — Helyettesités Homesteadon és Rankinben. (B.) — A Bethlen Otthon piknike Hays mellett.

Aug. 25. Árvaházi vasárnap Massenában. — Árvaházi Vasárnap Youngstownban a független egyházban. (B.) — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Szept. 1. Istentisztelet a Bethlen Otthonban.

Szept. 3. Intéző Bizottság gyülése.

Szept. 4. Igazgató Tanács gyülése.

Szept. 5. Vezértestület gyülése.

Szept. 8. Árvaházi vasárnap a passaici ref. egyházban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Szept. 15. Árvaházi vasárnap és képfelvétel a bridgeporti első egyházban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Szept. 22. Árvaházi vasárnap az east chicagoi és hammondi egyházakban, az utóbbi helyen képek bemutatása. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Szept. 27. Képek bemutatása az east chicagoi egyházban.

Szept. 29. Képek bemutatása és árvaházi nap a chicago-west-sidei egyházban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Szept. 30. Tárgyalás az épitkezési perben a U. S. Federal bíróság előtt.

NŐI ÉNEKKAR, CLEVELAND, O. ELSŐ EGYHÁZ

Okt. 6. Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (B.) — Árvaatya és aggmenházi felügyelő Homesteadon az amerikai ref. egyházi munka 50 éves ünnepségén vett részt. — Árvaatya bibliát olvasott és imádkozott. — Aggmenházi felügyelő beszédet tartott. — Képfelvétel.

Okt. 7—9. Buffaloban az árvaházi vasárnapok előkészitése és hirdetés-gyüjtése a naptár részére.

Okt. 13. Árvaházi vasárnap Perth Amboyban a független egyházban. Este beszéd a nők nagyszabásu ünnepélyén a Bethlen Otthon javára. — Ligonierban Istentisztelet. (K.)

Okt. 20. Árvaházi vasárnap a cartereti és staten islandi független egyházakban. Délután beszéd az ifjusági keleti konferencián So. Riveren. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.)

Okt. 27. Szolgálat magyarul és angolul a clevelandi Első Egyházban és a sok jóakarat megköszönése. Prédikálás Nileson a Csépke István lelkész jubileumán. — Helyettesités Homesteadon és Rankinben (B.) — A windberi beteg lelkész helyettesitése. (K.) — Árvaházi vasárnap Springdalen. (K.)

Okt. 29. Tördelés Pittsburghban a nyomdában.

Okt. 30, 31. Bünbánati istentiszteletek. — Nov. 1. bünbánati istentisztelet. (K.)

Nov. 2. Árvaházi istentisztelet Toledoban az adományok megköszönésével.

Nov. 3. Uri szent vacsora a Bethlen Otthonban. (K.) — Az uri szentvacsora kiszolgálásában segédkezés és prédikálás Toledoban. — Árvaházi vasárnap a buffaloi west-sidei és riversidei egyházakban. (B.)

Nov. 6. Tördelés Pittsburghban a nyomdában és vásárlás.

Nov. 9. A daisytowni Lorántffy Nőegylet jubileuma. (K.)

Nov. 10. Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.) — Árvaházi vasárnap magyar és tót nyelven a phoenixvillei egyházban, árvaházi vasárnap stowen, képek bemutatása mindkét helyen. — Árvaházi vasárnap a buffaloi első, lackawannai és depewi egyházakban. (B.) — Pittsburghi Ref. Egylet jubileuma. (K.)

Nov. 17. Árvaházi vasárnap és képek bemutatása a pittsburghi egyházban. — Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (B.)

Nov. 18. Tördelés Pittsburghban a nyomdában.

Nov. 24. Istentisztelet a Beth len Otthonban. Délután árvaházi vasárnap és képek bemutatása Zelienoplen. — Árvaházi vasárnap a trentoni és roeblingi független egyházakban. (K.)

Nov. 25, 26. Az Intéző Bizottság gyülése.

Nov. 28. Prédikálás a phoenixvillei egyház jubileumán. (K.)

Nov. 29. Tördelés Pittsburghban a nyomdában és vásárlás.

Nov. 30. Képek bemutatása a clevelandi west sidei egyházban.

Dec. 1. Árvaházi vasárnap a clevelandi westsidei egyházban. — Istentisztelet Ligonierban. (K.) — Duquesneban a beteg lelkész helyettesitése. (B.)

Dec. 8. Istentisztelet a Bethlen Otthonban. — Árvaházi vasárnap és képek bemutatása a flinti és caroi egyházakban. (B.)

Dec. 13. A naptárak első részének expediálása Pittsburghban.

Dec. 15. Istentisztelet a Bethlen Otthonban. — A windberi beteg lelkész helyettesitése. (K.)

Dec. 16. A naptár második részének expediálása Pittsburghban és bevásárlás.

NŐI BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET, CLEVELAND, O. ELSŐ EGYHÁZ

Dec. 22. Istentisztelet a Bethlen Otthonban. (K.) — A windberi beteg lelkész helyettesitése.

Dec. 23. Bünbánati istentisztelet.

Dec. 24. Karácsonyfa ünnepély istentisztelettel magyarul és angolul. — Karácsonyfaünnepély a windberi első egyházban. (K.)

Dec. 25. Ünnepi istentisztelet és uri szent vacsora a Bethlen Otthonban. — Ünnepi istentisztelet és uri szent vacsora a windberi és portagei egyházakban. (K.) — Kisegités a duquesnei és mckeesporti független egyházakban 25 dollár tisztteletdij beszolgáltatásával. (B.)

Dec. 26. Ünnepi istentisztelet a Bethlen Otthonban.

Dec. 29. Istentisztelet a Bethlen Otthonban.

Dec. 31. Évzáró istentisztelet a Bethlen Otthonban.

Árvaatya iktató száma a levelezési naplóban 18846. Kiküldtünk 2875 naptárt 486 csomagban.

Jelentésem tudomásul vételét kérve, maradok szolgálatra készen:

Nánássy Lajos, árvaatya.

*

Árvaatya fenti jelentését az Intéző Bizottság tételről tételre átvizsgálta, helyben hagyta és elfogadásra ajánlja. Az Intéző Bizottságnak a következő felterjesztései, illetve jelentései vannak:

1. Kérjük annak megállapitását, hogy milyen természetü hirdetések közölhetők a Bethlen Otthon naptárában.

2. Intéző Bizottság ajánlja, hogy a Bethlen Otthon high schoolt végzett árvái közül csak azok részére nyujtassék segély college tanulmányaik folytatására, akik a Bethlen Otthonban töltött idejökben kifogástalan magaviseletüek voltak és akiknek évi átlagos osztályzatuk "A" fokozat volt (90 ponton felül.)

3. Az Amerikai Magyar Református Egyesület a ligonieri Housing Ordinance ellen inditott perét fölényesen és fényesen nyerte meg. A Vezértestülettől nyert meghatalmazás alapján Intéző Bizottság megtette a lépéseket az épitkezéshez. A legalacsonyabb árajánlat szerint az épitkezés $33,027.00 összegbe kerül. Ezen kivül az öregeknek átadandó régi árvaházi épületet is teljesen rendbe hozzuk közel 5000 dollár költséggel.

4. A Vezértestület korábbi határozata alapján kérjük, hogy összesen 100,000 dollár betáblázott kölcsön folyósittassék a Bethlen Otthon részére azzal a hozzáadással, hogy a kölcsön kedetben, tekintettel az épitkezésre és javitási munkákra, 110,000 legyen és a Bethlen Otthon kötelezze magát, hogy a 10,000 többletkölcsönt a befolyandó épitési adományokból két év letelte alatt visszatériti az Amerikai Magyar Református Egyesület pénztárába.

Jelentésünk szives tudomásul vételét és kérésünk teljesitését remélve, maradunk szeretettel:

A Bethlen Otthon Intéző Bizottsága
Dr. Ujlaki Ferenc elnök, Király Imre
és Ádám Ferencné,
intéző bizottsági tagok.

REF. IFJUSÁGI EGYLET, CLEVELAND, O. ELSŐ EGYHÁZ

JELENTÉS

A BETHLEN OTTHON 1941 ELSŐ FÉLÉVI MÜKÖDÉSÉRŐL

Nagytiszteletü Elnök Ur!

Igen Tisztelt Igazgató-tanács!

Az Intéző Bizottság megbizatása alapján az 1941-ik év első feléről a következő jelentést van szerencsém előterjeszteni:

I. GYERMEKEK.

1941 junius 30-án 37 gyermek tartozott az intézet hatáskörébe. Ezek között volt 18 egész árva, 11 félárva és 8 nem-árva. A gyermekek mindnyájan iskolába jártak. Kettő collegeba, 14 high schoolba és 21 elemi iskolába. Mindnyájan sikerre lvégezték be az iskolai évet.

A félárvák után havi $52.50, a nem-árvák után havi $112.50 tartásdijat fizettek.

II ÖREGEK.

Aggmenházunknak 1941 junius 30-án 26 lakója volt, akik négy különböző épületben voltak szétszórva. Néhány folyamodvány van beterjesztve az Igazgató-tanács gyülése elé, ezen kivül a Verhovay Egylet is több református tagját óhajtja beküldeni szeptember után. Az öregek közül kettő fizet tartásdijat: az egyik harminc, a másik 25 dollárt havonként.

Aggmenházi felügyelő árvaatyához a következő jelentést adta:

"Nagytiszteletü Árvaatya!

Aggmenházunk 1941-ik évi első félévi állapotáról a következőkben van szerencsém jelentésemet megtenni.

A mult évet azzal a jóelső érzéssel zártuk, hogy az év folyamán egyszer sem kellett kimennünk a temetőbe. Egy halálesetünk se volt. A természeti törvény azonban ebben a félévben megkövetelte a maga áldozatait s gondozottaink közül ketten haltak meg és a kint levő tagok közül egy.

A halálesetek gyorsan következtek egymás után. Először eltávozott közülünk SZEGEDY LAJOS testvérünk, azután BOTOS FERENC. Az előbbi március 23-án, az utóbbi április 11-én. LENGYEL L. JÁNOS, akiért Intézetünk fizette az egyesületi dijakat, szintén befejezte földi életét. Halálának hire február 7-ikén érkezett hozzánk. A két előbbi halott testvérünket Ligonierban temettük el, LENGYEL L. JÁNOST pedig Traugerban temették.

Abban a reményben bucsuztunk testvéreinktől, hogy kegyelmet találnak az Ur előtt, mert igyekeztek arra, hogy hivek legyenek a rájuk bizottakban.

Helyük nem maradt üres. A félév folyamán ugyanins három egyént vettünk fel gondozottaink közé. LENGYEL SÁNDORT, Egyesületünk loraini osztályának a tagját, aki januárban jött be

MAGYAR ISKOLA, BEAVER FALLS, PA.

Intézetünkbe. Mrs. SÁNTHÁT februárban vettük be Intézetünkbe, havi díjat fizető vendégnek. Nagy betegsége miatt azonban csak egy hónapig volt nálunk s gyermekei hazavitték Philadelphiába. A harmadik egyén, aki bejött Intézetünkbe, MENYHÉRT ISTVÁN, a Verhovay Egyletnek a tagja, aki annak az egyezménynek az alapján vétetett fel, amely márciusban köttetett a Verhovay Egylet és Egyesületünk között.

Gondozottaink között vannak, akik betegségük miatt, az élet örömeit nem tudják élvezni. A sok szenvedés, betegség miatt azt sóhajtják, hogy a halálnak az órája jobb a születésnek az órájánál. Azoknak az ágyánál, akik igy harcolják az életnek és a halálnak a harcát, érezzük meg igazán, hogy Isten miként visel gondot az Ő gyermekeiről. Ezeket a szenvedéseket megenyhiteni, az elcsüggedteket megvigasztalni olyan hivatás, ami Intézetünket igazi értékké teszi ebben a sokszor szomoru, rideg földi életben. Hogy egyik vagy másik testvérünk nem érti meg Intézményünknek ezt a nagy hivatását, az nem csüggeszt el, sőt inkább kitartóbb munkára indit.

Azok, akik még Isten kegyelméből elég erősek a munkára, dolgozgatnak. Nem parancsszóra, mert annak nincs helye, hanem a munkának olyan beosztása által, hogy igy mindenki megérezze, hogy munkájával neki is hozzá kell járulnia az Intézetnek a fenntartásához. A felelősségnek a legkisebb érzése is hatékony erővé lesz.

Természetesen nekünk kell először éreznünk a felelősségnek az értékét s ha ezt érezzük: a munka nemcsak könnyü lesz, hanem gyönyörüséget adó is!

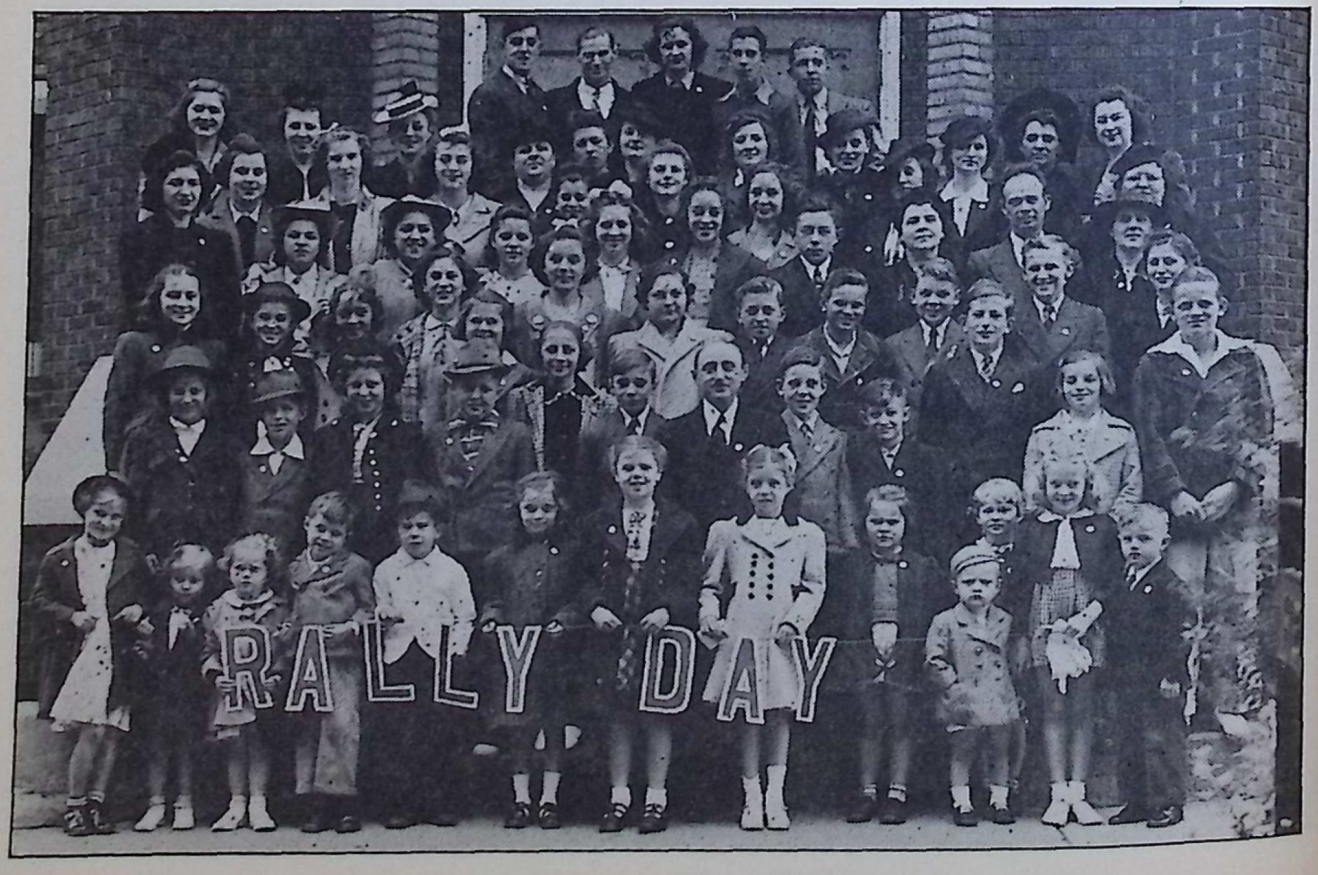
Legyen hála Istennek, aki nemcsak az akarásra, hanem a cselekvésre is adott erőt a mi népünknek, amely készen van arra, hogy jócselekedeteivel tegyen bizonyságot hite mellett.

Most szélesebb kaput nyit előttünk Istennek kegyelme. Vajjon elég erősek leszünk-e arra, hogy a nagyobb megbizatásnak is eleget tegyünk! Abban a reményben, hogy testvéreinknek imádságos, áldozatos szeretete igyekezni fog arra, hogy minél több testvérnek az életébe vigye be a szeretetnek fényét, vagyok szolgálatra készen,

Kalassay Sándor."

III. HIVATALNOKOK, MUNKÁSOK.

Árvaatya családjában négyen vannak. Továbbá aggmenházi felügyelő és neje. Ténay Róza tanitónő gyanánt müködik. Beregi János a farmi előmunkás, Gacsályi Imréné, Szabó Józsefné és Orosz Lajosné szakácsnők. Tehát összesen 74 tagból álló családja volt az intézetnek junius 30-án. Ezen kivül két olyan fogadott munkásunk, aki a farmon és bányában dolgozik, de nem az intézetből étkezik.

VASÁRNAPI ISKOLA, GARY, IND.

IV. AZ ÁLTALÁNOS ALAP SZÁMADÁSA AZ 1941-ik ÉV ELSŐ FELÉRŐL.

1. Bevételek havonként

Januárban	3,237.09
Februárban	2,084.68
Márciusban	3,191.94
Áprilisban	2,906.59
Májusban	2,210.15
Juniusban	2,048.53
Összesen	15,678.98
Áthozat 1940-ről	1,054.87
Összes bevétel	16,733.85

2. Bevételek részletezése

Adomány	2,099.82
Tartás és ellátás	1,438.50
Egyesületi járulék	8,025.34
Farmi bevételek	1,017.08
Naptár hirdetés	350.43
Naptárért	783.68
Szénért	470.90
Biztositásból	853.60
Vegyes bevételek	639.63
Összesen	15,678.98
Áthozat 1940-ről	1,054.87
Összes bevétel	16,733.85

3. Kiadások havonként

Januárban	3,146.36
Februárban	2,273.60
Márciusban	2,465.08
Áprilisban	2,927.91
Májusban	2,548.00
Juniusban	2,422.16
Összesen	15,783.11

4. Kiadások részletezése

Fizetésekbe	2,899.35
Élelemre	1,149.84
Ruhára	261.56
Bányára	460.00
Gáz és villanyért	414.85
Orvoslásra	344.90
Befektetés	371.18
Épitkezés	314.01
Háztartási cikkek	295.04
Életbiztositás	1,219.52
Tüzbiztositás	51.17
Törlesztés	2,433.00
Adó	778.78
Naptár	326.54
Irodai kiadás	202.52
Posta és szállitás	259.96
Telefon	85.06
Árvaatya utiköltsége	388.40
Gyermekek utiköltsége	58.36
Farmi kiadások	2,407.79
Temetési költségek	538.50
Vegyes kiadások	532.46
Összesen	15,783.11

Zárlat

Bevétel	16,733.85
Kiadás	15,783.11
A félévi maradvány	950.74

Összes kiadásainkat képesek voltunk fedezni.

A BEKÉNYI CSALÁD, CLEVELAND, O. ELSŐ EGYHÁZ

V. AZ ÉPITÉSI ALAP SZÁMADÁSA

1. Bevételek

Januárban	55.00
Februárban	33.32
Márciusban	927.49
Áprilisban	1,688.75
Májusban	1,812.35
Juniusban	716.42
Összesen	5,233.34

2. Összegezés

Áthozat 1940-ről	9,592.88
Bevétel 1941-ben	5,233.34
Egyesületi kölcsön	5,000.00
Összes bevétel junius 31-én	19,826.22

3. Kiadások az épitkezésre

Januárban	1,365.68
Februárban	561.27
Márciusban	38.51
Áprilisban	170.04
Májusban	5,796.95
Juniusban	9,298.80
Összesen	17,539.40
(Összes bevétel aug. 1-ig	21,239.98)

Zárlat

Bevétel	19,826.22
Kiadás	17,539.40
Maradvány	2,286.82

VI. KIMUTATÁS A GAZDÁLKODÁSRÓL

1. Tehenészet

	Tejtermés	Érték	Kiadás
Januárban	8,277	223.67	84.74
Februárban	10,024	267.34	105.60
Márciusban	7,745	210.63	76.58
Áprilisban	7,808	207.06	83.56
Májusban	8,758	256.46	87.84
Juniusban	10,663	323.02	67.68
Összesen	53,273	$1,488.18	$506.00
Eladott tehén értéke		52.50	
Összes bevétel		$1,540.18	

2. Tyukászat

	Tojás-termelés	Bevétel	Kiadás
Januárban	3,939	89.90	55.85
Februárban	3,039	56.56	49.50
Márciusban	3,190	111.05	68.10
Áprilisban	2,647	87.39	39.50
Májusban	3,282	126.93	68.95
Juniusban	3,594	126.05	53.25
Összesen	19,691	$597.85	$334.45

3. Sertés tenyésztés

	Leölt-sertés	Hus	Bevétel	Kiadás
Januárban	6	1,852	185.20	79.8
Februárban	5	2,205	220.50	77.4
Márciusban	1	310	31.10	75.00
Áprilisban	2	1,004	100.40	36.20
Májusban	2	443	44.30	28.85
Juniusban	1	268	26.80	31.05
Összesen	17	6,082	$608.20	$328.30
Eladva 12 süldő			152.00	
Malacszaporulat			20.00	
Összesen			$780.20	

A BOYÁR CSALÁD, CLEVELAND, O. ELSŐ EGYHÁZ

4. Juhtenyésztés

	Bevétel	Kiadás
Januárban		15.00
Februárban	50.00	15.00
Márciusban	21.00	15.00
Áprilisban	3.00	15.00
Májusban	90.90	15.00
Juniusban		15.00
Összesen	$164.90	$90.00

VII. KIMUTATÁS BÁNYÁSZATUNKRÓL

	Kibányászott szén	Bevétel	Kiadás
Januárban	76.8 tonna	158.21	134.10
Februárban	64.8	138.75	77.85
Márciusban	80.4	180.93	95.30
Áprilisban	14.4	39.04	16.10
Májusban	1.2	33.62	54.08
Juniusban	15.6	13.34	14.98
Összesen	253.2	$563.89	392.41

Tisztelettel terjesztjük az Igazgató-tanács elé a következő inditványokat:

1. Horváth Elemér a latrobei St. Vincent's College-tól tandijmentességet kapott négy évre. Kérjük, hogy collegeba küldhessük és a kiadások fedezésére segélyt kaphasson.

2. Tisztelettel kérjük, hogy adjon felhatalmazást az Igazgató-tanács arra, hogy a felső épület környékén a járdákat a templomhoz és farmi utakat a jövő évben, amennyiben fedezet lesz rá, rendbe hozhassuk.

3. Tisztelettel terjesztjük fel a Magyar Synod gyülésének azt a határozott kérését, hogy az Amerikai Ref. Egyesület a munkaképtelen és szolgálat nélküli magyar református lelkészeknek a Bethlen Otthonban való elhelyezéséről valamilyen formában gondoskodjék.

4. Tisztelettel terjesztjük fel az Intéző Bizotságnak azt a javaslatát, hogy a jövőben a Bethlen Otthon naptárában csak azoknak az egyházaknak és lelkészeknek cimtára legyen közölve, ahonnan a Bethlen Otthon rendszeres segitséget nyer.

5. A Bethlen Otthon huszéves multjára tekintettel tisztelettel terjesztjük fel az Intéző Bizottságnak azt a javaslatát, hogy az épitési alapra tovább folyjék a gyüjtés és agitálás és azoknak nevei, akik 1942 augusztus 1-ig legalább 20 dollárt adnak az épitési alapra, az 1942 Labor Day alkalmával örökittessenek meg.

*

Hálás köszönetet mondok a Bethlen Otthon összes kormányzó testületeinek azért a jóakaratért és önzetlen munkáért, amit intézetünk érdekében kifejtettek és nekem segitséget nyujtottak. Továbbá az amerikai magyar lapoknak, amelyek szivesen közölték a Bethlen Otthon hireit, végül Varga Lajos, pittsburghi lelkésznek az ajándékba adott vasárnapi iskolai képekért.

Maradok szolgálatra készen,
szeretettel,
Nánássy Lajos, árvaatya.

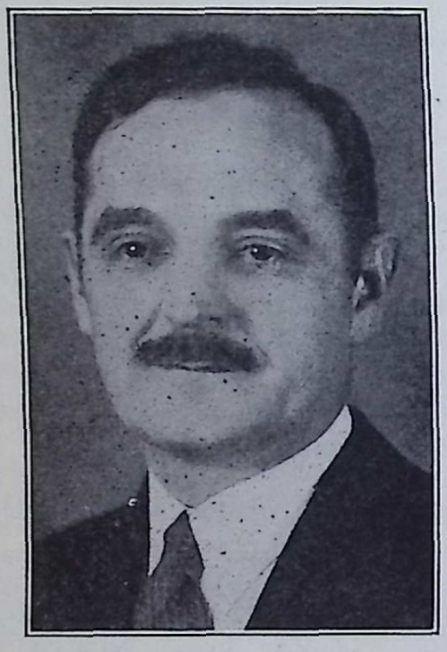
Fenti jelentést átvizsgáltuk és helybe hagytuk:
Dr. Ujlaki Ferenc, elnök.
Király Imre, Ádám Ferencné.
Az Intéző Bizottság tagjai.

VAS. ISKOLAI TANITÓK, CLEVELAND, O. ELSŐ EGYHÁZ

"Az Ur van e helyen! Nem egyébb ez, mint az Isten háza és az ég kapuja"

Áldott legyen az Isten azért, hogy ami látomást láttunk, amiért imádkoztunk és dolgoztunk, megvalósult. "Tóvá lett a délibáb." Készen van árváink uj otthona. Meg-

ujitva, a szolgálatra alkalmassá téve, áll az öregek háza. Ujjongó örömmel, édes melegséggel szemlélem, simogatom én ezt az épületet és azt szeretném rá irni: **"Isten van e helyen! Nem egyébb ez,** — ne is legyen kevesebb, ezt érezzék meg a benne lakók, ezt érezze az amerikai magyarság — **mint Isten háza és az ég kapuja!"**

Bizonyságtétel ez az épület. Istenről való bizonyságtétel. Maga az a tény, hogy falai között árvák otthont találnak, reménységet, megnyugvást, békességet, Isten szerető, fenntartó jelenlétét, sugározza felénk. Biztonságot, erőt ad.

A háboru egyik nagy csatája után történt. A sebesült katonák között volt egy, akinek lábát le kellett vágni. De nem volt érzéktelenitő szer. Az orvos megkérdi a sebesültet: "Fiam! kibirod-é?" — A katona szeme a betegek között járó, szelid arcu, jóságtól sugárzó szemü ápolónőn pihen meg és igy szól: "Ha az ápolónő idejön és fogja a kezemet... azt hiszem: kibirom!"

Az ápolónő odament, tartotta a kezét, vele együtt szenvedett és fenntartó erőt adott.

Az uj árvaházi épület által azt érezzük: **Isten itt van e világban! Itt van mellettem s vigasztalást, fenntartó erőt nyujt.** Bármi következzék is reám, van menedék, van oltalmat adó szeretet. Megnyugtatólag hirdeti: **Ha az édesanya elfelejtkezhetik is gyermekéről, én te rólad el nem felejtkezem!"**

Bizonyságtétel ez az épület mi rólunk, amerikai magyarokról. Jézus azt mondotta: "Gyümölcseikről ismeritek meg őket!" A belső, a lélek, a bennünk lakozó hit és szeretet, előbb utóbb utat tör és kifejezésre juttatja magát külső alkotásban is. Az egyes ember lelkülete elömlik az egész megjelenésén, szemének sugárzásán, arcának mosolyán. A közösség lelke kisugárzik azokból az alkotásokból, épületekből, amit a közösség lelke kitermel. Bizonyságtétel ez az épület arról, hogy amerikai magyarságunkban van szeretet, van hit, van jóság!

Isten jelenléte, szeretete, az emberi szív jósága; Ez van kőben kifejezve az uj árvaházi épületben. Ez érezteti meg velünk azt: nem egyéb ez, mint Isten háza és az ég kapuja!

Óh! legyen ennek falai között maga az Ur! Legyen édesanyai szeretet, békesség, magyar szív és lélek. Áldottak legyenek a bentlakók, itt munkálkodók. Áldott legyen Református Egyesületünk, egész amerikai magyarságunk, hogy ugy tarthassa fenn ezt az épületet, hogy mindnyájan boldogan érezzük: **Az Ur van e helyen! Nem egyéb ez, mint Istennek háza és az ég kapuja!**

Dr. Ujlaki Ferenc
elnök.

"ÉS NEVÖK BEIRATOTT..."

A jótékonyság katonáinak emléktáblája

A rettenetes világháboruban koronák gurulnak le, trónok omlanak össze, és ami a legfájdalmasabb, százezrek veszitik el életüket. De egyszer csak szétszakadozik a háboru sötét felhője és a felhők mögül kiragyog a béke napja. Elvonul a vihar, elnémulnak az ágyuk és sóhajok. Akkor az egyes országok számbaveszik azokat, akik életüket adták hazájukért és elismerésként, az utókor számára való megőrzésképpen, emlékmüvekre, márvány és bronztáblákra, vésik fel nevöket.

És nevök beiratott az emlékezet táblájára.

Az égő, háboruskodó világban, mi, amerikai magyar reformátusok, épitettünk. Az élet hajótöröttei: az öregek, és a szárnyaszegett, fészekből kihullott kicsiny fiókák, az árvák részére épitettünk menedéket, meleg otthont. Az épités munkájának befejezése után szemlét tartunk. Számbavesszük a jótékonyság katonáit, a könyörülő szeretet hőseit. És azokat, kik a rombolás esztendeiben az Isten és ember szeretet várának, a Bethlen Othhonnak, épitői voltak, a jótékonyság, épitő szeretet katonáinak neveit, elismerésként és az utókor számára való feljegyzésképen, mi is feljegyezzük. Az uj épület ebédlőjének falában elhelyezendő emléktáblára irjuk fel nevöket.

Husz esztendőn át teljesitett áldó munkát a Bethlen Otthon. Azért, akik minden esztendő munkájáért egy dollárral, a husz évi munkáért husz dollár adománnyal mutatták ki, vagy egy esztendőn belül, mutatják ki, hálájukat, azoknak neveit jegyezzük fel a jótékonyság amerikai magyar katonáinak emléktáblájára. Ezt a zemléktáblát, Isten segitségével, 1942-ik év Labor Day ünnepnapján, fogjuk felavatni.

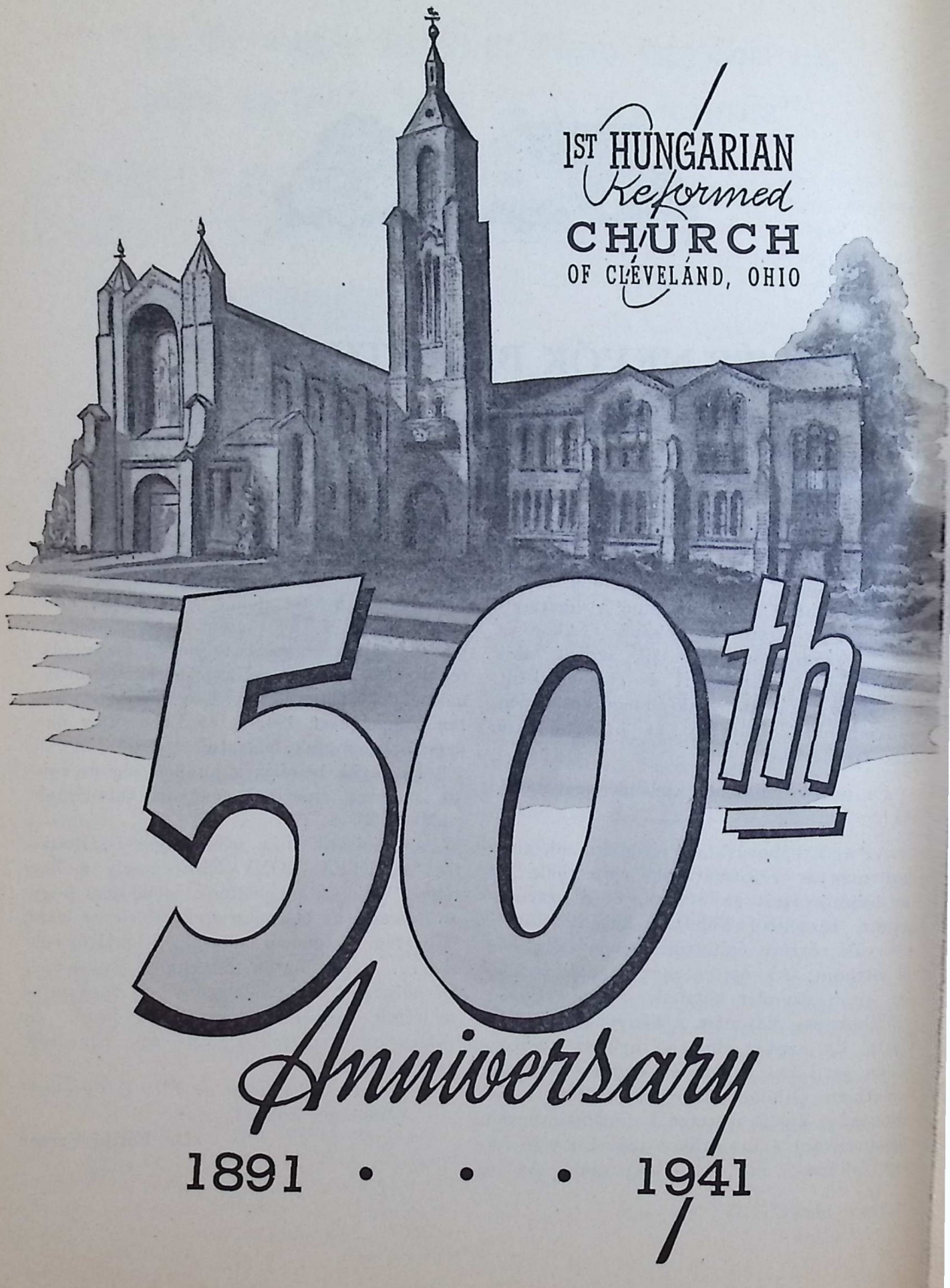
És nevök beiratik a jótékonyság és épitő szeretet amerikai magyar katonáinak emléktáblájára.

De beiratik még más helyre is. Beiratik "az ÉLET KÖNYVÉBE, amely a Bárányé." Hiszen megváltónk mondotta, hogy az itéletkor az életremenetel felétele az lesz: "Éheztem... ennem adtatok. Utonjáró voltam... befogadtatok. Mezitelen voltam... felruháztatok... És amennyiben megcselekedtétek eggyel, a legkisebbek közül, én velem cselekedtétek... És ezek elmennek az életre."

"És nevök beiratott az Élet Könyvébe!"

A tiéd ott lesz-é?

Dr. Ujlaki Ferenc
elnök.

1ST HUNGARIAN
Reformed
CHURCH
OF CLEVELAND, OHIO
50th
Anniversary
1891 • • • 1941

Fejezetek egy Aranyjubileumi Képes Albumról

Irta: Dr. Herczegh József,

a Clevelandi Első Egyház lelkipásztora

Az Ur 1641-ik esztendejében, a Munka ünnepén, Aranyjubileumát ünnepelte a Clevelandi Első Egyház. Hálás szivvel tekintett vissza ezen a napon az istenes lelkek ünneplő serege a letünt fél évszázadra és kérte a megsegitő isteni kegyelmet, az eljövő időkre. Ugy erkölcsileg, mint anyagilag a teljes siker jegyében zajlott le a gyönyörü ünnepély, erősitve a hitet ezrek szivében.

A jubileum alkalmával a Kálvinista Élet cimü gyülekezet lap, nagy terjedelemben és ünnepi köntösben jelent meg. A clevelandi jó üzletemberek lehetővé tették, hogy ugy minden egyháztag, mint minden egyes amerikai egyház megkaphassa ajándékul ezt a szép lapszámot. Hálás elismerés illesse a sok-sok hirdetésért az áldozatkész üzletembereket ezen a helyen is.

Az Aranyjubileumnak legszebb kiadványa azonban az a nagyszabásu képes emlékalbum volt, amit az egyház vezetősége ez alkalommal megjelentetni jónak látott. A pompás Képes Emlékalbum nem oknyomozó egyháztörténetet igyekezett adni, hanem könnyen elbeszélő modorban, leirta az egyház egész történetét és nagyszerü képekkel illusztrálta azt.

Ezt a Képes Emlékalbumot az egyháztagok áldozatkészsége tette lehetővé. Az adakozó és áldozatkész egyháztagok, nemcsak egy-egy alkalmi szép fényképet csináltattak önmagukról és családtagjaikról, hanem még a szükséges metszeteket is ők készittették el, hogy az egyháznak kiadása ne legyen. Ez valóban követésre méltó kezdeményezés az összes amerikai egyházak életében.

Ez a Képes Emlékalbum tehát elsősorban azok számára készült, akik igen nagy áldozatot hoztak érdekében. Tehát nem kapta meg minden egyháztag és az amerikai egyházak se kapták meg ezt, ugy mint ahogy megkapták a Kálvinista Élet ünnepi számát. Jónak tetszett éppen ezért, hogy egy rövid cikk keretében ismertessük Árvaházi Naptárunk keretében, ha csak igen kivonatosan is, ennek a nagyszabásu Aranyjubileumi Képes Albumnak tartalmát.

"Egy nagy látomás árnyékában"

Ezzel a fejezetcimmel hozza az Emlékalbum, az Első Egyház templomainak képét.

Legelől van annak az uj Sionnak teljes képe, amelyért imádkozik és dolgozik a hivek serege, melynek azonban most még csak első fele van meg: a nevelési központ.

Azért van ez a nagyszerü látomás a Képes Emlékalbum legelején, mert az Első Egyház népét éppen ugy egy nagyszerü látomás vezeti, mint az Amerikai Magyar Sion legdrágább lelkeit. Az Első Egyház népe, vágyva vágyik arra, hogy a teljes Sion mielőbb megépüljön. Éppen igy vágyakozik azonban az egész amerikai magyarság arra, hogy meglegyen végre a legjobb lelkek látomása: az Egységes Amerikai Magyar Sion.

Hogy mint a lelkek bárkája, milyen nagy munkát végzett az Első egyház egy félévszázad alatt, azt a következő oldalon, egy modern óceánjáró képe illusztrálja, — beszélve nagy viharokról és nagy csendességről.

Ajánló sorokat az Aranyjubileumi Képes Albumhoz: Dr. L. W. Goebel, az Evangelical and Reformed Church elnöke irt. Kihangsulyozzák ezek a sorok, a nagy évforduló hatalmas üzenetét.

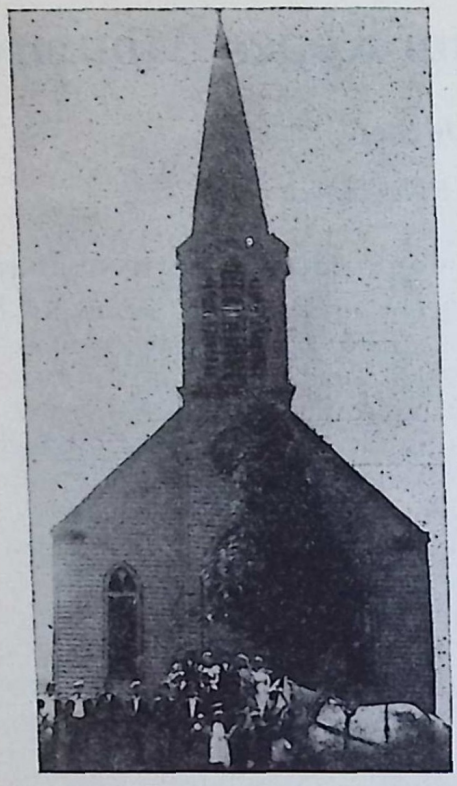
A nagy látomás, Krisztus Urunk Evangéliomának bátor hirdetése által valósul meg. Ez a nagy kincs pedig elsősorban a templomban hirdettetik. Ezért hozza a Képes Emlékalbum a templomok képét egymásután.

Három templom, három korszak

Az Ur 1891-ik esztendejében megalakult Clevelandi Első Egyház, *legelső templomát* 1894-ben épitette.

Vessünk egy pillantást erre a képre! Bizony szerény alkotás: kicsi fatemplom. Azokban az ősi időkben azonban, ennek megépitése is, igen nagy hitet és áldozatot kivánt. Tiz esztendőn keresztül szolgálta ez az első templom az istenfélő magyar kálvinista lelkeket.

A szerény fatemplom előtt lakodalmas csoport áll. Lovas hintóval hozták az ifju párt és a lakodalmas népet a templomhoz. A menyasszony és vőlegény ott állnak középen

A CLEVELANDI E. S. ELSŐ TEMPLOM

a bejárat lépcsöin. A lakodalmas nép, szeretettel veszi őket körül.

Azért jellemző ez a fölvétel, mert arról beszél, hogy az uj hazába kivándorolt magyarság kezdettől fogva igyekezett arra, hogy a maga számára meleg családi fészket, Isten számára és a lelkek üdvösségére pedig igaz lelki otthont épitsen.

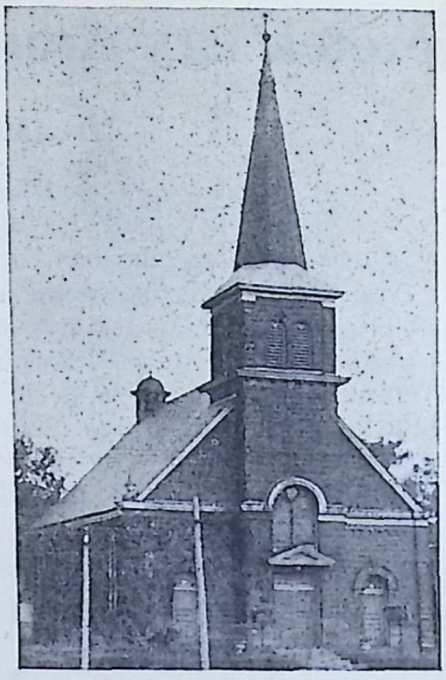
★

A *második templom* 1904-ben épült, amaz első fatemplom helyén. Befogadóképessége háromszor, sőt talán négyszer is akkora, mint az első templomé volt. De hát nagy szükség is volt erre, mert a kivándorló magyarság napról-napra gyarapodott és szomjuhozta az Evangélium világossápát.

Ha közelebbről megnézzük ezt a képet, akkor azt kell megállapitani, hogy arányos és szép épület: terméskőből épitve. Arról beszél ez a kőtemplom, hogy a kivándorolt magyarság szilárdan megtelepedett már Amerika földjén és állandó otthont, lelki házat épitett, nemcsak maga, hanem az eljövő nemzedékek számára is.

A kis fatemplomból iskolaépület lett és társadalmi központ. Szolgálta is ezt a célt szép eredménnyel, egészen a legujabb időkig.

Belső beosztása olyan a kőtemplomnak, mint amaz idők több amerikai magyar templomáé: középen, a baloldal falnál, a szószék

A CLEVELANDI E. S. MÁSODIK TEMPLOM

és az urasztala; a bejárattal szemben az orgona, a bejárat felett pedig a tágas karzat. Hangulata áhitatot keltő, berendezése nemesen egyszerü. Ma is szolgálja még az Első Egyház népét.

★

A harmadik templom: *a kistemplom*. Azért nevezte el kistemplomnak, az istenes lelkek serege ezt a templomot, mert ezzel is hirdetni akarta azt a nagy látomást és vágyat, hogy meg fog még épülni a nagytemplom is a hivek buzgóságából, Istennek dicsőségére.

Képünk a *Bethlen épületet* ábrázolja. Második emeletén van ennek a pompás nevelési központnak a kistemplom. Elsősorban a vasárnapi iskola céljaira épült: bele nyilik tizenkét kis osztályterem, amelyek mindegyike az oktatást és tanitást szolgálja.

A szépen gondozott Bethlen kertben van ez az uj nevelési központ. Engedje az isteni kegyelem, hogy minél előbb hozzáépüljön majd, a nagy látomás megtestesülése: a nagytemplom!

"A Magyar Sion épitése Amerikában"

Ez a cime a Képes Emlékalbum azon fejezetének, amely beszámol arról az épitő munkáról, amelyet az Első Egyházban, megértő munkatársak segitségével a lelki élet munkásai végeztek.

Megemlékezünk róluk ezen a helyen is és hozzuk azoknak képét, akiké beszerezhető volt.

Az első évtized, az alapvetés évtizede

Az Első Egyház alapitó lelkipásztorának fényképét, a legnagyobb utánjárás dacára sem sikerült beszerezni. Nagytiszteletü Jurányi Gusztáv szerény, inkább befelé élő ember volt és igen nagy a valószinüsége annak, hogy talán sohasem készittetett fényképet magáról. Igy azután az emlékalbum se tudta közölni templomépitő első lelkipásztorának képét.

HARSÁNYI SÁNDOR lelkész

Az alapitó lelkészt *Nt. Harsányi Sándor* követte az Első Egyház lelkipásztori tisztében. Ő gyüjtötte össze azokat az összegeket, amelyek szükségesek voltak nemcsak az uj templom adósságainak rendezésére, hanem a parochia megépitésére is. Az isteni kegyelem megengedte, hogy Harsányi Nagytiszteletü ur, máig munkálkodjon az Ur szőlőjében. Nagy örömmel közöljük azért fényképét ezen visszaemlékezés hasábjain.

Alig két hónapot szolgált az egyházban mint lelkipásztor: Demeter Bertalan. Róla se sikerült beszereznünk a szükséges fényképet.

A második évtized a megerősödés évtizede

Ennek a második évtizednek a központjában, annak a szép kőtemplomnak megépitése és berendezés áll, amelyet Nagyt. *Dr. Csutoros Elek* lelkipásztori vezetése mellett eszközölt az Első egyház hitbuzgó népe.

Dr. Csutoros Nagytiszteletü ur már nyugalomban van. Gyengélkedése miatt nem is tudott részt venni a minden tekintetben nagyszerüen sikerült aranyjubileumi ünnepségen. Fényképét azonban elküldte. Itt közöljük azért, sokaknak örömére.

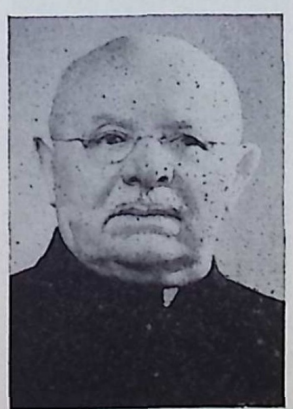
A harmadik évtized, a világháboru évtizede

Az Első Egyház életének harmadik évtizedére, az első világháboru sok-sok gondja nehezedik. A lelkipásztori nehéz munkát ebben az évtizedben Dr. Tóth Sándor végezte az egyházban. Képes Emlékalbumunkban örömmel közöljük azt a régebbi felvételt, amelyet *Dr. Tóth Sándor* ebből a célból beküldött.

Ugyancsak itt közöljük ama két egyházi munkásnak fényképét, akikre sokan gondolnak nagy szeretettel. Az egyház tanitójának és tanitónőjének fényképét egymás mellett közöljük, mert hiszen itt léptek házasságra az Első Egyházban. Ugy *Daróczy Pált, mint élettársát* a Magyarországi Egyetemes Református Konvent küldte ki Amerikába, hogy a magyar igének hirdetői és munkásai legyenek.

Külön is meg kell emlékeznünk az egyház első segédlelkészéről: *Dr. Ujlaki Ferencről.* A gyülekezet szeretete és imádsága kiséri ma is Dr. Ujlakit az ő fölfelé ivelő életpályáján. Az Amerikai Magyar Református Egyesületnek elnöke és a toledói virágzó egyháznak lelkipásztora ő. Az egyház Aranyjubileumát az ő ünnepi beszéde tette igazán felejthetetlenné.

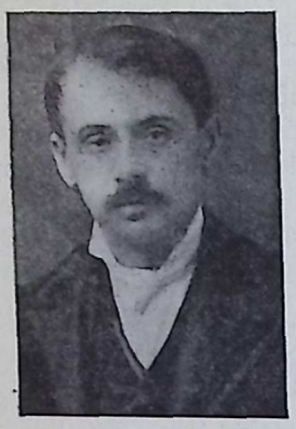
A harmadik évtized keretébe esett az egyház ezüstjubileumai, amelyet nagy külső fénynyel és pompával ünnepelt meg az egyház népe.

Dr. CSUTOROS ELEK ny. lelkész

Dr. TÓTH SÁNDOR belmissziói titkár

Néh. DARÓCZY PÁL tanitó és neje

A negyedik évtized az ujrafundálás évtizede

Az első világháboru befejezése után, óriási változáson ment át a clevelandi magyarság. Nagymagyarországot ellenségei szétdarabolták és a trianoni békeparancs utján a legnagyobb nemzeti szerencsétlenségbe és nyomoruságba kergették. Ennek következtében a kivándorolt magyarság számára megszünt az a boldog lehetőség, hogy visszatérjen az ősi földre.

Amikor ezerek és ezerek határozták el, hogy végleg Amerika földjén telepszenek meg, akkor egy egészen uj városrész épült Clevelandban: az uj magyar negyed.

Ennek folytán a régi templom környéke lassan-lassan árván maradt. Mint több és több család költözött a magaslaton fekvő uj magyar városrészbe. Az egyháznak pedig, hogyha haladni és fejlődni akart, követni kellett az egyháztagokat.

Az Első Egyházat valósággal ujra kellett fundálni. Előlről kellett kezdeni mindent. Meg kellett először is szerezni az uj központ helyét és azután neki kellett fogni először a nevelési központ, majd pedig a templom megépitésének.

Az egyház lelkipásztorának és jó tanitóinak megértő előljáróság és presbitérium, továbbá adakozó egyháztagság állott segitségére az óriási uj feladatok megoldásában.

Ezen a helyen közöljük annak az idős lelkipásztornak képét, aki az egyháznak adminisztrátor lelkésze volt egy féléven keresztül, amig a lelkészváltozás ideje lefolyt *Nt. Kováchy Miklós István* öreg korát meghaladó frisseséggel és szeretettel vezette a háborgó egyházat a békesség és megértés felé.

Néh. KOVÁCHY MIKLÓS ISTVÁN lelkész

Az egyház uj lelkésze: *Dr. Herczegh József* az Ur 1922-ik esztendejének karácsonyán, mint ünnepi legátus jelent meg először az Első Egyházban. Választása a következő januárban volt, mig állását február elején foglalta el. Itt közöljük egyik legujabb felvételének képét.

Dr. HERCZEGH JÓZSEF lelkész

Ugyancsak itt közöljük az egyház három jó tanitójának fényképét.

Bodor Dániel lelke arra vágyott, hogy ő is Istennek igehirdető szolgája lehessen. Ép-

BODOR DÁNIEL lelkész

pen azért tanitói munkásságát az Első Egyházban betöltvén, Chicagoban munkálkodott. Ott végezte el a lelkészképző és kapott papi oklevelet. Jelenleg a loraini magyar kálvinisták közszeretetben álló lelkipásztora.

BOLDOG BÁLINT

Boldog Bálint az óhazában sezrezte tanitói oklevelét. Hosszu esztendőkön keresztül fáradozott az Első Egyházban. Előbb Toledoba távozott, most pedig Washingtonban, a Református Egyesületnek központi tisztviselője.

MONOKY ISTVÁN

Monoky István az abaujszántói állami iskolának volt igazgató tanitója. Onnan választotta meg az Első Egyház. Bár néhány esztendőt a bridgeporti s a cleveland-westsidei egyházban töltött, a hivek szeretete és az ő szive-vágya visszahozták Clevelandba, ahol ma is munkálkodik, sokaknak örömére.

Az ujrafundálás évtizedének végén nemcsak a huszonhétezer dolláros nagyszerü uj telek került kifizetésre, hanem az épitkezésre is tetemes összeget adtak össze a jókedvü adományozók. A nagy depresszió dacára, reménykedve nézett az egyház népe a jövendő felé a negyvenéves jubileumon: az Ur 1931-ik esztendejében.

Dr. PAPP GÉZA lelkész

Itt közöljük még: *Dr. Papp Gézának* a képét, aki rövid ideig, mint segédlelkész, majd pedig néhány hónapon keresztül, mint társlelkész szolgált az egyházban.

A tanitó, illetve óvónők egy részének fényképét nem sikerült beszerezni. Igy aztán csak nevüket jegyezte fel ebből az időszakból a Képes Emlékalbum. Ezek az egyházi munkások névszerint a következők: Nagy Jolánka, Hetessy Julia és Dr. Serly Béláné.

A fájdalmas emlékü: Tiszteletes Novák Lajosnak is csak nevét jegyezhettük fel, mivel fényképet nem sikerült beszerezni.

Az ötödik évtized az épitkezés évtizede

Az ötödik évtized legelején fogott neki az egyház népe annak, hogy uj központjának első felét, a nevelési részt megépitse. Az azóta elmulott esztendők az uj központ berendezésével, tovább az adósságtörlesztéssel teltek el.

KOVÁCS MIHÁLY lelkész

Itt közöljük *Nt. Kovács Mihály* fényképét, aki mint segédlelkész szolgált az Első

Egyházban, mindaddig, mig szülőfaluja haza nem hivta lelkipásztorává.

KIRÁLY IMRE

Király tanitó urnak emlékét nemcsak ugy mint tanitóét őrzi az egyház népe, hanem, mint az épitő bizottság elnökének emlékét. Páratlan energiával és munkakedvvel segitette a megvalósulás felé az ötödik évtized nagy alkotását, a nevelési központot.

BERNÁTH ÁRPÁD lelkész

Együtt emlékezünk itt meg két segédlelkészről. Az egyik a szülőföldön: Budapesten végezte papi tanulmányait, a másik pedig itt az uj hazában. Tiszteletes *Bernáth Árpád* jelenleg a chicagoi magyar kálvinistákat szolgálja. Tiszteletes *Szijjártó István* pedig a columbusi egyháznak lelkipásztora. Örömmel közöljük e helyen mindkettőjük képét.

SZIÁRTÓ ISTVÁN lelkész

Az Aranyjubileumi Képes Emlékalbum magyar szövegének angol forditását is hozza. Igy látta jónak az egyház vezetősége: Hadd lássák a már csak angolul beszélő uj nemzedékek azt a hősi küzdelmet, amit az Első Egyház népe egy fél évszázadon keresztül folytatott a hitért.

"A Magyar Sion épitői"

Ezalatt a cim alatt közli az Emlékalbum az Első Egyház virágzó testületeinek, illetve azok vezetőinek képét.

a) Az Aranyjubileumi év előljárósága.

b) A Clevelandi Első Magyar Református Egyház Előljárósága és Presbitériuma.

c) A vasárnapi iskola vezetői.

d) A Lorántffy Zsuzsánna Egyesület tisztikara.

e) A Templom és Iskola Segélyző Egyesület tisztikara.

f) A Református Női Bs. Egylet tisztikara.

g) A Református Ifj. Bs. Egylet tisztikara.

h) A Férfi Énekkar tisztviselői.

i) A Női Énekkar tisztviselői.

j) A Református Női Varró Klub tisztikara.

Az alapitó tagok dicsérete

Az alapitó tagokról egy egész külön fejezet emlékezik meg az Aranykönyvben. Istennek legyen hála, hogy még tizenöten vannak még életben azok közül, akik nagy lelkesedéssel megalapozták az Első Egyházat. Mivel nem közölhetjük az összes alapitó tagoknak a fényképét, azért csak a leghálásabb elismerés és szeretet hangján emlékezünk meg róluk és az ő munkájukról. Áldjuk nemcsak azokat, akik még életben vannak, hanem azokat is, akik már elköltöztek ama jobb hazába, ahol hitünk szerint elnyerték az örök élet koronáját.

"Akik az épitést folytatták"

A Képes Emlékalbumnak ez a része a legterjedelmesebb. Itt hozza ez a szép album mindazoknak a családoknak képét, amely családok megörökitette neveiket az aranyjubileum alkalmával.

Igen jó lenne, hogyha le lehetne hozni azt a sok-sok drága magyar családot, illetve azoknak fényképét, akik az albumban benne vannak. A Naptárnak nagy részét elfoglalná azonban ez a képsorozat. Ezért csak három jellemző csoportnak a képét hozzuk.

a) Négy generáció.

b) özv. Bekényi Mihályné öt fiával és azok családjával.

c) Boyer János és családja.

"Akik áldoznak az oltáron"

Ez a felirata a Képes Emlékalbum ama részének, amely azoknak az üdvözlő sorait tartalmazza, akik fénykép helyett, jókivánságaikat iratták be az albumba. Ezen jó egyháztagok anyagi áldozatkészsége is nagyban hozzájárult ahoz, hogy a gyönyörü emlékalbum, közel félezer dollárt jövedelmezett az egyház pénztára javára.

A köszönet és hála szava

Az egyház rövid történetét népszerü elbeszélő modorban az egyház lelkipásztora irta meg. Nem oknyomozó történetirás akart ez lenni, hanem egy képekkel illusztrált népszerü ismertetés az ötven esztendő nagy multról, amely egy szebb jövőnek biztos záloga.

A sok szép családi képet az egyház buzgó tanitója: Monoky István gyüjtötte össze, hosszu hónapok nehéz munkájával.

A forditás munkájában: Major Miklós, Füzy István és Gardnerné, Markó Erzsike segédkeztek.

Felső kép: Négy generáció.

Alsó kép: Az aranyjubileumi év előljárósága

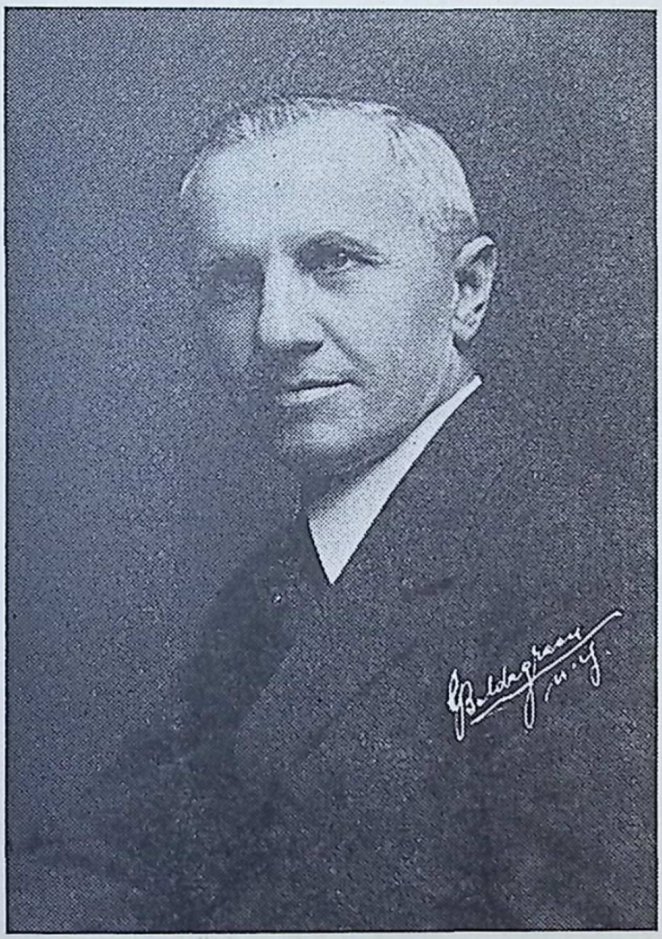

A CLEVELANDI ELSÖ MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ
ELÖLJÁRÓSÁGA ÉS PRESBYTÉRIUMA
ARANYJUBILEUMI ÉV - 1941.
KOLOZSVÁRY KÁLMÁN PRESBYTER
FEKETE GYÖRGY PRESBYTER
ID. FICZERI PÁL PRESBYTER
LADÁNYI JÓZSEF PRESBYTER
KOVÁCS GUSZTÁV PRESBYTER
PECSÖK PÁL TB. PRESBYTER
TARR ANDRÁS PRESBYTER
TELEKY LASZLÓ PRESBYTER
MÉHOKY ISTVÁN TANITÓ
KOVÁCHY MIKLÓS GYÖRGY FÖGONDNOK
KOVÁCHY MIKLÓS ANDOR JOGTANÁCSOS
TAKÁCS GYÖRGY PRESBYTER
BÁN JÁNOS PRESBYTER
ID. FARKÁS ISTVÁN PRESBYTER
SZARKA ISTVÁN PRESBYTER
ID. MAGYAR ISTVÁN GONDNOK
DR. HERCZEGH JÓZSEF LELKIPÁSZTOR
MOGYORÓDY JÁNOS GONDNOK
GAZSONYI JÁNOS PRESBYTER
HANESZ JÁNOS PRESBYTER
TURÓS IMRE PRESBYTER
TÁRCZY LAJOS PRESBYTER
L. ORBÁN JÁNOS PRESBYTER
DUDÁS PÁL PRESBYTER
FICZERI ALBERT PÉNZTÁRNOK
TAJGISZER ANDRÁS ELLENÖR
PECSÖK JÁNOS TB. PRESBYTER
KISS ELEK PRESBYTER
DUZS JÓZSEF PRESBYTER
SERES JÓZSEF PRESBYTER
P. SZABÓ SÁNDOR PRESBYTER
BUSZLAY GÁBOR PRESBYTER
PUSZTAI JÁNOS PRESBYTER
CSIRE KÁROLY PRESBYTER
KÜRTHY MIHÁLY PRESBYTER
Character Arts

Magyar templom az "indián" szigeten

Irta: Dr. Takaró Géza

Ki látta már New Yorkot felülről? Nem az-e az érzésünk, mintha valami kolosszális orgonára tekintenénk alá, melyet Isten azurkék boltives templomába épitettek bele és

Dr. TAKARÓ GÉZA lelkész,
a Magyar Synod alelnöke

amelynek megszámlálhatatlan siperdelyéből merészen tör felhőkarcoló, a harminc emeletesnél magasabb épületek?

A sipok egytől-egyig más hangot adnak. Gyárak, nagyüzemek mély, mennydörgő pedálváltozatai és hatalmas hajók bugása; földalatti vonatok, utcai villanyosok, magasvasutak, repülőgépek zugása; sportpályák eget verő rivalgása, tengerparti szórakozáshelyek milliós sokaságából kitörő életöröm, és megszámlálhatatlan sok más féle hang a magasba jutva grandiózus szimfóniába olvad össze.

De csak ott fenn tetszik ez igy.

Mit is mondott Lucifer, mikor ott állott a londoni Tower egyik bástyáján és lenézett az élet zugó tengerárjára, melyben, Madách szerint, "majd attól félsz, az egyént hogy elnyeli a tömeg, majd hogy a kiváló egyes a milljót semmiti meg?" A roppant város zsibongó sokaságának eggyé olvadt moraját figyelve igy szól:

"Szép a magasból, mint a templomének.
Bármily rekedt hang, jajszó, sóhaj
Dallamba olvad össze, mig felér.
.....
De odalent másképen hallanók,
Hol közbe szól a sziv verése is..."

Ha hallanók minden ház, minden kis és nagy apartment hangját! Minden család, minden férfi, minden nő és minden gyermek szavát. Minden panaszt, minden jajt, minden zokogást. Minden hazugságot, minden rekedt káromlást és minden átkot. Micsoda pokoli zsivaly lenne az!

Ezért a metropolis kolosszális orgonájából nem hiányzott a "vox humana," még kevésbbé pedig a "vox coelestis." Az emberi

TÓTH LAJOS egyetemi tanár (Cornell),
a new yorki Első Ref. Egyház főgondnoka

szivesség meleg hangja és az égi igazság ezüst szava. Az egyházak elsőrendü feladata az volna, hogy ha ezek a hangok elnémulnának, ezek a billentyük befagynának, az anyagiasságba beragadnának: azonnal felszabaditsák ezeket.

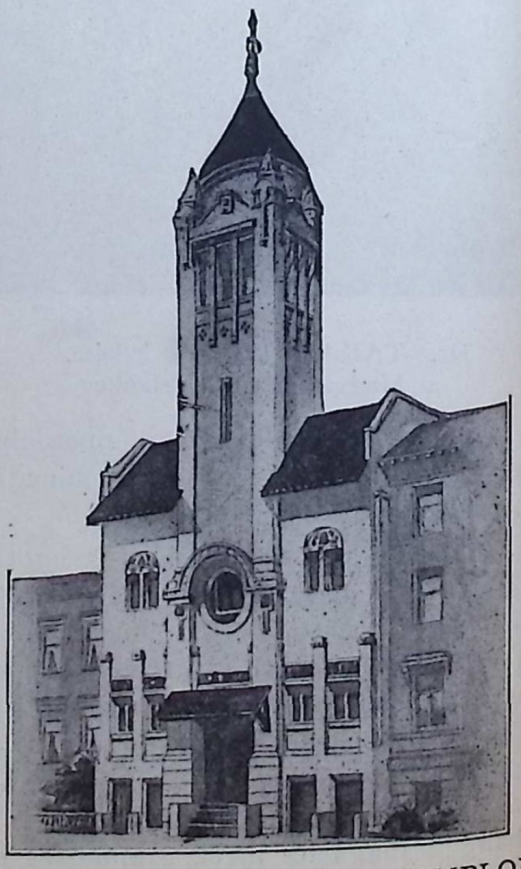
New Yorkban nem kevesebb, mint kétezernyolcszáz egyház van, közöttük egy római katholikus és két protestáns katedrális. Utóbbiak egyike. a St. John the Divine a világ legnagyobb gótstilü temploma, amelyben tizenötezer ülő és negyvenezer állóhely van. Egyik new yorki templom se lett azonban olyan népszerü, mint egy kicsi templom a 29-ik utcában. Igazi nevén a "transfiguráció temploma," de mindenki ugy ismeri: "The Little Church Around the Corner." Történt ugyanis egyszer, hogy amikor az egyik new yorki templom papja vonakodott eltemetni egy színészt, ennek a kis templomnak a lelkésze szivesen elvégezte azt. J. Jefferson erre igy kiáltott fel: "God bless the little church around the corner." Azóta valóságos meccája ez a látogatóknak. Mert az embereket nem érdekli a felekezeteket egymástól elválasztó dogmatikai vagy szertartásbeli differenciák. Annál szivesebben halljáik a tiszta vox humánát és a még tisztább vox coelestist.

Ennek a két hangnak óhajt hangszórója lenni New York legrégibb magyar egyháza. Tagjai és barátai között vannak a város minden részéből, sőt a vidékről is. Keresztelési, esketési és temetési anyakönyveiben százával vannak beirva még római katholikusok is, nemcsak azért, mert eleinte más magyar egyház nem volt ebben a városban, hanem azét is, mert a lelkészi szolgálatokért fizetni nem tudókat is szivesen látja. Igen sok esetben ezek az anyakönyvi beirások az egyedüli adatok, melyek alapján bevándorlási, polgárosodási vagy egyébb fontos ügyei eldöntetnek magyar testvéreinknek, akik félszázad óta az egész országban széjjelszóródtak.

Ennek az egyháznek temploma az ősi indián sziget. Manhattan közepén áll. Tehát a világváros szivében. Éppen hat mértföldre van tőle a sziget déli vége is, meg az északi is. Kossuth látogatása idején a szigetnek ezen a részén egymástól jótávol eső farmok voltak. Ma a város egyik nagyszerüen fejlődő része. Micsoda változások kilencven év óta! A három-négy emeletes régi lakóházak között dübörgő magasvasutat aminap lebontották, sőt maguk ezek az egymásba épitett házak is eltünőben. Miótt e sorok irója Amerikában van, templomunk mögött 15 emeletes bérházak és hatalmas high school épült, utcánkban ugyanilyen magas bank, továbbá még magasabb college, a tizezer hallgató részére készült legmodernebb főiskola, a Hunter College. A másik oldalon pedig egy blockra tőlünk a 36 eme-

Gracie Mansion, New York város közepén, ahol most az első ref. templom áll, a Kossuth látogatása idején

A NEW YORKI ELSŐ REF. TEMPLOM

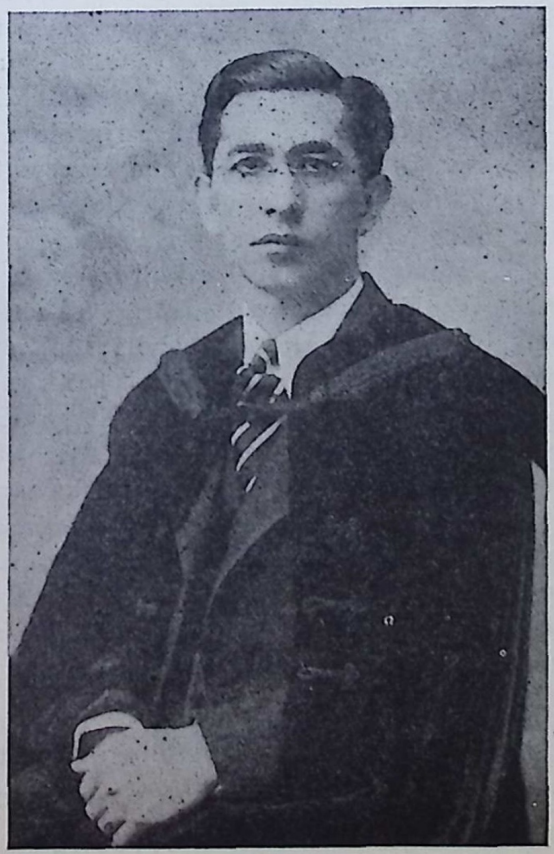
letes városi és Cornell University kórház (30 millió dolláros épület) és számos más középület emeltetett. Közelünkben van a Rockefeller Institute, melynek laboratóriumaiból az egész világ tudományos intézeteibe viszik szét a kutatók vizsgálataik eredményeit.

Kis templomunk tornya csillagával és bocskai harangjával ugy tekint fel ezekre az épületekre, mint a legkisebb törpe a legmagasabb óriásokra. Kossuth papja, Ács Gedeon, ha látná, ugyancsak dörzsölné szemeit: mi lett ebből a tanyavilágból!

Most azonban az a kérdés: mi lesz belőlünk tiz-husz év mulva? Rajtunk áll, new yorki magyarok. Megerősödik-e, fennmarad-e és kiépül-e rohamosan fejlődő környezetéhez méltómódon, vagy pedig mint elmaradt intézményt kiszoritja innen a haladás, kiveti magából a világváros?...

Templom ujjászentelés Lackawannán

Október 5-én nagy örömünnepe volt a Lackawannai Magyar Ref. Egyház tagjainak, mert nemcsak hálatelt szivvel járultak az Urnak Szent asztalához uj borra, hanem megemlékeztek a lelkipásztor 5 évi munkájáról. A rendes istentisztelet idején átjött a Buffalo Első Egyház népe és lelkipásztora, Nt. Nagy András. A vendég lelkész hirdette a Szent Igét, s utána pedig a két lelkész Urvacsorát osztott. De nemcsak az Első Egyház, hanem a Tonawanda, Buffalo West Sidei és a Buffalo Evangélikus Magyar Egyházak és lelkipásztorai is eljöttek.

FÜRJÉSZ BÉLA lelkész

Az istentisztelet és Urvacsora osztás után készen várta a vendégséget egy finom ebéd az iskolahelyiségben. A tósztmesteri állást Karsa Gyula, egyedüli magyar city councilmen és presbiter testvérünk foglalta el. Az asztali áldást Nt. Babinszky András, buffaloi West Side, lelkipásztora mondotta. A lackawannai egyház nagyérdemü gondnoka, Fazekas Béla, üdvözölte a magyar vendégeket, utána Sári Béla, ügyvéd és presbiter testvérünk, pedig angolul fogadta a megjelent közönséget. A város polgármestere üdvözölte az Egyházat és lelkipásztorát ezen alkalomkor. Több városi és a Bethlehem Steel Corp. tisztviselői is megjelentek, akik jó barátai és jóakarói a lelkipásztornak már 5 éve.

Az ünnepi szónok a megteritett asztaloknál Nt. Papp János László, a buffaloi

A LACKAWANNAI REF. TEMPLOM

Magyar Evangélikus Egyház lelkipásztora volt, aki komoly és szivhez szóló beszédet mondott, melyet tudjuk, hogy akik hallották, nem fognak egyhamar elfelejteni. A meghivott Egyházak mind átadták jókivánságaikat, ugy a templom ujjászentelésére, valamint Nt. Fürjész Béla lelkipásztori 5 éves szolgálatára. A Buffalo Első Egyház pénzbeli adományt is adott az ünnepelt Egyháznak. Az ünnepelt lelkipásztor iránt pedig az egyháza, presbiterium, Lorántffy Zsuzsánna, Nőegylet és Ifjusági Egylet pénzbeli adományokkal mutatták meg szeretetüket.

Az ujjászentelt templom egészen át van diszitve, ugy hogy nehezen lehetne reá ismerni, mivel templom-festővállalkozó mesteremberekkel lett elvégeztetve az egész munka. A legujabb "Indirect Silvray" lámpákkal lett felszerelve nemcsak a belseje, hanem a bemenet és a tanácsterem részei is.

A szószék mögötti falon egy nyitott Szentirás, oldalain buzakalász és szőllő. Ennek a nyitott Bibliának közepén egy urvacsorai kehely. Az emlitett disz feletti mennyezet égszin és ugy néz ki, mintha az ember Isten ege alatt járna, mert látszanak a szürkés felhők és csillagok. Ezen müvészi festést egy nemrégen Oroszországból jött mesterember készitette, aki napokig dolgozott csupán ezen az egy festményen. A katétra feletti boltozaton pedig ezek a Szentigék olvashatók, "Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?" Ugyanez a másik részén angolul, "If God be for us, who can be against us?" (Rom. 8:31.)

Semmiféle táncmulatság, bingózás, vagy házról-házra való kollektálás nem volt, hanem mindenki imádságos lélekkel elhozta adományát az Istenházába. Csakis ilyen pénzzel lehet Isten áldását várni Templomainkra, melyet az ember imádsággal ad szive diktálása szerint az Isten dicsőségére.

Fürjész Béla

Iskolaépités Alpha, N. J.-ben

1940 okt. elején megkezdett régi iskolahelyiségnek átépitését és az ujnak felépitését, modern fütőkészülékkel, konyhával, mosdókkal való ellátását ez év április végére befejezte a gyülekezet. Igy május hónak minden egyes vasárnapja a hálaadásnak örömökben teljes szép ünnep napja volt a gyülekezetre nézve. A hó első vasárnapján lelkészük beiktatásának évfordulójáról emlékezik meg a gyülekezet, mely alkalomból valóságos virágdiszbe öltöztetik a templomot. Második vasárnap Anyák Napja, a templom csaknem szüknek bizonyul a nagyszámu gyülekezet befogadására. Gyermekek, ifjak és id. Varju József kedves énekszámokkal és verses köszöntőkkel üdvözölték az anyákat, akiknek Berta Lenke, Nyiri Ida, egy-egy rózsát adott az ifjak nevében. Harmadik vasárnap d. u. 2:30-tól kezdődőleg volt megtartva az iskolahelyiség felavatási ünnepélye.

A Bainards, N. J.-i testvérek pálmákkal és igen szép virágcsokrokkal diszitették fel templomunkat. Tizenegy lelkész jött el közelről és messze távolból, hogy ünnepélyünkben résztvegyenek és eljöttek a Franklin, Wharton, valamint a New York-i 16-ik utcai egyház tagjai közül igen szép számmal. Azon gyermekeinknek és ifjainknak, akik az elmult esztendőben rendesen eljártak a vasárnapi iskolába, most lett a jutalom kiosztva. Külön megemlékezésben részesültek: Szigeti Ferencné, az egyház érdekében kifejtett buzgó munkájáért; Kiss Géza és neje, akik Wharton, N. J.-be költöztek, a vasárnapi iskolában és az Ifjusági Körben kifejtett buzgó munkájukért; Nyiri Ida, a vasárnapi iskolában és az Ifjusági Körben kifejtett buzgó munkájáért. Nt. Nagy Emil a Ref. Egyesület kerületi szervezője, külön jutalomban részesitette Szászi Juliskát, mint a vasárnapi iskola és Ifjusági Kör legrégibb munkását, Berta Lenkét, mint egyesületi tagot és Markus Ferencet, mint a Keresztyén Ifjak Társaságának elnökét. Ifjaink szép énekszámokkal emelték a vallásos érzést.

Az Istentisztelet után banket volt, a melyen sokkal többen jelentek meg, mint bármikor eddig. A különböző magyar intézmények vezetői azt mondják, hogy soha

A musical festival was held by the members of the Magyar Ev. Ref. Church at Alpha, N. J., which was a great success in every respect. Those who took part in it were: James Markus, Geza Nagy, Stephen Kiss, Laster Horvath, Miss Agnes Toth, Miss Ida Nyiri, Ernest Varga, Miss Irene Varga, Frank Markus, Mrs. Sigismond Sebestyén, Mrs. Andrew Szabo, Rev. Andrew Szabo, Mrs. Mickle Toth, Miss Helen Kardos, Miss Elizabeth Toth, Miss Irene Vajda, Mrs. William Decker, Mrs. Frank Kozari, Mrs. Alex Szabo, Mrs. Andrew Varga, Phb., Joseph Varju, Kozari Ferenc.., Eugene Ujvari, Miss Margaret Nemeth, Miss Julia Liptak, Miss Lenke Berta, Miss Margaret Strobli, Miss Mary Liptak, Miss Elizabeth Fulop, Louis Nyiri.

nem láttak még e vidéken annyi magyart együtt, mint most.

Lelkésztestvéreink közül jelen voltak: Nt. Nagy Emil és Nt. Paál Gyula, Bethlehem, Pa.; Nt. György Árpád, Elizabeth, N. J.; Nt. Dezső János, Wharton, N. J.; Nt. Ráski József, Newark, N. J.; Nt. Harsányi László, New York, N. Y.; Dr. Harsányi Sándor, Franklin, N. J.; Nt. Malacsics József, Kingston, Pa.; Rev. M. H. Looloian, Stewartsville, N. J.; Dr. Joseph Hunter, a Bloomfield College and Seminary elnöke, Bloomfield, N. J.; valamint Dr. Nánássy Lajos árvaatya, Ligonier, Pa.; Nt. Papp Károly, New Brunswick, N. J. és az egyház lelkésze, Nt. Szabó András.

25-én, Pünkösd előtti vasárnapon emlékeztünk meg Áldozócsütörtökről, Jézus menybemeneteléről és a 30-ára eső nemzeti ünnephez (Memorial Day) füződő eseményekről.

Az épitkezéssel járó munkálatok legnagyobb részét a gyülekezet tagjai és barátai teljesen dijtalanul végezték el. Az épitkezés költsége $4,990.15 került. Tartozása $800.00. A gyülekezet tagjai negyvenöt mile körzetben laknak. Költségeiket közadakozásból fedezik, sohasem tartanak olyan összejövetelt, melyen szeszes italt is árulnának. A tagok között példás rend uralkodik. Nagy gond forditódik a gyermekek és ifjak nevelésére. A gyülekezethez tartozó földmiveléssel foglalkozó szülők gyermekei nyerték el a legtöbb dijat a megyei és az állami gazdasági kiállitáson. Varga Ernő nyerte el azt a magas kitüntetést, hogy őt elvitték Washington, D. C.-be és Tennessee állam gazdasági kiállitására is. Gubics Ilon ápolónői diplomát szerzett. Varga András most nyitotta meg ügyvédi irodáját, még át sem esik a kezdet izgalmain, máris elvállalja vasárnapi iskolánkban a nagyobb fiuk és lányok tanitását. Katonai szolgálatban van huszonnégy fiunk, a különböző egyetemekre beiratkozott nyolc ifju testvérünk.

Szabó András.

A HIT ÉS SZORGALOM SZÉP DIADALA

Évekkel ezelőtt indultak el Magyarországnak Szatmár megyéjében lévő Kisszekeres nevü községből Varga András és Győrtelek községből Oláh Róza. Otthon talán nem is találkoztak volna, de itt egybekelnek. Otthont, családot alapitanak. Hittel, reménységgel indulnak és ezzel járják az élet tövises és kavicsos utjait; ezzel próbálják átitatni gyermekeik lelkét, szivét is. A jó szülők megfeszitett erővel, sok mindenről való lemondással dolgoznak. Nem magukra és nem magukért, de a legdrágább kincsre és kincsért; gyermekeikért. Nem volt könnyü a teher viselése, sokszor fordult ugy, hogy már-már elbirhatatlannak tünt fel. Mi adhatott ilyenkor erőt, bátorságot ahoz, hogy tudtatok mosolyogni, tréfálni, jót tenni? Ahhoz, hogy ezer változások között is hüek tudtatok maradni egyházatokhoz, magyar intézményeinkhez? Templomjáró és áldozatkész tagjai, hü munkásai voltatok, vagytok egyházatoknak, a Református Egyesületnek az egész család minden egyes munkás tagja.

Ida már évekkel ezelőtt elvégezte az állami tanitóképzőt és tanit Alphán. Ferenc gyógyszerészi oklevelet szerzett a Temple Egyetemen, Philadelphiában és az Eastonban levő Easton kórháznak a gyógyszerésze és tanár az ápolónői tanfolyamon. András már előzőleg kitünő eredménnyel elvégezte a Jersey City-ben levő John Marshall egyetem ügyvédi szakát, most pedig letette az állami vizsgát is Trentonban és ezzel elnyerte az ügyvédek sorába való lajstromozást. Margitka pedig most végezte el szintén kitünő eredménnyel a John Marshall egyetem ügyvédi szakát és most egyik ügyvédnek az irodájában dolgozik Belvedereben mig az állami vizsgára jelentkeznie nem kell.

Kevés olyan magyar református szülőpár van Magyar-Amerikában, aki ennél többet adott volna gyermekeinek, akik nagyobb áldozatot hoztak volna gyermekeikért és a gyermekek egymásért.

Szivünk meleg szeretetével köszöntünk benneteket édes jó szülők, kedves ifjak.

Varga ügyvéd szeptemberben nyitotta meg ügyvédi irodáját Alpha, N. J.-ben.

The ladies of the Magyar Presbyterian Church at Alpha gave a three-act play. Those taking part in it were: Mrs. Michael Toth, Mrs. William Decker, Miss Jolanda Varju, Mrs. Sigismund Sebestyén, Mrs. John Kalmar, Mrs. Mary Szabo, the Rev. Andrew Szabo, leader, Mrs. Frank Kozari, Mrs. Mary Kanalas, Mrs. Joseph Noll, Mrs. Andrew Varga Phb, Mrs. Andrew Varga Alp, Mrs. Julius Gombar

"NEM A TI UTAITOK AZ ÉN UTAIM"

Ésaiás 55:8.

Végre elérkeztünk oda, hogy az emberiség gondolkozó részének legnagyobb százaléka beismeri a mi emberi gondolkodásunk és utaink csődjét. Évezredeken keresztül követtük az emberi bölcsességnek, a világ szerinti okosságnak, az önfenntartás ösztönének szavát. Mindig nagyobb káoszba és nyomoruságba jutottunk, mig ma, 1942 küszöbén, alázatosan be kell ismernünk, hogy szomoruan tévedtünk. "Mert nem a ti utaitok az én utaim, igy szól az Ur!", mert a mi széles utaink a tágas kapun keresztül csak a veszedelemre vittek bennünket.

Azon utak, melyek mai krizisünkbe vezettek bennünket a nacionalizmus, a felekezetiség és a társadalmi önzés tévutai voltak. És, mivel még ma is sokan vannak, akik e tévutakon szeretnek járni, szükséges, hogy röviden megtárgyaljuk azokat.

A nacionalizmust vesszük elsősorban, mert ezt tekintjük a legveszedelmesebb atavizmusnak. Atavizmusnak, visszafejlődésnek nevezzük a nacionalizmust azért, mert elsősorban káros, másodszor pedig idejét multa. Mi, akik a szabad amerikai demokráciában láthattuk azt, hogy magyar, német, román, angol meg ezernyi más nemzetiségbeli békességben élhet egymással, szomoru szivvel itéljük el azt a gondolkozást, mely kiválasztott népek és szolganépek létezését tanitja. Akik a magyar népet felsőbbrendű választott népnek tartják, azoknak jusson eszébe, hogy a nazismus tanitása szerint a német az uralkodó faj és a magyar csak szolganép, béres-faj, melynek egyedüli kiváltsága az lesz az "uj rend"-ben, hogy szolgálhatja urait, a németeket.

Vannak közöttünk olyanok, akiket a sors az ugynevezett utódállamokba osztott széjjel. Dacára annak, hogy sok igazságtalanságot és elnyomatást kellett végigszenvednünk, egy jó dolgot megtanulhattunk az

A PHOENIXVILLEI REF. EGYHÁZ VASÁRNAPI ISKOLÁJÁNAK EGY CSOPORTJA

utódállamokban, még pedig azt, hogy a szerbek, a románok és a csehek között is vannak értelmes és értékes emberek, igaz barátok és kegyes lelkek. Megtanultuk azt, hogy mindnyájan Istennek gyermekei vagyunk és bün egymást gyülölnünk. De megtanultuk azt is, hogy bár az egyszerü nép, a kisember békességben megélhet egymással, ezt mindaddig nem teheti, amig vannak olyan vezetőik, tanitóik és papjaik, akik a gyülöletre tanitják őket, rendszerint érdekből.

Még ma is vannak olyan tót testvéreink gyülekezeteinkben, akiket gyermekkorukban vesszővel vertek meg a magyar tanitók, azért mert tótul beszéltek egymással. A tótok viszont azzal bosszulták meg magukat, hogy amikor megadatott az alkalom, a magyarokat tótositották vagy csehesitették tüzzel-vassal. 1914-ben a magyar hadsereg Pancsován felakasztatott egy féltucat szerb papot és tanitót. 1918-ban a szerbek erre alaposan megbosszulták magukat a Bácskában és Baranyában. 1941-ben a magyarok felakasztottak és agyonlőttek szerb tanitókat, papokat, diáklányokat és ha — ne adj Isten — a szerbek győzelmével fejeződne be a középeurópai vérfürdő, akkor a szerbek még véresebben bosszulnák meg magukat. Ez nem lehet Isten utja! A gyülölet csak gyülöletet nemz és az öldöklés csak öldöklést szül.

Sohasem felejtem el, amikor 1928-ban egy budapesti keresztyén diákok számára tartott bibliaórán egy székely osztálytársam kijelentette, hogy a jó Isten bocsásson meg neki, de a románokat sohasem tekintheti testvérének. És ezt ugyanazon az öszszejövetelen mondotta el, ahol Annak a szavait tanulmányoztuk, Aki igy imádkozott: "Uram! bocsáss meg nékik, mert nem tudják, mit cselekesznek." Jézus parancsa: "Sze-

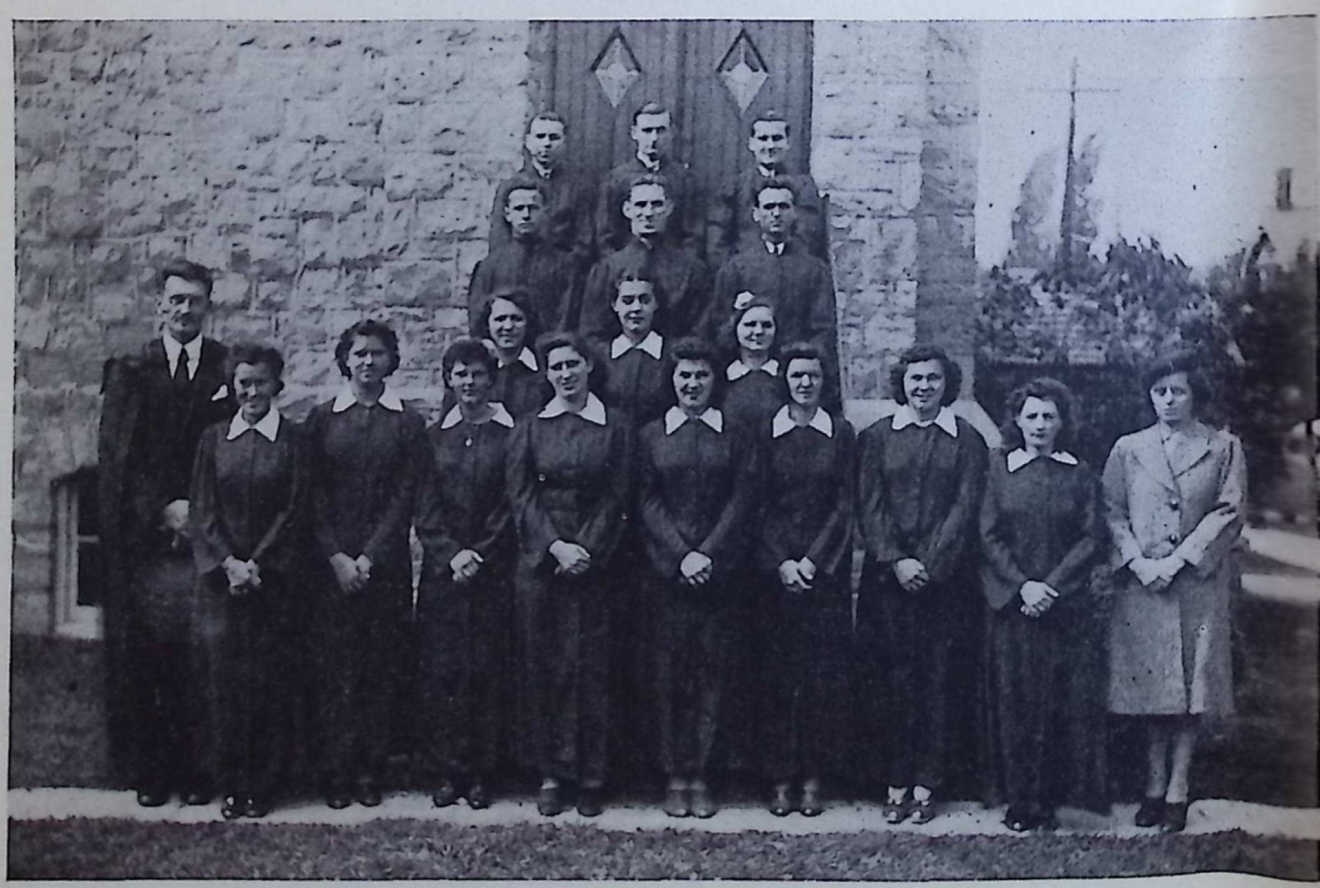
A PHOENIXVILLEI EGYHÁZ VASÁRNAPI ISKOLÁJÁNAK TANITÓI KARA

Állva: Kovács Imre lelkész, Tóth Vilmos, Márton Julia, Kovács Imréné, Márton Irén, ifj. Gere Imre, vas. iskolai igazgató. — Ülve: Végső Mariska, Pete Julia, ifj. Révész Sándorné és Szigety Irén titkár

ressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, a kik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal a kik titeket gyülölnek és imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket!" Ez az Isten utja, ez a békesség és boldogság utja és ameddig ezt az utat megveti és megtagadja az emberiség, amig a vad nacionalizmus és a bosszuvágyás lihegő dühe tölti be szivünket, addig csak nyomort, inséget, vérontást és halált várhatunk.

Szomoru tévutnak tekinthetjük a tulzott felekezetiséget is. Szomoru emlékem marad mindvégig egy magyar püspöknek a kijelentése: hogy ő először magyar, azután kálvinista és legvégül keresztyén. A vallásunk csak akkor igaz és üdvös, ha összeköt bennünket egymással. Amint megengedjük, hogy a hitünk elválasszon bennünket embertársainktól, akkor az már nem keresztyén vallás, akármennyire is szépitgetjük édes szavainkkal.

Dr. Ravasz László püspök egy cikkében annak a reménységnek adott kifejezést, hogy Isten a magyar református egyházat azért szakitotta annyifelé, mert kovász gyanánt akarta felhasználni az utódállamokban. Sajnos, nem minden esetben voltunk kovászok. A YMCA, a keresztyén ifjusági mozgalom a felekezetiség sziklán szenvedett hajótörést Jugoszláviában. Pedig talán ebben akarta megadni Isten az alkalmat arra, hogy az evangélium kovásza legyünk. Természetesen nagyon sokszor a történelmi háttér és a reákényszeritett körülmények is befolyásolták a felekezetek gondolkozását. Az eredmény azonban mindig az volt, hogy keresztyén felekezeteink tehetetlenül vergődtek önalkotta szük kö

A PHOENIXVILLEI EGYHÁZ ÉNEKKARA

Első sorban: Kovács Imre lelkész, Végső Mariska, Kovács Alice, Géczy Gyöngyike, ifj. Révész Sándorné, Pete Juliska, Szigety Irén, Pete Ilonka, Szücs Erzsébet és Fekete Lajosné (orgonista). Második sorban: Márton Julia, Kovács Imréné és Márton Irén. — Harmadik sorban: Gombos Albert, ifj. Gere Imre, Papp Lajos. — Negyedik sorban: Tóth Vilmos, Bányácskai Béla és ifj. Dudás Sándor.

lickáikban egymástól széjjel, gyengén és erőtlenül, mig a hitetlenség és gyülölet tanai egyenként leigázták és letiporták őket. A felekezetiség utja is a mi utunk és igy nem Istennek utja.

A harmadik gyászos tévut a mi tulajdonjogra felépitett társadalmi rendszerünk. Miután könnyebb az erősebbnek ragaszkodni összeharácsolt vagyonához, mint azt a gyengével megosztani, igy szent és megdönthetetlen törvény lett a tulajdonjog.

Isten mindenkinek elég kenyeret adott ezen a földön. De ha valaki kilenc ember kenyerét önmagának szerzi meg, akkor kilenc embernek egy kenyérrel kell megelégedni, ami természetesen nem elég. Ebből az következik, hogy egynek többje van, mint amennyire szüksége volna, kilencnek meg nyomorognia kell. És a paloták mellé épülnek a barlanglakások és a lakomák zaja kihallatszik oda, ahol az éhes gyermekek sirása az esti ének. A testvériség ekonomiája helyett felépitettük a nyerészkedés ekonomiáját. És igy az önzés széles tévutján sebesen haladunk a veszedelembe.

Ezek a mi utaink, a mi szomoru tévutaink. Ezeknek a gyümölcsét aratjuk most tan. "Amit vet az ember, azt aratándja." Senki ne okolja Istent a mai háboruért. Ezer és ezer esztendőn keresztül vetettük a gyülölet, a kicsinyesség és az önzés magvait és máma csak azt aratjuk le, mit elődeink és önmagunk elvetettünk.

De a mai ágyudörej és emberi sikolyok fölött is hallatszik Istennek itélő szava: "Nem a ti utaitok az én utaim!"

És reánk hárul a feladat, amelyet Keresztelő János igy fejezett ki: "Készitsétek az Urnak utját, egyengessétek meg az Ő ösvényeit!" Mi, akik Isten országáról álmodozunk, akik a Krisztus uralkodásáért küzdünk, akik a világbékéért dolgozunk, szükséges, hogy tisztában legyünk Istennek utaival, szükséges, hogy már most, a világégés alatt tervezzük Istennek épitendő templomát. Keresztyén gyülekezeteink feladata ezért tehát az, hogy önmagunkból kigyomláljuk a gyomot, mely benőtte lelkünket, rendszeresen tanulmányozzuk Istennek igéjét és keressük az Ő utait.

Melyek hát Istennek utai? Az emberi tévutaknak az ellenkezőjében megtalálhatjuk Istennek utait.

Isten utja nem a nacionalizmus, hanem a világtestvériség utja. Vannak olyan egyéni és nemzeti kincseink, amelyek örökké értékesek maradnak: nyelvünk csengése, müvészetünk gyönyörü virágai, sajátságos jellemük szines árnyalatai, ezeket mindig megtartjuk. De ezek nem választhatnak el bennünket más kincsekkel gazdag embertársainktól. Sőt inkább közelebb kellene, hogy vigyenek egymáshoz, mint amikor az oltár elé egy ember nyájának elsőszülöttjét, a másik mezeinek virágait, a harmadik kezének mesterremekét viszi boldog közösségben. Isten előtt nincs római és görög, szabad és szolga. Éppen igy nincsen magyar és német, francia és ethiópiai. Isten akarata az, hogy alázatosan kérjünk bocsánatot a mi magyar büneinkért és éppen olyan alázatosan bocsássunk meg a románoknak, szerbeknek és cseheknek és készüljünk egy boldog népközösség felépitésére, nem azért, hogy aztán az európai népközösség az amerikai népközösség ellen fegyverkezzen, hanem inkább azért, hogy a sajátságosan európai kincsekkel gazdagitsuk a széles világot. Isten utja a megbocsátás és szeretet utja. Vagy ezt az utat választjuk, vagy elvesztünk.

Isten utja a felekezetnélküli keresztyénség utja. Talán kevés országban folytak olyan éles felekezeti harcok, mint Angliában és mégis, ime az angliai szabad-egyházak egyesülni fognak egymással. A methodisták, baptisták, kongregacionalisták, presbiteriánusok elfelejtik felekezeti sajátosságaikat, felekezeti korlátaikat és csak az áll előttük, hogy különállva elvesznek, mig összefogva, mint a Krisztus teste Isten országának az épitőivé válnak. Isten utja nem az, hogy a kálvinista és lutheránus, a katholikus és görögkeleti elzárkózzék a maga felfogásának a falai mögé, hanem az, hogy közös keresztyénségünk sarokkövére épitve felépitsük a közös templomot, a Krisztus templomát.

Isten utja a tesvériség ekonomiájának az utja. Mint ahogy az első keresztyének tuláradó szeretettel megosztották mindenüket egymással, Isten utja azt kivánja, hogy minden embertársunkat testvérnek tekintsük és megosszuk velük a kenyerünket. De

a testvériség ekonomiáját nem lehet diktaturára épiteni, sem az állami kapitalizmus vagy állami szocializmus vérrel és vassal erőszakolt zsarnokságára. A keresztyén szeretet kiömlése és a közös akaratnak megegyezéséből nőhet csak ki a testvériség ekonomiája. Az ember utja az volt, hogy összeharácsolt magának, amennyit csak tudott, aztán az, akinek sok volt, fegyverkezett, hogy megvédje vagyonát. Akinek meg nem jutott, az meg fegyverkezett, hogy elvegye attól, akinek van. És igy a kenyér és a könyv, a ruha és az orvosság ára fegyverekre lett felhasználva. Isten utja az, hogy akinek van, megossza azzal, akinek nincsen, hogy az erős felemelje a gyengét, hogy az egészséges gyógyitja a beteget, hogy a tudós tanitsa a tudatlant. Isten utja az, hogy elfelejtse az ember azt az átkos szót, mely annyi kint és fájdalmat hozott a világra: **"az enyém"** és helyét foglalja el a jövendőnek diadalmas jelszava: "Minden Istené, tehát **a mienk!"**

Ezek röviden Istennek utjai és erre kell készülnünk, ezt tanulmányoznunk és ezért imádkoznunk, ha nem akarjuk azt, hogy ujra és ismét, folyton nagyobb intenzitással megismétlődjék az, amit immár egy generációban másodszor szenvedünk végig.

Amerikai magyar református egyházunknak nemes feladata az, hogy ekképpen készitse az Urnak utját. Fontos feladatunk az is, hogy gyermekeinket megtanitsuk a magyar nyelvre. Mert igen valószinü, hogy a háboru végeztével az Egyesült Államok diplomatái és keresztyénei fogják irányitani az uj Isten szerinti világrend felépitését és akkor igen nagy áldására lesz a magyar nemzetnek, ha lesznek olyan amerikai kiküldöttek, akik bár az amerikai demokrácia légkörében nőttek fel, beszélik a magyar nyelvet és megértik a magyar lélek sajátosságait.

De most kell készülnünk, amig még lehet és most kell keresnünk Istennek utját, mert itt van az az idő, melyben félreérthetetlenül bebizonyitotta Isten, hogy

"nem az én utaim a ti utaitok!"

REFORMÁCIÓ NAPJÁN

Az Isten a világ teremtésekor az első nap mondotta: Legyen világosság: és lett világosság. Mert világosság nélkül nincs élet a földön. A gyertyát is nem azért gyujtják meg a szobában hogy véka alá tegyék, hanem hogy világitson az embereknek. Éppen igy a lelki életben is a keresztyén embernek szüksége van a világosságra.

A reformáció ünnepén ki szólhatna hozzánk méltóbban mint maga nagy reformátorunk, Kálvin János, aki közel 400 évvel ezelőtt, mint nagy mesterünk a Jézus Krisztus 1900 évvel ezelőtt, sikra szállt a vallásszabadságért a világi hatalmasságokal szemben, bizonyságot tenni Isten mellett. Meggyujtva a világosság fáklyáját az emberi szivekben és lelkekben.

A hitélet terén is, mint a természetben, szükség van az ujitásra, a lelki élet megujhodására. Ezt cselekedték a reformátorok. Az isteni jóságos gondviselés időről-időre, amikor annak szükségét látja, mindig választ ki embereket, akik által azt elvégezteti az Ő akarata szerint.

Reformáció napján emlékezzünk régiekről. Emlékezzünk meg kegyelettel a magyar hithősökről, a mártirokról, a gályarabokról. Akik oly sokan voltak, akik a Lutheri és Kálvini bibliai tiszta hitelvek alapján készek voltak a legdrágábbat, a véröket és életöket is feláldozni a hit oltárán.

Edison megbecsülhetetlen értéket, a villanylámpát adta a világnak, amelynek jótékony fényét élvezik az emberek e világon. Ők, a hithős apostolok, az evangélium mindent bevilágitó fáklyáját, a bibliát a maga tiszta valóságában adták az emberiség kezébe. A világosság fényes fáklyáját gyujtották meg a boldogságra vágyó emberi szivekben és lelkekben, akik addig a nagy sötétségben keresték a kivezető utat.

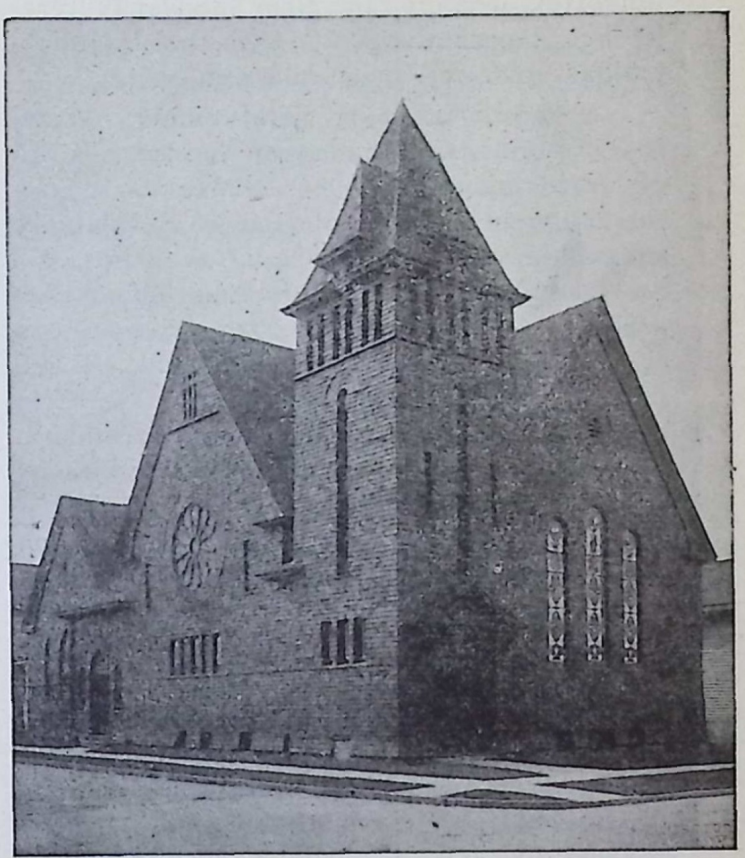
A halálban is győztesek maradtak ők a hithősök, a martirok, a gályarabok, mert biztak az Istenben és ajkukon a zsoltárirók val énekelték: Az Isten a mi reménységünk midőn reánk tör ellenségünk. És bátran és meggyőzően hirdették az embereknek az Isten szent beszédeit, az örök igazságokat.

És kezökbe adták a bibliát, amikor az Istennek az igéje oly sürü ködbe volt befojtva.

Mindenek változhatnak e földi életben, mindenek elmulnak és megujulnak. Csak az egy örök élő Isten változatlan és az ő beszédei megmaradnak mindörökké a világ végezetéig. És azokat semmi emberi okoskodással és fondorlatokkal nem lehet megváltoztatni.

A fákról hullanak a megsárgult falevelek, mintha a nagy természet is könnyhullatással bucsuzna a szép nyár szépségeitől. Bomlik a természet nagy temploma. Ittott sötét felhők szállnak a magasban. Mintegy gyászfátyollal boritva be a gyarló, bünös világot. De a reménykedő, hivő keresztyén ember nem esik kétségbe, mert tudja, hogy mindenek az Isten bölcs rendeléséből történnek, és bizakodva igy kiált fel a zsoltáriróval: Te benned biztunk Uram. Elejétől fogva... Uram te voltál nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre... öröktől fogva, mindörökké te vagy Isten.

Demeter József,
Buffalo, N. Y.

A BUFFALO-RIVERSIDEI TEMPLOM

PAPVÁLASZTÁS AMERIKÁBAN

Pár hét óta minden vasárnap megtelik Wheelland kis magyar temploma kiváncsi lelkekkel. Azok is a régi padokban láthatók, akik már évek óta még a tájékát is kerülték a vörös téglaépületnek. Nem szerették már az "öreg papot" sokan közülök, nem mintha valami nagyon terhelő kifogás merült volna fel ellene, de uj ember, uj arc után kivánkoztak. Most izgalommal várják tehát minden vasárnap a próbaszolgálatra megjelent lelkészeket, meghallgatják beszédjét s azután ők kezdenek el beszélni róla. Egyik is, másik is tud valamit mondani a jelöltről. Aki már látta őt valamerre azelőtt, közli személyes tapasztalatát, aki hallott felőle már nagy Amerikában, az más véleményét tolmácsolja s pár óra alatt megvan a közös határozat: nem ez lesz a mi papunk!

Az egyik jelölt még családját is elhozta magával, hogy megismerjék egyszerre mindnyájukat. Nyájas beszédü fiatalember, szépen szól aggokhoz, kicsinyekhez, szószéki beszéde is megnyerő. Mindenkinek tetszik élettársa is, amint férje oldalán mint igazi segitőtárs az egyházi munkában osztozik. Ő játszott az orgonán az istentisztelet alatt.

— Azt hiszem, ez lesz a mi papunk — mondja az egyház gondnoka feleségének a templomból kijövet — ezzel az orgonista kérdése is meg lesz oldva, nem kell arra is külön költeni.

— Nekem nagyon tetszenek a kisgyermekei, aranyos kis teremtések, — feleli az mintegy kitérőleg.

A jóindulat csaknem teljes irányában, de egypár bizalmatlan akad, akik ugyan nincsenek határozottan ellene jelölésének, csak szeretnének még bővebb információt szerezni róla. Azt tanácsolják tehát, menjen el a jövő vasárnap egy küldöttség a mostani szolgálati helyére és érdeklődjék felőle. Az elhatározást tett követi. Visszajövet a ki-

küldöttek lehangoltak. Nem mondanak részleteket tapasztalatukról, csak azt ajánlják, hallgassunk meg még valaki mást is.

A másik jelölt is fiatal ember, tetszetős külsejü, csak a magyar beszéd nem jő olyan könnyen a nyelvére. Meglátszik rajta, hogy már itt született s a választók öregebbje csak szivesebben huz ahhoz, aki az édes anyanyelvet szivhezszólóbban beszéli.

— De angolul jól tud s nekünk az kell már a mi fiataljainknak, akik nem szivesen beszélik a magyar nyelvet, — veti oda a tanácskozóknak az egyik fiatal presbiter.

— Az igaz, nekünk most már azokra is számitani kell, mert maholnap mi elfogyunk lassacskán s nekik kell átadni az egyházat és annak terheit, — füzi tovább a gondolatot egy éltesebb vezető.

Egy pillanatra elnémul a vita ez után a megjegyzés után. Mintha az elmulás szele suhanna keresztül a hirtelen elkomolyodott homlokokon. Érzik, hogy határkőnél állanak. Helyet kell adni az ujabb nemzedéknek, egyengetni kell a jövőt az ő számukra. Érzik, hogy mint atyák tanácskoznak fiaik jövője felől. De az élniakarás ellenszegülése felcsap a következő pillanatban a még fiatalabb kivándorlók ajkán s amellett kardoskodnak, hogy addig még jó csomó idő eltelik, amig ők is az öregek sorába számitódnak, nekik magyar prédikáció kell, majd tiz év mulva választhatnak angolt. A vita oda lyukad ki, hogy olyan kellene, aki mindkét nyelven egyformán szolgálhat. Hátha olyan is akad! Az sem lesz rossz, ha angolul nem is tud olyan jól. A magyar fontosabb.

A következő jelölt nagyon megnyerte egypár ember tetszését, ugyan nem a szószéki szolgálata különös voltával, hanem azzal, hogy amikor a presbiterek összejöttek az istentisztelet után egy kis ismerkedő beszélgetésre a gyülekezeti teremben s a javadalmat pengették, hogy igényeiről némi tájékozást nyerjenek, azt találta mondani: Ó, én megemlékszem ötven dollár havi fizetéssel is. Ez már ugyancsak nem valami sok, gondolják s már magukban le is adják rá szavazatukat. A hét folyamán azonban van idejük még jobban meghányni-vetni a dolgokat s ismét előkerülnek a kételkedők: Olcsó husnak hig a leve! Van valami e mögött az olcsóság mögött, mondogatják. Az csak természetes, hogy ha valaki munkát vállal, fizetést is akar érte. Hisz ötven dollárból egy családos ember nem igen tud megélni, lelkésznek meg nagyobb igényei is vannak, mint egy munkás embernek. Neki mindig szépen kell öltözni, vendége-

A NEW YORKI ELSŐ REF. EGYHÁZ GYÜLEKEZETE ÜNNEPI ISTENTISZTELET UTÁN

ket fogadni egyházi összejövetelek alkalmával. Különösen egypár asszony agitál nagyon ez ellen a gondolat ellen, akik nem akarják, hogy az ő papjukra ujjal mutogassanak, a más nemzetbeliek: Ilyen szegény papotok van, még csak rendes ruhát se vehet magának! Hogy is venne abból a kis fizetésből! A szavazásnál kiderül, hogy többen gondolkoznak igy s uj pályázót kell hivni.

A helyzet kezd elmérgesedni. A választást vezető elnök már türelmetlen.

— Ugyan, milyen lelkészre várnak még! Már öt pályázó közül sem tudtak választani! Próféta vagy apostol kellene? — korholja őket szeliden.

Már a gyülekezet is beleun, mert sokat kell a templomba járni, mig a választás el nem dől. Igy kialakul az egyhangu megegyezés: Mgválasztjuk a következőt, mégha sánta vagy pupos is!

Szerencsére semmi hasonló hibája nem volt az utolsó jelöltnek, ami hirtelen szembeötlött volna. Multjáról sem tudhat senki sokat, mert még nem rég került ki az iskola padjaiból, magyarul jól tud, angolul is beszél valamicskét, amiről ugyan csak az elnök elbeszéléséből értesülnek, de már az nem is sokat számit, csak legyen végre állandó lelkész!

Szorongva lesik, hogyan énekel, szép hangja van-e? Az erős férfihangok között azonban az ő hangja elvész s kis csalódottság érzése ül ki az arcokon. Talán beszédhangja jobb, reménykednek tovább. De a prédikáció is halk hangon indul, nem rázná fel álmukból a bőbiskolókat. Az imádkozásról beszél, a fejhez és szivhez szól. Tekintete belekapcsolódik a hallgatókéba, mintha azzal is beszélni akarna s a száz szempár benne összefonódik. Történeteket mond mulasztások büneiről, melyekben sokan magukra ismernek, megdöbbennek. Mi a mentség, Mi a mentség, várják most már szavait az Atya kegyelméről s a Fiu váltságáról...

Választás után ezekkel a szavakkal üdvözli a gondnok a fiatal lelkészt:

— Azért választottuk meg Tiszteletes Urat, mert jól tud imádkozni. Nekünk pedig arra szükségünk van!

Kecskeméthy László

A NÉHAI BENKŐ FERENC ALKOTÁSA!

STEVENSON - BENKŐ CO.

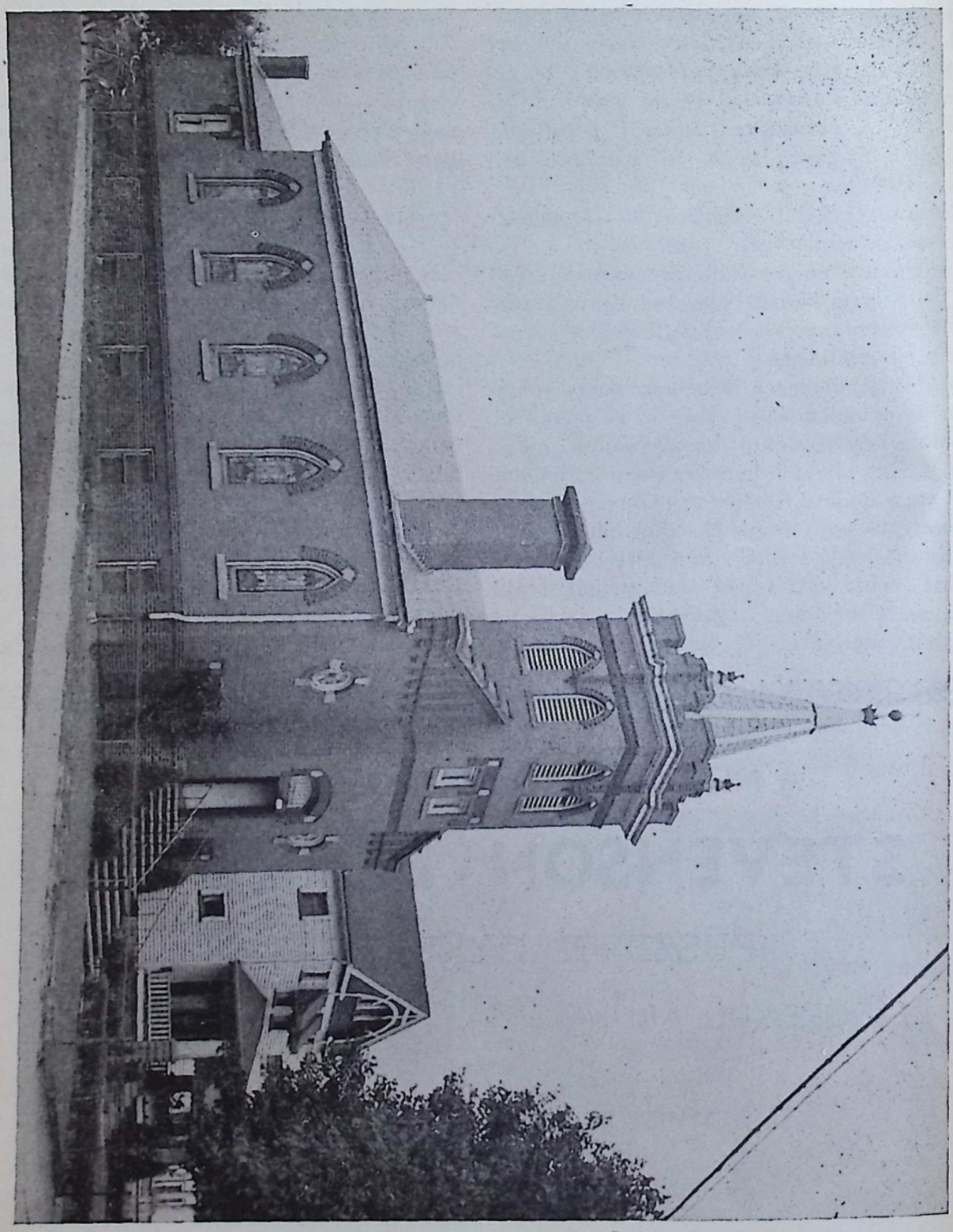
FÜSZER-NAGYKERESKEDÉS

ELSŐRENDÜ ÁRUK GAZDAG VÁLASZTÉK

SUMMIT, BELMORE, ANVIL VÉDJEGYES
TISZTA ÉLELMISZEREK

TELEPHONES:
South Chicago 0675, 0676, 0677

9130-9140 BALTIMORE AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS

AZ ELYRIAI (O.) REF. TEMPLOM

18 NAPOS TENGERI UT

— UTI JEGYZETEK —

Irta: Komjáthy Ernő*

Az utazás — bár kisebb s nagyobb kellemetlenségekkel is szokott járni — egyike a legérdekesebb és legélvezetesebb dolgoknak. "Varietas delectat," vagyis a változatosság gyönyörködtet, — állapitották meg már a régi rómaiak. Utazás közben sok uj dolgot lát, hall és megismer az ember, amik a legtöbbször nemcsak gyönyörködtetnek, hanem az ember ismeretkörét is bővitik... Az ismeretlen utáni vágya kielégül a megtapasztalás utján.

Magam is szerettem mindig utazgatni... Igaz, kevéssé áll a módomban ezt a kedvtelésemet kedvem szerint üzni. A mai autós világban ugyan könnyebben megy egy kis "rájdot" tenni, erre-arra a jó amerikai utakon, de nagyobb utakra, ismeretlen országok és természeti szépségek felkeresésére magamfajta szegény halandónak nem igen tellett a sovány keresetéből.

Hébe-korba magam is tettem azért egy-egy hosszabb autóutat Amerikában. Igy ismertem meg igazában ennek a nagy országnak sok-sok szépségét és érdekességét. Örökké emlékezetes marad pl. előttem az a kétnapos autóturánk, melyet családunk jó barátainak szivességéből a Fehér Hegyekbe (White-Mountains, New Hampshire állam) tettünk meg, kevéssel a hazautazásunk előtt. Az ilyen autókirándulások azonban bármilyen szépek és emlékezetesek legyenek is, nem pótolják szerintem pl. egy-egy nagyobb tengeri utazás változatos élményeit. Itt ugyanis több a különböző élmény és látnivaló, ami szinte kitörölhetetlenül vésődik be az ember lelkébe.

Több mint három évtizedes amerikai tartózkodásom alatt nyolc tengeri utat tettem meg. — Hétszer az ugynevezett felső (északi) rövidebb utvonalat használtam (Hamburgon, Brémán, Rotterdámon és Londonon át.) Az utolsó, vagyis nyolcadik utamra épen azért a hosszabb, déli utirányt választottam (Triesztbe.) Tisztán csak azért, hogy tovább tartson az utam és többet láthassak. Mindenik tengeri utamnak megvoltak a maga érdekességei, mulatságos élményei, de ez a 18 napig tartó, egyuttal talán utolsó tengeri utam sokkal fokozottabb mértékben nyujtotta nemcsak az előttem még ismeretlen látnivalókat, hanem az érdekes élményeket is.

Amit nem igen szoktam tenni, erről a tengeri utamról jegyzeteket is készitettem. — Persze nem valami nagyigényü irások és felfedezések ezek. Inkább csak olyan skecs-szerü lerögzitései a pillanatnyi benyomásoknak. Most akadtak ujból kezembe ezek az uti jegyzeteim és sorrendi összefoglalásukat szeretném adni az alábbiakban. Csak szórakoztatni kivánom vele az olvasót! Ezért talán számithat némi érdeklődésre! Ki tudja, mikor lehet megint ilyen kellemesen utazgatni a tengereken?...

A new yorki kikötőben.

1934 nyarán határoztuk el feleségemmel a hazautazást, melyre már hosszabb ideje készültünk családi, de én legfőképen egészségi okokból. — Az "Italian Line" (olasz vonal) egyik nagyobb oceánjáró hajájára, a "Saturnia" turista osztályára szólt a jegyünk. Indulása aug. 11-én déli 12 órára volt jelezve New Yorkból, a 23-ik utcai "pier"-től. Igy Bridgeportról (Conn.) elég időnk volt az indulás reggelén beautózni New Yorkba. Az elsők között voltunk a hajónál s a csomagjaink feladását minden tolongás és nehézség nélkül sikerült gyorsan elintézni. Nagy örömünkre a kabinunkat is egy jobbra cserélték át, a főirodában lévő magyar ismerős hivatalnok közbenjártára. — Szép, tágas tengerre nyiló szobát kaptunk, melyet ugy megkedveltünk a hosszu ut alatt, hogy az utazás végén szinte nehéz volt megválni tőle.

Mig a dolgainkat végeztük a dokkon, az utcán hagyott autónkat valami new yorki csibész megpróbálta hasznavehetetlennné tenni, egy kis üzlet reményében. Sehogysem akart inditani, mig csak rá nem jöttünk a csalafintaságra. A "fuse"-t cserélte ki valaki a villanyszerkezetben. A mellettünk parkoló, elég rosszkinézésü alakra volt a gyanunk, mert folyton mechanikust ajánlgatott. Mikor nem álltunk kötélnek, gyorsan el is párolgott mellőlünk. Ez volt az utolsó élményünk New Yorkban.

Egy közeli "Child Restaurant"-ban fogyasztottuk el az utolsó amerikai reggelinket s visszatérve a kikötőbe, már ugyancsak benépesülve találtunk ott mindent. Bennünket is sok kedves ismerős és jó barát várt már, kik bucsuzásul virágcsokrokkal és kisebb ajándékokkal kedveskedtek az utra. A látogatók és kisérők száma rendszerint nagyobb ilyenkor a hajón, mint az utasoké. Igy a hajó tulzsufoltsága csak még türhetetlenebbé tette a fullasztó hőséget, mely dél körül már nagyon megülte a hajó minden zugát. Szinte megörültünk, mikor pont délben kimozdult helyéről a "Saturnia" és a Hudson folyón egy kis szabad levegőhöz jutottunk. Az érzékeny bucsuzkodások után csak a kendők és kalapok lengetése jelezte a válást a hajón lévők és a "pier"-en maradottak között. Lassan elmaradoztak a felhőkarcolók is a szemek távlatából s a new yorki öbölből kifordulva, északnak (Boston felé) váltott a hajónk. A délutánt nagyrészben mindenki szemlélődéssel és lev. lapok irásával töltötte.

Boston, Mass. (aug. 12.)

Hajónk első állomása Boston, Mass. volt. — Uj nagy kikötőjében sok hajó megfordul szállit-

mányt és utasokat leadni vagy felvenni. Mintegy 200 utassal szaporodtunk itt meg s közel ezerre nőtt az utasok száma. A 280 tengeri mérföldet elég kényelmesen tette meg a hajónk. Reggel 8 óra előtt ugy sem köthetett ki, igy nem kellett teljes gőzzel haladni, hogy a kellő időre érjen be.

Bostonban többször jártam, igy a város nem nagyon érdekelt. Mintegy 4 órát időztünk a kikötőben s ezalatt a nagy sürgés-forgást szemléltük inkább, mint a városi "Sight-seeing"-et. Érdekes látvány ez. Egy uj portugal utas pl. minden holmiját szállitotta magával. Ágy, matrac, spring, szék, edény s még a hordója is bekerült a hajó feneketlen gyomrába. Nem igen értettem meg a dolog észszerüségét, ha csak nem ugy számitott az illető, hogy amije van, azt otthon nem kell, vagy talán nem is lehet beszerezni, a hajó pedig a jegyei árában ingyen szállitja a podgyászát is. Különben az Azóra szigetekre utazott s mint később láttam a kiszállásnál, nem kellett tovább szállitania a holmiját. Egyenesen haza ért vele.

Pont délben indult tovább a hajónk Bostonból, hova közben egy másik nagy tengeri hajó is befutott (Georgic) és még vagy hármat vártak

RÁCZ GYŐZŐ PASSAICI LELKÉSZ ÉS CSALÁDJA

(kettővel mi is találkoztunk nemsokára.) A szokásos kendőlobogtatások, integetések persze itt sem maradtak el. Valahogy engem is jobban elfogott itt az elválás érzése, mint New Yorkban. — Az utolsó kapocs szakadt el itt a távozó és a visszamaradt kedvesek között. — Fájó, könnyes bucsut intve a távolodó amerikai partok felé, kis lakosztályunkba vonultunk vissza, hol megkezdődtek a kipakolások és szobai rendezgetések. Azt hiszem, mindenki ezt csinálta, mert alig maradtak néhányan a fedélzeten.

A tengeren (aug. 12-17.)

Mintegy 2090 tengeri mértföldet hajókáztunk Boston után az Atlanti tengeren. Égen és vizen kivül semmi másban nem gyönyörködhetett a szem 4-5 napon át. A hajó-élet szórakoztató változatosságai mellett azonban épen ez a megszokott világtól való elszakadás adja szerintem az embernek azt a megnyugtató pihenést, békés nyugalmat, amit a szárazföldön nem igen talál meg. Én ezért szeretem a tengeri utazást legjobban.

A new yorki rettenetes hőséget Boston körül hüvösebb idő váltotta fel, annyira, hogy a melegebb felöltőket is elő kellett szedni. Aug. 13-án reggelre beérkeztünk a tenger folyóvizébe, a Golf-áramlatba s a hüvös időt egyszerre ködös, esős idő követte. Bár később kiderült az idő, a meleg állandósult, mig csak ki nem értünk az áramlatból s az egyenesvonalu keleti irányból délkeletnek nem fordultunk, amikor kellemes északkeleti szellőt kaptunk.

A Golf-áram hullámzóbb mozgása folytán jelentkezett a tengeri betegség is a gyengébbeknél. (Feleségem is igen hajtogatta, hogy nagyon mozog a hajó, de azért hősiesen állta a sarat mindvégig.) Jómagam nem egyszer élveztem ennél nagyobb hullámzást is a tengeren (Bridgeporton a második világító toronynál halászgatás közben is), igy csak mulattam a sóhajtozásokon. Szerintem inkább a hajó menetsebességének a fokozása okozta az erősebb és még szokatlan hajómozgást, no meg a rosszullétet, mint a tenger hullámzása.

Közben megkezdődtek az ismerkedések is az utasok között s az addig ismeretlenek jóismerősökké, sőt barátokká váltak az uton, hogy azután a célhozéréskor ismét elszakadva egymástól, talán soha többé ne találkozhassanak az életben. A több utamon szerzett sok-sok ismerőst azóta sem láttam, mióta elváltunk. Talán egymásra sem ismernénk már. Bizonyos azonban, hogy a hajó szükebb határai közé szoritott közösségi élet nagyon összefüzi még a teljesen ismeretleneket is.

VASÁRNAPI ISKOLAI TANITÓK, PASSAIC, N. J.

Jobban érzi mindenki a tengeren, hogy az emberi sorsuk sokkal inkább közös az utazás alatt, mint a szárazföldön.

Korok és nyelvek szerint csakhamar kialakultak a kisebb csoportok. Magyarok alig hatan voltunk, akik együtt tartottunk. Kiegészitette kis csoportunkat még a hajó magyar "bagage master"-e (Mr. Szőllőssy.) Később egy kedves francia tanár is csatlakozott hozzánk, aki "Kansas City"-ben előadó volt az egyetemen és a családjához utazott haza. Budapesten is járt már s nagyon összebarátkoztunk vele utközben, de ő is nagyon ragaszkodott a társaságunkhoz. Sokat magyarázott s élvezet volt hallgatni. Holdvilágos szép estéken a fedélzet egy-egy zugában nem egyszer dudorászgattuk vele a régi, kedves diákdalt: gaudeamus igitur... De különösen nagy hasznát vettük kiszálláskor a nyelvismeretének. Ő magyarázott meg mindent angolul, ha nem értettük meg az idegen (portugál, francia, olasz) nyelven. Amilyen kedves volt ennek az idegennek a viselkedése irányunkban, olyan visszataszitó volt egy magyar asszonynak a magatartása. Állitólag valami amerikai konzulátusi tisztviselőnek a magyar (budapesti) felesége volt. Tudatosan kerülte a társaságunkat, szégyelt tán beszélni is magyarul. Csak természetes, hogy mi is lesajnálólag néztünk el fölötte az egész uton.

A hajóutazás nem mindennapi élvezetei sorába tartozik az étlap szerinti, napi ötszöri, bőséges táplálkozás. Ebéd- és vacsorához fehér és vörösbor is volt ingyen ezen a vonalon. Ezenkivül finom sütemények, friss gyümölcsök, fekete a dohányzóban, elsőrendü szervirozás és kiszolgálás. Szórakozás is akadt bőven. Ezek ilyenfélék: séta a fedélzeteken, pihenés a "deck-chair"-en (aki bérel ilyet), fürdő a szabad medencében a fedélzeten (esetleg kádfürdő bármikor), uszkálás az első osztályu márvány "swimming pool"-ban (bizonyos órákban), d. u. 5-kor koncert, vacsora után mozi, tánc, miniatür lóverseny, tombola s egész nap különféle társasjátékok tetszés szerint, nem is szólva a "báré"-ról, rádióról, napilapról, stb., amik rendelkezésre álltak.

Kétszer volt álarcos jelmezbál az utazásunk alatt, rövid programmal. Egy szám igen mulatságos volt. A hajón utazott Calza, az egyik jónevü, szálas olasz birkozó is s ezzel állt ki egy, szinte törpének számitó, idősebb kis emberke birkózni. Mintha az amerikai "Mutt és Jeff" álltak volna a porondon. Bizonyára előzetes megállapodás szerint mindig a hatalmas Calza huzta a rövidebbet. Panaszkodott és adta a félénket, mig azután egy hirtelen ugrással az egyik "steward"-ot a porondra helyezte, a kis emberkét pedig — mint egy kis bébit — az ölébe kapva, diadalmasan elvonult a küzdőtérről. Óriási volt a hatása az ügyesen megjátszott trükknek, én azonban befelé mosolyogtam a közönség naivitásán. A professzorral is.

Egyik este a mozi egy magyar szkeccsel kezdődött. Nagyon jó volt a magyar zene, ének és tánc, egész felvillanyozott bennüket a tenger közepén. Napközben igen érdekes szórakozást nyujt a hajón, a kis repülő halacskák játékát nézni a vizen. Néha 5-6 kivetődik egyszerre a vizből s némelyik — lecsapódva, majd ujból kilöködve a hullámtól — egész nagy távolságokat látszik repülni.

Egy délután — közel az első osztály zárt folyosó ajtajához — a "deck-chair"-ben pihentem s a velem hozott magyar ujságot böngésztem. Egyszer csak valaki magyarul kiszól a folyosóról: kiolvasás után legyen szives átadni majd a lapot! Kölcsönös bemutatkozás után kisült, hogy egy budapesti gyógyszergyáros az illető. Turauton volt a feleségével, tiz napot töltöttek New Yorkban s most utaznak vissza Budapestre. Tőle tudtam meg, hogy még két más magyar nő is van az első osztályon. Többet nem találkoztunk a hajón csak a vonaton, de ekkor már a mi második osztályunkkal is beelégedtek első osztály helyett.

Igy teltek el napjaink az Atlanti oceán közepén. Szép nyugodtan és minden nagyobb izgalomtól mentesen. A mai modern oceánjáró hajók különben valóságos uszó paloták s ugy él bennük az ember, mintha csak egy szép nagy hotelben laknék.

Ponta Delgada, Azori szigetek (aug. 17.)

Aug. 17-én (pénteken) érkeztünk meg az Azori szigetekhez. — Már előző napon igen szép és kellemesre vált az idő s késő éjjel kezdtek kibontakozni a szigetcsoport szigetei. A holdfény — mely növekedőben volt és egész uton kitartott mellettünk — csak még kedvesebbé, poétikusabbá tette a sima tengert és világos éjszakákat.

A szigetcsoport — mint hallottam — 9 nagyobb szigetből áll s Portugáliához tartozik. — Legnagyobb közülük a Santa Miguel (Szent Mihály) sziget. Ennek egyik kikötője a néhányezer lakosu Ponta Delgada városka. Itt horgonyzott le a hajónk d. e. 10 óra körül. Nagyobb motoros csónakon lehetett kimenni a városba s a partraszállásért egy dollárt kellett fizetni. Érdekes ebben az, hogy a saját pénzüket, a portugál "szkudót" nem is fogadták el, de dollárt követeltek. Ugy látszik, jobban biztak a dollárban és egész jó üzletet is csinálhatnak egy-egy nagyobb hajó érkezésekor.

Őszintén szólva, alighanem rájuk is fér ez a kis üzlet, mert igen szegény nép lakhatja a várost és szigetet. Az első benyomások legalább is ezt a látszatot keltik. Sok a mezitlábas kéregető gyerek és koldus, no meg a szamár-kordés-fogat. Pár apró autó is állt a téren, de mi egy kétfogatu rozoga fiakkerbe ültünk s ezen parádéztunk a városka szük, köves utcáin pár "szkudóért." Egyikünk se tudta megmondani, mikor ült utoljára ilyen alkalmatosságon. Nagyon muris volt a helyzet és roppantul élveztük a zötyögős kocsikázást.

A városka érdekességei közül legjobban egy kert nyerte meg a tetszésünket. Itt egy különö-

sebb gyümölcs szedése közben feleségem elejtette az uti sapkáját. Csak később vettük észre s mig egy régi templomot néztünk meg, addig a kocsisunk visszament érte s meg is találta. 50 centtel megtetéztük ezért a díját, amiért igen hálás volt, de mi is a szolgálatkész becsületességéért... Két ósdi templomot is megszemléltünk. — Egyikben különösen remekmivü eredeti festmények voltak; a 800 éves kézi faragványu oltárdiszitések pedig még csodásabb müvészetre vallottak. — A másikban egy ijesztően furcsa kámzsás barát állt őrt az ajtónál (Valószinüleg a perselyt leste), akitől az asszonyaink ugy megrémültek, hogy menten kiiszkoltak a templomból. Utközben az első képeslap-áradattal itt árasztottuk el a kis postaépületet. Ez is jó üzlet lehet a számukra!

Délután egy órakor indult tovább a hajónk, a sziget hosszában, Portugália felé. A szárazföldi két órás kirándulás egészen felüditett bennünket. Maga a sziget felejthetetlen látványt nyujtott a hajóról, kedves kis tengerparti fehér falvaival, melyek kis parcellákba osztva és kihasználva, gondozásra mutattak. Néhány utas már leszállt itt (a bostoni portugál is), néhányat pedig kaptunk. Köztük egy állami utépitő mérnököt, épen a mi osztályunkra, aki igen sok érdekességet mondott el a szigetről utközben.

Lisbon, Portugália (aug. 19.)

Egy egész napot töltöttünk ismét a tengeren... Szép, sima volt a tenger viztükre, még egy hab-fodor sem zavarta ragyogó fényességét és szinte gyönyörüség volt rajta a hajókázás. A portugál uriember tartott bennünket szóval. Kissé pattogósan ugyan, de jól beszélt angolul. Amerikában tanult meg — mint mondá — a világháboru alatt. Sokat tartózkodott Hartfordon, Conn., ahol hivatalos üzleti megbizatásai voltak. Igy ismerte némileg Bridgeportot is, melyen keresztül kellett utazgatnia. Nagyon lelkesen beszélt kis nemzetéről s én ezért tudtam leginkább becsülni. Trianont nagyon igazságtalannak mondotta a magyarokkal szemben. A világon a portugált tartotta a legjobb lovasnak, azután a magyart. Nem szóltam, de én ezt megforditva is el tudom képzelni. Ő magyarázta meg, sőt le is rajzolta, hogy villamoson hogyan s merre menjünk, mit érdemes és lehet megnéznünk Lisbonban, ahova a hajónk tartott és 769 mérföld hátrahagysával be is futott másnap, aug. 19-én (vasárnap) dél körül.

A PASSAICI (N. J.) LORÁNTFFY NŐEGYLET TISZTIKARA

Lisbon, Portugália fővárosa, a Tájó folyó torkolatánál, tenger felől az öböl balpartján terül el, a dombos oldalakon. Szép fekvése van s némileg tán a mi Budánkhoz lehetne hasonlitani. A kapott utbaigazitások szerint indultunk neki a városnak, Elég jól el is boldogultunk, csak a "szkudókkal" voltunk bajban eleinte, főleg a villamosokon (egy "szkudó" 4-5 cent volt akkor.) Előbb a kikötőből balra eső városrész nevezetességeit tekintettük meg: a Szt. Jeromosról elnevezett ősi templomot és a vele kapcsolatos Conventet. A templom tele van müvészi kivitelü oltárokkal, a boltozatot pedig hatalmas faragott oszlopok tartják. A régiség patinás jelei mindenünnen visszatükröződnek a falakról.

Még érdekesebb a templommal kapcsolatos épület-csoport (Convent) szép, árkádos udvarával. Egy ifju ember magyarázata szerint átlag 400 árvagyermeket gondoztak itt, de nyáron más (fizető) gyermekekkel együtt ezerre is felrug a számuk. A hatalmas, négyszögü, zárt udvar a gyermekek játszótere; lakosztályuk más épületszárnyban fekszik. A gyerekhad nagy zsibongása önkéntelenül is Ligonierra emlékeztetett. Az árkádok alatt a falakban zárt fülkék huzódnak meg, a jelesebb portugál férfiak és irók sirboltjaival. Egyik nagyobbacska diszes helyen valami királyi szülött szarkofágja van elhelyezve. Érdekes az a nagyterem is, ahol csak egyszerü fa-lócák futnak végig a falak mentén és középen. Mint megértettem, bőjti és egyéb nagy konferenciázások idején a zarándokok étkező helyéül használják ezt a termet. A magyar származásu hires festőnek, Dührernek egy remek kivitelü képét csodáltuk meg itt a háttér falán. Az oldalfalakon pedig a bibliai József története van feldolgozva festményekben.

Innen egy uj parkon át a kidicsért "Belem"-hez mentünk. Olyan vásárcsarnokféle ez, amit nagy városokban mindenütt lehet találni. Majd a közeli kocsi-muzeumba mentünk át. Itt már több volt a látnivaló. Az európai királyok és római pápák járművei (kocsik, hintók) vannak itt összegyüjtve a XV. századtól kezdve. Ugy mondták, a maga nemében egyedül áll a világon ez a páratlanul érdekes gyüjtemény. Egyik francia császárné hintajába még a mai W. C. is bele volt épitve a hátsó ülés alá, utközi használatra.

Villamosra szállva, a város centrumába igyekeztünk. A város karaktere már európai volt s az amerikai szemnek még kissé szokatlan. Utunk a kormány-épületek mellett vitt el, melyek egy nagyobb téren négyszögben feküsznek, árkádos járdákkal, az öböl felé nyitottan, a tér közepén egy hatalmas szoborral (ugy mondták, itt szoktak lezajlani az elég gyakori portugál vagy inkább lisboni forradalmak; mi nem lehettünk szemtanui egy ilyen élménynek, hiába érdeklődtünk utána), de mellesleg megjegyezve, az épületekre nagyon ráfért volna már egy kis tatarozás.

A "Rocio"-n szálltunk le vilanyosunkról. Ez a város centrumában a nagy teret jelentheti. Jól mutat különféle emlékmüveivel és szelid galambjaival. Itt van a rendőrség épülete és egy kiszögelésnél az emeletes vasuti állomás. Közvetlen közelében az "Avenida" (Liberty Ave.) a város büszkesége, Andrássy utja, Fifth Ave.-ja. Nagy, széles utca, szép épületekkel, üzletekkel, középen érdekes park huzódik végig, déli növényekkel, virágágyakkal. Végig sétáltuk a hosszu "Avenidát," melynek végén olyan népliget-féle látszott Elfáradva a sok gyalogolásban, visszafelé már villamosra ültünk.

Elég meleg volt és séta közben "ice cream soda" irányában érdeklődtünk néhány üzletben, de nem találtunk sehol. Egy helyen "eskimo pie"-t ajánlottak, de végül is a limonádé és narancslé mellett maradtunk. Benéztünk a vasuti állomásra, postát eligazitani (bélyeget venni.) Itt egy Amerikát is járt (állitólag a Ford gyárban dolgozott) portugál volt segitségünkre pár szkudóért. Magyar élményem is volt az állomáson, mert egy magyar ujságot vettem az egyik ujságárus bódénál.

Örültünk, mikor a 6-7 órás mászkálás után visszatértünk hajónkra, mely este 7 órakor szedte fel horgonyait. Az induláskor érdekes volt látni, hogyan dobálják le az utasok a megmaradt réz- és nikkel portugál pénzeiket a molóra, hol valóságos közelharcot vivtak érte az ott ácsorgó suhancok. A városi hőség után szinte jól esett ujból a friss tengeri levegőt élvezni. Különös volt és ma sem tudom magyarázatát adni, hogy a meleg dacára a városban — főleg a nők — felöltőt hordtak. Igaz, később lehült a levegő a tengeren, de nem hiszem, hogy a városban is ez történthetett.

Gibraltár (angol birtok)

A tengeri utazás egyik izgató érdekessége az órák előre vagy hátra igazitása, hogy mindig a lehető pontos időt tudja az ember a nap állása szerint. Keleti irányban haladván, mindennap előbb lett reggel. Utunk elején ezért mindennap 24 perccel kellett előre igazitani az órákat. Az Azori szigetektől Lisbonig azonban két éjjelen át 90-90 percet kellett előreugrani, hogy a "daylight saving" szerinti pontos lisboni időt kaphassuk. Azt jelentette ez, hogy két nap másfél órával előbb jött a reggel és kellett felkelni a reggelihez, ami senkinek se izlett. Annál nagyobb lett azonban az öröm, amikor Lisbon után 60 perccel (egy órával) vissza kellett tolni az óráinkat, hogy a középeurópai időhöz alkalmazkodhassunk. Lisbontól Gibraltárig csak 229 mérföldet kellett megtenni a hajónknak, folyton a portugál, majd a spanyol partok mellett haladva.

Ettől kezdve különben majdnem mindig láttunk szárazföldet. Másnap a reggeli órákban ért hajónk a földközi tenger bejáratához. Csakhamar feltüntek az afrikai partok s egy kis kanyarodó után előbukkant Gibraltár, a nagy sziklaerődítmény, mely kapuja a Földközi tenger bejáratának. Anglia birtokolja már 200 éve, bár természeti fekvésénél fogva Spanyolországhoz tartoznék, sőt va-

lamikor tartozott is. Az angol birodalom keleti kereskedelmének egyik hatalmas megerősitett támpontja. Dél körül vetett horgonyt a hajónk közvetlen a városka előtt, a belső öbölben. Ki lehetett menni kisebb hajóval, de mi itt visszamaradtunk. Nagyon éreztük még lábainkban az előző napi lisboni gyaloglást. (Az apró kövekkel kirakott diszes lisboni járdák kissé kemény, göcsörtös alapot adtak a sétára; nekünk szokatlan volt még.) Emellett nagyon szép idő lévén, a hajóról is jól láthattunk majdnem mindent (épületeket, erődítményeket, sőt itt-ott még az ágyuk nyilásait is.)

Három órát állt itt a hajónk s ez alatt roppant élveztük a hajó körül kifejlődött zsibvásárt. Kis hajókon élelmes spanyolok özönlötték el a hajó körületét, hangosan kinálgatva portékáikat, csecse-becséiket. Kötelet (erős spárgát) dobtak fel a hajóra s ezen kellett felhuzni a vásárolt holmit s lebocsájtani érte a pénzt. Szokatlan, mulatságos szórakozás volt ez az utasok számára. Feleségem egy szép kendőt vett 25 centért. Én valami három kis kosár finom szőlőt és füget ugyancsak ennyiért. Az egyik magyar utitárs pedig egy skatulya "Lucky Strike" cigarettát egy dollárért. Ugyanezért Amerikábai $1.25-t kell fizetni, mint mondá. Ma is megfejhetetlen talány előttem ez a differencia.

Az öböl nyugati oldalán fekszik Algeciras spanyol város, hol valamikor (a század elején) a hires marokkói kérdést tárgyalták az európai diplomaták. Közben egy másik nagy tengeri hajó (Belgenland) is érkezett mellénk. Állitólag Indiából jött s Liverpoolba ment. D. u. 3 órakor indultunk tovább. Kifordulva az öbölből a nyilt vizre, csakhamar a keleti oldalról szemlélhettük meg a gibraltári sziklahegyet. Innen talán még érdekesebb természeti látványt nyujt meredek oldalaival, mint nyugatról. Itt már ráismertem magam is. Ez a sziklakép van ugynis megörökitve a Prudential Life Insurance Co. kötvényein, valószinüleg annak jeléül, hogy olyan erős alapokon áll, mint a gibraltári sziklahegy. Hajónk a hegyes afrikai partok mentén Algier felé tartott. Ezen a napon láttunk először delfineket, amint közvetlen a hajó mellett ugráltak ki (helyesebben talán a hullámoktól kilöködtek) a vizből. Nagyon érdekes látvány ez is egy-egy tengeri utazás alatt.

Algier (francia gyarmat Északafrika)

Augusztus 21-én (hétfőn) d. u. 1 óráig tettük meg a 415 mf. utat Gibraltártól. Ekkor értünk Algierba, mely mintegy 3-400 ezer lakosu városa a hasonnevü északafrikai francia gyarmatnak. Előzőleg érdekes beszélgetésünk volt a francia barátunkkal. Az afrikai kolonizációkról volt szó és én tévedésből Tripolisz helyett Tuniszt adtam az olaszoknak. Rögtön helyreigazitott, hogy az az övék, t. i. a franciáké, mert bár nagy ott az olaszok száma, ők mentek előbb oda kormányozni. Ezzel kapcsolatban egy kis politika is előkerült. Többek között azt is mondta, hogy nekik nem a németek, hanem az angolok az igazi ellenségeik.

VAS. ISKOLAI TANITÓK ÉS TISZTVISELŐK, GARY, IND.

A BRIDGEPORTI STATE STREETI EGYHÁZ PRESBITERIUMA

(A történelem tanusága és a mai események szerint fennáll ennek a valószinüsége.) Nagyrabecsüli a magyar müveltséget és szereti az iróinkat. Örülhet Magyarország, hogy megszabaditották a Habsburgoktól és visszakapta függetlenségét. Nehéz volt meggyőznünk, de végül mégis beismerte, hogy Trianonban sok és nagy igazságtalanság történt a magyarokkal.

A professzor ur minden izében francia maradt s ezért még becsülni is tudom. Nem ugy mint sok magyar, aki szégyenli a magyarságát, elhallgatja, sőt le is tagadja azt. Ilyen ujabb magyar hölgyikével is megszaporodtunk valamelyik kikötőben. Elég feltünő nagysága volt, nagyon adta az előkelőt... Többféle nyelven is beszélt, magyarul a világért se szólt volna. Egy kiránduláson (Nápolyban) közös autóbuszba került velünk. Mi amerikai magyarok nem szégyeltünk magyarul beszélni, sőt büszkén hangoztattuk, mindenütt, hogy magyarok vagyunk, de őnagysága olaszul nyaggatta a vezetőt s el nem árulta volna, hogy ő is magyar. Csak később tudtuk ezt meg. Ettől kezdve még kevésbbé tudtuk értékelni.

Egy éles kanyarodással befordult hajónk az algieri öbölbe. Nagyon szép képet mutat a város fekvése. Itt nagy autóbuszon vittek ki bennünket a város nevezetességeinek megtekintésére. Legelőször a "Tropical Garden"-t néztük meg. Páratlan a maga nemében. Felső részén a szépmüvészeti muzeum áll, honnan a pálmák és tropikus fák között elterülő remek virágágyak és vizmedencéken át csodás kilátás nyilik a tengerre. Innen csavargós, de öntött utakon egy magaslatra jutottunk fel, honnan a legszebb panorámát nyujtja Algier. Lefelé haladva, moór stilusu, nyaralószerü palotákkal találkoztunk, dusnövényzetü kertekben. Ezek között talán a legszebb helyen, a német követség palotája feküdt.

Elkanyarodva nyugatnak az őslakó arabok negyedében, a régi várerőditmények vonultak el mellettünk, megrakva szingaléz katonákkal. Egy dombon hatalmas obeliszk hirdeti a francia uralom kezdetének emlékét. Az erődítmények sorát a régi basák és vezérek lakása zárja le. A közelben egy szőnyegszövő iskola van, hol néhány serdületlen arab lányka szőtte nagy ügyességgel a szőnyegeket alamizsnát kérő szemekkel nézve az idegenek felé. Odaadtam egyiknek az utolsó öt centesemet. A tanulás örve alatt alighanem csak kihasználják őket, de a munkájukat nem fizetik meg. Algier egyik legfontosabb kereskedelmi cikkét különben a szőnyeg képezi, de elég borsos árakat szabnak érte még dollárban is, nemcsak francia pénzben. Általában minden elég drága itt. — A megmaradt négy frankunkért (25 cent körül) semmit se tudtunk venni egy nagyobb áruházban.

Algiernek a legjellegzetesebb része a hegyoldalakba épitett, lépcsőzetes, zegzugos arab negyede. Itt csak gyalogosan lehet járni, mert kocsi nem fér el a rettenetes szük utcákon. Azt hiszem, a magyar cigányputrik a faluvégeken különbek, de legalább is egészségesebbek ennél a helynél. A keleti lomhaság az undoritó piszokkal elegyitve látható itt. Az utcákon szenny, piszok mindenütt. Oldalt a szük, emeletes épületek alsó részét ronda kis üzletek (inkább lyukak) foglalják el, ahol mindent árulnak összevisszaságban. Ajtó sehol s a férfiak tétlenül terpeszkednek az üzletek előtt. Szurós szemeikkel éhesen fikszirozzák az idegent. Sok a beteg trachomás. A dinnyét a piszkos kövezeten vagdossák szét. Alig lehet néhol mozogni a keskeny utcákon, melyeken cseppfolyós a szenny. Egyik oldal utca elején félmeztelen fehér nők kinálgatják magukat. Milyen kálváriás utat kellett ezeknek bejárni, mig ide jutottak, a szerencsétlenek!? Borzalom és förtelem még rágondolni is, nem végig élni. Gyenge az én tollam ennek a keleti kloakának a megfestésére. Ezt látni kell, hogy helyes fogalmat alkothasson az ember róla. Lelkileg, testileg nagyon elhagyotott, szegény nép lehet ez. A krisztusi eszmék világitó fényére igen rászorulnak. Nem csoda, ha mások uralkodnak felettük! Sajnos, az idegen uralom — azt hiszem — inkább kihasználja a tudatlanságukat, mint kulturát és civilizációt ad nekik.

Örültünk, amikor a ős arab negyedből kikerültünk s egy érdekes templomba léphettünk. Ez az arab uralom idején mohamedán mecset volt, de a szultánátus megszüntével keresztyéneknek a kezébe került és egy hajórész és torony hozzáépitésével keresztyén templommá avatták. Közvetlen mellette van a régi szultánok emeletes palotája. Nem nagy épület, de árkádos belső udvarával és gyönyörü mozaik termeivel kellemes benyomást kelt. A belső, szinte fülkeszerü szobák üresek (itt volt a hárem.) Különösen érdekes az egyik szoba. A meghittebb vendégeit fogadta itt a szultán. — Ebben két ablakszerü fülke van. Az egyik nyitva állt mindig (csecsebecsékkel diszitve), a másik azonban zárva volt. Ez egy nagyobb mélyedést takart, kis ülőkével. Ha olyankor jött valaki a szultánhoz, mikor valamelyik asszonya is ott volt, akkor ebbe a fülkébe rejtette őt, mert idegen férfi szeme nem láthatta a hárem lakóit. A fülkéből persze mindent hallhatott a hölgyike, igy a kiváncsisága kielégült. Sok jó vicc hangzott el ezek láttára és hallatára a jelenlevők között. (Az egyik termetes hölgytől pl. azt kérdezték: mit csinálna, ha őt is bedugnák a fülkébe. Semmit, — volt a lakonikus válasz, — mert be sem férnék oda.) Nagyon szép az a terem, ahol a külföldi nagyságokat fogadta a szultán. Az alsó részben régi, előkelő butorzatok vannak. Francia földről érkező magasabb kormányhivatalnokokat szoktak beszállásolni ide.

Autóbuszunkról a főpostánál szálltunk le s pár lev. lap továbbitása után a teljesen francia belvárost (uj rész) szemléltük meg gyalogosan. Előkelő benyomást tesz az idegenre szép üzleteivel, forgalmával, korzóival. Szinte el se hinné, aki nem látta, hogy a tőszomszédságában olyan visszataszitó városrész terül el, mint az arab negyed.

A belvárosban különben láttunk pár előkelőbb, jómegjelenésü, turbános arabot is. Söröztek a francia bárokban. Este 7 órakor mentünk csak vissza a hajóra, fáradtan és éhesen. Jól esett a vacsora. Hajónk pedig este 10 órakor szedte fel a horgonyait, hogy Nápoly felé röpitsen bennünket. Gyönyörü volt a különben is jófekvésü Algiert szemlélni villanyvilágitásban, amint mindig jobban és jobban elveszett a szem távlatából.

Ismét a tengeren.

Bucsut mondva Afrikának, hajónk északkeleti irányt váltott, Olaszország felé. Egy napot ujból a tengeren töltöttünk, kiszállás nélkül. Volt időnk egy kis pihenésre. A tenger szép volt, az idő kellemes száraz-meleg. Előzőleg nagyon ijesztgettek bennünket az afrikai meleggel. És csodák csodája, Algierben nagyon kellemes időnk volt az ott töltött 9 óra alatt. A vezetőnk azt mondta, mi vittük a jóidőt, mert 8 napon át mindig esett az eső, persze nemcsak jól megöntözte a hegyoldalakat s elverte a port, hanem a levegőt is lehütötte.

Az Algierban látottakat vitattuk meg utközben s megállapitottuk, hogy érdemes volt Algiert megnézni, mert amit itt láttunk, azt másutt aligha lehet megtalálni hasonló összetételben. — Azt is megállapitottuk, hogy némelyik arab hölgy bátran levethetné az arcát takaró piszkos fátyolt, nem nagyon bámulnák meg az idegenek. Lehet, épen ezért viselik, mert igy feltünőbbek. Voltak, akik külön járták be Algiert, nem az "excursion"-nal. Kisült, hogy ezek még többet láttak, mint mi. Az egyik volt egy régi mohamedán mecsetben és temetőben is. Leirása szerint igen érdekes volt, különösen a temető. Lábbal feküsznek szemben egymással az összetartozók (férj és feleség); a lábaik érnek össze a sirban (tehát nem egymás mellett vannak), a gyermekek pedig oldalt függőlegesen szintén lábukkal a szüleik felé feküsznek. A régi mohamedán sirok keskenyek, cserépszerü anyaggal körülvéve; középen nagy terebélyes fák borulnak a sirhalmokra (valószinüleg fikuszok, rubber plantok, melyek óriás fákká nőnek itt.) Végtelenül sajnálom, hogy nem láthattam meg ezeket a mohamedán jellegzetességeket. Sokat foglalkoztam ezen időben az Izlámmal, igy érdekelt volna a dolog. (A "Szebb Jövő" ujságban irtam is róla.) Mohamedről egész előadást tartottam ezek hatása alatt a kis magyar csoportnak.

A késő délutáni órákban hajónk már Szardinia szigete alatt huzott el. Kopár sziklás hegyeket lehetett látni csak. Semmi életjelenség nem mutatkozott a partok mentén, pár világitó-torony kivételével. Nekem ugy tünt fel, hogy a sziget e

MAGYAR ATHLÉTIKAI KLUB, GARY, IND.

déli részét szükség esetén az olasz flotta bázisul használná fel a nápolyi öböl elzárására és védelmére. Egy olasz asszony szerint a nagy szigetet Olaszország legrosszabb eleme lakja. Professzor barátunk szerint pedig spanyol keverék a lakossága s még ma is közelebb áll nyelvében a spanyolhoz, mint az olaszhoz. Olasz előkelőségek vadászni jártak a szigetre. Gyönyörü szép holdvilágos esténk volt, szinte nem akaródzott aludni menni a fedélzetről.

Nápoly (Olaszország)

Algiertől Nápolyig 585 mérföldet szaladt be hajónk. Aug. 23-án reggel 8 órakor kötöttünk ki itt. Erre a városra mondja az olasz: Nápolyt látni, azután meghalni. Az ő szemében olyan szép Nápoly és az öble. Sajnos, mi ebből a szépségből semmit sem élvezhettünk. Esett az eső a kikötéskor s nehéz, ködös levegő borult Nápolyra. Nemsokára azonban kiderült felettünk az égbolt s örömmel léptünk ki a molóra, hogy a 12 órát (amig itt állt a hajónk) agyonüssük. A Mussolini rend első benyomásait itt kaptuk meg. Nápoly régen — sokszor hallottam és olvastam ezt — a koldusok hazája volt, akik uton-utfélen molesztálták az idegent. Most egyet se láttunk. Rendőr, katona tisztelettel köszönt (kézfelemeléssel), ha kérdeztük. Még a hordárnak is megvan a tarifája. (1 csomag 1 lira.) Az utcák javitásánál emberek dolgoztak s nem gépek, igy profitirozni is bajosan lehetett. Általában mindenfelé lehetett észlelni a Mussolini rendszer jóhatását.

Autóbuszon Pompeibe vittek bennünket az uj auto-stradán, melyen — amerikai mintára — keresztközlekedés nincs. Különös, hogy az ilyen "parkway"-szerü utakon külön vámot szedtek az autók után (később Athénben is láttam ezt.) A füstölgő Vezuv tüzhányó alatt, kisebb kertvárosok mellett szalad a szép és jó autó-strada s az ut jó félóráig tarthat Pompei-ig. Földrengések, a Vezuv vulkánikus kitörései s forró, kénes lávája sokszor tönkretette ezt a vidéket a régi időkben, de mindig ujr felépült a romjaiból s nagyon szép képet tár ma is az utas elé. Utközben megtekintettünk egy korall-gyárat, hol szép kis csecsebecséket formálnak az itt bőven található korallokból, de az áraikat kissé magasra szabják még amerikai zsebeknek is.

A Vezuv lávája által elboritott két olyan helyet tárt már fel itt az emberi tudomány-szomj, amely betekintést enged az évezredes multak világába. Az egyik Herculanum (mai nevén Ercolano), a másik Pompei. Az előbbin még folytak az ásatási munkálatok és nem volt nyitva a nyilvánosság számára. Az utóbbi azonban már majdnem teljesen fel van tárva és mesés szellemi élvezetet nyujt a régi görög, egyiptomi és római világ ismerőjének, tanulmányozójának. Pompei mintegy 22 ezer lakosu város volt annakidején s mikor a Vezuv lávája elöntötte, az idejében menekülni nem tudók közül nagyon sokan ott lelték halálukat. Nem a tüzes láva, hanem az előtörő forró kénes gázok ölték meg őket s a láva-folyam csak sirjukká vált a szerencsétleneknek. Lehet látni megkövesedett kenyeret, gabonát, állatokat, embereket, amint — védekezésül a kénes gázak ellen — ruhafélével körülcsavarták a szájukat, orrukat s igy érte utol őket a halál (összegémberedve.)

Kétezer esztendős kultura bontakozik itt ki az ember előtt s bizony a mai modern szemmel nézve is csodás alkotásokat látni. Templomi és szinházi épitészetük (főleg az akusztika szempontjából) máig is például szolgálhat. Nyilvános fürdőik (külön nők és férfiak számára) — hova vizvezetékeken jutott el a kellő vizmennyiség — bátran megállnák a helyüket a mai ugynevezett modern világban is. "Vetti" nevü bankárok kiásott remek palotája szépség és kényelem dolgában vetekedik a mai bankárok otthonaival. Pompei tanulmnyozására azonban napok kellenének, pár óra alatt csak megtekinteni lehet.

Kis pihenő után (a bejárat előtti restaurantban, ahol népénekesek szórakoztattak bennünket) hosszu utra indultunk autóbuszunkkal. Szép hegyek s kertek között kanyarogva, kiértünk a salernoi öbölhöz. (Salerno város kissé lentebb terül el a tengerparton.) Egy nagyobb félsziget nyulik itt be a tengerbe, melynek végén (bent a tengerben) fekszik a hires Capri szigete. A sziklás félszigetet északon a nápolyi, délen pedig a salernói tengeröböl fogja körül. A salernói részen egy felettébb érdekes mü-ut vezet be a félsziget végéhez. Az ut a meredek szikla-oldalakba van beépitve, néha negy magasságokban vezet és mindenütt a szikla-alakulatok szerint kacskaringóz, gyönyörü kilátást nyujtva a tengerre és sziklahasadékokra, amelyeket néhol felépitések és alagutak tesznek változatosabbá. Csodásabb és varázslatosabb utat nem igen láttam még. Itt-ott, a kibővült mélyedésekben apróbb kis városkák huzódnak meg, lépcsőzetesen épülve a sziklaoldalakon s minden kis termőföld kihasználva (szőllő, zöldség-félével), sőt néhol mesterségesen van összehordva és megkötve egy kis termő humusz a sziklaoldalakon.

Egyik legkedvesebb fürdő és üdülőhelye Amalfi, ahova d. u. 3 óra körül érkeztünk meg. Órákig tartott a roppant érdekes és változatos utazás, mert bizony 10-15 mf. óránkénti sebességnél nagyobbbal itt bajosan lehet hajtani autót az egymást érő, éles kanyarodások miatt. Amalfiban kissé pihentünk és étkeztünk. A magasan fekvő vendéglő terrasszáról meseszép kilátás van a tengerre, melynél kékebbet és szebbet sehol se láttam még. Önkételenül is arra gondoltam, milyen nagyszerüen lehetne itt halászgatni a bridgeporti halásztársaimmal. Valószinüleg az emberek itt ugyis halászatból élnek. No meg a turistákból!

Később átvágva a félsziget másik oldalára, csakhamar Sorrentoba értünk. Sajnos, az időnk már rövid volt, igy Sorrentót már csak kutyafuttában néztük meg. Pedig Sorrento hires a szép tengerparti fekvéséről, halászairól, népdalairól. A

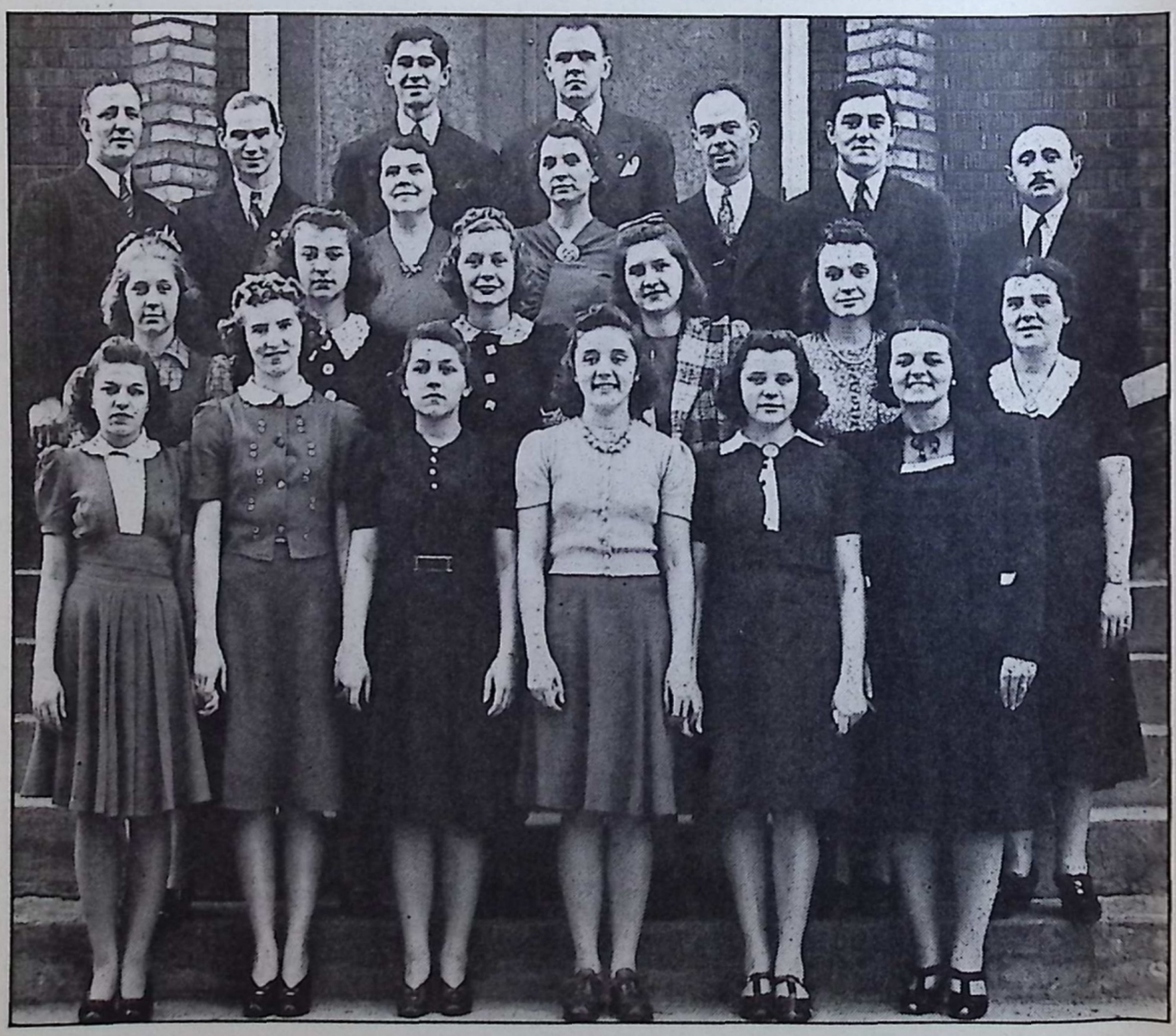
nászutasok Eldorádójának is nevezik, a közelében fekvő Capri szigete miatt is. Visszatérőben egy kénes gyógyfürdőn vezetett át az utunk. Az egész félszigetet körül-autózva, kiértünk ujból az autóstradára. Körülbelül 120-150 km.-es (cca 100 mf.) autózás után este 7 órakor értünk vissza a kikötőbe.

Vacsora után még kimentünk Nápolyt is megnézni, de bizony már nem sokat láthattunk belőle (a nagyteret és a hires "Santa Lucia" elejét), mert a hajónk indulást jelzett bugó hangjával és sietnünk kellett vissza, hogy Nápolyban ne maradjunk. — Este 9 órakor mozdult meg a nagy kolosszus velünk, hogy tovább délre vigyen bennünket. Amilyen nem szép volt a reggeli időnk a kikötés alkalmával, most annál gyönyörübb volt a szépfekvésü, kivilágitott Nápolyt szemlélni holdvilág mellett, a távolodó hajó fedélzetéről. Csakhamar Capri szigete mellé érkeztünk. Mesésen szép volt a sima tenger, a kiemelkedő kis szigettel, körülötte kis vitorlás fehér halászbárkákkal.

Palermo (Szicilia)

Az alig 165 mf. utat könnyedén futotta be hajónk egy éjjelen át. Reggel 8 órakor értünk Palermóba, mely Sicilia szigetének a fővárosa (mintegy 3-400 ezer lakossal.) Az alapitása visszanyulik még a föniciaiak idejére. Uralták aztán a görögök, rómaiak, karthogóiak, spanyolok, austriai uralkodók, stb. 1859-ben az olasz egységbe olvasztották Garibaldiék. Lakossága vegyes népekből tevődött össze az idők folyamán s a sokféle uralom nyomai ma is meglátszanak a város különböző részein. (A görög-udvar pl. tipikus maradványa a régi görög uralomnak.)

Gyalog, majd villamoson vágtunk neki a városnak professzor barátunk vezérlete alatt. Az ősi katedrális szép terével nagyon imponáló. Benne van II. Ferdinánd szarkofágja, másik három nagyságával együtt. Egy szép pálma-parkon át a régi királyok palotájához értünk. Most nem lakja senki az őrzőkön kivül. Végigjártuk az összes lakosztályokat. Remek diszitések, festések vannak min-

ÉNEKKAR, GARY, IND.

denütt s a régi idők minden kényelme. Megállapitottuk, hogy belülről sokkal szebb a palota, mint kivülről, s hogy még a sziciliai királyok is tudták (magyar közszólással élve), mitől döglik a légy.

Egyfogatosan az állomásra mentünk ezután. Pompásan élveztük a döcögős utazást a köves utcákon a sima hajókázás után. Érdekes, hogy az állomásokon a hivatalnok, várótermek mindenütt a perronon át érhetők csak el s nem kivülről. Benéztünk a Tropical Garden-be is, de jobban érdekelt bennünket a mellette lévő gyönyörü virágpark, melynél szebb, szemnek tetszetősebb virágos kertet nem igen láttam. Kifáradva érkeztünk a tengerpartra, honnan — időspórolásból is, mert nagy kerülőt kellett volna tennünk — csónakon vitettük magunkat a hajóhoz. A város délnyugati oldalánál kiemelkedő Pallegrino hegyet már nem volt kedvünk megmászni. Pedig ez is egyik nevezetessége Palermónak. A tetején valami kolostor-féle van. D. u. 5 órakor hagytuk el Palermót kedves emlékekkel.

Nápoly óta azonban a hajó-élet zökkent ki a már kialakult s megsozkott nyugalmából. Nápolyban ugyanis mintegy 400 bécsi turista szállt fel hozzánk, akik teljesen összezavarták a fedélzeti rendet. A deck-chair-jeinket nem találtuk (eltették a helyéről) s elfoglaltak minden helyet. Az összevisszaságban alig lehetett mozogni a fedélzeten. Semmi figyelemmel nem látszottak lenni másra. Valami 17 tagu magyar csoport is felszállt Nápolyban hozzánk. Eleinte (mig meg nem szoktuk) nagyon különösnek találtuk a viselkedésüket (később megbarátkoztunk egy-kettővel). A fedélzeten valóságos Coney Island alakult ki a fél és ¾ mezteleneklből. Nekem nagyon visszataszitónak tetszett az egész ostoba frivolság. A panaszok folytán később javult ugyan a helyzet, de a kellemetlen zsufoltság utunk végéig megmaradt.

Hajónk a sziklás hegyekkel övezett sziciliai partok mentén haladt keletnek. Éjfél körül értünk be a messzinai szorosba, ahol az olasz csizma feje és Szicilia a legközelebb esnek egymáshoz. Ehhez a szoroshoz füződött a Scilla és Charibdis története a régi legendás időkben. Ma nem olyan veszélyes ez az utszakasz, mint azokban az időkben ráfogták. Sőt a holdvilágos éjszakában, a kis városokkal beépitett s villanyárban uszó partok közötti hajókázásnál szebbet, kellemesebbet el se tudok képzelni. Szinte nem akaródzott megválni a szép szcenáriumtól. A lefekvésre nem is gondoltunk, annyira élveztük az utszakaszt. Közben vizsgálgattuk az irányt a bentebb fekvő Aetna tüzhányó felé is, de még annyit se láthattunk belőle, mint a csenedesn pipázgató Vezuvból.

Athén (Görögország)

Palermótól 594 mérföldet kellett megtennünk Pireusig, Athén kikötővárosáig. Igy egy napot ismét a tengeren töltöttünk pihenéssel. Másnap este felé tünedeztek fel a kopár görög szigetek a közelben, s csakhamar beértünk az aegei tengerbe. Aug. 26-án (vasárnap) reggel 7 órakor kötöttünk ki a pireusi öbölben. Reggeli után az "excursion"-nal indultunk el Athén megtekintésére.

Pireustól Athén 8-10 km. távolságra lehet, de majdnem összeépülve vele. A csupasz hegyekkel körülvett görög főváros (állitólag 7-800 ezer lakosával) nem tesz valami előkelő benyomást — mint más nagyváros — az emberre. Valahogy igen szegényes képet mutat ugy a középületeivel, mint a lakóival. Pireusból jó autó-utja van,, de magát Athént — azt hiszem — inkább csak a régi emlékei teszik nevezetessé a külvilág számára. A várost uraló hegyen levő Akropolis nélkül Athén igen jelentéktelen hely volna turisztikai szempontból. Az Akropolis azonban — mely erőditményt jelent — négyezer éves multról beszél az utasnak. Romjaiban is régi, nagy multat jelképez. Ennek tanulmányozására is hosszabb időre volna azonban szükség s nem órákra.

Az Akropolison különben rám a legmélyebb benyomást a még ma is meglehetős jókarban lévő Minerva temploma gyakorolta (Phidias müve) s az Areopagos, ahol a törvénykezés folyt. Itt állt valamikor Pál apostol is, amikor az idegen Istenről prédikált a görögöknek, Athénbe érkezte után. Nagyon boldoggá tett az az érzés, hogy én is járhattam, sőt talán állihattam is azon a helyen, ahol ő szolgálta a Krisztus ügyét. Dionysos szinháza, Hadrian diadalive, Jupiter temploma (romok) stb. mind nyujtanak alkalmat egy kis szellemi elmélyedésre. Nagyon érdemes a megtekintésre a muzeum is, hol a hirneves Phidias szobormüveiben gyönyörködhet a lélek. Szinte elcsodálkozik az ember, hogy négyezer évvel ezelőtt már milyen csodás alkotó müvészetet produkáltak a régi görögök. Felejthetetlen előttem egy kutyaszobor, melynek a feje olyan élethü, hogy szinte megszólalni akar. Kifejezőbb, plasztikusabb szobrot ma sem tudnának kivésni a hideg kő, vagy márványanyagokból szobrászaink.

Athénben egyébként magyar élményekben is volt részem. A partraszállás után, elhelyezkedve az egyik autóban, egy görög rikkancs ajánlott német és magyar ujságokat. Mikor kérdeztem tőle angolul, milyen magyar lapjai vannak, egész jó magyarsággal hadarta: Az Est, Pesti Napló, Magyarország. Örömömben mind a hármat megvettem tőle pár drachmáért (egy dollárért 103 drachmát kaptam s alig tudtam elkölteni.) Előzőleg már Lisbonban is vettem egy négynapos magyar ujságot, de ezek itt előző napiak voltak.

A magyar lapokat böngészve, egyszer csak megszólal a hátam mögött egy, közben beült feketére égett uriember, akit olasznak hittem: Ön is magyar? Bemutatkoztunk s kisült, hogy tényleges magyar katonatiszt Hajmáskérről, aki ki volt küldve az olasz hadgyakorlatokra, mely után Nápolyból Tripoliszba (afrikai olasz kolónia) repült tanulmányutra, majd onnan visszarepült Sziciliába és Palermóban szállt fel a hajónkra, hogy

igy utazzon haza. Nagyon megörültünk az ismeretségnek s az Akropolist már együtt jártuk be s azután is sokat voltunk együtt és csak Triestben szóródtunk szét (alighanem ugy repült haza innen, mert kedvezménye volt erre.)

Visszatérőben is kijutott egy kis magyar élményből. A "driver"-unk mutatott rá egy nagy sörgyárra s a mellette lévő vendéglőre, hogy "ungareze ristoranto" (olaszul) és "good beer." Rögtön megállitottuk az autót s az uj ismerőssel betértünk a magyar vendéglőbe. Vezetője tényleg magyar (egy volt százados) s a főpincére is egy rimaszombati pincér voltak: a többi személyzet vegyes volt. A sörgyár pedig a budapesti Dreher érdekeltséghez tartozik. Sajnos, a felajánlott jó magyar ebédet már nem fogadhattuk el, mert sietnünk kellett vissza a hajóra, de egy jó pohár sört liptói körözettel bevágtunk hirtelenében. Igen jól esett a nagy melegben és csak 12 drachmába (görög pénz), kb. 12 centbe került kettőnknek. Itt tudtuk meg, hogy Athénben körülbelül 6-800 magyar élt akkor (inkább a megszállt területekről valók.) Ezért járt annyiféle pesti ujság is ide. Repülő-postán szállitották.

Visszatérve Pireusba a hajónk déli egy órakor indult el a végcélja felé. Ugyanazon utvonalat követve, mint amelyen jöttünk, lassanként elmaradoztak a kopár görög szigetek. Éjjel befordult hajónk az Adria irányába s Olaszország délkeleti partjai mentén Bari felé tartott.

Bari (Olaszország)

Athéntől Bariig 525 mf. a távolság. Másnap a késő délutáni órákban érkeztünk ide. Bari Olaszország egyik délkeleti kikötője, szemben Albániával. Nekünk az volt a legfeltünőbb, hogy nem láttunk körülötte hegyeket. Már ugy megszoktuk mindenfelé a hegyes tengerpartokat, hogy hiányoztak. A tengerbe benyuló szögalaku molójával nagyon kedves kis kikötő Bari. Utólag olvastam, hogy valami nemzetközi vásár folyt le itt e napokban, melyen Magyarország is képviselve volt s Mussolini tokaji borral köszöntötte fel a magyar nemzetet. A kikötője azonban elég sekélyes lehet. A mi hajónk is csak a külső kikötőben akart horgonyt vetni, de egy "tug-boat"-féle a már csüngő lépcsőzetet ugy felnyomta, hogy eltörött, igy be kellett a hajónkat a belső molóhoz vontatni, hogy leszállhassanak az eddig jött utasok. Bár csak egy óra volt szánva a bari-i tartózkodásra és itt ki se lehetett szállni, a kis "accident" miatt több, mint két órát töltöttünk el a kikötőben.

Este 9 óra felé hagytuk el csak Barit, amikorra a levegő is erősen lehült. Jelentkezett az európai nagy hőséget akkor felváltó hidegebb hullámok és zivatarok előrohama. Bár mi nem kaptunk belőle, keletre az albán partvidéken erős viharok lehettek. Az ég peremén egymást érték a cikkázó villámlások s valóságos égi tüzijátékot élvezhettünk a hajónkról.

Velence (Olaszország)

Az előző napokban ismét voltak óraigazgatások. Athén felé haladva, 60 percet kellett előre ugranunk, hogy a korrekt athéni időt megkaphassuk. Az Adrián azonban megint vissza kellett tolnunk az óramutatót nagy örömünkre, hogy a helyes középeurópai időt nyerhessük. Baritól Velencéig 317 mérföldet kellett még megtenni hajónknak s másnap d. u. 3 órára kellett volna ott lennünk. Sajnos, a bari-i késést nem tudtuk behozni és csak 4:30-kor értünk be a lagunák gyönyörü városába. — S mire kikötöttünk és a városba beérhettünk, már egész este volt és a középületek mind bezártak.

Előbb gyalog mászkáltunk az üzleti negyedben, majd az impozáns Szent Márk teret szemléltük meg. A remek stilusu templomba és a mellette levő Campanilla-ba már nem mehettünk be, de ezek kivülről is csodás hatást gyakorolnak az ismeretlenre. A sok száz és száz galamb szintén kedves jelenség a téren; kézből etetgetik őket a gyerekek és felnőttek(feleségem is megetette.) Itt feketeinges balilla csapatok felvonulását is megélveztük. — Gyönyörü a térről nyiló, vizfrontra néző "doge"-palota a sóhajok hidjával. A velencei köztársaság multjáról beszélnek ezek megható és szomoru történeteket. Innen visszagondoláztunk a hajóhoz. Itt ugyanis a gondola a taxi, mert autónak, villamosnak se hire, se hamva a városban. Vizicsatornák az utcák s a gondolák — mint közlekedési eszközök — a vizen lebegnek s a házak előtt vannak kikötve. Este különösen szépek a kivilágitott (messziről karácsonyfának látszó) gondolák, éneklő trubadurjaikkal.

Később egy nagyobb motoros hajón a velencei Lidóra rándultunk ki. Ez egy másik szép helye Velencének. Nem csodálom, ha vágynak ide az emberek. A lagunák városa egyébként olyan érdekes és páratlan a maga nemében, hogy ezt is látni kell, ha valaki igazán hü képet akar róla magának alkotni. Sajnos, a Szt. Márk téri térzenét már lekéstük a Lidóról visszatérőben, pedig ez is egyik jellegzetes nevezetessége Velencének, a Florián kávéház előteréből hallgatva. — Csak éjfél után tértünk aludni, hogy reggel már hajónk utolsó állomásán ébredjünk fel. Velencében szakadtunk el a francia barátunktól, aki itt szállt le a hajóról, sok más utassal együtt.

Trieszt (Olaszország)

Aludtunk már, mikor a hajnali órákban felszedte horgonyát a Saturnia, hogy a még hátralevő alig 57 mérföldet beszaladja velünk. Reggel 8 órakor már Triesztben voltunk s az utolsó reggeli után bucsut vettünk szép hajónktól és személyzetétől (holmi borravalók leadásával persze.) — A kézitáskák vámvizsgálata gyorsan ment, bár nagy volt a zürzavar az utasok között. A kiszálláskor láttam egy halottaskocsit is a hajónál s ekkor tudtam meg, hogy Velencétől Triesztig haláleset is történt a hajón. Egy szegény olasz asszonyt annyira gyötört a honvágy Amerikában,

hogy hozzátartozói hazaküldték, de élve már nem láthatta meg szülőföldjét. A célpontban kidőlt (valószinüleg az izgalomtól szivszélhüdést kapott.)

Első utunk az állomásra vezetett, hogy a csomagjainkat biztonságba helyezzük az esti, direkt vonat indulásáig. Megbeszélés szerint itt vártunk a többiekre s ezalatt leadtunk egy sürgönyt Budapestre és megirtunk néhány lev. lapot. Mivel senki se jelentkezett az utitársak közül, kimentünk egy közeli vendéglőbe ebédelni, majd pedig elindultunk szemlélődni. Villamoson kimentünk Miramare felé s a szép tengerparti sétányon már hazafelé szálltak gondolataink. Visszatérve a város centrumába, összeakadtunk az utitársakkal s azután együtt nézdelődtünk, de semmihez se volt kedvünk a velencei fáradalmak és a kevés alvás után. Járás-kelés közben egy "Novak"-nevü üzletről akartuk kisütni, hogy magyar-e. Szláv eredetünek bizonyult; a felső vidékről került az őse Triesztbe, de azért vettünk nála valamit.

Az állomás felé tartva, egy vendéglő ablakában ezt olvastuk: magyar konyha. Azonnal betértünk megtapasztalni a helyzetet. A vendéglős felesége tényleg magyar asszony, ezért volt köze a magyar konyhához. Nem valami elsőrendü hely, de azért elég jó vacsorát kaptunk. A vendéglő a hajóstársasággal áll összeköttetésben, amennyiben ide küldik az idegen nyelvü (pl. magyar) utasaikat, akiket indulásig vagy megérkezés után is még kosztolniok kell.

A vonatunk este 8:30-kor indult, de mi már 7 órára az állomáson voltunk. Különös, hogy senki se tudott felvilágositást adni arra nézve, hogy mennyi a dij Budapestig. Egy zárt pénztári ablakhoz utasitottak, de sokáig hiába zörgettem. Végül kiszólt valaki, hogy majd 8 óra után. Ekkor értetem meg, hogy itt már az államvasutak bürokráciájával kell számolnunk. (Amerikában magánüzlet lévén a vasut is, örülnek, ha jegyet adhatnak el.) A vonat beérkezése után valóságos közelharcokat kellett vivni egy-egy fülkéért. Ugyancsak bajos volt helyet szoritani magunknak és csomagjainknak. Sok volt az utas s hálókocsit se lehetett kapni. Amerikában azért mintha nagyobb figyelmet tanusitanának egymás iránt az utasok ilyen esetben, mint itt láttam. Később némileg enyhült a helyzet, de alvásról szó sem lehetett, legfeljebb — felváltva — némi pihenésről.

Magyar földön

Minden baj nélkül érkeztünk meg a magyar határállomásra (Murakeresztur) a reggeli órákban, csak meglehetősen gyüröttek, fáradtak voltunk. Felvillanyozott azonban bennünket a balatoni utszakasz a maga természetes és kiépitett szépségeivel. Nem győztem betelni a Balaton gyönyörüségeivel. Szinte sirt a lelkem befelé az örömtől, a boldogságtól, hogy itthon vagyok. Csak az volt a különös eleinte, hogy itt mindenki magyarul beszélt. Az állomások gyönyörü kis virágos kertek voltak (ma is ilyenek nyáron.)

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA, BEAVER FALLS, PA.

Reggelinél az étkezőkocsiban egy kis meglepetés is ért. A régi 100 pengősömet, amit arra tartogattam, hogy legyen addig is magyar pénzem, mig itt szerezhetek, — nem fogadták el ,mert kivonták ezeket már a forgalomból. Kénytelen voltam egy 10 dollárost beváltani, de ezért meg csak hivatalos árfolyamot, 34 pengőt adtak, holott az utlevelem felmutatása mellett a nemzeti bank 50 pengő körül fizetett akkor érte. Abban egyeztünk meg, hogy a beérkezés után visszaváltom a 10 dollároma t, amit meg is tettem. Már vártak ránk a délivasutnál s könnyen ment a pénzügylet lebonyolitása. A régi 100 pengősömért pedig a nemzeti banknál kaptam egy uj százas bankót minden szó nélkül. Nem járt még le a beváltási ideje, csak a forgalomból vonták ki. A sokfajta pénz (dollár, szkudó, frank, lira, drachma, dinár, pengő) különben egész "dizzy"-vé tette már az embert az ut folyamán.

A vámvizsgálat itthon is könnyen ment, csak az egyik ládát kellett felbontani, melyet az én Toásó atyámfia olyan nagyszerüen összeütött az utra, hogy nem kis munkát adott a kibontása. A hozzátartozók nagy örömmel vártak és nagy szeretettel fogadtak bennünket. Szép és kedves itthon minden, de bizony a megélhetési lehetőségek itt is igen nehezek. Budapest pedig szebb mindannál, amit utközben láttam. Összesen 6026 mf. tengeri utat tettünk meg, közel 10 ezer kilométert. Az első tengeri utam 16 napig tartott Hamburgól. Ez a valószinüleg utolsó 18 napot vett igénybe. Mindegyik utamhoz füződnek kedves emlékek, de ez a 18 napos volt a legszebb, a legkellemesebb, a legváltozatosabb, a legtanulságosabb számomra!...

---

*Komjáthy Ernő 1903-ban került Amerikába, igy még az uttörő lelkészek közé számitott. Bridgeporton, Conn., a State St.-i gyülekezetünkben lelkészkedett közel egy negyed századig, mint az egyház alapitó lelkésze. — 1928-ban árvaházunk szolgálatában is állott egy évig, mint segéd-árvaatya. — Innen visszatért Bridgeportra gyermekei körébe s egyideig még kisegitő lelkészi szolgálatokat végzett egyházmegyéjében. — 1904-ben az óhazába utazott s erről az utjáról szól a fenti irása, mely elég körülményesen jutott el hozzánk.

Komjáthy Ernő közkedvelt és becsült tagja volt amerikai lelkészi karunknak. Sok szép alkotás örökiti meg nevét Bridgeporton, a State St.-i egyházban. De ezenfelül is kedvesen és tisztelten él emléke a bridgeporti és amerikai magyarság körében. Gyülekezete szinte a rajongásig szerette s "Pastor Emeritus"-ának is megválasztotta. Szivbaja és családi okok késztették annakidején a hazautazásra és a lelkészi szolgálattól való megválásra. Mint irja, állandó orvosi ellenőrzés alatt áll s csendes visszavonultságban kénytelen éldegélni Budapest mellett, rokoni körben és 1940 március óta már nyugdijas állományban. Teljesen ki van békülve a sorsával és se jobbnak, se rosszabbnak nem találja a hazai életet az amerikainál. Három évtizedes amerikai élet után ez is ritka eset! (Szerk.)

BURNSIDE COAL CO.

FORRÓ SZIV **MELEG OTTHON**

JÓZSA BÁLINT ÉS JÓZSA GÉZA
tulajdonosok

mindig arra törekednek, hogy a vásárló közönség igényeit mindenben kielégitsék.
Rendelje hát szenét a BURNSIDE COAL COMPANY-nál!

Office: 9256 Cottage Grove Avenue

PHONE: STEWART 8500

Yard: 94th Street & Kenwood Ave.

PHONE: REGENT 5030

CHICAGO - ILLINOIS

Kitünő anyagról s pontos mértékről mindig biztos lehet!

"BÉKESSÉG NÉKTEK"

Irta: Krisik Alajos,
san bernardinoi református lelkipásztor

Mindnyájan ismerjük azt a szép csodás történetet, amely abban a nagyszerü boldog korban történt, amikor Jézus az Istennek egyszülött Fia a földön járt. Régen volt, de azért ma is édes örömmel, könnyes szemekkel emlékezzük meg, s féltő reménységgel sóhajtjuk, de szép is volt akkor: A megfeszitett Jézus feltámadott és megjelent tanitványai között, akik egymás között Jézus feltámadását vitatták. Voltak, akik azt mondták, feltámadt! Mi beszéltünk vele. Megismertük a kenyér megszegéséről! Mások arról szólottak, hogy valami közülünk való asszonyok is megdöbbentettek minket, kik jó reggel a sirnál valának; és mikor nem találták az Ő testét, haza jöttek, mondván, hogy angyalok jelenését is látták, kik azt mondják, hogy Ő él. Voltak Tamások is közöttük, kik kételkedve fogadták ezeket a beszédeket. És mikor ezeket beszélték, megálla maga Jézus ő közöttük és mondá nekik: "BÉKESSÉG NÉKTEK!"

A tanitványok megrémülvén és félvén, azt hivék, hogy valami lelket látnak, mire Jézus szeliden megvigasztalta őket mondván: "Miért háborodtatok meg és miért támadnak szivetekben okoskodások? Lássátok meg az én kezeimet és lábaimat, hogy én magam vagyok; tapogassatok meg engem és lássatok; mert a léleknek nincs husa és csontja, amint látjátok, hogy nekem van!" És ezeket mondván, megmutatta nekik kezeit és lábait. Mikor pedig még nem hivék, az öröm miatt és csodálkozának, mondá nekik: "Van-e itt valami enni valótok?" Ők pedig adának neki egy darab sült halat és valami lépesmézet, melyeket elvőn és előttük evék.

Jézus a megtestesült szelidség és szeretet, ki a lelkeket vizsgálta, látta a tanitványok különböző érzelmeit, látta miben szükölködnek, mi az, ami lelkökben lecsillapitja a vihart és boldoggá teszi őket. Hisz azért jött a földre, hogy az emberiséget megváltsa, megtisztitsa büneiből és boldoggá tegye. Mi a boldogság? A lélek békessége!

Miért munkálkodunk? Miért tesszük sokszor az éjjelt is nappallá? Azért, mert boldogok akarunk lenni! Miért megy a tolvaj a sötétség leple alatt meglopni embertársát? Azért, mert azt reméli, hogy az elrabolt tárgyak birása boldogságot szerez. Pedig senki sem találja meg boldogságát attól, ami a világban van, mert az a testnek kivánsága és a szemnek gyönyörüsége, ami mulandó.

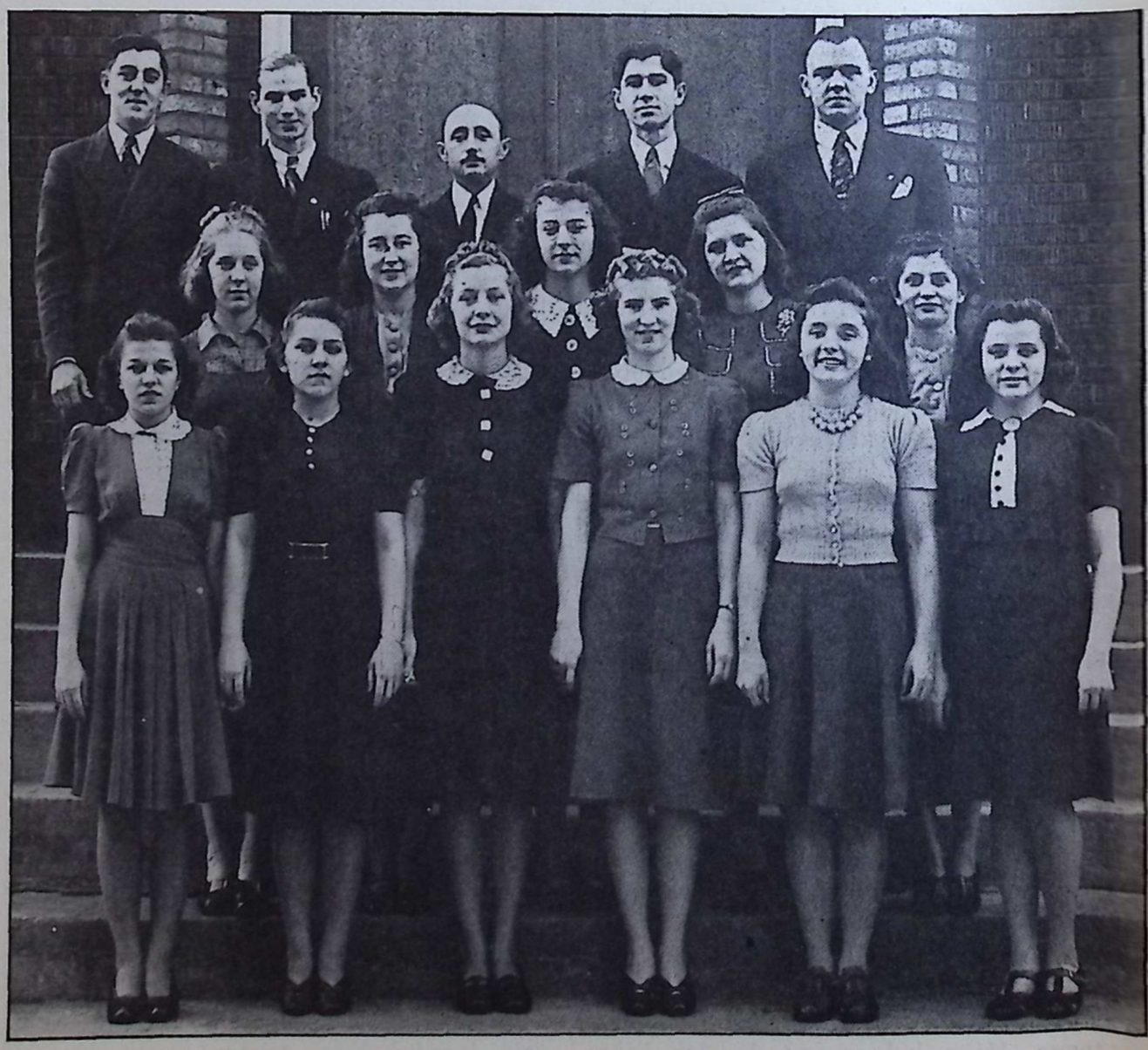
Mikor Columbus elindult a nagy tengeri utra, hogy uj utját fedezze fel a füszereket termő szigeteknek, azt remélte, hogy nagyon gazdag lesz, ami majd boldoggá teszi. Az utat megtalálta, de a várt boldogságot nem. A legnagyobb szegénységben halt meg, még azt sem tudva, hogy milyen gazdag földet fedezett fel, de azok, akik később jöttek az általa felfedezett földre, azzal a boldog elhatározással, hogy itt semmi földi hatalom nem fogja megakadályozni Jézus parancsolatainak teljesitésében, egy gazdag és boldog ország alapjait rakták le.

Ilyen gondolatokkal eltelve álltam meg egy öreg magyar szerény portája előtt, Fontanán, California államban. A ház nagy diófák árnyékában, virágzó bokrok között ugy nézett ki, mint a tündérmesék elhagyott remete kunyhója. A röpkény befutotta az öreg falakat, az ajtót csak félig lehetett kinyitni a ráfekvő virágos futórózsáktól. A küszöbön álmos macska nyujtózkodik a napsütésben. Kopogok a korhadt ajtófán. Lassu lépéseket hallok közeledni, az ajtó kinyilik és megjelenik előttem a ház lakója, a hetvenéves éveket már meghaladt öreg magyar, Bodnár András. Szép fehér bajusza huszárosan kipödörve, pirospozsgás arcza, nevető kék szeme, szives Isten hozta köszöntéssel, elfelejtették velem azokat a sötét gondolatokat, az ember tragédiáját.

Uj eget, uj életet találtam. Egy boldog embert itt távol az élet zajától, csendben, békességben, megelégedésben. "Tessék beljebb kerülni. Kihez legyen szerencsém?" — hangzott nyájas kérdése, azzal a szeretetet

sugárzó nyájassággal, amellyel a megelégedett élet és a szives magyar sziv tud vendéget fogadni. Megmondtam, ki vagyok és azért jöttem, hogy meghivjam a vasárnapi istentiszteletünkre. "Tessék helyet foglalni, mert épen most tartok tiszteletet." A tiszta kis hajlékban az asztalon a kinyitott Biblia s mellette a kis zsoltár. "Épen a Jób könyvét olvastam és az első zsoltárt énekeltem", s kezdi is énekeleni szép csengő hangjával: "Aki nem jár hitlenek tanácsán és meg nem áll a bünösök utján, a csufolóknak nem ül ő székében; de gyönyörködik az Ur törvényében, és arra gondja mind éjjel nappal: Az ily ember nagy boldog bizonnyal."

Mondhatom, nagyon meglepett és nagyon megörvendeztetett ennek a bibliás magyar léleknek a felfedezése, megtalálása, mert az alatt a négy hét alatt, amióta az itt szétszórva élő magyarokat fedezem fel, sok közömbös, boldogtalan, mindennel meghasonlott lélekkel találkoztam, amely körülmény csüggeszteni kezdett, hogy nem tudok öszehozni egy kis magyar református szigetet, amely csirája legyen egy későbbi magyar református Sionnak. Ez a boldog összetalálkozás minden kétségemet eloszlatta, reménységemet megerősitette és éreztem Isten segitő szeretetét a Neki tetsző munkámban. Bodnár András elmondotta, hogy kilenc gyermeket nevelt fel, akik szétszórva, minden irányban élnek a kenyérkereset nehéz munkájában. Hüséges feleségét évekkel ezelőtt elszólitotta az Ur, csak legkisebb

C. E. CSOPORT, GARY, IND.

fia lakik vele. Szép farmját a depressió elvitte. Bodnár András az élet 72-ik évében mint szedett szőlőág, az élettől sokszor földhöz verve a legboldogtalanabb ember életét élte volna, ha nem járt volna az Istennel, de az Istennel járva, benne bizva, boldog és megelégedett életet élt. Sohasem panaszkodott s ha vendégei érkeztek, szegénységéből is ajándékot osztogatott. Ő volt a környék bibliás magyarja. Eljárt a holland református templomba, ahol a gyülekezettel a zsoltár magyar szövegét énekelte.

Csodálatos énektudása volt. El tudta énekelni a kis zsoltárkönyv minden énekét s bár 45 évet élt Amerikában, egyházhoz sohasem tartozott, mert ahol élt Canadában és az Egyesült Államokban, távol voltak a magyar templomok. De mint utolsó napjaiban mondotta, boldogan halok meg, mert tagja vagyok egy magyar református gyülekezetnek.

Bodnár András, a bibliás magyar Abaujtorna megyében Kassa Boodon született 1865 augusztus 15-én és meghalt Fontana-n 1938 április 10-én. Alapitó tagja és első gondnoka volt egyházunknak. Békességet talált életében és megpihent annak kebelén, kit életében szivébe zárt. Emléke élni fog!

Éhség és kolera; háboru és tömegsir

Irta: Ladányi Zsigmond,
new yorki ref. lelkész.

Ezt a századot a későbbi időkben a rémes háboruk századának fogják nevezni. A rémes háboruk százada 27 év alatt, 1914. és 1941-ben két olyan világháborut produkált, amilyet még az előbb megnevezett dátumok előtt nem ismert sohasem az emberiség. A világháborus dátumok utolsó két évszámának a megvizsgálásából és visszafelé olvasásából az 1914 ezerkilencszáznegyvenegyet és az 1941: ezerkinlencszáztizennégyet mutat. A számok játékának nemcsak ez a találóan megnyilatkozó érdekessége, de a háboruk inditó és felidéző okainak a tanulmányozása is odamutat, hogy az 1914-es háboruban és a rákövetkező erőszakos békekötésekben már benne volt az 1941es uj világháboru és hogy ez az ujabb háboru az 1914-es világháboru rémeit, éhségét, nyomoruságát és betegségét fogja ujból közénk hozni.

Az élet könyve, amelyben a rémes időkre többféle utasitást találunk ezen századra, a következőket prófétálja: "Hallanotok kell majd háborukról és háboruk hireiről; meglássátok, hogy meg ne rémüljetek; mert mindezeknek meg kell lenniök. De még ez nem itt a vég. Mert nemzet támad nemzet ellen és ország ország ellen, és lesznek éhségek és döghalálok és földindulások mindenfele." Ebből a két bibliai versből (Máté 24, 6,7) s a két világháboru rémes dolgainak a tanulmányozásából okos következtetéseket lehet levonni.

Az 1914-es világháborura emlékezve, a bibliai éhség, döghalál jövendölést figyelem előtt tartva, ebben a cikkben a következő érdekes visszaemlékezésekről és megfigyelésekről adok számot:

1914 őszén a Kárpátok alatti magyar városok népét a galiciai osztrák-magyar háborus front felbomlása után az orosz megszállás iszonyitó ,fenyegető lehetősége rémitette meg. Ezekben a különös veszéllyel telt napokban, akinek pénze volt, az közszükségleti cikkeket vásárolt, akinek áruja volt, az kiárult, akinek félteni, félni valója volt, az menekült. A falusiak a városba özönölve, megostromolták a kiárusitást csináló üzleteket, az iparosokat. A városiak a pályaudvarok helyiségeit, a személy- és tehervontokat. Aki családjának, - önmagának, és gyermekeinek valamelyik vonaton állóhelyet verekedett ki, igyekezett minél hamarább elhagyni az orosz támadás és hóditás veszélyes területét. 1914-ben tehát egy nagytömegü felvidéki magyar menekülés is történt. A veszélyes zónából Debrecen, Pest, Szeged és egyébb beljebb fekvő városok felé özönlöttek a menekültek. Amerikába, Dél-Amerikában a Dominique köztársaságba való menekülés lehetőségeire akkor és ott még senki sem gondolt...

Apám, aki a 66-os gyalogosoknál békebeli katona volt, a mi problémánkat a következő módon oldotta meg: A tiz évet még be nem töltött három szőkehaju apróságot ismerősök és rokonok társaságában Debrecenbe menekültette el. Ő is, mint a többi, a nagy református Debrecenben látta és ismerte meg az elérhető és biztonságos menedékvárost. Jánost és engem az anyánk szemeláttára maga elé vett. Ruháinkba az anyám ügyes kezével nagyobb összegü pénzt varratott be, majd igy tanitott ki: "Mi négyen akkor menekülünk, ha a puskalövések a város határában fognak durrogni. Megtörténhet, hogy menekülés közben az uton elszakadunk egymástól. Ha el kell szakadnunk, majd használjátok fel a ruhátokba rejtett pénzt és igyekezzetek Debrecenbe, Kissékhez. Ott maradjatok az apróságokkal együtt, amig mind találkozunk."

Az apai parancsot, apai, anyai, fiui csók követte. Azután mindenki hozzálátott, hogy a veszélyes időkben a hazáért, a családért és egymásért a lehető legtöbbet továbbra is megtegye, amig a menekülést jelző puskaropogás hallatszani fog.

Szüreti idő lévén, mint 14 éves diákfiu, apámtól azt a parancsot kaptam, hogy Fekete József bácsi vincellérünk szakavatott irányitása és a nehezen összeszedett szőllőmunkások közremüködő munkája mellett nagyhegyi szőllőnk 1914-es termését az orosz veszély dacára is hordókba és a pincébe helyezzem.

Az 1914-es szüret zeneszó, lakoma, vendégeskedés nélküli szomoru, gyors szüret volt. A régi külsőségekből csak a durrogtatás maradt meg. Ezuttal azonban nem a rozsdás kis mozsár puskaporos fojtása szolgáltatta a szüreti lármát, hanem az oroszok ágyuzása.

Ha a jó 1914 előtti békebeli szüretekre visszagondolok, a New Yorkban is ismert és 1940-ben meghalt Petró Kálmán jut az eszembe. Néhai Petró Kálmán az 1941-es háboru előtt több éven át guggoló helyzetből, vagy hasonfekve, karóra drótozott tüzes piszkavassal nagy ügyességgel durrogtatta a kis mozsarat és a hosszucsövü lancastert a Kacsóh-féle rokoni szőllőben.

A szüret első napjának estéjén feladatunkat részben és félig elvégezve, Fekete bácsi és én az orosz ágyuk meg-megismétlődő lövéseit figyelve, megindultunk a szőllőből hazafelé. Az éjjeli jó pihenés után másnap ujból munkához kellett fogni.

Fekete bácsi, akinek egy fia most Homestead, Pa.-ban él, szép szál, derék ember volt. Apámnak öregedő iparostársa, régebben a munkácsi vár börtönőre. A templomban mindig egy ugyanazon padban ült és szép hangon énekelte a zsoltárokat. Amikor vincellért kellett alkalmaznunk, édesapám Fekete bácsit választotta, ugy gondolkozva: hadd nyerjen munkát és megélhetést a fajtabeli testvérhitsorsos.

A hegyről a városba vivő ut az 1914-beli őszi estén a szokatlan ágyuzástól eltekintve ,kihalt és elhagyatott volt. Ezen az őszön, amikor a szürethez a szokásos cigánybanda helyett az ágyuzás szolgáltatta a zenét, a szőllőtulajdonosok legtöbbjét nem érdekelte komolyabban a szüret. Bezzeg szebbek voltak azok a régebbi alkalmak, amikor tőlünk és másoktól is tucatjával jöttek hazafelé nótaszó és vig tréfa között a boldog napot eltöltött rokonok és vendégek.

Ahogy kikanyarodtunk az ősi Bán-család, később a Marguliesz tulajdonába átment gyümölcsös fái közzül, utunk a Schönborn grófi földek tájékán vezetett el. Jobbra Podhering és Őrhegyalja környéke került a szemünk elé. Akkor még nem tudtuk, hogy 25 év mulva az oroszok ágyuzása után, egy vizkereszti januári napon, cseh tüzérek ágyuzása rombolja meg onnan városunkat. — A jövendő mindig el van rejtve az emberi szem elől. — Balról, ahogy hazafelé tartottunk, Pósaháza és a Beregujfalusi határ körvonalai tüntek fel. Mindkét irányból tüzfény, sürü füstfelhő és átható nehéz szag szállongott a messzeség határaira is.

Fekete bácsival tudtuk — a városban is sokan suttogták, — hogy estefelé és a Kárpátok harcaiban ragályos flekktifuszt és kolerát szerzett orosz, magyar és más nemzetiségü holtak tucatjait égetik és temetik ott el a mésszel telt tömegsirokba.

Katonaságunk 1914 őszén a tulerős orosz nyomás hatására egészen a felvidéki városok határáig esvén vissza, az utánpótlás és

az élelmezés nehéz volta miatt sokszor arra kényszerült, hogy a mezőkön található nyers káposztát, krumplit, répafélét és gyümölcsöt használja fel táplálékul. Miután a legtöbb esetben még ez sem jutott ki orosznak s magyarnak bőven, előbb a tisztaságra nem sokat adó oroszok, majd tőlük a magyarok is könnyü prédái lettek a flekktifusznak, vérhasnak, sőt a kolerának is.

A szentirás tehát egész találóan mondja a Máté evangéliuma 24-ik részében, hogy lesznek éhségek és döghalálok mindenfelé.

A kolerától tudott dolog, hogy nem respektálja az országhatárt, a városhatárt sem és nem tesz különbséget katona és civil között.

A vasuti sorompók tájékán, a téglagyárak helyiségeiből hirtelen átalakitott szükségkórházakból a bacillus és a rémes kolera besétált a városba is és megkezdte áldozatszedő, szomoru 1914-es őszi mükődését.

A város két izraelita tiszti főorvosa: dr. Guth és dr. Fenyves, hiába léptették életbe papiroson a legszigorubb tisztasági rendszabályokat. Még ma is nehéz tisztaságot teremteni ott, ahol a lakosság 60%-a a nemrég telepedett át városi népnek a galicai falukból.

1914 őszén a mi környékünk és utcánk minden házát meglátogatta a kolera, csak a mienket kerülte el. Izraelita lakóink és mi is csodálatosan védve voltunk. Nem tudom mennyi része volt ebben az anyám perfekt tisztaságának, az állandó karbolozásnak és meszelésnek, de még máig is tudott tény a város népe között, hogy az M. K. utcában egy ház védve volt az 1914-es őszi kolerától.

Környékünökön még mindig borzadállyal emlegetik a kétlovas zöld mentőkocsit. Akit ez a kocsi betegen elvitt a családjától, azt szerettei már csak a temetőben kereshették fel s imádságban beszélhettek vele.

Különös érdekesség ,hogy amint az oroszokat a 3-ik német hadsereg katonái a magyar-osztrák hadsereg hőseivel visszanyomták a Kárpátok bércein tulra, Galiciába, a flekktifusz és a kolera is eltakarodott a határból s a fekete rém fenyegető halálos szoritása alól a város és a lakossága is felszabadult.

EGYHÁZTANÁCS, GARY, IND.

De megmaradtak a tömegsirok. A katonatemetők. Az 1914-es kolera és az 1919-es spanyolnátha áldozataiból megtelt polgári temetők.

Munkács határában három katonatemető van és mindháromban sok-sok tömegsir. Az egyik a katonabarakok melletti ujfalusi uton hivja az arra járót komoly elmélkedésre, a másik az uton levő sorompónál, a festői szépségü klastrommal szemben mondatja el az emberekkel a halott hősökért való imádságot.

Ez a hely különösen emlékezetes előttem. Ádám bácsi volt a sorompó őre. Mintha most is látnám, amint lámpájával és piros zászlójával odaint a vonatnak, hogy mehet, közben meghajtja a lámpát, a zászlót a tömegsirok csendben levő, nyugvó népe előtt is, gyakorolva az ősi magyar szokást: a katonaellenséget élve és halva is megbecsülni!

A harmadik katonatemető a kámjákán levő polgári temetőkertben van. Itt nap-nap után számosan látogatják a sirok egymás mellett huzódó hosszu sorait és olvassák N. N., M. M. hős nevét, rangját, évszámát és azt, hogy meghalt, elesett.

Ma, ha nem jön közbe Ferenc Ferdinánd trónörökös sarajevói meggyilkolása s vele az 1914-es világégés, az ottan és egyebütt nyugvó katonáknak a legtöbbje 40 és 60 év közötti korban lenne.

Legtöbbje családdal ,feleséggel, vagyonnal rendelkező öregedő ember volna, s valahol ott, ahol a hazája volt, élvezné az aratást és várná a nótaszós, vigkedvü, békés szüretet.

Ehelyett azonban most azokon a vidékeken ujabb háboru emészti a népet. A helyzet csak annyiban változott, hogy a Kárpátok alatti városok magyar népe helyett 1941 év őszén a Szereth, a Pruth, a Dnyeszter, a Dnyeper folyók körüli vidékek népe menekül, s valahol Leningrád, Kiev, Odessa környékén játszódott le az a jelenet, hogy egy édesapa összegyüjti fiait, atyai tanáccsal és pénzzel, csókkal látja őket az esetre, ha a falu- vagy városvégen megdördülnek az ágyuk és menekülni kell.

Európa sok helyén most megint városok, falvak állanak lángban s talán ha az őszi nyirkos, sáros idők közelebb jönnek, jönni fog a kolerát, a vérhast, a flekktifuszt és a spanyolnáthát hozó rémhalál is.

És lesznek éhségek, földindulások, döghalálok mindenfelé — mondja a szentirás.

Amikor egyetlen egy ősszel, egy város határában annyi minden történt, mint ahogy azt a fenti sorok közreadják, — nagy felelősség ma ujabb háborut kezdeni. Még nagyobb felelősség katonakorból már kikerült vagy arra alkalmatlan embereknek másokat háborura izgatni. Békés országok békés népét a rettenetes pusztitás őrjitő szoritásai közé dobni.

Mily kár azokért is, akik 1942-ben már kikerülhetetlenül ott vannak, ahol mások 1914-ben voltak, egy világháboru pusztitó, irtóztató, tömegsirokat teremtő, éhséget, kolerát hozó, özvegyeket, árvákat, üszkös városokat, felperzselt falukat, csonka-bonka, betegtestü hősöket hagyó 1942-es szomoru, iszonyitó lehetőségei között.

OH ÁLDOTT BÉKE, JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD, A TE NAPOD MINÉL HAMARABB!

Phone: Ligonier 2121

PETE PICADIO

TAXICAB & BEER DISTRIBUTOR
SÖR NAGYKERESKEDÉS

Shell Gazolin, Olaj, Gumik,
Tubok és más Gépkellékek

WEST MAIN ST. LIGONIER, PA.

MILLER & BIGG CO.

BUTORKERESKEDÉS

Phone Latrobe 542

910 LIGONIER STREET
LATROBE, PENNA.

A Fairfieldi Ev. Református Egyház 15 éves jubileuma

Amikor az első öt évet irta bele az élet könyvébe ez a kis egyház tele gondokkal, de tele reménységekkel is, bizonyára azon töprengett, hogy megéri-e a második, vagy a harmadik öt évet. És ime, Isten csodálatos akarata ugy akarta, hogy a FAIRFIELDI ev. református egyház az UR 1941-ik esztendejében megünnepelje a tizenöt éves fenállási évfordulóját is. Istenem, csak a lelkész és az előljáróság tudja, hogy mennyi göröngyet kell elmorzsolni, mennyi haszontalan beszélet kell simává fésülni, hogy az egyházi munka zavartalanul, megakadás nélkül haladjon. Mert más az amerikai egyházi élet és más az óhazai egyházi élet. Otthon az emberek beleszületnek az egyházba, itten meg sokszor igéreteket és csábitásokat kell tenni, hogy beletartozzon az ő hitének virágos kertjébe.

Mig az óhazában 100 százalékig egyházfenntartók a népek, itt alig 20—25 százaléka tartozik templomokhoz a falvaknak-városoknak népessége. Igaz, hogy ez a 20—25 százalék a népeknek a krémje, akik boldogan vallják magukat reformátusoknak, vagy evangelikusoknak, akik megbirkózva sokszor a lehetetlennek látszóval is IGAZ EGYHÁZFENNTARTÓK. Akik felveszik ha kell a harcot egyházak érdekében azokkal szemben is, akik annyi érthetetlen nehézséget akarnak KRISZTUS eme jámbor szekere elé görditeni.

A Fairfieldi egyház nagyszerü munkájával bizonyságot tett a jövője biztositására. Tizenöt év. Ha leány volt, a nagy leányok közé sorozzák, ha férfi volt, az élet nehezebb sora vár reá. EGYHÁZAM MI VÁR REÁD? Egy jövő, tele küzdelmekkel, tele nagy reménységekkel.

Egyházunk fejei, látogatói azt mondották, hogy ezé a egyházé a JÖVŐ. És mi ezt hinni akarjuk. A TIZENÖT ÉV után ugy akarjuk a KRISZTUS életkockáit lerakni, hogy az a FUNDAMENTOMHOZ örökilőkre oda rögződjön. ÖSSZEFORRJON egy nagyszerü jövőre.

De nézzük a TIZENÖT ÉV RÖVID TÖRTÉNETÉT. MIRE ÉPITÜNK? Megbirja-e a FUNDAMENTOM A PILLÉREKET?

Csak kivonatokat kivánok adni az első 5—10 év történetéből. Az öt évenkint kiadott JUBILEUMI ALBUM megörökitette az éveknek történését. Én csak az egyes nagyobb kősziklára irt betüket akarom kibetüzni, megeleveniteni.

— "Egy kegyességéről ismert amerikai nő Mrs. Annette Fiske Merenes látva és tapasztalva a szomszédságában lakó magyarok vallási szempontból meglehetősen elhanyagolt állapotát, Kötél Mihályné, Nt. Ludman Sándor közbenjárására egy telket ajánlott fel, teljesen ingyen a Bridgeporti Első Magyar Ref. Egyháznak azzal a kikötéssel, hogy ott egyházi munka végeztessék". 1925 febr. 13-én VASÁRNAPI ISKOLÁT nyitott... mindjárt az első időben kb. 140-re emelkedett az érdeklődő felnőttek és gyermekek száma. — Templomépületet az akkori anya-egyház kérésére és lelkésze szorgalmazó közbenjárására a missioi hatóság adott s az ajándékozott telken, 1925 November 15-én ünnepélyesen fel is avattatott. — A templom avatástól kezdődőleg már gyülekezeti életről beszélhetünk... az egyház érdekeit szivükön viselők lelkében lassankint érni kezdett az egyház önállóvá szervezésének gondolata.

A Reformed Church in the U. S. New York Classisa teljesitette a fairfieldiek önállósitás iránti kérelmét. A gyülekezet "FAIRFIELDI, CONN. MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ" néven megszerveztetett s a szervező gyülés egyhangu lelkesedéssel és bizalommal választotta meg rendes lelkészévé a Pine St.-i lelkészi állásáról lemondott és kezdettől fogva Fairfielden munkálkodott lelkészt: Nt. URBÁN JÓZSEFET.

Egy másik kiemelkedő esemény az 1926 november 7-én tartott torony és harangavatási ünnepély.

Az 1927-ik esztendő elején az uj gyüle-

kezetnek minden vagyona kis temploma és az Isten segitő szeretetében vetett hite volt. ...elhatározta, hogy az adományozott templomtelek szomszédságában levő telket és a rajta levő két házat megszerzi az egyház részére. Február 5-én már az adásvételi szerződés is megköttetett. ...Parochia avatás az erre az alkalomra halasztott lelkész iktatással együtt julius 10-én ment végbe... A legfigyelemreméltóbb, mondhatnánk korszakalkotó teljesitményt 1931-ben hajtotta végre a gyülekezet, midőn modern uj iskoláját s egyben társadalmi központját megépitette.

A "KÁLVIN HALL" nevet nyert uj épület felavatása 1931 junius 14-én ment végbe. Az első öt év jubileumi évében 86 egyháztag önként magára vállalta a "kettős boriték rendszer" szerinti adakozást.

A következő négy-öt év egy erős megfeszitett munkának az évei. Az egyház szépen fejlődik, de fizetési nehézségei vannak. Amerikára sötét felhőként borul rá a munkanélküliség évei. Nemcsak a templomok küzdenek, de az egyháztagok is. És ennek dacára az önfeláldozó adakozó szivek ha csekélyebb adományaikkal is, de a nehéz éveken átsegitik az egyházat.

Nt. Urbán József az egyház első és alapitó lelkésze 1935 okt. 13-án a fairfieldi gyülekezet lelkipásztori állásáról lemond. Nt. Péter Antal Buffalo West Sidei ref. lelkészt választják meg lelkipásztornak, ki 1935 dec. 19-én foglalta el állomás helyét.

Szabó Ferenc főgondnok kezdeményezésére és inditványára az udvart 450 dollár árban kiöntetik. Ebben az évben tartották meg egyházunknál az országos C. E. konferenciát igen nagy sikerrel. 1938 évben a közgyülés kimondja, hogy az eddigi szokástól eltérve ugy az egyházi tisztviselőket, presbytereket, mint az egyház kebelében müködő alakulatok tisztviselőit, ezután nem évről-évre, hanem két évre választják meg. K. Tóth Mihály és családja individuális poharakkal ajándékozza meg a gyülekezetet. Lelkész nejével a Református Egyesület társasutazásával az óhazába utazik, tiszteletökre egy nagy bucsuvacsorát rendeznek, megérkezésekor egy fogadó vacsorát adnak. Távolléte alatt az ügyeket a főgondnok vezetése mellett a tisztviselők végzik. A lelkész lakásra beállitják az olaj fütést. Lelkész az óhaza ajándékát, egy gyönyörü magyar zászlót ünnepség keretében adja át az egyháznak. A közgyülés Szabó Ferenc inditványára kimondja egy uj templomalapnak a gyüjtését és alkalmas időben annak megépitését. Megválasztják a templomépitő bizottságot. Ügyvezetőnek és irányitónak a lelkészt kérik fel. Elnöknek P. Varga Jánost, alelnöknek Szabó Ferencet, pénztárnok Tripoli Sándort. Dr. Tóth Sándor a belmisszió titkára látogatást tesz az egyháznál, gyüléseket tart, az egyház vezetését átvizsgálja és dicsérettel emlékszik meg az adakozásról és a vezetésről. Megalakul a nagy énekkar mellett a kis énekkar is. Még 1938 évben lelkész kezdeményezésére, hogy mindenki vegye ki az első papirját akiknek nincsen meg, ebben az évben látszik meg az eredménye. Többnek mint 150 egyénnek segitett az egyház özv. Szőke Jánosné vezetése mellett a kérvények elkészitésében. A legtöbb ezek közül már megkapta az első papirját. Szőke Jánosné polgárositó tanfolyamot nyit teljesen ingyen, minden szerdán este tartja az órákat szép számu hallgatóság előtt. Az 1940 év is a legnagyobb reménységgel kezdődött. A régi orgona helyett már az uj orgona szól. Közadakozásból egy milliomos család otthonából szereztük meg 250 dollárért. Közgyülésünk elismeréssel veszi tudomásul a presbyterium és a lelkész évi jelentését.

Az 1940 év nevezetes eseményeknek rakta le az alapját. A Fairfieldi egyház, illetve lelkészének kezdeményezésére a connecticuti öt református egyház lelkészei összejönnek, majd a presbyteriumai, később egy REFORMÁTUS MAGYAR NAP tartásában az öt egyház népe. A boldogság érzése tölti be a sziveiket, hogy végre az egyházak népei a REFORMÁTUSSÁG, a LELKÉSZI KAR megérti egymást és EZUTÁN... oh ha ez a fogadalom örökké tartó lenne, a KRISZTUSÉRT és az EGYHÁZÉRT egy akarattal, együtt fognak — mintha egy egyháznak lennének a tagjai — dolgozni. Különben csendben a megértés és a szeretet jegyében munkálkodik az egyház buzgó népe az 1940-ik esztendőben is.

Péter Antal, lelkész

Carteret Hungarian Ref. Church Organist

MISS PEARL HELEN DANCH

(Alanti cikket a Perth Amboy Evening News 1941 március 29-ik számából vettük át.)

Miss Pearl Helen Danch, organist at the Hungarian Reformed Church in Carteret, has a record of service with the church of which she feels mighty proud. This young woman has been organist at the Carteret church for ten years and not once has she missed playing at a service.

Miss Danch was born and educated in Carteret. She began her study of the organ at the age of ten and in later years received instruction from Professor J. Kleiner of Chicago at the Music Institute of New York.

She started at her work in the church as assistant organist in 1929, a position she held until she became the regular organist in 1931.

While organist at the church Miss Danch has served under two pastors. For the past six years she has been organist under the Rev. Alexander Daróczy, and the four years previous when Rev. A. Hegyi was the pastor.

JOHN W. FELGAR

NAGYKERESKEDÉSE

RUHÁK

CIPŐK

FÜSZERFÉLÉK

W. Main St. közel a Squarehez

LIGONIER, PA.

Telephone: 580

A Bethlen Otthon szállitója.

Az Árvaházban előforduló temetéseket végzi

VIRGIL V. GASKIN

TEMETÉSRENDEZŐ

Elsőrendü Ambulance szolgálat

Phone 4111

138 East Main Street

LIGONIER, PENNA.

KÖZÉPNYUGATI C. E. KONFERENCIA, GARY, IND.

A Bethlen Otthon Jubileuma

Dacára a kellemetlen időjárásnak körülbelül 500 főnyi sokaság gyült össze julius hó 4-ikén Ligonierban a Bethlen Otthon huszéves jubleumára.

Látogatóink voltak Connecticutból, New Yorkból, Washingtonból, Indianából, Michiganból, Ohióból, West Virginiából, New Jerseyből és Pennsylvániából.

A hálaadó istentisztelet a methodista templomban volt, amelyet teljesen megtöltött az ünneplő magyarság. Dr. Ujlaki Ferenc, a Református Egyesület elnöke nyitotta meg az istentiszteletet, Urbán József esperes szentirati részt olvasott, Varga Lajos pittsburghi lelkész előimát, Daróczy Sándor főesperes magyar predikációt, Szabó Antal homesteadi lelkész, a Magyar Synod pénztárnoka utóimát, Bőtty János youngstowni lelkész angol predikációt, Várkonyi Miklós johnstowni lelkész angol imádságot mondott, Pazár Miklós lelkész, a Magyar Presbyteriánus Konferencia elnöke megáldotta az adományokat, Dr. Kalassay Sándor aggmenházi felügyelő pedig a gyülekezetet. Dr. Ujlaki Ferencné szólót énekelt az Urbán Józsefné orgonakisérete mellett.

A megható istentisztelet után a városi uj árvaházi épület elé vonult a közönség, ahol Dr. Ujlaki Ferenc elnök avatta fel magyar beszéddel és imádsággal az alapkövet, Dr. Vincze Károly, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület egyik igazgatója angolul beszélt, Molnár István titkár pedig érdekes visszapillantást tett az árvaház multjára, majd Fiók Albert alelnök a tetőt koszoruzta meg.

A kellemetlen időjárás miatt a felső épületnél tervezett ünnepség elmaradt. Mivel az eső miatt a szabadban nem lehetett teriteni, a közönség kétszer telepedett le az ebédlőben és fedett helyeken elkészitett asztalokhoz. A nagy főzési munkában a pittsburghi ref. és a mckeesporti független egyház néhány buzgó tagja segédkezett.

Itt Ádám Ferencné, az Intéző Bizottság tagja köszöntötte a vendégeket. Itt nyujtották át az egyházak, egyletek és magánosok adományaikat, amiknek összege közel jár az ezer dollárhoz.

Nagyon örültünk a nagy sokaságnak, amelyet a rossz időjárás sem tudott visszatartani a megjelenéstől. A látogatók közül azok, akik először voltak Ligonierban, boldogan látták a fejlődést és a 200,000 dollárnyi értéket képviselő magyar vagyont, amelynél még értékesebb az a lelki és szellemi kincs, amit az árvák és öregek gondozása képvisel.

A jubileumra nagyon sokan küldték el jókivánságaikat. Az ünnepély folyamán érkezett a Csontos Béláné és Kovács István sürgönye Chicagoból és a Harsányi Sándor lelkipásztor levele Franklinból. Dienes Barna, a Magyar Synod elnöke árvvaatyához a kövvetkező levelet küldte: "Sajnálom, hogy a nagy ünnepélyen nem vehetek részt. Tolmácsold a Magyar Egyházkerület legmelegebb üdvözletét és jókivánságait. Boldogok vagyunk, hogy a Bethlen Otthon nemcsak él, de nagy léptekben halad előre. Nyilvánvaló, hogy ez nagyban annak a kitünő, lelkiismeretes kezelésnek tudható be, amelyet te fenntartás nélkül adsz az intézetnek. Isten adjon továbbra is hozzá erőt és egészséget. Tolmácsold jókivánságainkat Dr. Kalassay Sándornak is, akinek érdemei hervadhatatlanok az intézet felépitése körül."

A sok köszönő levelet helyszüke miatt nem közölhetjük le, de hadd álljon még itt a Dr. Alexy Lajos clevelandi magyar főkonzulnak az árvaatyához irott levele: "A Bethlen Otthon huszéves fennállásának ideje alatt sok száz magyar aggnak és árvának meleg otthona és szomoru elhagyottságában vigasztaló menedéke volt. Ezeknek az Otthonhoz való ragaszkodás fényes bizonyitéka annak, hogy mily nemes munkát teljesit Nagytiszteletü ur az elhagyottak és árvák gyámolitásában. Teljes szivemből kivánom, hogy Isten áldása legyen továbbra is a Bethlen Otthon szép hajléka felett és hogy időtlen időkig meleg fészke legyen a rászorultaknak."

Nagyon hálásak vagyunk magyar testvéreinknek, hogy olyan széppé tették julius 4-iki ünnepünket. Bizonyára még több magyar szivhez jutott közelebb a Bethlen Otthon az ünneplés által és barátaink száma növekedni fog.

Gyülése volt a Bethlen Otthon Igazgató Tanácsának

Ünnepi napok, áldozatos szivek ölelték körül a ligonieri árva- és aggmenházat, a Bethlen Otthont a Labor Day előtti és utáni napokban. Avatási istentiszteletek, ünnepi felolvasások, Chicago-Bridgeport közötti magyarok vándorlásának, a Református Egyesület Vezértestületének, szervezőinek, a Bethlen Otthon Igazgató Tanácsának, Lelkész Egyesületnek a napjai voltak ezek, tele élettel, cselekedettel.

★

A Bethlen Otthon Igazgató Tanácsa augusztus 29-én tartotta évi gyülését az uj árvaházi épületben, abban az épületben, amelyet áldozatos szivek adományukon keresztül a szeretet mulhatatlan emlékeként állitottak. Tömören áll. Palota. Szeliden, lágylelküen hivogat. Nincs benne semmi zordság, hidegség. Szinte hivogat: amerikai magyar árva! jöjj, itt az amerikai magyarság édesszülői szive fogad magába.

A gyülésen Dr. Ujlaki Ferenc, toledoi lelkész, a Református Egyesület elnöke beszél. Szava simogat. A szivek legszentebb hurjait pengeti. Beszéde imádság, amelyre a lelkek örök ámene felel. Körülötte ülnek Fiók Albert, alelnök, Molnár István, itkár, Király Imre, pénztáros, Vasváry Ödön, számvevő, Borshy-Kerekes György, szervező-titkár. Ott vannak az egyházmegyék és árvaházi bizottságok kiküldöttei: Böszörményi István, özv. Gerlák Józsefné, ifj. Nagy Emil, Varga Lajos, Mircse Sándor, Daróczy Sándor, Urbán József, Daróczy Mátyás. — Jelen vannak a Vezértestület többi tagjai is: Dr. Vincze Károly, Köteles István, Kováchy M. György, Papp Károly, Estu János, Téglássy Pál. Felhangzik az ének: "Szivemet hozzád emelem és benned bizom, Uram!" A bibliai részt Papp Károly olvassa, Daróczy Sándor, főesperes imádkozik. Amerikai és magyar hymnusz száll az ajkakról. Azután ujra ének: "Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás..." Az áhitat Daróczy Mátyás imájával zárul... Itt nincs felekezeti kérdés. Nincs független, presbiteriánus, csatlakozott. Itt "magyar reformátusok" vannak, akiket a népük küldött szeretettel a szeretet hegyére és akik szeretettel jöttek a szeretet nyilvánvalóvá tételére.

★

Hallgatjuk a jelentéseket. Dr. Nánássy Lajos, árvaatya, Király Imre egyesületi pénztáros a Bethlen Otthon munkálkodásáról, a belső életéről, az épitkezésről tesznek jelentést. Ezek után felkerekednek a gyülés tagjai és megtekintik "hivatalosan is" az uj árvaházat, majd az átalakitott, modernizált aggmenházat. A megelégedés hangzik minden ajakról. A javaslatok sem maradnak el. Az aggmenház hatalmas verandáját üvegablakokkal és dróthálózattal, melegitővel kell ellátni, hogy télen-nyáron kellemes legyen az aggoknak, öreg megfáradt magyaroknak. A járda mellé karfát kell beállitani, hogy biztonságosabb legyen a járás. A fák alját pázsitositani kell. Aztán visszatérnek a gyülésterembe. Itt első az elismerés szava az épitő bizottság, az elnökség, az árvaatya, a sok-sok adományozó iránt, akik Isten kegyelme által lehetővé tették mindezeket.

★

A gyülés tovább folyik. Levelet olvas az árvaatya. Fiatal leány irja, aki valamikor az árvaház lakója volt. "Sohasem feledem azt a jóságot, amellyel engem, az árvát az Otthonban neveltek. Most már dolgozom és mellékelem adományomat..." A másik levélben egy ifju, aki a legjobb tanulók közé tartozik és kollégiumba jár, azt kéri, hogy neki ne adjanak további segélyt, mert munkáján keresztül biztositani tudja tanulásának folytatását. Másik fiu kitüntetéssel végezte a High Schoolt. Ösztöndijat nyert. Az öt első legjobb tanuló között volt. Tovább szeretne tanulni. A gyülés megszavazza a szükséges összeget. A további jelentés egy nyomorék fiuról szól, aki Pittsburghban az órásmesterséget kitanulhatná, ha akadna valaki, aki a házába fogadja a tanulási időre. A gyülésezőknek még alig van ideje gondolkozni a kérdés megoldása felett és már feláll Varga La-

jos, pittsburghi lelkész: "Nálunk otthont talál, én befogadom!"

★

A felvételi kérvényre kerül a sor. Árvaatya olvassa őket. A gyülés határoz. Befogadjuk, tessék értesiteni. Többek között 79 éves özvegyasszony kéri lelkészén keresztül, hogy adjanak otthont. Nincsen senkije. Egyedül áll, elhagyottan. Nincsen semmije, szegény özvegyasszony. A gyülés határoz ebben az ügyben is. "Befogadjuk, jöjjön a Szeretet Hegyére!!"

★

Istennek napjai, áldott ünnepnapok! Istennek népe, ki bárhol vagy és nem feledkeztél el árváidról, öregeidről. Megépitetted a Szeretet Hegyét, áldjon meg a jó Isten!

Daróczy Mátyás.

Felszenteltük az uj Bethlen Otthont

Augusztus 31-ikén verőfényes, szép nap köszöntötte azt a több, mint 500 főnyi sokaságot, amely a szentelési ünnepélyre Ligonierba zarándokolt. Általános megállapitás szerint az ünnepély impozáns és felejthetetlen volt. Mindenki megelégedését és elismerését fejezte ki az épitkezés felett. Nagy célt állitottunk népünk elé és hitükben, megértésükben és áldozatkészségükben nem csalódtunk.

Délelőtt 10 órakor a felső épületnél kezdődött az ünnepély, amely hajlék az öregek otthona lesz. Itt dr. Ujlaki Ferenc elnök a XC. zsoltár eléneklésére hivta fel az ünneplőket, Köteles István igazgató megnyitó beszédet tartott, Molnár István titkár átadta az épületet aggmenházi felügyelőnek, dr. Kalassay Sándor átvette, Estu János igazgató angolul beszélt és Vasváry Ödön számvevő imát mondott.

Az ünnepi istentisztelet a high school auditóriumában volt, amelyet csaknem szinültig megtöltött a közönség. Tizenhét lelkipásztor vett részt az istentiszteleten. Dr. Ujlaki Ferenc mondotta az apostoli köszöntést, Böszörményi István lelkész szentirást olvasott, dr. Szabó István, a magyarországi Konvent kiküldöttje és dr. Takaró Géza magyar, dr. Tóth Béla lelkész angol imádságot mondott. Az ünnepi predikációt magyarul Dienes Barna, a Magyar Synod elnöke, angolul pedig Pazár Miklós, a Magyar Presbyteriánus Konferencia elnöke tartották. Novák Lajos lelkész megáldotta az adományokat, Borsos István nyugalmazott lelkész pedig a gyülekezetet. Dr. Ujlaki Ferencné szólót énekelt a Pazár Miklós lelkész zongorakisérete mellett.

Majd a városi uj épület elé vonult az ünneplő sereg, ahol Fiók Albert alelnök átadta az árvaházi épületet árvaatyának, árvaatya pedig rövid beszéd kiséretében átvette. Az ünnepély többi része a tágas ebédlőben folyt le. Itt dr. Ujlaki Ferenc elnök mondott magyar és Papp Károly igazgató angol szentelési beszédet, dr. Vincze Károly igazgató pedig imádságot. A dr. Melegh Gyula asztali áldása után kezdetét vette a bankett, amikor Király Imre pénztárnok és Kováchy M. György töltötték be az áldomásmesteri szerepet és megszólaltatták a konvent, az egyházak, egyletek és sajtó képviselőit. Elismeréssel adózott a közönség Galther Vilmos mérnöknek.

Mivel más napra sokan maradtak Ligonierban, Labordaykor is tartottunk istentiszteletet, amikor dr. Takaró Géza lelkész hirdette Isten igéjét, Papp Károly lelkész pedig imádkozott.

A szentelési ünnepéllyel kapcsolatban Ligonierban a következő gyüléseket tartották: a kerületi szervezőkét, az Intéző Bizottságét, az Igazgató-tanácsét, a Vezértestületét, lelkészi megbeszélést a dr. Szabó István vezetésével, a Lelkészegyesület, a Magyar Synod tanácsának és az egységbizottságnak gyülését. Jól esik tudni azt, hogy Ligonier magyar református központ lett, amely a jövőben kényelmesen tudja elhelyezni azokat, akik Isten országa épitése végett oda gyülekeznek.

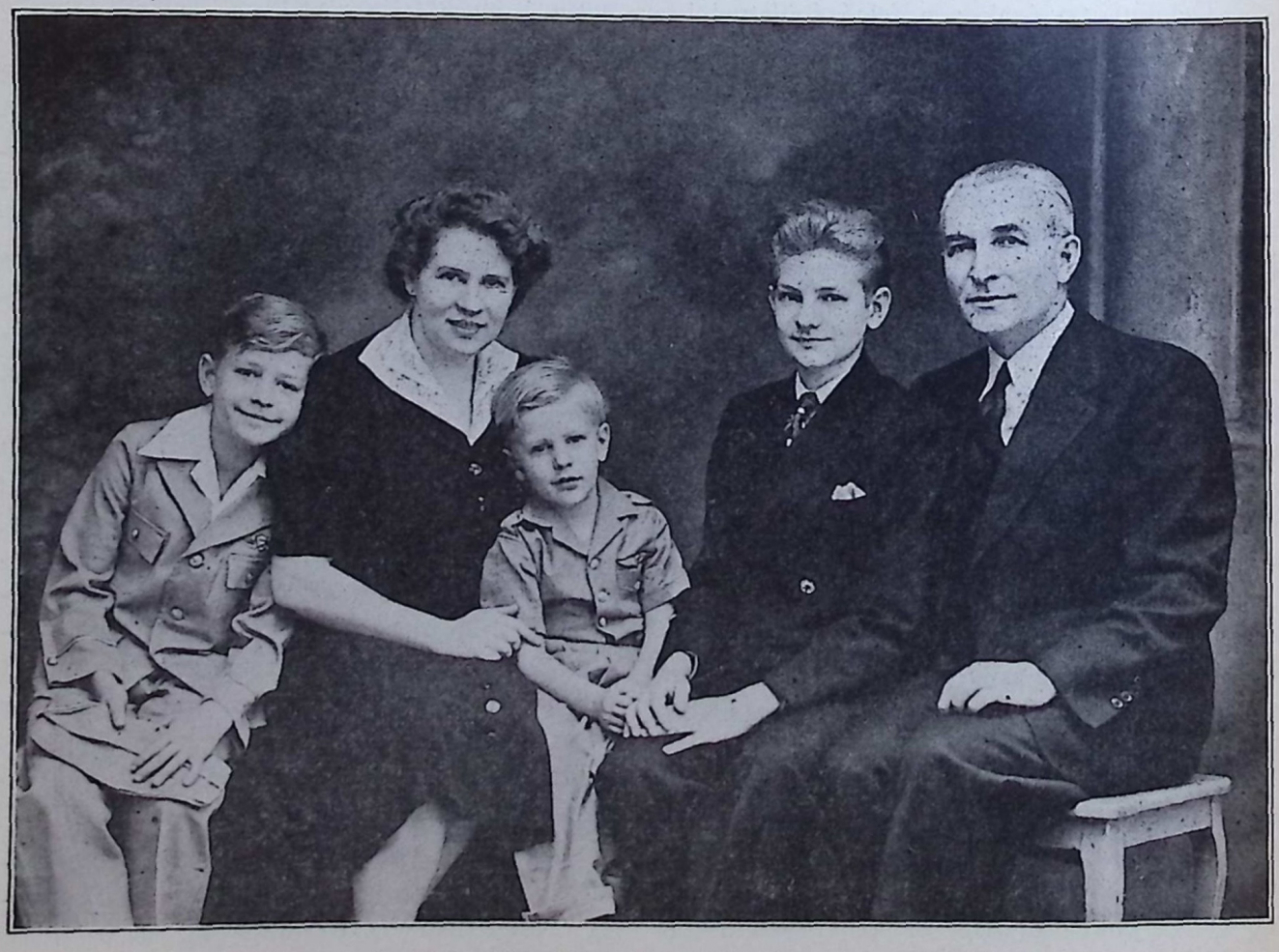
Az augusztus 31-iki ünnepély bebizonyitotta, hogy mire képes az amerikai magyarság, közelebbről a reformátusság, ha összefog és erejét nagy cél szolgálatába állitja be.

A Pittsburghi Egyház jubileuma

Az amerikai magyar reformátusság életében az elmult esztendő éppen olyan nagyfontosságu volt, mint az 1940-ik év. 1940-ben a Magyar Egyházkerület ünnepelte meg széles keretekben az egyházi munka megkezdésének az ötven éves évfordulóját. 1941-ben pedig az a két egyházunk ünnepelte meg aranyjubileumát, amelyek Isten kegyelméből immár ötven esztendő óta munkálkodnak az amerikai magyar református egyházi életben.

Ezek közül az egyházak közül a Pittsburghi Egyház volt az első, amely megrendezte a jubileumi ünnepélyt. Ez az 1941 máj. 30-ikán Memorial Daykor folyt le. Az ünnepély két részből állott, az egyházi és világi részből. Az ünnepély egyházi része az egyház templomában folyt le. A templomot teljesen megtöltötte az ünneplő hiveknek a sokasága, amely a templom bejáratánál felállitott, pálmákkal és virágokkal ékesitett diadalkapu alatt vonult be a templomba.

Az istentiszteleten Dienes Barna, a Magyar Egyházkerület elnöke üdvözölte a nagy számu ünneplő közönséget, amely mély megindulással fogadta azt az üdvözletet, amely hálával emlékezett meg a munkás elődökről, akik az életnek mindennapi gondjai között is találtak alkalmat arra, hogy megépitsék Amerikában az első magyar református templomot. Angolul Dr. Wm. E. DeLong, a Nemzeti Misszió Tanács főtitkára pedig angol predikációt tartott. Dr. Ujlaki Ferenc és Szabó Antal imádkoztak, Kozma Dezső bibliát olvasott, Bogár Károly áldást mondott. Az ünnepi, alkalmi beszédet Dr. Kalassay Sándor aggmenházi felügyelő tartotta, aki 18 esztendőt töltött el a gyülekezetnek a szolgálatában. Beszédének a közvetlensége a mult idők eseményeinek a feltárása nagyon meghatotta mindazokat, akik az ünneplésben résztvettek. Az ünnepélynek a bensőségét nagyban emelte az, hogy Ferkó András egy-

VARGA LAJOS PITTSBURGHI LELKÉSZ ÉS CSALÁDJA

PITTSBURGHI TEMPLOM, LELKÉSZLAKÁS ÉS GYÜLEKEZET

házalapitó tagnak Sándor nevü fia sziveket megindító módon énekelt egy szép szólóéneket.

Az ünnepélyen huszonkét lelkész vett részt, ami bizonysága annak, hogy az egyházi munka ötven éves évfordulója olyan alkalom, amely képes arra, hogy egybegyüjtsön sok népeket, hogy a multnak a fényében lássa meg mindenki, aki az egyház ügyei iránt érdeklődik azokért a célokért, amiket a jelenben kell elvégezni a jövendőnek a biztositása érdekében.

Az ünnepély világi része az iskolában folyt le, közvacsora keretében. Itt az áldomásmester Révész Kálmán volt, akinek a felszólitására mondották el üdvözleteiket azok, akik együtt örültek az örülőkkel. A szülő hazának az üdvözletét Dr. Alexy Lajos főkonzul tolmácsolta. Dr. Ujlaki Ferencné néhány szép magyar dalnak az eléneklésével járult hozzá az ünnepély sikeréhez.

Az egyháznak a történelme már több izben meg volt irva. Legutóbb a 45 éves évforduló alkalmából. Igy most csak arra akarunk rámutatni, hogy a Pittsburghi Magyar Református Egyház a legmesszebbmenő befolyást gyakorolta a magyar reformátusok egyházi életére. Igazán anyaegyház volt. Élő törzs, amelynek a hajtásai nemcsak a Monongahela völgyén élő magyarságot egyesitették az egyházi munkában, hanem azt a nagy vidéket, amely Johnstown-Youngstown-Uniontown között fekszik. Lelkészei mindig utazó lelkészek voltak. Missziói munkát folytattak. Ma is ezt cselekszi az egyház lelkésze, aki a legnehezebb idők szörnyü megpróbáltatásai között sikeresen vezette az egyháznak a hajóját a cél felé. Hogy az egyház a jubileumi ünnepélyt megérte és megünnepelhette, abban nagy része volt a lelkész vezetése alatt annak az egyháztanácsnak, amely hüséges kitartással, buzgó odaadással állott a kormányos mellett a nehéz időkben is.

Adja a jóságos Isten, hogy az egyház tagjai, ifjusága és minden testülete ugy munkálkodjanak az egyházért és Krisztus országáért, hogy a jövendő is hasonló legyen a multhoz.

—y—r.

A PITTSBURGHI ÉS VID. REF. EGYLET TISZTIKARA

A PITTSBURGHI REF. EGYHÁZ PRESBITERIUMA

EGYSZERÜ BESZÉD

Adventi gondolatok

Advent a várakozásnak, a reménykedésnek az ideje. Amikor a boldog karácsonyi készületek és az ujjászületés boldog reménysége tölti be az emberi sziveket. Mint az édesanya, aki boldog reménységgel, bizakodva oly féltő gonddal hordja szive alatt drága magzatát, ugy a keresztyén ember is boldog reménysséggel és bizakodással néz a bethlehemi jászolbölcső felé. És hálát ad jóságos mennyei Atyánknak hozzánk való véghetetlen szeretetéért, hogy a homályból felderiti az idvesség napfényét, és emberi testbe öltöztetve elküldi hozzánk egyetlen egy szent fiát, hogy legyen szentségünk és váltságunk. Örömteljes szivvel és lélekkel énekeljük a hivek seregével az adventi éneket:

Drága Advent köszöntünk,
Lelkünk téged epedve várt,
Hajnalfényed közöttünk
Hintsen szerte arany-sugárt;
Jövel Adventnek királya,
Népek Messiása.
Jézusunk alázattal
Fogadunk szent hódolattal.

De vajjon várakozásunk reményteljes lesz-é a Karácsonyi ünnepekben, ebben a jelen reménytelen korban? Vajjon szeretteljesen kinyilnak-é az emberi szivek, amikor a természet is jégpáncélba burkolódzik és az egész világ a gonoszság rabigájában nyög? A lélek szárnyszegetten repked nehéz béklyókba és bilincsekbe verve. De örömmel halljuk a Krisztusért életét áldozó Zwingli biztató szavait: "Ne féljetek azoktól, akik a testet ölik meg, mert a lelket nem ölhetik meg."

Arat a halál

A nyár, az aratásnak az ideje elmulott, de a halálnak most is bőséges aratása van az európai harctereken. Dus aratása van a halálnak most 1941-ben. Sőt aratása egyre dusabb lesz. A világ minden sarkában megpendül a halál kaszája, mint juliusban az arató munkás kaszája az érett buzatáblák felett. A halál milliók számba menő arató munkásai fenik élesre a kaszáikat és Európában és Ázsiában mindenütt parancsszóra éjjel-nappal szüntelenül aratják az emberi élet drága kévéit. Ma már a halál is modern lett. A gyorsaság a fő. Ma már a halál is géppel dolgozik, igy gyorsabban végzi az aratást. A magában elbizakodott tudákos ember meghóditotta a levegőt, csak azért, hogy most a föld alá kelljen bujnunk védekezni, mint a patkányoknak. A négyszáz mérföldes sebességgel száguldó gépmadár sokasága tüzet okádva rohan el felettünk, mindent elpusztitva, amit az emberi szorgalom verejtékezve épitett fel évszázadok alatt. Az ön maga-magát megcsufoló okos emberi elme találmánya a gyorstüzelő gépfegyver is a halál szolgálatába szegődött. Szörnyüséges pusztitást visz véghez a harctereken a második világháboruban. Örülnek a vezetők, mert tiszta munkát végez. Mindent lekaszál. Utána nem marad semmi, csak pusztulás és ártatlan emberhegy tömegek nyögése és utolsó keserves sóhajtása és özvegyek és árvák sirása a siralom völgyében. Kellemetlen és fájó még rá is gondolni ezekre keresztyén embernek az adventi időszakban.

A damaszkuszi uton

A világ most, mint Saul, a damaszkuszi uton halad, hogy bosszut álljon az embertársán. De Saul is, a büszke római főember, a keresztyének akkori legmakacsabb és legkegyetlenebb üldözője a damaszkuszi uton megtorpant és vakságában a porba hullott, amikor meghallotta az égi szózatot: "Saul! Saul! miért kergetsz engem?" És ujjászületve a Krisztus legbátrabb és leghüségesebb követője lett, mint Pál apostol.

Vajjon napjainkban a kegyetlen vérengző vadállatokhoz hasonló Saulok mikor hallják meg a krisztusi alázatos kérő szót. "Saul, Saul miért kergetsz engem?" Azok a vezetők, akik naponta ezrével küldik a vágóhidra az ártatlan embereket, gyilkoló fegyvert adva a kezükbe, hogy az ember az embertársát gyilkolja. Olyan embereket, akik egymásnak nem hogy soha nem ártottak, hanem soha nem is látták egymást életükben. Vajha a Krsztus békességes hadserege volna már egyszer növekedőben és haladna előre a győzelem felé.

Az isteni kegyelem hosszutürő. A törté-

nelem mutatja, hogy az Isten mindig megsegitette az igazat és mindig megalázta és porba sujtotta annak idejében az elbizakodott embert és népeket. Akik nem tartották meg az ő törvényeit és magukat ő föléje akarták helyezni. Most is bizonyára eljő az idő, amikor megelégeli a nekivadult ember pusztitását a földön és megállitja az iszonyatos vérengzést. Megnyitja az emberiség szemeit, mint a Saul szemeit a damaszkuszi uton, hogy ne emberi hiu jeligék után menjenek és Jézus által szól hozzánk. "Én vagyok az ut, az igazság és az élet... engem kövessetek."

Jézus Krisztus térdre borulva sajnálta és sirva megsiratta a bünös Jeruzsálem pusztulását. Jeruzsálem! Jeruzsálem...

Bizonyára most is látva a megtébolyodott ember müvét a földön, megsiratja e bünös világot és mint jóságos közbenjárónk alázatosan a mennyei trónus elé járulva könyörög érettünk: "Atyám bocsáss meg nékik, mert nem tudják, mit cselekednek. Légy irgalmas és kegyelmes hozzájok én érettem." Az Atya bizonyára meghallgatja, csak a gyarló ember nem akar magába szállni az ő vétkeiben és elbizakodottságában.

Mint a gondos édesatya az ő gyermekét, az Isten is elejétől fogva mindig igyekezett az eltévelyedett bünös világot a célhoz megfelelő eszközökkel a jó utra visszatérteni. Özönvizet bocsájtott a földre és a gonosz Sodomát és Gomorát elpusztitotta. Később kegyelmesebb lett az ujra bünbe esett világhoz és elküldötte hozzá az ő egyetlen szent fiát, az Ur Jézus Krisztust, hogy aki hisz ő benne el ne vesszen, hanem örök élete legyen. A keresztyén embert gondolkodóvá teszi a jelen világkrizis és aggódva kérdi önmagától: vajjon az Isten nem-é Attila Isten ostorát küldte el most ujra a megátalkodott és szeretetnélküli bünös világ megfékezésére, de megnyugszik Isten akaratában. És alázatos szivvel és lélekkel szól a nagy Mesterrel: "Atyám legyen meg a te akaratod."

A keresztyén világ oly vágyva sóvárogja a Krisztusi szeretet és békességnek a földre való leszállását.

(Buffalo, N. Y.)

Demeter József.

A WOODBRIDGEI EGYHÁZ JUNIOR ÉNEKKARA

Református irodalmi munkák

A mult évben több értékes irodalmi munka jelent meg református egyházi életünkben. A következőkről emlékezünk meg:

1. JUBILEUMI EMLÉKKÖNYV, szerkesztette Dr. Tóth Sándor, a Református Egyház Belmissziói Tanácsának magyar titkára. Ez a négyszázoldalas munka a legnagyobb és legtartalmasabb kiadvány, ami magyar református vonatkozásban valaha megjelent. Csinos kiállitása az Expert Printing Companyt, gazdag tartalma pedig a szerkesztőt és munkatársait dicséri. Ára $1.50.

2. UTAZÁS ERDÉLYBEN. Irta: Péter Antal fairfieldi lelkész. Közvetlen, vonzó modorban Erdélyben szerzett uti tapasztalatait irja meg. A tiszta jövedelem a Fairfielden épitendő uj templomalapot illeti.

3. THE FREE MAGYAR REFORMED CHURCH AND ITS YOUTH PROBLEM. Irta: Dr. Vincze Károly. Az ifjuságra vonatkozó problémákkal és azok megoldásával foglalkozik és tiszta képet tár fel a helyzetről. A Független Egyházzal kapcsolatban emliti a nehézségeket, de ezek általánosak minden egyházi csoportban és az egységbizottság bizonyára foglalkozni fog a füzetben érintett fontos kérdésekkel.

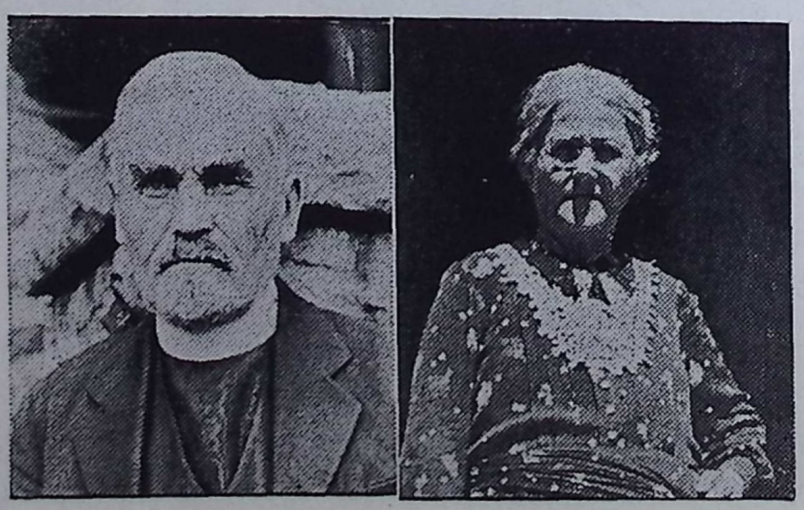
4. KÉZI KÖNYV amerikai magyar iskolák számára. Kiadta és ajándék gyanánt osztogatta az Amerikai Magyar Református Egyesület. Irta: Dr. Nánássy Lajos, revideálták Dr. Ujlaki Ferenc és Király Imre. A kritika kedvezően fogadta, mint gyakorlati téren bevált iskolai kézi könyvet.

5. KONFIRMÁCIÓI KÁTÉ magyarul és angolul 64 oldal terjedelemben. Irta az árvaatya, revideálták az összes egyházi csoportok bizottságai. Közös használatra készült. Ára 35c. Megrendelhető ezen a cimen: Expert Printing Company, 103 Hazelwood Avenue, Pittsburgh, Pa.

6. JUBILEUMI ÉVKÖNYVEK. Ezek között megemlitjük a clevelandi Első Ref. Egyház szép kiállitásu kiadványát, továbbá a pittsburghi ref. egyház évkönyvét. Mindkettő az ötvenéves jubileum alkalmából látott napvilágot. Ezenkivül több egyház adott ki jubileumi füzeteket.

Hamborszky Gyula

scrantoni magyar református lelkipásztor betöltötte a 81-ik évet. Nyolcvanéves születésnapja alkalmából nagyszámu gyermekei és tisztelői meleg ünneplésben részeltették. Koránál fogva ő az amerikai magyar református lelkipásztorok Nesztora és kivánjuk, hogy hüséges nejével együtt még számos évekkel ajándékozza meg őket az Ur! Találjanak sok örömöt a mult emlékeiben és biztatást az amerikai magyar református élet jóra törekvő megmozdulásában!

HAMBORSZKY GYULA LELKÉSZ ÉS NEJE

OKTÓBER 31. -- AZ ÉLET KÖNYVE

Azt a felséges egyházi, társadalmi és politikai mozgalmat, amit reformációnak mondunk, az hozta létre, hogy a biblia visszaadatott a nép kezébe, s ez ősforrásból mindenkinek magának kellett meriteni és magának kellett összehasonlitani a hitigazságokat a szentirással és ennek alapján meggyőződni arról, hogy mi az igazság. Ez által az ember a szüklátókörü emberi atyáskodás hatalma alól felszabadulva, egyenest az Isten utjai hatalma alá adatott: azaz igazán emberré, nagykoruvá lett. A reformátorok a nép kezébe adták a bibliát. A magyar protestánságnak legnagyobb ereje a bibliából és zsoltárból származik. E két könyv a protestáns népet a magyarság fundamentumává teszi. A magyarság talpköve a kálvinista magyarság s aki azt mondja, nem részünkről való; de tudós magyar ember. Ő ezt pápista létére is nyiltan hirdeti, persze csak a nyelvünkre való nézve mondja ezt. Mi beszélünk legszebben magyarul és mi tartottuk meg a sok veszedelem közt a magyar nyelvet. És ezt a bibliának köszönhetjük. Annak a régi könyvnek, amelytől az ujabb nemzedék már nagyon is elidegenedett. A biblia beszédjén mosolyog már a mai fiatalság, ami elég szégyen: mert ime, minden épeszü magyar tudós vallja, hogy az a legszebb magyar beszéd a világon. Ma már senki nem tud ugy magyarul, mint Károli Gáspár tudott. De köszönhetjük továbbá magyarságunkat a zsoltárnak. Ami helyett ma már az iskolákban jobb szeretik azt tanitani, hány foga van az afrikai oroszlánnak.

De nemcsak szép magyar beszédünket, hanem mindenünket a bibliának köszönhetjük. Életünket, országunkat, szabadságunkat, egész magyarságunkat. A multak története világosan tanitja, hogy ha ez a szent könyv nem lett volna lelki tanácsadója, táplálója, éltetője a veszedelmeknek századaiban a magyarnak: ma már csak hirből emlegetnének bennünket, hogy magyarok is voltak valaha. Való igaz, hogy a biblia tartotta meg nemzetünk életét. És hogy most igy ránk özönlött a baj csőstül: annak az az oka, mert nagyon belepte már a por a

A WOODBRIDGEI SENIOR ÉNEKKAR

család régi bibliáját a mestergerendán. — A biblia tartja meg az egyes emberek életét is. Az az élet könyve, nincs másik. Az életnek utját abból tanulhatjuk meg. Sőt még munkánk elrendezésére, az emberekkel való társalkodásunkra nézve is az adja az egyedüli tanácsokat. A biblia érdemli meg a könyv nevet egy maga. A többi irás, könyv és ujság csak arra való, hogy az olvasókat a bibliához elvezesse. Mi sem akarunk mást. A biblia az étel, az életadó táplálék s aki egyszer az Ige táplálékába bele kóstol, az nem hagyja el azt többé. Azt szeretnők aztán, ha minél többen lennének olyanok, akik annyira jutnak, hogy nem csak egyes verseket vagy részeket olvasnak, hanem valósággal át meg át tanulmányozzák a bibliát. De hogy valaki a bibliát haszonnal olvashassa, ne felejtse el a következőket:

A biblia a végtelen bölcsességü Isten igéje; mi pedig véges és gyarló emberek vagyunk. Alázattal közeledjünk tehát a Bibliához, s ne rágódjunk, mint némelyeknek szokásuk, az egyes előttünk értelmetlen vagy különös kifejezéseken; ne akarjuk a bibliát ellenmondáson kapni, hanem szorgalmatosan keressük azt, hogy minő izenetet hoz nekünk Istentől; mit igér és mit parancsol, és életünket aztán ahoz alkalmazzuk.

A biblia központja a Jézus személye. Mindenek előtt Jézust iparkodjunk tehát megismerni, s a bibliának minden szavát az ő világosságánál értelmezzük, mert aki Jézust nem ismeri, az a bibliát meg nem értheti. Mennyei világosság nélkül az Irást meg nem érthetjük. Buzgón imádkozzunk tehát minden olvasáskor, kérvén Istentől Szentléleknek világosságát.

Végül, bár kivánatos, hogy minél gyakrabban és minél többet olvassunk belőle: mégis, egyszerre ne sokat. Csak annyit, amennyit szivünkbe, lelkünkbe gyönyörüségesen be tudunk venni.

Szóval, Atyafiak, gondoljuk meg magunkat, mert a másfelekezetüek ugyan látják, hogy a protestánsoknak ereje a biblia, de a protestánsok már elfelejtették. Hát jusson eszünkbe megint; arra kér benneteke a 81 éves

Hamborszky Gyula,
ref. lelkipásztor.
Scranton, Pa.

1941 november.

Hálára kötelezte

le az árvaatyát az a kedves figyelem, amelyben hatvanadik születésnapja alkalmából a különböző csoportokhoz tartozó református nőegyletek részesitették. Szép palásttal és papi föveggel ajándékozták meg. A gondolat Ádám Ferencné intéző bizottsági tagtól származott, Király Imre pénztárnok tette a palástot az árvaatya vállaira, Dr. Ujlaki Ferenc elnök pedig beszédet mondott. A szép palástot Molnár Istvánné, titkárunk kedves neje készitette Washingtonban.

Fogadják a nőegyletek e helyen is az árvaatya köszönetét. Vajha Isten adna neki továbbra is erőt és egészséget, hogy a kedves figyelem láttára még fokozottabb munkásságot fejthetne ki Bethlen Otthonunk érdekében!

Megemlitjük azt is, hogy a Bethlen Otthon muzeumi nagyterme számára megnagyitottuk a Dr. Kalassay Sándor aggmenházi felügyelő legujabb fényképét. Ő végezte az uttörés nehéz munkáját és érdemeiről egy percre sem szabad elfeledkeznünk. Találjon sok gyönyörüséget abban a szeretetmunkában, ahol a fundamentum lerakásában nagy érdemei vannak.

ÜDVÖZLET
az "EGYETÉRTÉS"-től
CONNECTICUT ÁLLAM EGYEDÜLI
MAGYAR HETILAPJÁTÓL

Tel: 3-5990
DR. BLEIWEISS H. LAJOS
MAGYAR FOGORVOS
Rendelő óra: 9 A. M. to 1 P. M.
2 P. M. to 3 P. M.
1330 State Street Bridgeport, Conn.

KOVÁCS'
CASH MEAT MARKET
Jelszavunk:
"Nagy forgalom, kevés haszon"
Tel: 3-7530
595 Bostwick Ave. Bridgeport, Conn.

25 Éves Jubileumi Ünnepély, Gary, Ind.

Közli: **Bacsó Béla,** lelkész

A Garyi Első Magyar Református Egyház május 25-én ünnepelte meg 25 ÉVES JUBILEUMÁT. E gyönyörü májusi vasárnap délutáni ünnepségen a jubiláló gyülekezet és a környékbeli testvéregyházak küldöttei teljesen megtöltötték diszes nagy templomunkat. Városunk virágüzletei gyönyörü virágcsokrokat küldtek az ünnepélyre s ezeket Csomó Flóra helyezte el ügyes hozzáértéssel.

Gergely Elza orgonajátéka alatt a lelkészikar bevonult a templomba s 4 órakor megkezdődött az ünnepi istentisztelet. Bibliát olvasott Nt. Kecskeméthy József. Az egyház Nőegylete a "Keresztyének Ébredjünk Fel" cimü éneket énekelte. Nt. Mircse Sándor imája után az énekkar Beethoven "Dicsőit Téged" cimü énekét énekelte magyarul és angolul. Az ünnepi igehirdetést Nt. Bakay Árpád akroni lelkész s az egyház volt lelkésze végezte s utána dr. Melegh Gyula mondott imát. A Magyar Egyházkerület részéről Nt. Dienes Barna, e. k. elnök üdvözölte a gyülekezetet, Dr. Baranyai Zoltán chicagoi magyar királyi főkonzul az óhaza üdvözletét adta át meleg szavakban. A garyi Council of Churches képviseletében Mr. C. B. McConnell elnök tolmácsolta a Council üdvözletét és jókivánságát. Rev. J. M. Johnston, az English Reformed Church lelkipásztora, aki 25 évvel ezelőtt az egyház alakuló gyülésén is jelen volt, az egyház alapitó tagjairól emlékezett meg s üdvözölte a jubiláló gyülekezetet. Végezetül az egyház lelkésze köszönetet mondott a jelenlévő lelkészeknek és vendégeknek szolgálatukért és üdvözletükért. A gyülekezet megáldása után a jubileumi Istentisztelet befejeződött. Az istentisztelet után mozgókép lett felvéve a templomból kivonuló gyülekezetről.

A jubileumi bankett, melyet közel 300 egyén vett részt, ujonnan festett és gyönyörüen diszitett iskolatermünkben zajlott le. Az áldomásmesteri tisztséget az egyház lelkésze töltötte be, Nt. Lőrinszi Mihály asztali imája után az egyház gondnoka, Gergely József üdvözölte a vendégeket és a gyülekezet tagjait. A vacsora elfogyasztása után a következők üdvözölték a jubiláló egyházat: Nt. Kecskeméthy József és Jósvay János gondnok az east chicagoi egyháztól; Mr. Leon Walker polgármester a város képviseletében; Nt. Dienes Barna a Magyar Egyházkerület részéről; Nt. Bakay Árpád az akroni egyház nevében s mint az egyház volt lelkipásztora; a toledoi Ref. Egyház és a Kálvin János Betegsegélyző Egylet képviseletében Bacsó Pál gondnok; a Chicago South Side-i Egyháztól Balogh Kálmán jegyző és a Nőegylettől Bozsvay Benjáminné elnökné; a south bendi Ref. Egyháztól Horváth Sándor gondnok; a whitingi Ref. Egyháztól Matyi István gondnok és a Nőegylettől Matyi Istvánné jegyző; az indiana harbori Ref. Egyháztól Nt. Mircse Sándor és a Nőegylettől Turóczy Györgyné elnökné; az east chicagoi Ref. Nőegylettől Molnár Bálintné elnökné; a hammondi Ref. Egyháztól Kiss Károly gondnok és a Nőegylettől Pói Bertalanné elnöknő; a Verhovay Segélyegylet garyi osztályától Peleskei János elnök; Füzi Béla, a Nyugati Egyházmegye ügyésze; File Sándor presbiter az alapitó tagok nevében; Dr. Jakoby József presbiter; Englander Howard magyar ügyvéd; Rothschild Victor magyar fényképész; Káplár Andrásné nőegyleti elnöknő és Kádár Károly az egyház algondnoka. Az egyház lelkésze köszönetet mondott az ünnepélyen megjelent vendégeknek, egyháztagoknak, főzőasszonyoknak, akik a finom és jóizü vacsorát készitették és a felszolgáló fiatal asszonyoknak és leányoknak. A jubileumra készitett ezüstboritéku Emlékkönyv a banketten lett kiosztva. A vacsora a magyar himnusz eléneklésével fejeződött be.

Ezüstjubileumi ünnepélyünk nemcsak lelkileg és erkölcsileg volt szép és sikeres, hanem anyagilag is. Összes bevételünk $1,300 volt s ebből a tiszta jövedelem $838.. A fentemlitett egyházak és egyleteken kivül még adomány és üdvözlet érkezett a Chicago west sidei egyháztól és Nőegylettől, és

A GARYI (IND.) REF. TEMPLOM BELSEJE

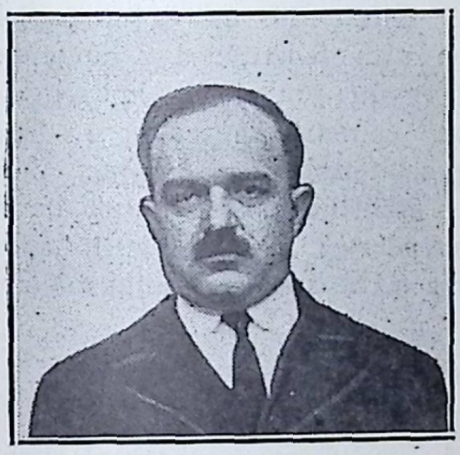
az elyriai Ref. Nőegylettől; üdvözlet a loraini, elyriai, columbusi és kalamazooi egyházaktól.

ADÓSSÁG TÖRLESZTÉS

Ez év elején $1,800 adósság volt a lelkészlakon. Ezt az adósságot teljesen kifizettük s az adósság levelet november 30-án ünnepi vacsora keretében égettük el. Ezért a rendkivüli törekvésért és áldozatkészségért igaz elismerés és dicséret illeti egyházunk népét.

Tizenöt éves jubileum Indiana Harborban

Indiana-Harborban október 26-ikán ünnepelte meg az egyház munkálkodásának a 15-ik évfordulóját. Az ünnepélyen a környék-

MIRCSE SÁNDOR LELKÉSZ

beli lelkészek vettek részt. Az alkalmi imát Kecskeméthy József, Dienes Barna ünnepi beszédet mondott, Antal Árpád bibliát olvasott, Bacsó Béla utóimát, Kerekes Béla pedig áldást mondott. Az egyház rövid története a következő:

Az Iniana Harbori Első Magyar Református Egyházközség megszervezésének gondolatát 1925 január 11-én Főtszteletü Balthazár Dezső debreceni püspök ur eastchicagói látogatása szülte. Január 22-én Dr. Souders missziói superintendent már egyházalakulást lát a jövőben. Junius 28-án tartották az első gyülést, melyen szervező Presbiteriumot választottak és jegyzőkönyvet nyitottak. Julius 5-én tartották az első Istentiszteletet Tiszteletes Bertók Béla garyi lelkész szolgálatával. Julius 19-én már Dr. Souders vizsgálta meg a harcos helyzetet s megbizta Bodor Dániel southchicagoi tanitót egy ujabb tagösszeirással. Augusztus 23-án vették először az Urvacsorát. Szeptember 8-án a Chicago Egyházmegye tárgyalta ezen egyházalakitás ügyét s 20-án Bodor Dániel tanitó szolgálatával "Felvették a Gyülekezetet."

A gyülekezeti élethez legszükségesebb lépések megtétele (adakozás, templombérlés, lelkész-szerződtetés, alapsszabályok és tagdijjak megállapitása, urasztali eszközök és Anyakönyv beszerzése) 1926-ba nyult át. 1927 februárjában Nt. Kovács Mihály lelkész lépett a Bertók Béla helyére, minek következményeképpen megszerveztetett a Református Női Egylet, az Ifjusági Egylet, megindult a Vasárnapi Iskola és Nyári Iskola munkája. Átlépett a szervezés alatt álló Egyház Chicago Classisból a Magyar Sion Egyházmegyébe. Nagyobb kegyes adományok tételével megvásároltattak a jelenlegi templomtelkek 3000 dollárért és 1927 novemberében müködési engedélyt (Charter) szereztek be.

Igy született és szerveztetett meg Egyházközségünk 1925 januárja és 1927 novembere között. 1928, 1929 és 1930-ban tovább folyt az East Chicagoi Anyaszentegyházzal való harc, mely ugy végződött látszólagosan, hogy mikor Nt. Kovács Mihály lemondott a Gary-Harbori lelkészi állásáról, Harbor külön vált Garytől és meghivta lelkészül a régi ellenséget, Nt. Mircse Sándort, 1930 október 5-én történt a választás, novemberben pedig a hivatalos beiktatás. 1931 és 1932-ben sikertelen lépéseket tettünk a templomtelkek kicserélésére, miután április 11-én a Sion Egyházmegye Közgyülése Flinten örömmel hagyta helyben templomépitési terveinket. Május 8-án Egyháztanácsunk lehetségesnek itélte a terv megvalósitását s adományok gyüjtését, ingyen munkások toborzását határozta el. Junius 5-én presbiteri, nőegyleti gyülések egyhangu lelkesedéssel elhatározták, hogy fel kell épiteni a templomot, iskolát, melyhez Női Egylet 900 dollár készpénzével tette le az

alapot és 1000 dollár kölcsön szereztetett. Junius 12-én egyházközségi Közgyülés határozta el az épitést, melynek vezetésére Bizottságot jelölt ki, vállalkozóval szerződött, rajzokat készittetett, engedélyt szereztetett junius 27-én, vasárnap délután történt a kapavágási ünnepély Nt. Garay Gerő szolgálatával és másnap reggel ingyen munkásokkal indult az épitkezés meg. Pénzadományok, ételital-ajándékok, épületanyag, ingyen munkások és kőmüvesek már Labor Day-re alapkőszentelést, Hálaadás Napjra pedig templom szentelést tettek lehetővé. Sőt felrakattuk a papilakás falait is. Asszonyaink főztek s amikor kellett otthonaikban is gazdagon ellátták az ingyen dolgozó férfiakat, kik között mindenféle épületszakmunkás képviselve volt. Templomunk és iskolánk ideiglenes bebutorozásával is az adakozó készség leleményessége segitett s igy 1933 február 11-én felszentelhettük az iskolánkat is. Augusztus 1-én pedig méltó ünneplés keretében foglalta el a lelkészcsalád uj otthonát, a szép 8 szobás papi lakást. 1934-ben felemeltük a lelkészi fizetést havi 25 dollárral és uj Holland furnace-ot állitottunk be a paplakás fütésére. 1935-ben ujra plaszteroztattuk a templomot és megünnepeltük Egyházunk 10 éves jubileumát. Templomunk fütésére uj furnace-ot állitottunk be. 1936-ban vásároltuk meg 1000 dollárért az uj templompadokat és két haranggal láttuk el a tornyunkat. 3000 dollár kölcsönt kértünk és kaptunk az Amerikai Magyar Református Egyesülettől, mely összegből minden adósságunkat rendeztük. Ujra plaszteroztattuk és uj szőnyegekkel láttuk el a templomot. Kifestettük az egész paplakást is. 1937-ben ujra fedettük a templomot a toronnyal együtt 514 dollár költséggel. 1938-ban ujra épittettük a templom lépcsőzetet, megnagyobbitottuk az Egyház konyháját. 1939-ben iskolánk falait vontuk be faburkolattal és rendeztük az Assessment adósságainkat egészen. 1940-ben uj csatornákat rakat-

AZ INDIANA HARBORI TEMPLOM ÉS PAROCHIA

tunk fel épületeinkre és a rendes törlesztéseken felül egy összegben 400 dollárt fizettünk vissza az Egyesületnek. 1941-ben pedig uj járdákat csináltattunk 550 dollár költségben. Kifestettük kivül-belül a templomot, iskolát és a paplakást, uj tetőt öntettünk a paplakásra s igy eddig már 1700 dollár készpénzt költöttünk el vagyonunk értékének emelésére.

E rövid történeti visszatekintés mutatja, hogy kezeink 15 év alatt mindig az eke szarván voltak és előre néztünk. Már is utban van a jövő alkotásainak terve, sőt asszonyaink már létre is hivták az uj Orgona-alapot s talán 1942-ben erre segit meg bennünket a jó Isten. Fütő készülékeink is nagyon kezdetlegesek s idővel tenni fogunk ennek pótálására is valamit. Reményünk az, hogy a 20 éves jubileumon mindezek mellett a lelki épités multját és eredményeit is megörökithetjük.

Dr. Tóth Béla

Tóth Béla, so. norwalki református lelkipásztor, aki sokoldalu irodalmi munkálkodást végzett, a Yale Theologia részéről doktorátust nyert. Őszintén gratulálunk az ifju lelkésznek a szép kitüntetésért. Dr. Tóth Bélát ujabban az Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület elnökévé választotta és az uj elnök által kibocsátott körlevél gazdag és komoly tartalma igazolja, hogy a választás méltó férfiura esett.

A Dr. Tóth Béla életrajzi adatait a Ref. Lapja jubileumi számában közölt cikk átvételével a következőkben adjuk:

DR. TÓTH BÉLA lelkész Beregmegye Rákos községében született, 1905 február hó 25-én. Csak két elemi osztályt járhatott Magyarországon, amikor szülei 1914-ben Amerikába vándoroltak ki, velük együtt került Pittsburghba, ahol ők halálukig laktak. Itt végezte elemi és középiskoláit, az utóbbit a Fifth Avenue high school legmagasabb kitüntetésével. 1926-ban végezte el (három és fél év alatt) a Franklin és Marshall College négyéves tanulmányait Lancasterben. Ez évek alatt is magas kitüntetésekben volt része; különösen irodalmi és szónoki tevékenységével megnyerte ugy tanárainak, mint tanulótársainak a becsülését. Tagja lett a Phi Beta Kappa tudományos társaságnak és a Tau Kappa Alpha vitázó-társaságnak; mindkettő országos jellegü társaság, amelynek csak beválasztás utján lehetnek tagjaivá a kiválóbb diákok. A princetoni országos diák-konferencián egyedül ő képviselte a kollégiumot, a tanárkar és a diákok együttes választása alapján. Kiváló sikerrel vett részt az oxfordi vita-csapattal folytatott szónoki mérkőzésben és más vidéki és országos versenyekben is. 1929-ben a legmagasabb kitüntetésekkel végezte el a lancasteri theológiai szeminárium három éves kurzusát, megszerezve a B. D. fokozatot és lelkészi diplomáját. E három év alatt az iskola minden ösztöndiját elnyerte. Lancasterben mind a két iskolát mint ösztöndijas diák járta végig, amit tehát egyedül saját kiválóságainak köszönhetett. 1929 őszén egy évre beiratkozott a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem filozófiai szakára s ott a hires Eötvös-kollégium tagja volt; Magyarországon a magyar kormány csere-ösztöndiját élvezte és magyar irodalmat és kulturtörténelmet tanult. 1937-ben beiratkozott a Yale egyetemre, Connecticut állam New Haven városában, és három évi kitartó szorgalmu tanulmányai koronájául elnyerte a legmagasabb foku tudományos kitüntetést, amit amerikai magyar lelkész eddig kapott: ennek a világhirü főiskolának a filozófiai doktorátusát. Doktori értekezéséhez a magyar vallástörténelem köréből vett tárgyat: Szegedi Kiss István magyar reformátornak a Szentháromság-tan vitájában való részvételét. Ehez a tárgyhoz az 1939. évben a budapesti Széchenyi-könyvtárban végzett kutatásokat.

1929-ben angol nyelvre ültette át Dr. Ravasz László püspöknek Methatheologia cimü előadásait, amiket a nagynevü püspök a lancasteri theológia diszes közönsége előtt tartott. Ugyanebben az esztendőben forditotta le angol nyelvre és készitette el amerikai kiadásra Dr. Kornish Gyula magyar államtitkár és egyetemi tanár "A közoktatás ügye Magyarországon" cimü hatalmas könyvét, amit a Columbia Press "Education in Hungary" cimen bocsátott közre.

Tudományos munkálkodását már is nagy elismerés érte akkor, amidőn az American Society of Church History nevü tudományos társaság tagjai közé beválasztotta. Székét a magyar reformáció történetéről szóló érteke-

zéssel foglalta el, ami "Reformation in Hun-Hungary" cim alatt jelent meg a társaság "Church History" cimü hivatalos közlönyében. — Több magyar egyházi éneket lefordított angol nyelvre; ezek közül kettőt belefoglaltak az Evangelical and Reformed Church most készülő legujabb énekeskönyvébe. — A lancasteri theológia közlönyében "The Idea of Progress and Christianity" cimen jelent meg tudományos értekezése, a pittsburghi "Magyarság"-ban "Kálvin és egyházi egység" cim alatt közölt tanulmányt. Kisebb cikkei nagy számmal jelentek meg a Reformed Church Messengerben, a Pásztortüzekben, a norwalki helyi lapokban, a Reformátusok Lapjában, az árvaházi naptárakban. 1935-ben "Tul a láthatón" cim alatt prédikációgyüjteményt adott ki. — A Kiwanis és Rotary, valamint más amerikai társaságok előtt számos előadást tartott.

Még diákkorában mint nyári iskolai magyar tanitó müködött a medinai, zelienoplei, rankini és ligonieri iskolákban; 1928 nyarán Duquesneben az angol nyelvü Grace Reformed Church beszolgáló lelkésze volt. Magyarországból visszatérése után azonnal a south norwalki egyház hivta meg segédlelkésznek, 1930-ban, amit 1932-ben rendes lelkésszé megválasztása követett.

Albert Antal, főgondnok, Farkas Lajos, gondnok, Lőrinc János, pt., Persenszky Béla, jegyző, Fülöp István, ellenőr, Csik István, Ifj. Cseh István, Jáger János, Farkas Sándor, Id. Horkay Lajos. Ifju Kovács János, Elek Károly, U. Molnár Sándor, Ifj. Oláh Imre, Litkovics György, Cető József, Terhes János, Borai András, Papp János, Virág András, Kokas Bertalan, Id. Csonka Ferenc, Gaál József, Jáger István, Nagy József, Ifju Iski János, Oláh István, Sivák János, Czető Mihály.

A LORAINI ÉPITŐ PRESBITERIUM, 1941.

Dr. Szabó István

A magyarországi Református Egyház Egyetemes Konventjének kiküldötte: Dr. Szabó István sok viszontagság és fáradalom után megérkezett Amerika földére. Hálásan vette az amerikai magyar reformátusság kiküldetését, mert a hazai egyház szeretetét és jóakaratát tolmácsolta. A hazai egyház igyekezik megoldani azokat a függő kérdéseket, amelyek az amerikai magyar reformátusságra vonatkoznak és felajánlotta a konvent nevében a hazai nyugdijat azoknak a lelkipásztoroknak, akik azt igénybe óhajtják venni.

DR. SZABÓ ISTVÁN ÉS NEJE

Dr. Szabó István sok egyházat látogatott meg és végezte a szent szolgálatokat. Mindenütt örömmel és tisztelettel fogadták. Egyházi összejöveteleken pedig előadásokat tartott.

Amerikai tartózkodásával kapcsolatban előre vitte az amerikai magyar reformátusok egységének ügyét is és ezen a téren a különböző egyházi csoportok vezetőivel sikeres tárgyalásokat folytatott.

Dr. Szabó István annakidején amerikai szolgálatot is végzett és sok régi barát fogadta, amikor ujra megjelent közöttünk.

Amerikai tartózkodását nemcsak hivatalos ügyek lebonyolitására forditotta, hanem egyyénileg is jobban oda füződött az amerikai magyar reformátussághoz akkor, amikor október 18-án nőül vette a Dr. Ujlaki Ferenc toledoi lelkész és neje kedves leányát, Mancikát. Isten gazdag áldása kisérje az Ungvárra megválasztott lelkészt és amerikai születésü életpárját. Legyenek boldogak a szülőházában és olyan szeretettel gondoljanak majd reánk, mint mi ő reájuk!

Bernáth Lajos Árpád

A kiskunhalasi Ref. Főgimnáziumban jelesen érettségizett 1914-ben, Budapesten a Ref. Theologiai Akadémián jó lelkészi oklevelet kapott 1920-ban, a Sárospataki Ref. Theologiai Akadémián kitünő vallástanári oklevelet szerzett 1922-ben. Először Budapesten volt hitoktató és a Tudomány Egyetemen a bölcsészeti doktori cim elnyerése végett tanult és vizsgázott, de tanulmányait nem fejezhette be, mert vidékre került segédlelkésznek. Kunszentmiklóson, Somban, Mezőturon és Gyulán szolgált. 1926-ban pályázat utján elnyerte a Clevelandi Első Ref. Egyháznál a s. lelkészi állást és a Tiszántuli Ref. Püspökség engedélyével Amerikába utazván azt el is foglalta. Egy év mulva a Tonawandai Ref. Egyház megválasztotta lelkészének. A Nyugati Egyházmegye közgyülésén, Conneauton, avatták fel és négy évig buzgón munkálkodott Tonawandán. 1933-ban az Akroni Ref. Egyház hivta meg lelkészének. Itt ugy munkálkodott, hogy a kettészakadás után megrendült egyházi élet ujból helyre állott és virágzásnak indult. Mikor pedig ez az egyház egyik régebbi lelkészét óhajtotta visszahivni, a meghivásban szivesen közremüködött és állásáról, melyet hat évig hüséges munkával viselt, lemondott. Ekkor a Conneaut, Ashtabula, Erie-ben levő Ref. Egyházak hivták meg lelkészüknek. A hármas egyházban 1939 január hava óta szolgált, Conneauton lakott és minden vasárnap d. e. Istentiszteletet tartott Conneauton is és

Ashtabulán is. E két helyen végezte a különféle egyházi munkákat, mig Eriebe csak minden második vasárnap d. u. ment át prédikálni és negyedévenként az ötödik vasárnapon urvacsorát osztani.

Mikor a Reformátusok Lapja elakadt 1936 nyarán, ő ujból meginditotta és a Ref. Lelkészegyesület megbizásából két évig egyedül szelkesztette és adta ki. Később a Lapkiadótársasággal, majd Dr. Tóth Sándorral dolgozott a lapért, melytől 1940 január havában vált meg. 1941 szeptembertől kezdve a chicago-westsidei ref. egyház lelkipásztorává választotta. Beiktatása december 7-én volt.

Vajda S. Zoltán detroiti lelkész beiktatása

AZ ISTENTISZTELET

Régen volt már a detroiti magyar reformátusságnak olyan nagy ünnepe, mint az 1941. év október hó 12-én, amikor a Detroiti Első Magyar Evangéliumi és Református Egyházközség lelkészi állásába beiktatta Nt. Vajda S. Zoltánt a Magyar Református Egyházkerület. A hatalmas templom színültig megtelt a hivek seregével. Sőt többen voltak olyanok is, kiknek még hely sem jutott. Ennek dacára nyugodtan és keresztyéni renddel ülte végig az egész szolgálatot az ünneplő gyülekezet. Az ünnepi prédikációt Nt. Dienes Barna, a Magyar Református Egyházkerület elnöke tartotta meg. Az istentiszteleti szolgálatban részt vettek még. Nt. Novák Lajos, Elyria, Ohio; Nt. Daróczy Mátyás, Cleveland, Ohio; Nt. Bodor Dániel, Lorain, Ohio; Nt. Dr. Nánássy Lajos, Ligonier, Pa.; Nt. Dr. Herczegh József, Cleveland, Ohio; Nt. Dr. Ujlaki Ferenc, Toledo, O.; Nt. Szeghy B. János, Fairport Harbor, Ohio; Nt. Dr. Bötykös Béla, Detroit, Mich.; Nt. Kozma Dezső, Detroit, Mich.; Nt. Tóth Mihály, Detroit, Mich.; Nt. Becker Jakab (ev. luth. Lelkész) Detroit, Mich.; The Rev. Norman C. Dittes, Detroit, Mich.; The Rev. Theodore Jude, Detroit, Mich.; The Rev. L. J. Stuckwish, Detroit, Mich., és The Rev. C. H. Grathwohl, Detroit, Mich. Az istentiszteleten énekszólót adott elő Zeller Istvánné és a Vasárnapi Iskolás ifjak és gyermekek nagy serege "Oh mi hü barát a Jézus" cimü egyházi éneket énekelte el. Az orgonálást Veres József kántortanitó és Pavella Márton Chicago West Side-i kántortanitó végezték. Az istentisztelet keretében történt meg a hivatalos beiktatás, melynek értelmében a gyülekezet és lelkész kölcsönös igéreteket tettek egymásnak az egyház fejlesztésére, erősitésére, s a hivatalos és törvényes hüség megtartására. Erre a fogadástételre hivatalos megerősitését és hozzájárulását adta a Magyar Református Egyházkerület.

Ekkor felcsendült a gyülekezeti ének: "Óh Isten, aki pásztorokat, hiveid nyájába magad rendeltél tanitókat a te Egyházadba..." A magyar református testvéri közösségnek a kifejezését is bizonyitotta az

EGYHÁZFIAK, LORAIN, O.

Istentisztelet. Ott láttuk a detroiti magyar egyházak lelkészeit és hiveit: az Uj Magyar Ref. Egyház lelkészét, a Független Magyar Ref. Egyház lelkészét, a Magyar Ev. Lutheránus Egyház lelkészét, az angolnyelvü testvéreink amerikai lelkészi karából is többet, akik nemcsak jelen voltak, de palástosan is szolgáltak együtt az Istennek. Legyen ez ékes bizonyitéka a magyar testvéri közösség kiépitésének lehetőségére, amely nemcsak kellene, de elmaradhatatlan szükségessége a magyar egyházi és társadalmi életnek Detroitban.

A templomból kijövet mindenki, aki még előzetesen postán meg nem kapta, kézhez vette az egyházközség gazdag tartalmu emlékkönyvét, melyet a Detroiti Ujság nyomdája készitett müvészies kiállitással.

AZ EMLÉKKÖNYV

Szinte bámulatos eredményt mutatott fel az egyház az emlékkönyv kiadásával kapcsolatban. Ebben a kiadványban huszonöt egyház és több egyházi testület helyezett el üdvözleteket. A Magyarországi Református Egyház Egyetemes Konvent Dr. Szabó István utján tolmácsolta a Magyarországi Református Egyház. Az Amerikai Magyar Független Református Egyházkerület nevében Nt. Daróczy Sándor főesperes küldött szives üdvözletet. Az Amerikai Magyar Református Országos Lelkészegyesület nevében Nt. Dr. Tóth Béla elnök irt magasszárnyalásu üdvözletet "Az Igazi Pap" cimen. Nt. Dr. Vincze Károly kiváló egyházi iró "Egy pár szó a kivülvalóknak" cimmel irt értékes cikket. Ft. Dr. W. L. Goebel, az Evangelical and Reformed Church elnöke, az egész egyházi test nevében küldött üdvözlő levelet és Nt. Dr. Ujlaki Ferenc, az Amerikai Magyar Református Egyesület elnöke és toledoi lelkész irt buzditással teljes evangéliumi szellemü üzenetet. Nt. Dienes Barna egyházkerületi elnök meggyőződéses hangu, de ugyanakkor testvéries és szeretetteljes tartalmu üdvözlő levelet intézett az egyház uj lelkészéhez. És még többen az egyházi élet vezetői közül tolmácsolták köszöntéseiket és üdvözleteiket, aminek legjobb bizonyságát az emlékkönyv elolvasásában láthatja meg mindenki. Az Emlékkönyvbe nagyon sokan a tagok és pártolók közül bib-

BRIDGEPORTI ELSŐ EGYHÁZ. IFJ. NAGY EMIL LELKÉSZ POLGÁROSITÓ TANFOLYAMOT VEZET

liaverses üdvözleteket, hirdetéseket és személyes köszöntéseket helyeztek el. Az Emlékkönyvre $1,095.11 folyt be. A könyv kiadása $238.00-t tett ki.

AZ ÜNNEPI BANKETT.

A Református Hall hatalmas felső termében és a középső nagyteremben minden hely el volt foglalva. Sőt a felső terem karzatán is sokan ültek, akiknek a két helyen történt terítés dacára sem jutott hely. Hatalmas számokban ünnepelt a közönség. A tósztmesteri tisztet Nt. Bodor Dániel loraini lelkész töltötte be. A szónokok egymás után adták át az egyháznak és lelkésznek ünnepi üdvözleteiket.

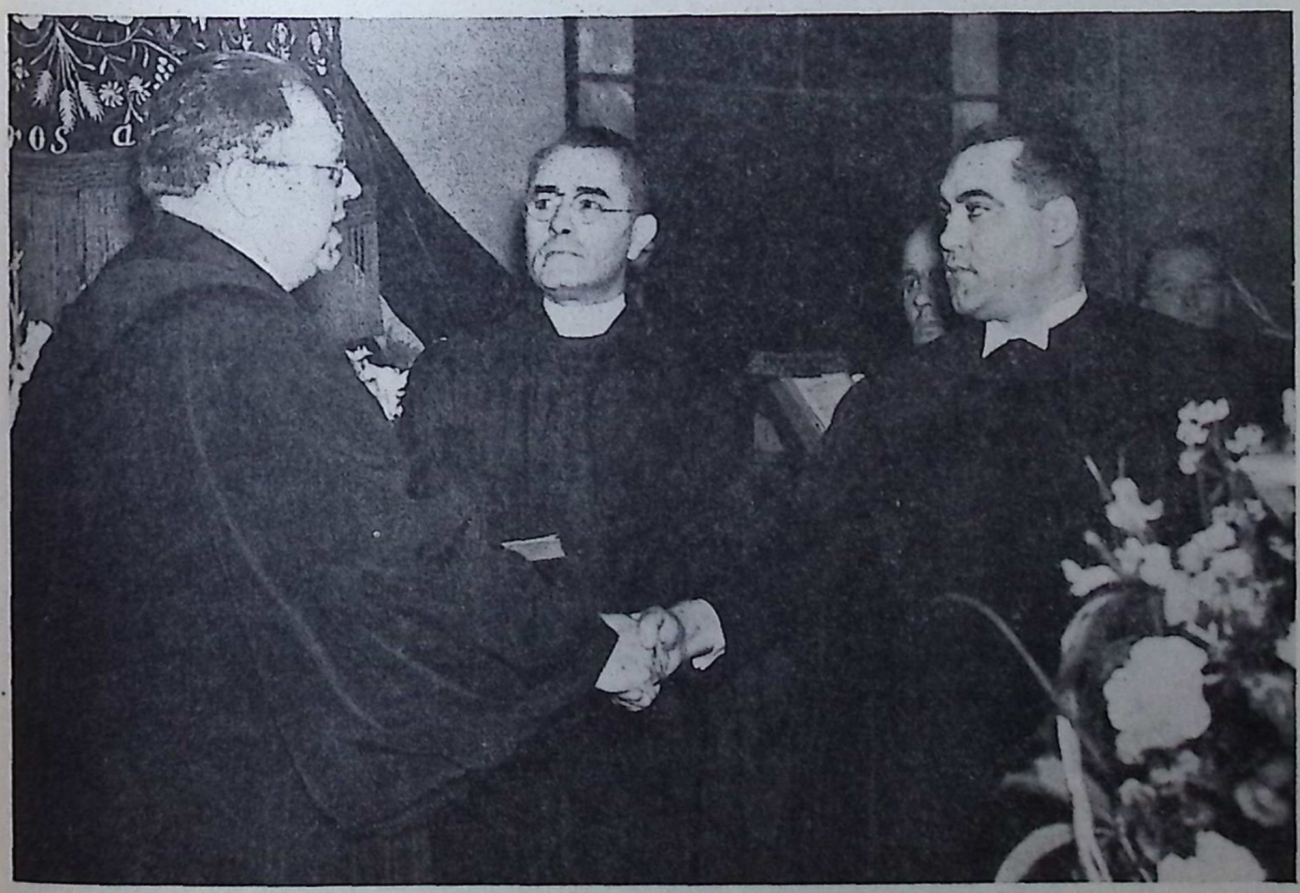
AJÁNDÉKOK A LELKÉSZNEK.

Nt. Vajda S. Zoltán lelkészt és édesanyját egy szép és értékes Philco refrigerátorral ajándékozta meg az egyház népe. Külön a lelkészt egy értékes irodai lámpával és villanyórával ajándékozta meg a presbiterium, majd a vasárnapi iskola egy töltőtollal és örökös naptárkészlettel ajándékozta meg a szeretett lelkipásztort. Mindezek az ajándékok a gyülekezet nagyrabecsülését bizonyitják. Kiss Endréné két müvészies en elkészitett, izletes tortát ajándékozott a főasztalhoz a lelkész és vendégei részére.

A Chicago West Side-i Ref. Egyház tagjai, a detroiti egyház lelkészének volt gyülekezetéből huszonheten vettek részt a beiktatási ünnepélyen. Dicséretes és kiváló módon bizonyitották be a chicagoiak, hogy Nt. Vajda S. Zoltánt, mint volt lelkészüket becsülik és szeretik.

VAJDA LELKÉSZ BESZÉDE.

Az üdvözletek és jókivánságok elhangzása után halálos csendben felállott az ujonnan beiktatott lelkész, N. Vajda S. Zoltán, aki a legnagyobb figyelem közepette elmondta nagyhatásu beszédét, amelyben rámutatott arra, hogy miért fogadta el a detroiti gyülekezet meghivását és körvonalazta azokat az irányelveket, amelyeknek szem előtt tartásával fogja lelkipásztori teendőit végezni.

IFJ. NAGY EMIL, A BRIDGEPORTI ELSŐ MAGYAR REF. EGYHÁZ LELKÉSZÉNEK BEIKTATÁSA. A BEIKTATÁST REV. E. A. LAUTENSCHLAGER, REV. WILLIAM HORSTMEIER, TISZT. KERESZTESSY IMRE ÉS OLÁH IMRE FŐGONDNOKOK VÉGEZTÉK

"A szeretet hozott engem Detroitba, — mondotta, — s a testvéri szeretet jegyében veszem fel a munkát uj hivatalomban. Ennek a templomnak az ajtaja nyitva lesz mindazok részére, akiket a krisztusi szeretet hoz ide és füz össze testvéri közösségbe. Felejtsük el a multnak összes keserüségeit és folytassuk Istennek tetsző munkánkat ernyedetlen hüséggel és keresztyén kötelességtudással, Isten országának terjesztésére e földön."

Szavait köszönetmondással fejezte be és megemlékezett minden munkálkodó és adakozó egyháztagról, a pártoló detroiti magyarságról, a testvéregyházakról, a küldöttséggel képviselt egyletekről és egyébb intézményekről, a vendéglelkészekről és mindazokról, akik az ünnepély rendezésében segitettek és adakoztak.

Valóban mindig maradandó kedves emléke lesz a detroiti magyarságnak az október 12-én megtartott lelkész-beiktatási ünnep!...

SŐLLŐSY'S
STATE PAINT & HARDWARE COMPANY
Phone: 3-1872
1349 STATE STREET
BRIDGEPORT, CONN.

Üdvözlet
ALMÁS VICTOR
GAZOLIN ÁLLOMÁSA
Autó olajozás és zsirozás. — Battery Service.
COR. W. JEFFERSON AND LIVERNOIS
DEROIT, MICH. - Phone: VInewood 2-9313

GREENWALDS
1293 State Street Bridgeport, Conn.

A BRIDGEPORTI STATE ST.-I MAGYAR REF. EGYHÁZ KONFIRMÁNDUS CSOPORTJÁNAK KÉPE. — Első sor (balról jobbra): Kerekes Elsie, Lilla Ilona, Horváth Ilona, Nt. Böszörményi M. István lelkész, Pápay Etel, Dobi Gizella, Dóna Lily. — Második sor (balról jobbra): Siket Kornél, Bakó Lily, Pethő Irén, Rózsa János, Pócsi Ferenc, Tóásó Lajos, Smith György, Pirigyi Ernő, Mattó Ilona, Farkas Olga, Vass Zoltán. — Harmadik sor (balról jobbra): Kelemenszky Erzsébet, Budaházy Etel, Páll Ida, Zsenyhei Margit, Estók Jolán, Bagoly Viola, Szokody E.

AMERIKA MAGYARSÁGA VÁLASZTOTT!

az Egyesült Államok és az amerikai kontinens legkedveltebb és legnépszerübb, de egyben a legelterjedtebb és legnagyobb napilapja a napról-napra megjelenő

AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVA

Pompás hirszolgálata, kitünő eredeti cikkei, érdekes óhazai tudósitásai, a legjobb magyar irók tollából származó tárcái, elbeszélései, szépirodalmi és ismeretterjesztő irásai a legkitünőbb magyar napilapok közé sorozzák.

SZEREZZEN KÉNYELMET CSALÁDJÁNAK!

Járassa Ön is házához az AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVÁT. Csatlakozzon a legjobb magyar napilap családi és baráti köréhez. Ez a kényelem naponta csak néhány centjébe kerül, de szórakozást, épülést, örömet jelent családja minden tagjának.

EGÉSZ ÉVRE $6.00 FÉLÉVRE $3.00

Ily kis összegbe kerül, hogy a posta naponta házához hozza Magyar-Amerika vezető napilapját. (New York városában és a külföldre egész évre $9.00, félévre $4.50 az előfizetési dij.) Vegyen még ma egy money ordert, irja le a cimét és küldje erre a cimre:

AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVA KIADÓHIVATALA 380 SECOND AVENUE NEW YORK CITY

Magyar üzletemberek, gyárosok, iparosok, kereskedők, orvosok, ügyvédek és bármi más foglalkozásban levők, EREDMÉNYESEN ÉS SIKERREL használhatják az AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVA hirdetési hasábjait. Apróhirdetéseink gyors és biztos eredményt hoznak, kis költség mellett.

KÉRJEN HIRDETÉSI AJÁNLATOT!

Reprint From The Milwaukee Journal

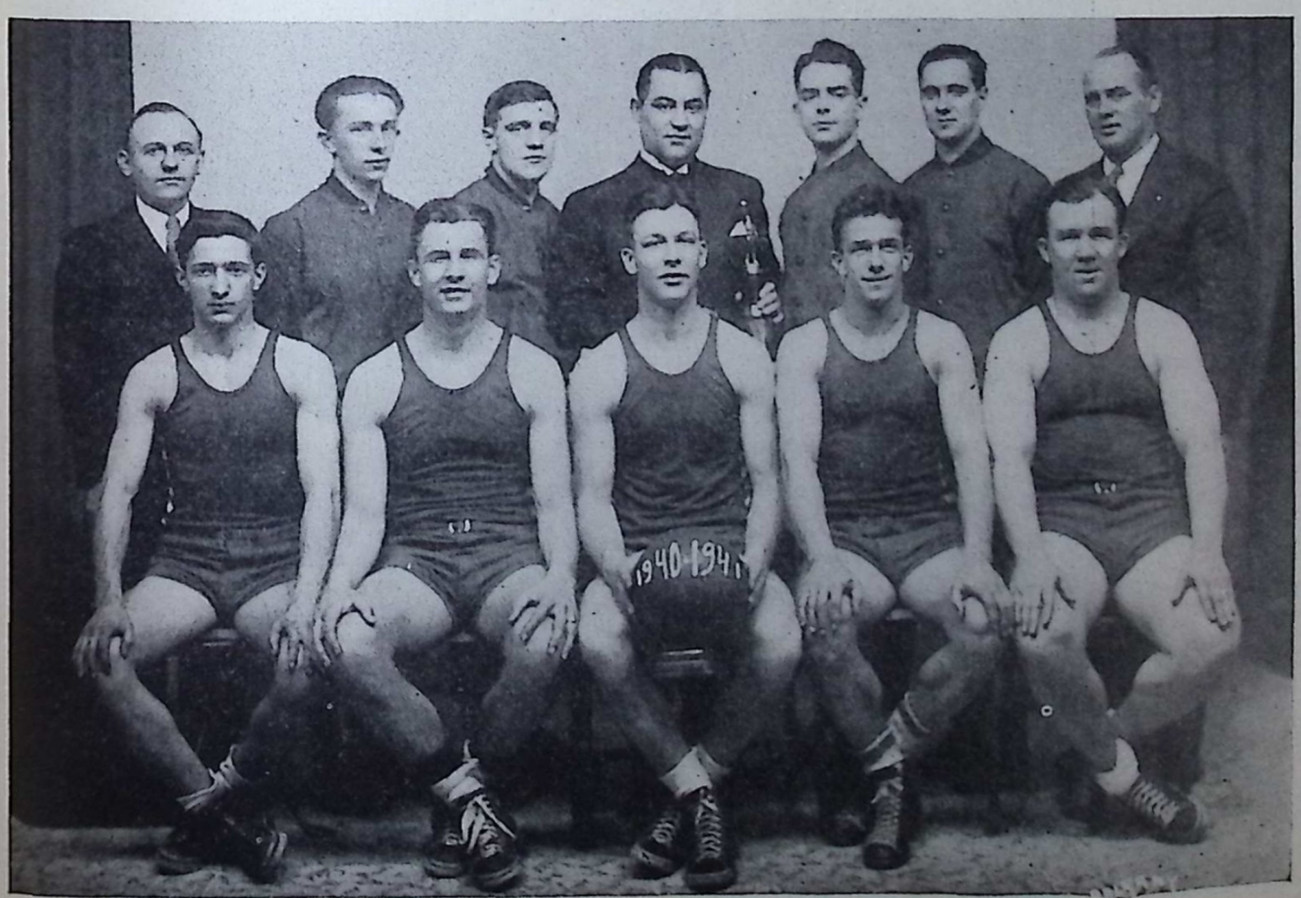
ARATÁSI ÜNNEPÉLY, MILWAUKEE, WIS. ID. VARGA LÁSZLÓ ÉS NEJE

Nyugalomba vonult lelkészek

LUDMAN SÁNDOR

Hajdumegyében, Nádudvaron született az 1866. év julius havának 15. napján. Elemi iskoláit az ottani felekezeti iskolában végezte. Az első gimnáziumi osztályt Hajdu-Szoboszlón, a többi hét osztályt pedig a debreczeni református kollégiumban végezte és ott tett érettségi vizsgát 1886-ban. Ugyancsak Debrecenben volt theológus is az 1886. évtől az 1890. év tavaszáig. Ekkor egy megdöbbentő visszaélésekkel lefolytatott lelkészválasztás annyira elkeseritette, hogy otthagyta a papi pályát. Besorozott katona lévén, a 39. ezrednél szolgált egy évet s hadnagyi rangot nyert. Amerikába jövetele után azonban visszatért első szerelméhez a lelkészi pályához, és Tiffinben beiratkozott a Heidelberg theológiai szemináriumba, ahol 1904 május havában papi vizsgát tett s ugyanitt szentelték fel a Tiffin egyházmegye tagjaként. Először Lorainban lett lelkész s az 1904. évtől az 1907. év november haváig munkálkodott ott. Ez idő alatt fejezte be a gyülekezet templomépitését és épitette meg első lelkészlakását. Innen East Chicagoba ment át, ahol az 1910. év március haváig maradt, amikor a bridgeporti első egyház hivta meg lelkészének. Ez alkalommal öt évig volt Bridgeporton, az 1915. év február haváig, amikor a nagy zavarokkal küzdő east-chicagoi egyház hivta vissza, hogy csináljon ismét rendet közöttük. Másfél évet töltött ott, és a jó rend helyreállitása után maga helyébe jó lelkészt ajánlott, ő pedig visszament a bridgeporti első egyházba, ahol aztán mindvégig meg is maradt, az 1916. év november havától az 1940. év végéig, amikor 75 éves korában nyugalomba vonult. E hosszu idő alatt ez a fényes egyházközség hatalmasan megerősölött. Lelkészének munkáját ugy megbecsülte, hogy amikor nyugalomba ment, olyan nyugdijat szavazott meg neki élte végéig, aminőt még egyetlen amerikai magyar lelkész sem kapott gyülekezetétől.

Hosszu és nagy küzdelmet vivott a csatlakozási problémával kapcsolatban. A maga részéről sohasem volt hajlandó eltérni annak

A BRIDGEPORTI ELSŐ EGYHÁZ SPORTCSAPATJA

az egyháznak a hüségétől, amelynek lelkészévé szegődött. Hiven kitartott hát a Reformed Church mellett, sőt még annak amerikai egyházkerületei mellett is; a magyar egyházmegyének csak néhány évig volt tagja. Nevét minden időkre beirta a bridgeporti magyarság életének történetébe. Tevékeny részt vett az ottani élénk magyar élet minden megmozdulásában, az egyleti és társadalmi életben is. Felesége korábban elhunyt, férjezett leányának családi életében élvezi most a jól megérdemelt munka utáni pihenésnek nyugalmát.

KOROCZ GÉZA

lelkész Biharmegyében, Bályok községben született 1879 december 29-én, Korocz Károly és Gonda Ilona jegyzői és papi családból származó szülőktől. Tiszabercelen kijárva az elemi iskolát, a sárospataki ősrégi főiskolába került, ott tett érettségi vizsgát és kezdte el theológiai tanulmányait, amelyeket Pápán végzett be.

Szilasbalhásson volt segédlelkész három esztendeig, innen választotta meg lelkészévé a szabolcsmegyei nyirtéthi gyülekezet, melynek körében három évet töltött. 1906-ban nyirturai lelkész lett, ugyancsak Szabolcsmegyében. Innen jött ki Amerikába 1910-ben s ettől kezdve egészen 1928-ig a nagy trentoni gyülekezetet szolgálta. Ez idő alatt nagyobbitották meg a trentoni egyház templomát és vásároltak parochiát. 1928 óta a flinti gyülekezet pásztora volt. Jó és balsorsban hüséges hitvestársával született Osváth Jolánnal az 1904. év augusztus 4-én lépett házasságra: Isten négy szép tehetségü drága leánnyal

A DETROITI UJ EGYHÁZ NŐEGYLETÉNEK EGY CSOPORTJA

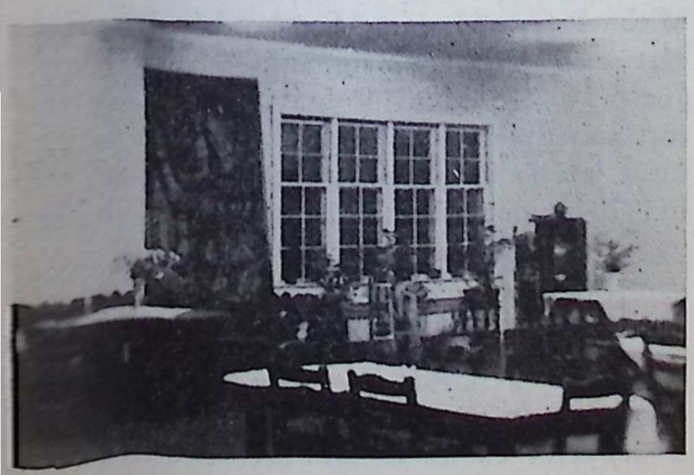
ajándékozta meg őket. Erzsikével, Jolánkával, Annuskával és Évikével, kik közül az első Kerecskeméthy József east chicagoi lelkészünk feleségé. Az egész család minden tagja kiváló zeneértő, s nemcsak a családi körben szereztek ezzel felejthetetlenül szép órákat maguknak, hanem nagy hasznára voltak a gyülekezeti életnek is, melyben valamennyien tevékeny részt vettek és vesznek, — adja Isten, hogy még sokáig szolgálhassák Urunk nagy nevének dicsőségét!

Sok megpróbáltatáson, nagy csapásokon vitte keresztül Isten e családot; de hitük megállott rendületlenül, bátorságuk nem csökkent a viharokban sem. Velük járt Valaki, akinek elég volt egy szava is a viharok elcsitítására. Maradjon mindig velük!

Adjon Isten egészségben eltöltendő hosszu éveket nyugalomba vonult, hüséges szolgárnak!

ÁRVAHÁZI FOGADÓ TEREM

ÁRVAHÁZI EBÉDLŐ

ELHUNYTAK

Garay Gerő

Garay Gerő lelkipásztor hosszas szenvedés után 1941 november 7-ikén elhunyt. A megboldogult 1872 március 12-én Nyiregyházán született. Szülei néhai Garay Márton és Bogár Zsuzsánna voltak. Iskolái közül az elemi osztályokat Nyiregyházán, az algimnáziumot Sajógömörön, a főgimnáziumot Rozsnyón, a tanitóképezdét Eperjesen végezte. Majd a makói ref. egyháznál töltött be tanitói állást és nyári tanfolyamokon gazdasági szakiskolát is végzett. Katonáskodása idején zászlós tiszt volt.

Néh. GARAY GERŐ lelkész

1907-ben érkezett Amerikába. Lelkészi szolgálatokat a következő helyeken végzett: Lackawannán, N. Y., Jessupon, Pa., 1911-ben Sharonban, Pa. volt rendes lelkész, majd a hazai Konvent felügyelete alatt mount carmeli, Pa. tót-magyar lelkész. 1920-ban toledoi társlelkész lett, 1927-től fogva Chicagoban szolgált a Westsideon és South Chicagoban. Amikor Whiting társegyházul csatlakozott South Chicagohoz, itt is végezte a lel-

készi teendőket magyarul és tótul 1941 május 31-ig.

Sharoni és mount carmelli lelkész korában néhai Bogár Lajossal közösen adták ki a tót református énekeskönyvet, majd imakönyvet. Több éven át szerkesztették a Slovenska Kalvinska Presbyterianska Jednota hivatalos lapját.

Mount carmelli lelkész korában a Verhovayak Lapja szerkesztőjévé választották és ezt a munkakört három éven át töltötte be. Toledoban mint segédtitkár munkálkodott az Amerikai Magyar Református Egyesület titkára, Molnár István mellett.

Kitünő zenéssz és zenekarvezető volt. Makói tanitó korában a város énekkarának karmestere volt és dijat nyert. Gazdasági dolgokhoz is jól értett és a Bethlen Otthonnak sok hasznos tanácsot adott.

1912-ben vette nőül Bogár Etelkát. A házasságból négy gyermek származott: László, Pál, Erzsébet és Sárika. Betegsége idején nővére, Garay Ilonka hüségesen ápolta. Az elhunytnak apósa és anyai nagybátyja lelkészek voltak. Sógorai közül amerikai lelkipásztorok: Bogár Károly, Kerekes Béla, Mircse Sándor és Dókus Gábor. Édesanyai ágon néhai Kiss Ernő aradi vértanuval volt rokonságban.

A sokat szenvedett lelkész temetése október 10-én ment végbe a whitingi református templomból. Volt gyülekezete megható formában fejezte ki részvétét. Az igét magyarul Bakay Árpád akroni lelkész, angolul Bacsó Béla garyi lelkész, tótul pedig árvaatya hirdették. Dienes Barna egyházkerületi elnök a Magyar Synod, dr. Melegh Gyula ker. szervező a Ref. Egyesület nevében bucsuztatták el. Az istentisztelet többi résszét a templomban Bernáth Árpád, dr. Melegh Gyula és Antal Árpád lelkészek, a temetőben pedig Kecskeméthy József east chicagoi lelkész végezték.

ÉRDEMES GYULAY JÁNOS

Az Astoria, New Yorkban lakó Gyulay-család elköltözött fejével elesett a 11-ik utcai egyház koronája, vezére, főgondnoka is. Gyulay János 1892 julius 26-án született a Kis-Küküllő m.-i Erzsébetvárosban. Egyetlen fiu volt hat leány között. A székely ember szorgalmával ipart tanult és a székely ügyességével, tehetségével előbb Budapesten, majd New Yorkban nagysikerü vállalkozást alapitott. A tervezésében megjelent munkákat az Empire D. Company külföldre is exportálta. Hosszuréti Darvas Etelkát vette el felségül s vele haláláig boldog, szépséges házaséletet élt. Házasságából két fia származott. Béla, az amerikai hadsereg katonája és Árpád. Istápoló, segitő tevékenységükről férj és feleség mindenütt ismert volt. Mint főgondnok előbb a Péter Antal lelkész vezetése alatti astoriai ref. egyházban, utóbb a 11-ik utcai független ref. egyházban tevékenyekdett Istenéhez és egyházához hü szerető keresztyéni szivvel. Vezető szerepet töltött be a Magyar Testvérek Egyesülete, a Brooklyni Polgári Kör, a New Yorki Magyar Nap és a betegsegélyző biztositó egyletekben is. Halálával pótolhatatlan veszteséget szenvedett családja, egyháza és a new yorki magyar társadalom is. A részvét hatalmas, igazi testvéri formában jutott kifejezésre koporsója előtt, ahol az eltávozó felejthetetlen jó ember felé sokan intettek bucsut. Január 15-ike óta sulyos, gyógyithatatlan betegséggel küzdött, szeptember 19-ikén nagy szenvedéseitől megváltotta a mindnyájunkért is majd eljövő halál. Szeptember 22-én temettük el nagy részvét mellett. A templomi szertartás után kedvenc magyar dalait játszotta a zenekar és feleség, gyermek, rokonság, barátok, tanácsosok, nőegyleti tagok és templomi közönség könnyes szemmel nézett végig mégegyszer az elpihent szeretett emberen. Aztán megindult egy hosszu kocsisor a St. **Michael temető és a Gyulay-ház felé. Elkisértük a nyitott sirig, ahol előbb Kardos** József, a brooklyni Polgári Kör elnöke tartott az egylet és a barátok nevében bucsuztatót, utóbb lelkésze és elnöktársa, nt. Ladányi Zsigmond. És felhangzott a kálvinista nagy temetési ének:

Nincs már szivem félelmére,
Nézni sirom fenekére.

Behullott a sirba egy-egy virág, sok-sok könnycsepp. Kinő majd belőlük a sir felett a kegyelet és az emlékezet: Érdemes Gyulay János, emlékedet megtartjuk. Isten veled.

Adományok az Általános Alapra

1940 november 15-től 1940 december 30-ig.

Akron, Ohio. — I. Egyház: Batiz Lajos és n. $2.00, Kocsis János 1.00, Miklósy Vilmos és n. 1.00, Nagy N. János és n. 1.00, Hege Sándor és n. 1.00, Cselle Kálmán 50c, Bodosy Vilmosné 50c, Bodosy Lajos 50c, Németh Gyula 50c, Bényi Pál 50c, Tilli János és n. 50c, Mihály Jánosné 25c, Első Egyház 15.75. Összesen $25.00.

Allentown, Pa. — Verhovay 90. fiók $2.00.

Alliance, Ohio. — Kruchió Antalné $2.00.

Alpha, N. J. — Woodmen Circle $5.00.

Anawalt, W. Va.: — Katona Sándor $1.00.

Anmoore, W. Va. — Balogh János és n. $2.00.

Astoria, L. I., N. Y. — Lakatos László és neje $3.00.

Barnesboro, Pa. — Szakács Imre $5.00.

Barton, O. — Verhovay 432. oszt. $5.00.

Basking Ridge, N. J. — Slezák Pál és n. $6.00.

Beaver Falls, Pa. — Verhovay 39. fiók $1.00.

Belle Vernon, Pa. — Turda Elek és n. $2.00.

Berwick, Pa. — Verhovay 29. fiók $2.00.

Bethlehem, Pa. — Bergendy István $3.00, Pottschacher István $5.00.

Braddock, Pa. — Erzsébet Királyné Magyar Nőegylet $5.00, Tóth Zsigmond $1.00.

Bridgeport, Conn. — State St.-i Ref. Egyház $15.00, Kálvin Egylet 15.00, Árvaházi persely (State St.) 11.00, Gozel Istvánné 2.00, E. Molnár 2.00.

Brownsville, Pa. — Tóth Mihály $2.00, Verhovay 43. fiók 3.00, Szarka Ferenc és cs. 5.00.

Bucyrus, O. — Kiss Mihályné $1.00, Zachary Sándor 1.00, Papp Károly 1.00.

Buffalo, N. Y. — Első Egyház: Lorántffy Nőegylet $5.00, Ujváry Ede és cs. 2.00, Bányász András és cs. 1.00, Gáspár István és cs 1.00, Hudák András és n. 1.00, Bacsnik András és n. 1.00, Németh Ferenc és n. 1.00, id. Kurucz János 1.00, Fedorkó András 1.00, Géara András 1.00, Biró János 1.00, id. Balla István 1.00, Déchmán István 1.00, özv. Rozgonyi Györgyné 1.00, Petruska Mihály 50c, Gáll László 50c, özv. Mihók Györgyné 50c, özv. Gédra Imréné 50c, ifj. Balla István 50c, N. N. 50c, Ref. Egyház 8.25. Összesen $30.00.

Campbell, O. — Verhovay 321. fiók $2.50, Női Kör 2.50.

Caro, Mich. — Ref. Egyház $6.00, Persely 3.32, Kovács Sándor és cs. 3.00, Áron Elek 2.00, Gyurkó András 1.50, Sziber István 1.00, özv. Kósa Sándorné 1.00, Paládi Sándor és cs. 1.00, Mrs. Steve Finta 1.00, Hunyadi Ferenc és cs. 1.00, Mr. and Mrs. B. Nagy 1.00, Ifj. Tóth Lajos 50c, ifj. Kulcsár Tamás 50c, özv. Járainé 65c.

Carteret, N. J. — Testvériség Camp 89 sz. $5.00, White Carnation Grove No. 34 W. C. 3.00, Holisz Józsefné 1.00, Gyüre Miklós 1.00, Réz Gyula 1.00, Sebők Sándor 1.00, Persely 1.36.

Chicago, Ill. — Ref. Egyesület 18. oszt. $5.00, So. Sidei M. Ref. Nőegylet 10.00, West Sidei Ref. Nőegylet 5.00, M. Ref. Férfi és Női Bs. E. 10.00, Németh János 2.00, Chicago és környéke I. M. Bs. és Társ. Egylet 10.00, J. H. 35c, Bozsvay Benjáminné 1.00, Balogh Gáborné 1.00, Horváth Sámuelné 1.00, Demeter J. és n. 1.00, Fegyvernek Imre 2.00, Verhovay 37. fiók 2.50, Mártha Kör So. Side 5.00, Verhovay 96 fiók 2.50.

Cicero, Ill. — Hlinka Géza és n. $1.00.

Clarence, Pa. — Dudish Sándor $1.00.

Cleveland, O., West Side — Ref. Egyház: Drótos József és n. $5.00, Görömbölyi András és n. 3.00, Angyal Béla és n. 2.00, Benkő Mihályné 2.00, Daróczy Mátyás lelkész 2.00, Fodor József és n. 2.00, Gallo Mátyás és n. 2.00, Hanyitz András és n. 2.00, Kovács Gusztáv 200, Nagy András és n. 2.00, Slézia Dániel 2.00, Szaszák József és n. (Ynt. Rd.) 2.00, N. N. 2.00, Liskay József és n. 1.50, Angalát Károly és n. 1.00, Baki József és n. 1.00, Berecky Sándor 1.00, Bercy József és n. 1.00, Bélteky Sámuel 1.00, Bélteky Sándor 1.00, özv. Biró Józsefné 1.00, Boda Ferencné 1.00, Bozslay András és n. 1.00, Bráz József és n. 1.00, Danyi Imre és n. 1.00, Debrovsky Károly és n. 1.00, Dezső János és n. 1.00, id. Dezső Sándor és n. 1.00, Gergely Bálint és n. 1.00, Gogáry József és n. 1.00, Hokvart András és n. 1.00, Horváth Mihályné 1.00, özv. Illés Józsefné 1.00, Kiss József és n. 1.00, Klausz Jánosné 1.00, Kövér Kálmán és n. 1.00, Kristoff Sándor 1.00, id. Kun Istvánné 1.00, id. Lakatos József és n. 1.00, Lovászy Imre 1.00, Mezey József 1.00, Mészáros János és n. 1.00, Molnár Pálné 1.00, Nagy József és n. 1.00, Pachtler Jenőné 1.00, Pogány Károly és n. 1.00, Putnoky Ferenc és n. 1.00, Orbán Jánosné 1.00, Ronyecz Károly 1.00, Som Imre 1.00, Somogyváry István 1.00, Stainay Károly és n. 1.00, özv. Szabó Istvánné 1.00, ifj. Szaszák Istvánné 1.00, Szikszay Sándor 1.00, id. Szilvássy János és n. 1.00, Tatár István és n. 1.00, Tóth Pálné 1.00, Tóth P. Pál és n. 1.00, Turda Lajosné 1.00, Varga István (W. 30) 1.00, özv. Vámosi Istvánné 1.00, Vári János 1.00, Vincze Józsefné 1.00, Vojtko János és n. 1.00, Albert János 5c, Balogh Margit 50c, Demeter Mártonné 50c, özv. Fésüs János 50c, Katona Miklós és n. 50c, özv. Kálmán Mártonné 50c, Répássy Györgyné 50c, Szabó Lászlóné 50c, Varga Andrásné 50c, Vincze L. József 50c, Tóth János 50c, özv. Tóth József 50c, Tóth Piroska 50c, kisebb adomány 79c, persely 9.84. Összesen $98.13. — Verhovay 14. fiók 2.00, Kéri János és n. 2.00, Bélteky Sándor 5.00, Szökőcs Piroska 2.00, özv. Teleky Kálmánné 1.00.

Columbus, O. — Ref. Vas. Iskola $5.00.

Conneaut, O. — Verhovay 220. fiók $2.50.

HENRY W. RHODY

INGATLAN ÜGYNÖKSÉG

ÉS

MINDENFÉLE BIZTOSITÁS

Telephone 3731

INGATLAN KERESKEDÉS.

A
NATIONAL ASSOCIATION
OF REAL ESTATE BOARD
tagja

LIGONIER, PENNA.

JOHN HALL

CONTRACTOR

FÜTŐKÉSZÜLÉKEK

BÁDOGOSMUNKA

Telefon: 2221.

LIGONIER, PA.

Coraopolis, Pa. — A. M. Ref. Egyesület 160. fiók $5.50, Verhovay 352. fiók 1.00.

Detroit, Mich. — Verhovay 443. fiók $5.00, Detroit és Kör. M. Hentes és Füsz. Egyesülete 100.00, M. Luth. Betegs. Egylet 2.50, Verhovay 36. fiók 5.00, Woodmen Circle Victory Grove 5.00, Bejczi Sándor és n. 2.00, Detroiti Első Magyar Székely Szöv. 5.00, Dallos Mihályné 2.00, Magyar Women's Club 10.00, Kennedy Gyuláné 5.00, M. A. Demokrata Club 5.00, Rákóczi 56. oszt. 2.50.

Dillonvale, O. — Verhovay 86. fiók $5.00.

Dixon, Ill. — Varga Károly $1.00.

Donora, Pa. — Pikor Gyula $1.00, Turfa Sándor és cs. 2.00, Balogh Imre 1.00, Szemák Jánosné 1.00, id. Nagy István 1.00, Ősléger Ferenc 1.00, ifj. Csicseri Imre 1.00, Robe Funeral Home 1.00, Schwerka Funeral Home 1.00, Csicseri József és n 50c, Gyükér Károly 50c, ifj. Pokol János 50c, Lucskay András és n. 50c, Csider András és n. 50c, Sentó János és n. 50c, Nagy Elek és n. 1.00.

Drakes-Congo, O. — Ref. Nőegylet $5.00.

Duquesne, Pa. — Magyar Anyák Köre $10.00, Verhovay 71. fiók 2.50, Független Egyház 12.50.

East Pittsburgh, Pa. — Munkás Bs. Szöv. $10.00, Somló Lajos és n. és Tamás 5.00, Verhovay 152. fiók 2.00, Zsemkey Sándor 1.00.

Ecorse, Mich. — Rákóczi 119. oszt. $5.00.

Elizabeth, N. J. — Vasárnapi Iskola $1.00.

Ellwood City, Pa. — Verhovay 141. fiók $2.00.

Elyria, O. — Verhovay 107. fiók $5.00, Ref. Nőegylet 10.00.

Erie, Pa. — Török Ferenc és n. $2.00.

Fairport Harbor, O. — Verhovay 20. f. $2.00.

Farrell, Pa. — Ref. Nőegylet $5.00, Első Bs. Egylet 10.00.

Federal, Pa. — Badó Sándor $1.00.

Fleming Park, Pa. — Ref. Egyház $5.00, Vas Sándor 1.00, Nizsik Andrásné 50c.

Flint, Mich. — Ref. Egyház: Moy János $2.00, Kulcsár István 2.00, Korocz Géza lelk. és n. 200, Szücs Gáborné 1.30, Dobos Lajos 1.00, Kiss János 1.00, Sütő István és cs. 1.00, Pál Péter 1.00, Molnár Andrásné 1.00, Molnár István és Erzsébet 1.00, Kulcsár Tamás és cs. 1.00, Pál József 1.00, Biró János 1.00, Nagy Ferenc és cs. 1.00, Nemes Pálné 1.00, Illés Zsigmondné 1.00, Mészáros Sándorné 1.00, özv. Marczi Mihályné 1.00, Gáspár Gyula 1.00, Estók Lajos 1.00, Szikszai Györgyné 1.00, Rodi János 1.00, Igréczi József 1.00, Gáncsos Péter $1.00, Persely 3.15, Ref. Egyház 5.00. Összesen $38.11. — Ágoston Sándor és n. $5.00, Máté Sándorné 2.00, özv. Szalay Emilné 5.00, Puskás András 1.00.

Frenchtown, N. J. — Kerman Ferenc $1.00.

Gary, Ind. — Verhovay 138. f. $5.00.

Gary, W. Va. — Ref. Vas. Iskola $2.00, Ref. Egyház 5.00, A. N. Hanis & Co. 10.00, Szakács Ferenc 1.00, Tóth L. Lajos 1.00, ifj. Kovács Pál 1.00, Gerus János 1.00, Kiss András 1.00, Szőnyi István 1.00, Gisch Mihály 1.00, Gergely István 1.00, Képes József 1.00, Szénás József 1.00, Lázár László

1.00, Soltész József 1.00, Nagy István 1.00, Radnóczi József 1.00, Holp János 1.00, Berentés József 1.00, Popovics Péter 1.00, Holp György 75c, C. B. Nelson 50c, Joe Kroll 50c, Kovács Gusztáv 50c, Kanyók János 50c, Róth György 50c, Puskár József 50c, Dolgos József 50c, Kuni István 50c, Hamró András 50c, Shulák András 50c, Kiss János 50c, Rusnák Pál 50c, Kruchió István 50c, Varga László 50c, Papp András 50c, Kádár György 50c, Kovács József 50c, ifj. Holp György 50c, Fovai Lajos 50c, Tóth Lajos 50c, Dalaji Mihály 50c, Lőcs János 50c, Kiss József 50c, Tóth Gábor 50c, Mészáros István 50c, Martina István 50c, Tőzsér István 50c, Forgács József 50c, Zvolinszki Dezső 50c, Papp Sándor 50c, Szőnyi József 55c, kisebb adomány 3.35. Összesen $46.53.

Grand Rapids, Mich.— Kovács Pál és n. $2.00.

Grand Valley, Col. — Miller Dániel $2.00.

Granite City, Ill. — Verhovay 187. f. $5.00.

Hammond, Ind. — Első Ref. Nőegylet $7.50, Putnik Józsefné és Tóth Bálintné sorsolásból 3.40.

Harrisburg, Pa. — Verhovay 336. f. $2.00.

Hastings, N. Y. — Verhovay 175. f. $2.50.

Hastings-on-Hudson, N. Y. — Benis Ferencné 2.00, Am. Hung. Federation 3.00.

Homestead, Pa. — Ref. Egyház persely $9.04, Mrs. Theresa Kozell 3.00, Rigó János 1.00, Valyik Györgyné 1.00, Zsoldos János 1.00, Csontos János 1.00, Mikó Imre 1.00, ifj. B. Nagy István 1.00, özv. Toboz Istvánné 1.00, Bölcsházy János 1.00, Fodor János 75c, Hlavati Györgyné 50c, Engel Józsefné 50c. &sszes $21.79.

Hudson, N. Y. — Mr. and Mrs. Boldizsár $2.00.

Indiana Harbor, Ind. — Ref. Nőegylet $50.00, Bányai Ferencné 5.00, Szilágyi Lászlóné 2.00.

Johnstown, Pa. — Madarász József és csa. $5.

Kalamazoo, Mich. — Magyar Ifj. Club $3.00, Ref. Nőegylet 10.00, Énekkar 5.00, Veres András és cs. 1.00, Varga András és cs. 1.00, Varga Menyhért és cs. 1.00.

Kingston, Pa. — Szirmay Aladárné $1.00.

Lackawanna, N. Y. — Tapasztó Gábor $1.00.

Latrobe, Pa. — Gergely Péterné $3.00, özv. Rusznyák Andrásné 1.00.

Ligonier, Pa. — Persely 10c, Ibos János $2.00, persely 20c, Nánássy Lajosné 2.00, Nánássy Vilmos 1.00, Nánássy Raymond 1.00, Izsák György 2.00, Kiss János 1.00, Babinszky András és gyerm. 2.00, Gacsályi Imréné 1.00, Neller 20.00, Henry W. Rhody 10.00, Kalassay Sándorné 3.00, Kalassay Karl 2.00, persely 50c, persely 5c.

Linden, N. J. — Garwoodi A. Polgári Kör $3.

Logan, W. Va. — Bridgeporti Szövetség 373. oszt. $2.00.

Lorado, W. Va. — Juhász Péter $1.00.

Lorain, O. — Verhovay 17. f. $5.00, Egyh. és Egyl. Nagybiz. 30.00, Harcsár István 2.00, Horváth József és cs. 1.00, ifj. Csik István 1.00, Kacsur Józsefné 50c, Ficsor Józsefné 1.00.

Los Angeles, Calif. — Mrs. E. Szabó $2.00.

Lynch, Ky. — Hegedüs Andrásné $1.00.

Phones: Triangle 0280, 0281

CHESTERFIELD FLORIST

a magyarság régi kedvelt virágárusa

ÉLŐ PLÁNTÁK ÉS VÁGOTT VIRÁGOK LEGNAGYOBB VÁLASZTÉKBAN

MEGRENDELÉSEKET HÁZHOZ ÉS TEMETÉSRE SZÁLLITUNK

Sürgönyi rendelést pontosan teljesit!

E. C. DALLOZ

9105-9107 Cottage Grove av.

CHICAGO, ILLINOIS

BENKŐ AMBRUS

RÉGI ÉS MEGBIZHATÓ ÜZLETÉBEN MINDENFÉLE

HUS ÉS FÜSZER

NAGYVÁLASZTÉKBAN KAPHATÓ

Az árvaház és a magyar közügyek hüséges támogatója

Phone: So. Chicago 0586

8532 MACKINAW AVE.

CHICAGO, ILLINOIS

AZ ELSŐ MAGYAR TEMETKEZŐ és VIZSGÁZOTT BALZSAMOZÓ DETROITBAN

MOLNÁR JÁNOS

8632 Dearborn Avenue,

DETROIT, MICH.

Phone: Vinewood 2=1555

Modern kápolnám használata dijmentes.

Legjobban és legmodernebben felszerelt

MAGYAR NYOMDA

Detroitban és környékén a

Rapid Printing Co.

FODOR GYULA

a Detroiti Ujság (hetilap)

felelős szerkesztője és kiadótulajdonosa.

Phone: Vinewood 2=0414

7907 West Jefferson Ave.,

DETROIT, MICH.

Manville, N. J. — Ref. Templomsegélyző Nőegylet $5.00.

Martins Creek, Pa. — Szabó Zsigmond $2.00.

Martins Ferry, O. — Hung. Ladies Club $5.00, Mrs. Esther Tóth 2.00, Antal György 1.00.

Massena, N. Y. — Császár József $10.00, Balázs Menyhért és n. 5.00, Csizma László 2.00, Dudás István 1.00, özv. Tokmájer Dezsőné 1.00, Szájtel József 1.00, Szabó György 1.00, Medve János 1.00, Teleki János 1.00, Bocskor Pál 1.00, Dudás Sándor 1.00, Pócsi Kálmán 1.00, Háy Mihály 1.00, Kozsán László 50c, Stutz József 50c, özv. Balázs Gáborné 50c, Bocskor István 50c, Pofók Pál 50c, kisebb adományok 50c.

McKeesport, Pa. — Nagybizottság $10.00, Verhovay 226. f. 2.00, Verhovay 395. f. 2.00, Hadar Benjámin 1.00, Független Egyház 12.50, Urbán József lelk. 2.00.

McKees Rocks, Pa. — Magyar Társadalmi Női Club $5.00.

Middletown, O. — Verhovay 192. oszt. $1.00.

Millfield, O. — Mészáros József $1.00.

Milmont Park, Pa. — Mr. and Mrs. Erseh $5.

Milwaukee, Wis. — Verhovay 275. f. $2.00.

Monaville, W. Va. — Verhovay 248. f. $2.00.

Mount Hope, W. Va. — Verhovay 25. f. $2.00.

Newark, N. J. — Magyar Ref. Férfikör $100.00, Bodnár Istvánné 5.00.

New Brunswick, N. J. — Somerset St.-i Ref. Egyház Templomsegélyző Nőegylet $5.00, Rev. De Sales Kish 3.00.

New Carlisle, Ind. — Özv. Halassy Lajosné $2.

New York, N. Y. — Luterán János és n. $5.00, Papp Mihály és n. 5.00, Zsuzsi néni 5.00.

Niagara Falls, N. Y. — Szabad József és n. $5.00.

Niles, O. — Loránttfy Zsuzsánna Nőegylet $5.

Norwalk, Conn. — Novák Lajos és n. $1.00.

Paulsboro, N. J. — Tóth Pál és n. $2.00.

Passaic, N. J. — Verhovay 87. f. $2.00.

Peekskill, N. Y. — Első M. Betegsegélyző Egylet $5.00.

Perryopolis, Pa. — Domonkos József $1.00.

Perth Amboy, N. J. — Kucsna Béla $1.00.

Philadelphia, Pa. — Lorántffy Nőegylet $5.00, Első M. Női Betegs. és Temet. Egylet 15.00.

Pittsburgh, Pa. — Kucher Lajos és n. $1.00, Máyer János és n. 1.00, Béres István és cs. 1.00, Fiók Albertné 2.00, Pitts. és Kör. M. Önk. és Bs. Nőegylet 5.00, Verhovay 277. f. 2.00, Pitts. és Vid. Ref. Segélyző és Egyházi Egylet 10.00, Egyes. M. Egyh. és Egyleti Nagybiz. 5.00, Rákóczi 74. oszt. 2.00, Verhovay 34. f. 2.50, Magyar Társas Kör 2.50, Ref. Egyház 102.91.

Plant City, Fla. — Hegedüs Antalné $1.00.

Poughkeepsie, N. Y. — Függ. Ref. Egyház $5.

Rankin, Pa. — Hung. Ladies Soc. $10.00, Bodor Jánosné 2.00, Mrs. Mary Bodor 5.00.

Richeyville, Pa. — Ádám Ferenc és n. $2.00, Vigh István 5.00, Verhovay 399. f. 10.00.

Riverside, N. J. — S. R. Loslocky $5.00.

Roebling, N. J. — Ref. Egyház $25.00, Ref. Nőegylet 5.00, I. Szt. István Egylet Roebling fiókja 2.50.

Rossford, O. — Verhovay 194. f. $2.50.

Sanborn, N. Y. — Szántó Balázs $1.00.

Scalp Level, Pa. — Verhovay 59. f. $5.00.

Shellton, Conn. — Első Magyar Egylet $2.50, Sheltoni Lorántffy Nőegylet gyüjtés 10.00, Rákóczi 10. oszt. 2.50.

Sharpsville, Pa. — R. Takash $2.00.

Stamford, Conn. — Mónus János és cs. $2.00.

St. Paul, Minn. — Id. Petró János $1.00.

Taberg, N. Y. — Mrs. Esther Nemo $1.00.

Terre Haute, Ind. — Verhovay 230. f. $2.00.

Toledo, O. — Verhovay 27. f. $2.50, Simon P. Gyula 2.00, Magyar Ifj. Egylet 5.00, N. N. 25c.

Tonawanda, N. Y. — Sipos István $2.50, Juhász András 2.50, Buffaloi Magyar Nők Köre, Tonawanda oszt. 2.50, Mrs. Fineki 2.00.

Trauger, Pa. — Szallár Ferenc és n. $1.00.

Trenton, N. J. — Ref. Függ. Egyház: Radványi Ferenc $10.00, Béky Zoltán lelkész 5.00, id. Varga György 2.00, Samudovczky Mihály és n. 2.00, Dobos László 2.00, Parencsár Elemér 2.00, Csányi János 1.00, Nagy István 1.00, Vadon Péter 1.00, id. Jeney József 1.00, Barti Böske és Ilus 1.00, Fityere Mihály 1.00, Füzy Imre 1.00, Fazekas Lőrinczné 1.00, Nyiri Sándor 1.00, Molnár József 1.00, Kosztin György 1.00, Kovács Grace 1.00, Kovács Józsefné 1.00, Kiss Sándorné 1.00, Nagy Pálné 1.00, Csatho Antalné 1.00, Baranyay Gábor 1.00, Király János 1.00, Kövér Ferenc és n. 1.00, Kiss Gyula 1.00, Hruscsák Mihály 1.00, Vereb Ferenc 1.00, özv. Rehó Andrásné 1.00, özv. Thury Mihályné 1.00, id. Tóth István 1.00, Csutor Ferencné 1.00, Tamás Györgyné 1.00, Soltész Károly és n. 1.00, Csighy József 1.00, özv. Farkas Józsefné 1.00, Koscsó Pál 1.00, Lénánt Ferenc 1.00, M. Nagy István 1.00, G. Tóth Istvánné 50c, Feczák Anna 50c, Mrs. Mary Papp 50c, Szathmáry József 50c, persely 10.00, Béky Margit 50c, Béky Gloria 50c, Sipos György 1.00. Összesen $70.00. — özv. Kovács Józsefné 2.00, Rákóczi 22. oszt. 2.50.

Vintondale, Pa. — Verhovay 61. f. $2.50, Gulyás István 1.00.

Wallingford, Conn. — Magyar Női Kör $10.00, Ref. Egyház 5.00.

Washington, D. C. — Murányi Piroska $5.00.

Webster, Pa. — Mrs. Agnes Szabo $2.50.

Weirton, W. Va. — Hungarian Ladies Culture Club $2.50.

Westville, Ill. — Rozgonyi József $5.00.

Whiting, Ind. — Pavló Andrásné $1.00.

Williamson, W. Va. — Verhovay 343. f. $3.00.

Wilmington, Ill. — Némethy Ferencné $1.00.

Wyandotte, Mich. — Verhovay 435. f. $2.50.

Yonkers, N. Y. — Ref. Nőegylet $5.00, Fekete Józsefné 5.00, Tarr József 1.00, Berta Jánosné 1.00, Nyárády Károlyné 1.00, Szabó Istvánné 1.00, Lencsés Mihály és cs. 1.00, Tóth Andrásné 50c, Molnár Mariska 50c, Bakó Béláné 50c, Szabó

FRANK POLKE & SON

LADY ATTENDANT

FUNERAL RESIDENCE AND DISPLAY ROOM

Előzékeny és részvéttel teljes kiszolgálás

Telephone: 4=3812 és 3=0685

1546 FAIRFIELD AVENUE
(Cor. Hancock Ave.)
BRIDGEPORT, CONN.

JAMES W. RAMSEY

ÉLET, BALESET, TÜZ
ÉS AUTOMOBIL
BIZTOSITÁS

PHONE:
LIGONIER 3741.

LIGONIER, PA.

SZŐLLŐSY K. JÁNOS

FUNERAL HOME

Magyar Temetkezési Intézet

Okleveles Balzsamozó.

Kegyeletteljes szolgálat.

Modern kápolna.

8027 West Jefferson Avenue,
(szemben a Grand szinházzal)
DETROIT, MICH.

Telephone: Vinewood 1-2353

CHARLEY BROTHERS

ÉLELMI CIKKEK
NAGYBANI ELADÁSA

AZ

ECONOMY FOOD STORES

és

A BETHLEN OTTHON
SZÁLLITÓJA

GREENSBURG, PENNA.

Sándorné 50c, Tarr Erzsébet 50c, Marton Andrásné 50c, Feke Józsefné 50c, Imre Péterné 50c, Komlóssy Gyuláné 50c, Balázs Pálné 50c.

Youngstown, O. — M. Ref. Férfi és Női Bs. Egylet $5.00, Szt. István Egylet (Verh. 21) 5.00, Első Egyházból: Bőtty János lelkész 2.00, Küllős Ödönné 1.00, Korán János 1.00, id. Csernay Lajos 1.00, Halász Istvánné 1.00, Borth István 1.00, Téglás Gyula 1.00, Balogh János 1.00, Borth Istvánné 1.00, Juhász Péter 1.00, Tóth János 1.00, Ifj. Tóth János 1.00, id. Tóth István 1.00, Ifj. Molnár István 1.00, id. Molnár István 1.00, Csillag János 1.00 Lutherán András 1.00, Balázs János 1.00, Sebők Gábor 50c, Kuthy Sándor 50c, Balogh Balázs 50c, id. Vecse Mihály 50c, Kapitány János 50c, W. Molnár Istvánné 50c, kisebb adományok 6.00, persely 2.54. Összesen $30.54. — Pro Hungaria 5.00, Verhovay 108. f. 5.00, Függ, Ref. Egyház persely 1941: $11.34.

Zanesville, O. — Verhovay 166. f. $1.00.

Zelienople, Pa. — Ref. Egyház $5.00, persely $2.60, Tarpay Kálmán 1.00, Wolfe 1.00.

Zerbe, Pa. — Abary József és n. $2.00.

S. H. SWEENEY

GAZDASÁGI GÉPEK ÁRUSITÓJA.

— A Bethlen Otthon szállitója. —

Telefon: 3771

312 Fairfield Street,
LIGONIER, PA.

Andrew Pettinger

MAGYAR ÜGYVÉD

139 N. Clark Street, Suite 1517
CHICAGO, ILLINOIS

Telefon: Central 5627

MARY JOURNEY'S INN
Lakodalmak — Banketek — Kitünő konyha
Phone: 5-4202
3336 FAIRFIELD AVENUE
BRIDGEPORT, CONN.

Adományok az Általános Alapra

1941 január 1-től 1941 november 12-ig.

Akron, O. Y.W.C.A. Magyar Női Klub $2.00

Ashtabula, O. Vincze Ferencz és cs. $2.00, Palágyi Gyula és cs. 2.00, Gégény György és cs. 1.00, Id. Kiss Ferenc és cs. 1.00, Török Sándor és cs. 2.00, Balogh Ferenc és cs. 1.00, Id. Filip Jenő 1.00, Özv. Tóbiás Ferencné 1.00, Visnyai Ferenc és cs. 1.00, Visnyai János és cs. 1.00, Héthy Gusztáv és cs. 1.00, Badár Gyula és cs. 1.00, Horváth Péter és cs. 1.00, Simcsák János 50c. Héthy Dezső és cs. 50c, Balogh István 50c, özv. Tóbiás Andrásné 50c, Takács István 50c, Szimkó János 50c, Kisebb adományok és persely 1.45.

Auburndale, Fla. Rákóczi Egylet $1.00.

Aurora, Ill. Ref. Egyház persely $.20, Kovách D. Mihály lelkész 1.00.

Basking Ridge, N. J. Slezák Pál és n. $7.00.

Beaver Falls, Pa. Béres János $5.00, Ferenczy Pál lelkész és cs. 2.00, Blahó család 2.00, Gyüre Ferenc 1.00, Gyüre Sándor 1.00, Kaszonyi Dániel 1.00, Simon József 1.00, Szathmáry Pál 1.00, Belle Imre 1.00, Bartha Antalné 1.00, Tóth Istvánné 1.00, Akáczos Sámuel 1.00, Vas. iskola 60c, Malasics Emil 50c, persely és kisebb adomány 5.28.

Bethlehem, Pa. Rákóczi Egylet 66. fiók $3.00, Sztankó Márton 1.00.

Bridgeport, Conn. Az Első Egyházból: Özv. Bakos Jánosné $1.00, Kelemen Lajosné 1.00, Özv. Kiss Ferencné 1.00, id. Márta Sándor és n. 1.00, Bede Lajosné 1.00, Szőr József és n. 1.00, Kálmán Jánosné 1.00, Kántor Péter 1.00, id. Doby János 1.00, Bányácsky Jánosné 1.00, Bányácsky Andrásné 1.00, id. Varga József 1.00, id. Máté Ferenc 1.00, Farkas Jánosné 1.00, Schneider Jánosné 1.00, Mrs. J. Dorfstmeister 1.00, Mrs. Balázs 1.00, Cservenyák Jánosné 1.00, Papp András 1.00, Papp Andrásné 1.00, Mrs. W. Thomas 1.00, Turay Györgyné 1.00, Zsotyák Jánosné 1.00, Szekeres Sándor 1.00,. Ifj. Varga Józsefné 50c, Tar Józsefné 50c. Hunyor Andrásné és Irén 50c, Árvaházi persely 18.60, id. Kovács Ferenc 1.00, Gergely Jánosné 1.00, Jencső János 1.00, Kedves Jánosné .00, Vasas Károly és n. 1.00, Özv. Hajdu Józsefné 1.00, Rácz Dániel 1.00, Vincze Árpád 1.00, Szemán Elemér 1.00, Ifj. Petrohai József 1.00, Szombati János 1.00, id. Szombati Istvánné 1.00, id. Szabo Ferenc és n. 1.00, Varga Andrásné 1.00, Rusnák Pál 1.00, Balogh József 1.00, Balogh Bertalanné 1.00, Lipták Józsefné 1.00, Jurcsák Albertné 1.00, Bodó János 1.00, Hancsák Andrásné 1.00, Özv.Tóth Lajosné 1.00, Nagy Pál 1.00, Sztanay János 1.00, özv. Kálmán Miklósné 1.00, id. Bácsi Józsefné 1.00, Mrs. M. Szabó 1.00, Szőke Istvánné 1.00, Szántó Istvánné 1.00, Első Ref. Egyház persely 8.85, Id. Máté Ferencné 1.00, özv. Kálli Istvánné 1.00, Körtesi Sándorné 5.00, Haniszkó János 2.00, Piriczky Mihályné 2.00, Körtesi Sándor 2.00, Bányai János 2.00, özv. Mácsi Kálmánné 2.00, Oláh László és n. 2.00, Deák Kálmán és n. 2.00, Tóth István 2.00, Bede Erzsébet 2.00, Szarka Gábor és n. 2.00, Pécsi Zsigmond és n. 2.00, Link János 2.00, Roth Mihály 2.00, Hajdu Ferenc 2.00, Edel Lajosné 2.00, Mrs. J. P. 2.00, Gondola Sándor 1.00. Kedves Jánosné 1.00, Szücs Jánosné 1.00, Dézsán Sándorné 1.00, Bodzás Sonny 1.00, Fazekas Zsigmond 1.00, Gondola Sándorné 1.00, Vas. iskola 6.40, Petrohai József és n. 2.00, Hideg István 1.00. Első Egyház persely 11.35, Molnár István, özv. Barabás Jánosné, Lengyel Lajosné $1.00-1.00.

Rákóczi Egylet 50.00, Ténay Sándor és cs. 2.00, State Streeti Egyház persely 20.80, Kovács Kálmán és n. 1.00, Nagy József 1.00, Bakó Istvánné 1.00, ifj. Czakó Lajos 1.00, Krozser Jánosné 1.00, özv. Bányácski Andrásné 1.00, Bodnár György 1.00, Legifj. Forizs István és Eleanor 1.00, Papp Mihályné 1.00, id. Mészáros Sándor 1.00, Tariska Gábor 1.00, Bodzás András 1.00, id. Czakó Lajos 1.00, Mácsi Jánosné 1.00, Jesztrebi Sándor 1.00, Daruka Etel 1.00, özv. Veres Jánosné 1.00, Mrs. Szendi 1.00, özv. Oláh Lászlóné 1.00, özv. Káli Istvánné 1.00, ifj. Mácsi Kálmán 1.00, Balogh Gábor 1.00, özv. Nagy Lászlóné 1.00, Bodzás József 1.00, Balogh Gáborné 1.00 Karmanoczki Jánosné 1.00, Dézsán Sándorné 1.00, Csáky Sándorné 1.00,

Bronx, N. Y. Független Ref. Nőikör $5.00, Mrs. Biró és cs. 2.00, Ardai László és cs. 2.00, Mrs. J. Kish 1.50, Kovács Kálmán 1.00, Bácskai János 1.00, Szabó Sándor és cs. 1.00, Nagy János és cs. 1.00, Pece Béla és cs. 1.00, Kaskó István 1.00, B. Nagy Lajos és cs. 1.00, Bartos Pálné 1.00, Miss Helen Nyitray 1.00. Kish Ferencné 1.00, Prekob Tamásné és cs. 1.00, Bodnár Imre és cs. 1.00, Kish József és cs. 1.00, Juhász Ferencné 50c, Persely pénz 4.00.

Brownsville, Pa.: Tóth Mihály 2.00, Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet 10.00, Ref Btg. Egylet 5.00, Rozgonyi József és cs. 5.00, id. Kotán István és cs. 2.00, özv. Pollák Istvánné 2.00, Tóth Mihály 2.00, Husz Sándor és n. 1.00, Horváth Imre és cs. 1.00, ifj. Kotán István 1.00, Nagy Sándor és cs. 1.00, Csobay István és cs. 1.00, Ádám Ferenc és n. 1.00, Bacskay Károly és cs. 1.00, id. Szarka Ferenc és cs. 1.00, Varga József és cs. 1.00, Szarka Ferenc és cs. 1.00, Kiss Péter és cs. 1.00, ifj. Novák József 1.00, Gal Józsefné és cs. 1.00, Tóth Béla és cs. 1.00, Csáki József és n. 1.00, Tóth Nóra 50c, Tóth Regina 50c, id. Novák József 50c, ifj. Novák Józsefné 50c, Veréb Istvánné 50c, Nochta János és cs. 50c, kisebb adományok 1.00, Estély bevétele 25.35, Murányi János lelkész és n. 2.00, Tóth Mihály 2.00, Szarka Ferenc 1.00, Tóth Mihály 2.00, Tóth Mihály 2.00.

SOUTH SECOND STREET COAL COMPANY

BACSKAY JÓZSEF
tulajdonos.

EGYEDÜLI MAGYAR
SZÉNKERESKEDŐ
PERTH AMBOYBAN.

Irodai telefon: P. A. 4-1193

Lakás telefon: P. A. 4-0781

SZÉN ÉS FÜTŐ OLAJ

Second and Paterson Street,

PERTH AMBOY, N. J.

Szivélyesen üdvözli hallgatóit

a legrégibb amerikai Magyar Rádió, amely mindennapos müsorait az 5000 kilowattos WHIP rádióállomásról (1520 Kc.) közvetiti.

KOVÁCS J. FERENC

igazgató

Dr. ÁKOS ENDRE
titkár

SALGÓ BÉLA
szervező

SZEGEDY ISTVÁN
belmunkatárs

KÁLDOR JÁNOS
belmunkatárs

Chicagoi studiónk cime

817 EAST 92nd STREET

Telephone: ABErdeen 0184

Studiónkban a legmodernebb lemezvágó gépek állanak a közönség rendelkezésére

Jutányos áron vállalunk rádió hirdetést és hanglemez készitést.

Buffalo, N. Y. Voegli Albert $1.00, Polgár Miklósné 1.00, Csontos András 1.00, id. Szallár József 1.00, Kovács Ferenc 1.00, Szombathy Ibolya 50c, Árvaházi persely 2.00.

Caro, Mich. Ref. Egyház persely $4.55, ifj. Nagy Béla és n. 2.00, Kovács Sándor 2.00, Gyurkó András 2.00, Verbiás Sándor 1.50, Kiss Mihály 1.00, Finta Istvánné 1.00, Hunyadi Ferenc 1.00, Seres Alfréd 1.00, Paládi Sándor 1.00, Nagy Mihály 1.00.

Carolina, W. Va. Női Egylet $10.00.

Carteret, N. J. Id. Kalas Lajosné 2.00, Tóth Istvánné 2.00, Nemes Istvánné 1.00, Pallagi Istvánné 1.00, Tóth Sándorné 1.00, Terjék Károly és n. 2.00, Daróczy Sándor lelkész 2.00.

Charleston, N. Y. A Független Egyházból: Kozma Lajos $1.00, Béres Károly 1.00, Gerék István 1.00, Torzsás Lajos 1.00, Fazekas Lajos 1.00, id. Angyal Ferenc 1.00, Papp Sándorné 1.00, Szőke István lelkész 2.00, Árvaházi persely 4.05, Vas. persely 1.95, Czapp István 50c, Biró István 50c, Kutkó Andrásné 50c, Papp Sándorné 1.00, Babin Mihályné 2.00.

Chicago, Ill. A, M. Ref. Egyesület 84. oszt. $5.00, Pozsgay Imre 1.50, Chic. Westsidei Ref. Nőegylet 26.80, Chic. Southsidei Nőegylet 20.00, Chic. Westsidei Fiatal Asszonyok Köre 5.00, Chic. Southsidei Mártha Kör 5.00, Tóth Gyuláné sorsolás 7.00, East Chicago (Ind.) Ref. Nőegylet 20.00, Ind. Harbor Ref. Nőegylet 23.30, Gary, Ind. Ref. Nőegylet 10.00, Hammond, Ind. Ref. Nőegylet 10.00, Whiting, Ind. Ref. Nőegylet 13.00, So. Side Ref. Egyház 50.00 Balogh Kálmán és cs. 2.00, Sebestyén József 2.00, Józsi Margit 1.00, Józsi Károly 1.00, Józsi Károlyné 1.00, Mrs. G. Stemen 1.00, Kanyó Etel 1.00, Fodor Bertalanné 1.00, Pálinkás Gábor 1.00, id. Csákai Margit 1.00, Csákai Károly 1.00, Kanyó Lászlóné 1.00, Bessie Deland 1.00, Kovács H. Margit 1.00, Szaniszló István 1.00, Kasza Ferenczné 50c, Kerekes Lajos 50c, persely 1.85.

Clairton, Pa. F. Nagy István $2.00.

Cleveland, O. Mrs. Catherine Sherban $5.00, Mészáros Irén 2.00, Magyar Női Segélyegylet 15.00, Zsarnay Pálné 2.00, Koka Gézáné 1.00, Szekeres János 1.00, Bálint József 1.00, Torda Lajosné 1.00, Bartha Istvánné 1.00, Harsányi Péterné 1.00, Kiss Józsefné 75c, Tóth Józsefné 50 cent, Party jövedelem 50.25, angol gyülekezet 10.00, Verhovay 361. Női Osztály 2.00, Jótékony Nőegylet Nagybiz. 10.00, Novotny István és n. 5.00, Tyukodi Emma 2.00, Kása Jánosné 1.00, Demeter Mártonné 1.00, Id. Boros Károlyné 1.00, Dezső Imréné 2.00, Márton Lajosné 1.00, Ozsváth János 1.00, Kása János és n. 1.00, Markó Andrásné 5.00, Bodnár Péter és n. 5.00, Szaniszló Pál 1.00, Kása János 1.00, Galter Vilmos és n. 2.00, Reszkó Juliska 2.00, Szemán Jánosné 1.00, Daróczy Mátyás lelkész 3.00, Gönczi Pál 2.00.

Cliffside, N. J. Sári Józsefné $1.00, özv. Kovács Gyuláné 1.00, Mrs. Mary Richard 5.00, Guszti

János és cs. 3.00, Dudás János és cs. 2.00, Koszto Ferenc és cs. 2.00, Csik András és cs. 1.00, Mrs. Kazinczi 1.00, Gönczy Mihályné 1.00, Takács Mihályné és cs. 1.00, Czinke Lajos és n. 1.00, Abaházy János és cs. 1.00, Mrs. Kendy 1.00, Kovács Gyuláné 1.00, Sáry Józsefné 1.00, persely 6.70.

Crescent-Martins Ferry, O. Baráth Lászlóné 50c, Pisák Istvánné 50c, Balogh Miklósné 50c, Pucsok István 50c, id. Katona Barna 50c, Berkes Sándor 50c, Páncél Lajosné 50c, Ruman István 50c, Zoltán Mihályné 50c, Saczi Istvánné 50c, kisebb adományok és persely 8.50, Hegedüs Józsefné (Mingó) 50c, Török Imre 50c, özv. Fekete Andrásné 1.00, Laczó Istvánné (özv. Tóth Lajosné emlékére) 10.00, Orosz Ferenc (özv. Tóth Lajosné eml.) 10.00, Dr. Várady Arthur lelkész 2.00, Crescenti Nőegylet 5.00, Hegedüs József 1.00, Pogány Lajos 1.00, László István 1.00, Németh Ferenc 1.00, Major István 1.00, özv. Kvaszni Jánosné 1.00, Takács Kálmánné 1.00, Turós István 1.00, Pozsgai Pál 1.00, Kozma László 50c, Holbok Ferenc 50c, Jakab Lajos 50c, Horváth Sándor 50c, id. Pogány György 50c, Kiss Józsefné 50c, Doktor József 50c, Majoros Lajosné 50c, Baráth Józsefné 50c, Kolozsi Barna 50c, Major Jánosné 50c.

Coatesville, Pa. Sinkó György és n. $4.00, Dienes Barnáné 1.00, özv. Kiss Lajosné 1.00, Adorján Lajos és n. 2.00.

Columbus. O. Ref. Egyház $4.75, Molnár Pálné 2.00, Molnár Pálné 3.00.

Conneaut, O. Gróf Majláth Bs. Egylet $2.50, Varga Bertalan és n. 1.00, Nagy József 1.00, Fülöp Menyhért 1.00, Pápay Sándor 1.00, Kovács István 1.00, László Sándor 1.00, Jessó János 1.00, Esterhay András 1.00, Megyesi János 50c, Sirokmán Bertalanné 50c, Persely 80c, Bernáth Árpád lelkész 1.00, Megyesi Károly 50c.

Coraopolis, Pa. Simon Józsefné $3.00, Magyar Otthon női tagjai 44.20.

Daisytown, Pa. Medve István és n. 1.00, Illár Gyula 1.00, Illár Gyula 1.00, id. Medve István és n. 1.00, Lorántffy Nőegylet 10.00, Silay Sándor lelkész 2.00, Hajdu Sándor 1.00, Bodnár István 1.00, Id. Illár Ferenc 1.00, Bodnár Lajos 1.00, Debreczeni Sándor és cs. 1.00, Nagy József 1.00, Gazdik György és n. 1.00, King Károly 50c, Előadás 60.77, Hajdu Sándor 1.00, Bodnár Mihályné 1.00, Mrs. Medve 1.00, Illár Gyula 1.00, Szabó Sándorné 1.00.

Dayton, O. Ref. Egyházi Énekkar 15.00, Nánássy Bözsike 10.00, Rákóczi 46. oszt. 3.00, Lorántffy Nőegylet 45.00, Leányok Missziói Kör 5.00, Silai Gábor 5.00, Huszti Gábor 4.00, id. Baranyi István és n. 4.00, Azary János lelkésznő 4.00, Róth Konrád 3.00, Berecz Károlyné 2.00, Hanos János és cs. 2.00, Kovács János és n. 1.00, K. Kovács János és n. 1.00, Szaniszló Ilon 1.00, Mács Jánosné 1.00, Mózes József 1.00, Ráskay Andor 1.00, Kocsis István 1.00, Molnár József 1.00, Pocsik Ferenc 1.00, Tatár Lajos 1.00, Balogh Jánosné 1.00, Sásváry Mihályné 1.00, Lőrincz Géza 1.00, ifj. K.

E. 79 & Grand
Service Station
GULF PRODUCTS
REPAIRING
GOODRICH TIRES
AND BATTERIES
2749 EAST 79th STREET
CLEVELAND, OHIO
J. S. Tomory J. J. Klimek

New York Undertaking Co., Inc.
R. DEVOE, licensed manager
JOHN BALLO, president unlicensed
348 E. 79th ST., NEW YORK CITY
Telephone: RHinelander 4-0151
Temetéseket $75 és
vállalunk —— fel-
bárhol —— jebb

Tisztelete jeléül
VICTORY FURNITURE
AND CARPET CO.
9134 COTTAGE GROVE AVENUE
CHICAGO, ILL.

Ha gyász éri forduljon teljes bizalommal

John S. Lesko & Son

Temetkezési Intézetéhez

Phone: 3-0971

1390 Fairfield Avenue,
BRIDGEPORT, CONN.

Virágok minden alkalomra

Victor's Flower Shoppe

Phone: 5-9720

1408 State Street,
BRIDGEPORT, CONN.

"Virginia Dare"

az American Bottling Co. készitménye

Tulajdonosok: VARGA és VARGA

Bor, sör és szódák a legnagyobb választékban

GYÁR: 87 ELLSWORTH STREET

ÜZLET: 355 HOWARD AVENUE

BRIDGEPORT, CONN.

Phone 4-6139

Phone: 4-9657

ELLSWORTH MEAT MARKET

BAYE ISTVÁN és FIA, tulajdonosok

Régi és megbizható üzletében mindenféle hus és füszer nagy választékban kapható

Az árvaház és a magyar közügy hüséges támogatója.

730 ELSWORTH St., BRIDGEPORT, Conn.

Nagy Lajos 1.00, Mátyás Andrásné 1.00, Tóth Károly és n. 1.00, Bécsi István 1.00, Göröcz István és n. 50c, id. Sebestyén Albertné 50c, Belényi Ferenc 50c, Takács Józsefné 50c, Balázs József 50c, Tóth Andrásné 50c, N. N. 25c, Árvaházi persely 7.75, Azary Sándor 1.00, Nick Podojak 3.00, John Danyi 1.00, Illés István 2.00.

Detroit, Mich. Enesey Gyula 1.00, W. O. W. Egyenlőség 5.00, Verhovay Női Osztály 2.50, Eller Mártonné 5.00, Függ. Ref. Egyház 48.27, Duzsinszky Jánosné 1.00, Maytner Ferencné 2.00, Máté István 5.00, Rajczi Lajos 5.00.

Donora, Pa. Turfa Sándor és n. $3.50.

Duquesne, Pa. Rákóczi 112. fiók $3.00, Balázs Miklós 1.00, Vörös Jánosné 1.00, Serfőző András és n. 1.00, Ref. Nőegylet 5.00, Angyal László 1.00, Balázs Miklós 1.00, id. Czap Ferenc 1.00, Eötvös Gyuláné 1.00, Gavallér Bálint 1.00, Kapolka Jánosné 1.00, Kiss András 1.00, Kocsis István 1.00, Kovács András 1.00, Matyinkó Ferencné 1.00, Nagy János 1.00, Sápos Menyhért 1.00, Serfőző Andrásné 1.00, Szegedy Istvánné 1.00, Tokár János 1.00, Urbán Józsefné 1.00, Urbán Mihály 1.00, Vajda Zoltán 1.00, id. Varga János 1.00, B. Balázs János 50c, Bán Lajosné 50c, Csapó Vilmosné 50c, Dancs Józsefné 50c, Helmeczi Kálmán 50c, Konkoly Ignácné 50c, Pollák Ferencné 50c, Szalay Ferenc 50c, Vörös Jánosné 50c, kisebb adományok és persely 1.50.

East Chicago, Ind. Chi. Sigma Sorority $5.00, Ref. Nőegylet 60.00.

Elyria, O. Novák Lajos lelkész és n. $10.00, Ifj. Szabó Imre és n. 10.00, Bara József és cs. 2.00. 1.00-1.00 dollárt adtak a következők: Erdőháti Lukás, Novák Lajos lelkészné, özv. Palágyi Jánosné, Varga István és cs. Mrs. Frank Snoble, Nagy András és cs., özv. Papp Viktorné és családja, ifj. Szoboszlai Mihály és cs., Ignáczi Ferenc és cs., Szücs István és cs., Beregszászi József és n., Pénzes Ferenc és cs., Balázs Bénjáminné, Imre Gábor és cs., Orosz István és cs., Lajos Ferenc és cs., N. N., Fazekas Pál és n., Farkas Vince és n., Szabó Sándor 2.00, Horváth Sándorné 2.00, Palágyi Jánosné 50c, Fertál Pál és cs. 50c, Szakál József és cs. 50c, kisebb adományok 13.02, Varga István 1.00, id. Papp Viktorné 1.00.

Erie, Pa. Farkas János 4.00.

Fairfield, Conn. Kiss Géza $2.00, Papp Bartalanné 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak a következők: Baraté Jánosné, Hadar Vincéné, Szabó Ferenc, Verebélyi Györgyné, Jarkoczky Andrásné, Háda László, Söveg Mihályné, id. Tripoli Sándor, Török János, ifj. Tripoli Sándorné, id. Kassay Ferenc, Balogh Károly, Kiss Ödön, Nick Imréné, K. Tóth Mihály, Dákay Sándorné, Filep Károlyné, Szajko János, Rákóczi Sándorné.— Özv. Gontos Andrásné 50c, Csoma Józsefné 50c, A. Vincze Jánosné 50c, Kisebb adományok 3.00.

Fairport Harbor, O. Templomsegélyéő Nőegylet $5.00, Szeghy lelkész család 5.00, Nógrády Mátyás és n. 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Esz-

terhay Antal és n., László Kulmán és n., Orosz Ferencné, ifj. Kanócz János és n., Rajna Lajos és n., id. Csengő Lajos és n. Karakó Sándor és n., Szerdi István és n., Molnár és n., id. Czinke András és n., Lengyel András és n., Végső István és n. — Árvaházi persely 5.89, ifj. Illár József és n. 50c, id. Illár József és n. 50c, özv. Matyi Jánosné 50c, özv. Mutkó Józsefné 50c, Miller János és n. 50c, Keresztman György és n. 50c, Tóth Menyhért és n. 50c, Tóbiás János és cs. 5.00, Molnár Miklós 1.00.

Farrell, Pa. Horváth Ferencné $1.00.

Federal, Pa. Petruska János $1.00, Petruska Jánosné 1.00, Petruska József 50c.

Flint, Mich. Moy János $2.00, Máté Sándorné 2.00. Szikszay Györgyné és cs. 1.50. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Id. Gáncsos Péter, Sütő István és n., Pesti Pál, Pál Péter, Pál György, Ignéczi József és n., Kovács Gábor, Mrs. Elizabeth Naményi, Mrs. Nemes, Mészáros Sándorné, Uláz János, Ujhelyi László, özv. Marczó Mihályné, ifj. Miller Jánosné, özv. Vincze Istvánné, Kiss János. Kozma Imre, Molnár Andrásné, Molnár István. — 50-50 centet adtak: Ifj. Szikszay György, Árvay Andrásné, G. Szabó Ferencné, N. N., Molnár Erzsébet, Kocsis Albert. — Kisebb adományok és persely 5.25, Molnár András 1.00, G. B. Kovách 1.00, Papp Imre 1.00, Madarász Imre 1.00.

Fords, N. J. N. J. M. Egyl. Egyes. 10 oszt. $4.00, Marosi Károly és cs. 1.00.

Forest City, Pa. Titkó János 50c.

Garfield, N. J. Dudás Mihályné $1.00.

Gary, Ind. Ref. Nőegylet $15.40, özv. Gyüre Józsefné 5.00, I. W. I. Női Klub 5.00. Bacsó Béla lelk. és cs. 2.00.

Gilford, Mich. Mrs. Elizabeth Kooha $2.00.

Grand Rapids, Mich. Sárog István és n. $1.00.

Granite City, Ill. Bridgeporti Szövetség 54. o. $2.50, Juhász Mihály 1.00.

Greensburg, Pa. Gergő Péterné $4.00, Szabó Andrásné 1.00, B. W. Kerr 7.00, Glenn Cook 7.00, D. K. Hunker 3.50, Charles Whitten 1.75, Pittsburgh Penn Kress 1.75, Gloninger and Co. 8.75, Hachmeister 8.75, Gergő Péterné 1.00, R. E. Troutman 70 cent, Rusznák Andrásné 1.00, Charles Bros. 3.50.

Hawk Run, Pa. Paskó István $1.00.

Homestead, Pa. Mrs. Theresa Kozell $3.00, Szász Imre 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Czakóczi Imre, özv Miller Józsefné, Tamás Péterné, Kovalczik András, Egry Vincze, Sárosi János, Billi Sándorné, id. Bulykó János, Bulykó Péter. Borbély Péter, Kápolti Áronné Mihó Imre, Balla Jánosné, Ducs János, id. Szabó Sándor, Fekete Mihályné, Hegedüs László, Hegedüs Lászlóné, Asszmongya László, ifj. Bulykó Jánosné, Bittó István. — A. M. Ref. Egyes. osztálya 1.25.

Hudson, N. Y. Boldizsár Menyhért és cs. $1.00.

Indiana Harbor, Ind. Baráth Lajos és n. $5.00, Pethő Lajos 1.00. Székely Dénes és cs. 2.00, id. Turóczi Györgyné és cs. 3.00.

Phone: Columbus 5683

CSÁKAY BÁLINT ÉS FIA

FÜSZERÜZLETE
ÉS HUSMÉRÉSE

Megérdemli a magyarok támogatását!

4301 WEST LAKE STREET
CHICAGO, ILLINOIS

LACHMAN ANTAL

JÓL ISMERT MULATÓ HELYE

Tel. Mansfield 10068

A westsidei magyarok kedvenc találkozója

4343 WEST CARROLL AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS

Atlas Photo Engraving Co.

Mindennemü rézmetszetek (cutok) gyors készitője jutányos áron.

210—212 N. Broad Street,
PHILADELPHIA, PA.

H. E. VANCE BAKERY

A BETHLEN OTTHON SZÁLLITÓJA!

Telephone: 2761

NORTH MARKET STREET
LIGONIER, PENNA.

Phone: Kezdie 4557

SEBESTYÉN JÓZSEF

MÉSZÁRSZÉKE ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

Régi megbizható magyar üzlet

4201 WEST CARROLL AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

KLINE'S DEPARTMENT STORE

MINDENFÉLE RUHANEMŰ

férfiaknak, nőknek és gyermekeknek

Jó cipő mindenki részére!

KLINE BLOCK ON THE DIAMOND

LIGONIER, PENNA.

ÜDVÖZLET

Bokor Coal Co.

2201 Richfield Road,

FLINT, MICH.

Phone: 3-6011

ÜDVÖZLET

KIGYÓSSY ISTVÁN

Egyedüli Magyar Temetés-rendező Toledóban

AMBULANCE SZOLGÁLAT

2001 Consaul Street,

TOLEDO, OHIO

Irwin, Pa. Altman's Cash Feed $1.75.

Jeanette, Pa. Edward Best $3.50.

Johnstown, Pa. Ref. Egyház $3.51, Ref. Nőegylet 5.00, Pataki Ferenc és n. 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Daróczy József. és n., Fáczán Jánosné, Horváth István és n., Juhász Sándorné, Kocsis József, özv. Kozma Dánielné, Krivulka Károlyné, László Károly, Patai János, Rakonca Péter, Sirokmány György, Szabó Lajosné, Madarász Józsefné, ifj. Madarász József. — Erdélyi Pál 50c, Kovács Katalin 50c, Kozma Dániel 50c, Tóth Gyuláné 50c. — Kisebb adományok 1.50, A. E. Snook 1.75, Geo. J. Griffith 3.50.

Kingston, Pa. Mrs. Szirmay $15.00.

Kossuthville és Plant City, Fla. Március 15-iki ünnepély $5.00.

Lackawanna, N. Y. Magyar nyári iskola növendékei $3.50.

Latrobe, Pa. Ruzsnyák Andrásné $6.00. Gergó Péterné 1.00, Rusznyák Andrásné 1.00, Latrobe Brewing Co. 12.25, Rusznyák Andrásné 1.00. Latrobe Foundry 7.00, G. E. Anderson 3.50, Pohland Bros. 1.75, Latrobe Motor Co. 1.75, M. S. Hartmann 1.75, Fred Lowenstein 1.75, Gregory Bros. 1.75, Fullman Mfg. Co. 8.75.

Leechburg, Pa. Sorsolás $1.00.

Lenox, Calif. Balaton F. István 40c.

Library, Pa. Biró Menyhértné $2.00, A. M. Ref. Egyesület 10.00.

Ligonier, Pa. Szabó Józsefné $1.00, Gacsályi Imréné 1.00, Persely 2.12, Ville and James Alixas 3.50, Marion Gondon Thompson 5.25, Kalassay Sándorné 2.00, Nánássy Lajosné 2.00, Nánássy Vilmos 1.00, Nánássy Raymond 1.00, Gacsályi Imréné 1.00. Beregi János 1.00, Szabó Józsefné 1.00, Ibos János 1.00, Nánássy Lajos 5.00, Nánássy Lajosné 2.00, Nánássy Vilmos 1.00, Nánássy Raymond 1.00, Gacsályi Imréné 1.00, Kalassay Sándorné 3.00, Babinsky Andrásné 1.00, Szabó Józsefné 1.00, Tenay Róza 1.00, Babinsky Andrásné 5.00, Kiss János 1.00, Ibos János 1.00, Gacsályi Imréné 1.00, Dr. Kalassay Sándorné 2.00, Nánássy Lajosné 2.00, Nánássy Vilmos 1.00, Nánássy Raymond 1.00, Tenay Róza 1.00, Szabó Józsefné 1.00, Dr. Kalassay Sándorné 3.00, Nánássy Lajosné 2.00, Nánássy Vilmos 1.00, Nánássy Raymond 1.00, Persely 75c, Sorsolás 3.80, Jegy sorsolás 43.00, Jegy sorsolás 7.00, Nánássy Lajosné 2.00, Nánássy Raymond 1.00, Dr. Kalassay Sándorné 2.00, Tóth Rudolf 1.00, Gacsályi Imréné 1.00, Ténay Róza 1.00, Szabó Józsefné 1.00, Ibos János 1.00, Persely 2.00, Sorsolás Szentmiklóssy Pál 19.00, Böszörményi Évi 1.10, Persely 4.75 és 2.60, Persely 5.12, Gochnur 8.75, Vitéz 1.05, Rhody 1.75 Martin 7.00, First National Bank 12.25, Kline 1.75, Drie's Service Station 1.75, Grant Ottino 1.75, Bowman 1.75, Picadio 1.75, John Hall 8.75, W. Byers 7.00, Graham Buick 3.50.

Lincoln Park, Mich. Tárkányi Elek $20.00.

Logan, W. Va. és Vid. Soltész András $3.00, Bodó János 2.50, Tárkányi István 2.25, Tury Sándor 2.00. Kovács Kalaman 2.00, Bella István 2.00,

Varga Ferenc 2.00, Pusztai Tivadar 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Kiss József, Nagy Sándor, Tarsoly Sándor, Dickó Anna, Dull Zsigmond, Kulcsár Lajos, Zvara János, Balla János, Bencze Pál, Papp György, Bodnár István, Dudás Andrásné, Danyi Ferenc, Márki Bertalan, Fekete András, Faragó György, Fülöp Gusztón, Kovács Ignác, Ignéci István, Tárkányi Jánosné, Puskás József, Kovács János, Veszprémi Sándor, N. N. 55c. — 50-50 centet adtak: Csenger, László Ferenc, Luksa Gábor, Király József, Birinyi János, W. E. Chutan, Mrs. Ommar, Paul Jackony, R. R. Iland, A. Khon, Tira József, Albert József, Veres János, Gyomber János, Veres Lajos, Kiss Géza, Parragh Antalné 50c, Németh József 50c. — Kisebb adományok

Logans Ferry, Pa. Szücs József Cz. 283, $1.00.

Lorain, O. Kalassay Lajos $5.00.

Los Angeles, Cal. Ref. Egyház $10.00, Mrs. E. Szabó 1.00.

Manor, Pa. Beamer Handle Co. $1.75.

Manville, N. J. Ref. Egyház $5.00, Molnár Imre és n. 3.00, Bok Istvánné 2.00, Kovács Béla 1.00, Pokol Balázsné 1.00, id. Köteles Lajos 1.00, Vincze András 1.00, Sipos Menyhért 1.00, Páci Imre 50c, Bekő Kálmánné 50c, Persely 2.62.

Massena, N. Y. Pócsi Kálmán $3.00, Sipos András 2.00, Jakab István 1.25, Poffók Pál 1.25, Fekete László 1.00, Szajbel József 1.00, Svarckopf János 1.25, Id. Mán Lajos 2.00, Simon János 2.20, Szabad György 1.75, Simon József József 2.00, Szentmiklóssy Pál 1.50, ifj. Dori Sándor 2.00, ifj. Stucz József 1.00, Drur Plonti 1.00, özv. Balázs Gáborné 1.00, Tóth György 1.00, Vári János 1.25, ifj. Nagy Lajos 1.00, Miss Poffok Matild 1.20, Mrs. Shinit György 1.00, ifj. Gábri Jánosné 1.00, Balázs György 2.00, Kormános György 1.00, Balázs Gábor 1.00, Oroszi András 1.00, Kormányos György 50c, Orosz András és cs. 7.00. Dudás István és cs. 7.75, Telek János és n. 6.00, Balázs Menyhért és n. 5.00, Agnes Lombardo 5.00, Mrs. Császár 5.00, Csizmár László 5.00, Varga Imre és n. 6.00, Stucz József és n. 3.50, Dudás Mihály és n. 2.00, Domku László 2.00, Molnár Imre 2.00, Kulacs Lajosné 3.00, Zslekovis Lajos és n. 3.00, Vitucska János és n. 3.00, Oroszi András 3.00, Bocskor Pál és n. 3.00, Bocskor Andor és cs. 1.75, Kocsis András és cs. 3.00, Dóri Sándor és cs. 3.00.

McKeesport, Pa. Bridgeporti Szöv. 9. oszt. 4.50, Első Ref. Egyház 10.29, Mrs. Horváth 1.00, Urbán József lelkész 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Orosz Béla, Fejes Menyhért, Makár Péter, Bartus Mihály, Fazekas Károly, Fedor András, Csályi András, Halász Mihály, özv. Kendy Imréné, Kovács András, Balogh József, özv. Albert Lajosné, özv. Siti Mihályné, özv. Simon Jánosné, Tóth István, Komár Lajos, Berényi Miklós, Dr. Kalassay László, Pallay Mariska, Halász Mihályné, Pikor Béláné, Leskó Istvánné, Tóth Istvánné, Tóth Mihály, Tóth Mihályné, Molnár Józsefné, T. Balogh Gáborné, Szücs JJánosné, Szabó Gáborné, Németh Sándorné, Bányácski Sándor, Cető István,

Ford Menoher

ÁLLATOKAT ÁRUL.

— A Bethlen Otthon szállitója. —

Cottagekot ad ki bérbe nyárára a fürdőhely mellett.

Cim: Ford Menoher,
LIGONIER, PA.
Telefon: 4554

Peter Biro, Inc.

NYILVÁNOS KÖZJEGYZŐ

Ingatlan üzlet. Általános biztositás. Hajójegy iroda és pénzküldés.

108 French Street,
NEW BRUNSWICK, N. J.
Phone: 1209

Phone: East Chicago 772—2
Res.: Hammond 411

WM. A. FÜZY

MAGYAR ÜGYVÉD

Ügyes-bajos dolgaiban készséggel áll rendelkezésére.

530 W. CHICAGO AVENUE
EAST CHICAGO, IND.

Szivélyes üdvözletét küldi:

Dr. Ragány József

az Amerikai Magyar Református Egyesület Trentoni osztályának orvosa.

A FÉNYKÉP ÖRÖKKÉ ÉL!

Varga Imre

FÉNYKÉPÉSZETI MÜTERME

Elsőrendü képek. — Nagyitások.
Szinezés és rámázás.

Phone: 2-5545

347 GENESEE ST. TRENTON, N. J.

Ingyen tanácsért irjon a magyarok közkedvelt patikájába, ahol rendeléseit a legpontosabban és lelkiismeretesen eszközöljük.

EGYEDÜLI KÉSZITŐJE A BE-WELL NŐI KAPSZULÁKNAK

CITY PHARMACY, INC.

THE HOME DRUG STORE

SMITH & OAK STREETS
PERTH AMBOY, N. J.

Vásárolja virágszükségleteit a

Rózsa Virág Üzletben

OROSZ ANTAL ÉS NEJE
tulajdonosok.

200 Genesee Street,
TRENTON, N. J.
Phone: 6517

Üdvözlet

HEVESI FERENCZ

ELSŐ OSZTÁLYU ÉTTEREM
ÉS VENDÉGLŐ

Kitünő belföldi és importált italok.
Ha Detroitban jár, keressen fel!

8010 WEST JEFFERSON AVENUE
DETROIT, MICH.

Fazekas Károly, Fedor András, Pallay Jánosné, Pásztor István, Samók József, Sekussner Miklósné, Szücs Jánosné, Tóth Zsigmond. — Független Egyház 5.00, Urbán József 2.00, Bán Lajosné 50c, Tamók Andrásné 50c, Járdánházi Lajosné 50c, Sorsolás 4.00, Urbán József lelk. 2.00, Hadar Benjáminné 2.00, Gábor Jánosné 2.00, Rezsenyák Antalné 2.00, Ifj. Németh Sándorné 50c, Járdánházi Lajos és Vilmos 50c, Ref. Nőegylet 2.75, Urbán József lelkész 2.00. — 50-50 centet adtak: Baksa András, Balogh Zsigmond, Cető István, Diószegi Balázsné, Fejes Benjámin 50c, Gönczy István, Mészár Sándor, Mikolics Károlyné, I. Nagy Sándor, Pavuk Józsefné, Pavuk Irén, Ujlaki Jánosné. — Kisebb adományok és persely 12.00, Balogh Kálmán és n. 1.00, Sziklay Lajos 2.00.

McKees Rocks, Pa. Verhovay 163. fiók $5.00.

Medina, O. N. N. 25 cent.

Middletown, O. Farkas János $2.00, Rácz Gábor 2.00, Szentesi József 2.00, Mrs. Ozsváth Margit 1.50. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Gondi Pál, Erdős Dániel, Hergó Ágnes, Kócsis Albert és cs., Botos István és cs., Kovács Józsefné, Szabó András, Török János, özv. Palla Györgyné, Szabó Gáborné, Szabó Gábor. — Persely 1.50.

Milwaukee, Wis. Bódi Gyula és n. 2.00, S. A. Aschenbrenner 2.00, James Stark 1.50, C. Stark 1.50. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Kovács János, Mrs. Stangle and Son. Kárászi János, Mrs. Weiler, Max Sinitz. — 50-50 centet adtak: Boros István, Helen Weiler, George Weiler, Jr., K. Puskás, Mrs. Varga, Dudás Andrásné, U. Elizabeth, Steve Huszti. Steve Toronyi, Varga László. — Székely Ernő és n. 2.00, kisebb adományok 3.05.

Monongahela, Pa. Bodnár József $1.00.

Morgantown. W. Va. Borsos István lelkész és n. $2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Harsányi Andor lelk. és n., Makróczi Judit, Kiss András, Id. Kónya András, Nashogya András, Balogh Sándor, Molnár Géza és n. Páva József, özv. Orgován Károlyné, Déri Mihály. — Persely 3.50, Szász Gyuláné 50c, Baka Gyula 50c, Biró Vilmos 50c, N. N. 25c, Jakupulucz Zsuzsánna 1.00, Szankó János 25c, Molnár Géza 1.00, Ref. Egyház 10.00.

Moriah Center, N. Y. Nagy János $1.00.

Munhall, Pa. Frank A. Mihok $2.00.

Nettleton, Pa. Szunyogh Ferencz $3.00.

Newark, N. J. Ref. Egyház $21.00.

New Brunswick, N. J. Somerset utcai Ref. Egyház $27.50 és 5.00. — Első Ref. Egyházból: Papp Károly lelkész 5.00, Vasárnapi iskola 10.00, Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet 10.00, Éliás Ferencné 5.00, Pelley Józsefné gyüjtése 11.50, Nagy Sándor és n. 2.00, özv. Patkó Mihályné 2.00, Somodi János és n. 2.00, ifj. Kovács János és cs. 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Bágo Kálmán és n., Lőrincz Lajos és cs., Vigh János és cs., Daka Ferenc, Kovács Imre és n., Tamási Lajos és cs., Fodor Helen, Szabó Pálné, Bolheimer Irma, Kiss Sándor és cs., Kovács István és n., Bakos János és cs., Galajda Imréné, Borbély Miklós és n., Ko-

vács Imréné, Béres Istvánné, Román Istvánné. — Vida József és cs. 1.50, Persely 1.01 és 8.18, Csete Györgyné 50c, V. Zs. 1.00, Puskas Pál 50c, kisebb adományok 50c, Éles János és cs 1.08, Orosz Gergelyné 50c. Pelley Józsefné gyüjtése: Pelley Józsefné, Pákay Antalné 2.00-2.00, Horváth Gyuláné, Horvánth Géza és n., Mrs. Mary Megyesi 1.00-1.00, Herman Sándor, Eliz. Kokh, Carl Berger, Pósa Mártonné, Mrs. Pintér, Mrs. Séilágyi 50-50c, kisebb adomány 1.50, összesen 11.50. Kósa András lelkész 2.00, N. N. 2.00, Deák Károly és n. 5,00, özv. Szabó Károlyné 2.00, Turi Miklósné és cs. 2.00, N. N. 1.40, Bessenyei Albert és cs. 1.00, Győrfi Karoline 1.00, Elek János és n. 1.00, Kish Mózesné és cs. 1.00, id. Nagy Gáborné 1.00, Takács József és cs. 1.00, Szinley Robertné 1.00, Kocsis Mária 1.00, Persely 26.60.

New York, N. Y. Magyar Mihály $3.00, Magyar Segélyegylet 50.00, Magyar Baptista Egyház 15.30, Papp Mihály és n. 1.00, Szeghy Lajos 50c, Független Ref. Egyház 2.00, Függ. Ref. Nőegylet 2.00, Gyulay János és n. 2.00, Ladányi Zsigmond lelk. 1.00, Jackó Istvánné 1.00, Lipták Mariska 1.00, Kozma Jánosné 1.00, Gyuricskő András 1.00, Tóth Margit és Florence 1.00, Kolozsy László 1.00. Marcantonis Ferencné 1.00, persely 4.50, Markovics Árpádné 2.00, Gyurecskó Andrásné 2.00, Oláh Zsuzsánna 2.00, Takács József 15.00.

Niagara Falls, N. Y. Szabad András $.500.

Nu Mine, Pa. Verhovay 88. fiók $5.00.

Oak Park, Ill. Nagy Lajosné $1.00, Mrs. L. Nagy 1.00.

Passaic, N. J. György István és cs. $5.00, Marezinczin Istvánné 5.00, Mrs. Bognár 5.00, Rácz Győző lelkész és cs. 2.00, Rozsnyai Margit 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Szabó Jenő és n., id. Gyöngyösi Lajos és cs., Mátyás Istvánné, Nemescsik János és cs., Gyulai Sándorné, Szalai István, özv. Szabó Lajosné, Katócs István, Bajó János és cs., Molnár István, Varga Péter és cs., Béres István és cs., Szmetena Arthurné, Béres István, Vigh Sándor és cs., Szendi András, Pintér János és cs., Győrke József és cs., Kvittner Frigyesné, Berta Mária, Jobbágy Jánosné, Fábján József és cs., Beregi István és cs., Mrs. Koroi, Papp Józsefné, ifj. Molnár Istvánné, Molnár József és n., özv. Szomolya Lajosné, Balogh Dániel és n., Varga Sándor és cs., Gangler Józsefné, ifj. Mikó László és cs., Eséterhaji István és n., Harcsa István és n., Kovács Istvánné. — 50-50 centet adtak: Rácz Jánosné, N. N., Halász Gyula, Hudák Istvánné, Kocsis Ferenc, N. N., Brautner Frigyesné. — Dudás Mihályné 1,00, Gércsi László 1.00, Kovalencsik Józsefné 50c, Tóth Kálmán 50c, kisebb adományok 60c, Ref. Egyház persely 8,90, György István 2.00. — 1.00-100 dollárt adtak: Dul Jánosné, Horváth Gyula, Ordos Lászlóné, N. N., N. N., Győrke József és cs., Harcsa Istvánn, Kvitner Frigyesné, özv. Farkas Imréné, Sándor Józsefné, Béres J. Albert, Szomolya Lajosné, Mrs. Jámbor, Nardona Erzsébet, Resh Eszter, Rudics

THE
LIGONIER PHARMACY
JOHN LLOYD MOONLY, Ph. G.
tulajdonos
Tel.: 581
A BETHLEN OTTHON PATIKÁJA
LIGONIER . . . . PENNA.

The Clawson Funeral Home
Temetési kiszolgálás
Az Arany Szabály rend tagja
Telephone: 6
Corner 2nd and Main Street
LEECHBURG, PA.

SINKO TOOL & MFG. CO.

Fémezés, szerszámok, vágó gépek és felszerelések tervezője és gyártója

ÉRCBEVÉSÉS, KISÉRLETI ÉS GYÁRI MUNKA

MAGYAR GYÁR-VÁLLALAT!

Phones: Kezdie 5882, 5883

351-359 N. Crawford Ave.
CHICAGO, ILLINOIS

Telefon: Ligonier 545

LIGONIER MILL

F. B. MUSIK, tulajdonos

Mindenféle állateledel tehénnek, tyuknak

GABONAFÉLÉK

A Bethlen Otthon egyik szállitója

LIGONIER, PENNA.

Jánosné, Bojszkó Mihályné, Szendi Erzsébet, Szabó Ferencné, özv. Szabó Lajosné, Halász Gyula, ifj. Végh Sándor és n., Balogh Dániel és cs., Miklós András és cs., id. Kovács Jánosné, Vigh Sándor, Dull János és n., Beregi Istvánné, Kovács Istvánné, Ruszkai Istvánné, Béres István és cs., ifj. Molnár József és n., Szabó Jenő és cs., Katócs Ferenc és leányai, Kurucz József és n., Eszterhay István és n., Ordas Lászlóné. — Rácz Jánosné 50c, Tóth Kálmán 50c, kisetbb adományok és persely 16.00.

Perth Amboy, N. J. W. O. W. Liberty Camp No. 65, $5.00, Függ. Egyh. okt 13. est jövedelme 1.75, Tóth Imre és cs. 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Katsák Györgyné, öév. id. Tóth Ferencné, Czók István és n., Kurpé Zoltán és cs., özv. Dagonya Istvánné, özv. Illés Balásné, Czók Mihályné, Csiri Teréz és János, ifj. Marincsák János és n., Matusz János, Balogh Ferenc és n., id. Varga Károlyné. — H. Balla István és n. 66c. Katkó István 50c, Szilágyi Gábor és n. 2.00, Adrincsák György és n. 2.00.

Philadelphia, Pa. Egyházak és Egyletek Nagybizottsága $31.26, Ref. Egyház 5.00, Bauer Péterné 2.00, Ref. Egyház persely 8.50, S. Szabó József 2.00, Smith Bálintné 1.00, N. Szabó József 1.00.

Phoenixville, Pa. W. O. W. Árpád Egylet No. 547, $5.00, Ref. Bs. Egylet 5.00, Szt. István Király R. Kath. Egylet 5.00, Verhovay 149. fiók 5.00, Magyar Polgári Kör 5.00. George F. Ennis undertaker 2.00, Kovács Imre lelkész 2.80. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Id. Géczi Sándor, Marton Bertalan, id. Gere Imre, Demeter László, Révay József, id. Kozura Sándor, Gombos Károly, Ráti András, id. Barabás Mihály, Laky István, Kuroczky József, Bagjos Menyhért, Barabás János, Denyán József, Kocsis Albert, Bartha Sándor, Pete Albert, Hubay és cs., Lighteman Antal. — 50-50 centet adtak: Id. Jobbágy József, Nagy Sándor, Gombos Albert, Ratancsák András. Persely 7.35.

Pittsburgh, Pa. Fehérváry Józsefné $2.00, Ballay Anikó 2.00, Mrs. Fiók 1.00, Démann Dezsőné 2.00, Mrs. Fiók 1.00, Mészáros Ferencné 1.50, ifj. Estu János 1.00. Vobrák Jánosné 1.00, Simon János és n. 2.00, Chisey Józsefné 1.00, Rick J. Sándor 1.00, Petró István 1.00, Kádár Miklós 2.00, Piknik 212.25, Téglássy Pál sorsolás 5.75, Fiók Albert és n. 2.00-2.00, ifj. Tóth Mihály 1.00, Mayer János és n. 1.00, Fiók Albertné 1.00, Kucher Lajos és n. 1.00, Badák András 1.00, B. Nagy István 1.00, G. Gáll József 1.00, Richard K. Mellon 35.00, Mészáros F.-né 1.00. Egyházból: Petró István $2.00, Apjok András. özv. Balogh Ferencné, Dorkó Gergely, Josvay János és n., Kolumbán Sándor, Tusay István, Tusay Erzsébet, Vetéssy Bálint, Vezendy Imre, Vasárnapi Iskola $1.00-1.00, Szilassy János 50c, persely 6.92. Árvaházi perselyben 16.06. — A Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet utján: Balla Györgyné és Rásky Mihályné gyüjtésében: Olasz József 2.00, Balla Györgyné, L. Szabó

Andrásné. Béres Sándorné, Házi Lászlóné, Rásky Mihály és neje, Schweikert Emilné, Bodák Mihály, Resko Jánosné, Bodák Ferencné, Andó István, Olasz Ferenc, Szabó János, özv. Szekeres Istvánné, Kádár Miklós, Perhács Béla, Vida Miklós, Varga István, Lipoczky Andrásné, M. Nagy Lajos, Kenetz Jánosné, Deman Ágnes, Yantek Ferenc, Floyd Bell és neje $1.00-1.00; Rásky András és neje, Petus János és neje, Szantics Jánosné, Zákány István, Rásky Györgyné, ifj. Bene István, Szakál Sándor, Simonyák József, Nógrády Jánosné, Demkó Józsefné, Mészáros György, Yeso Mihályné ifj., Roby William, Szakál Lajos, Kozma Józsefné, Wobrák Jánosné 50-50c; kisebb adományok 75c, összesen $33.75. — T. Kovács Györgyné és Szabó G. Pálné gyüjtésében: H. Tusay Mihály, Radácsi Pálné, Bodák Andrásné, ifj. Tusay János, özv. Orosz Jánosné, H. Gönczy Andrásné, Géczy Mihály, Herman Sámuel, T. Kovács Györgyné, Harry Harrgo, özv. Szabó G. Pálné, Maszics József, Fiók Albertné, Spisák Lajosné, özv. Szabó Lászlóné. Téglássy Pálné, Becze József, Kuczkó Jánosné, Simon János $1.00-1.00; ifj. Andro Mihály, Vezendy Imre, Szilassy János, Andre Mihályné, özv. Tusay Györgyné, Bajor János, Kuschik Lajosné, Yuhász Pálné, id. Tusay Jánosné, Andre Istvánné, ifj. Tóth Istvánné, A. Nagy Lajosné, Varga Sámuel, Göncy Jánosné, T. Kovács Mária, Johnson Jánosné, Lénárt Andrásné, Dimperio Erzsébet, Estu András 50-0c; kisebb adományok 1.50, összesen $30.50. — Hibó Jánosné és Eszláry Andrásné gyüjtésében: Deutsch Lajosné 2.00, özv. Hibo Jánosné, Eszláry Andrásné, Nagy András, Simon József és neje, id. Molnár József, Üveges Pál, Molnár Lajosné, Kuperc János, ifj. Hibó János, Mimia Hibó Aleva, Hibó Margit $1.00-1.00, összesen $13.00. — Szabó Lászlóné és László Ilona gyüjtésében: Ifj. Estu János, ifj. Tóth Mihály, özv. László Józsefné, Gáll István, P. Tóth Andrásné, Jay Sundné $1.00-1.00; Darnay Istvánné, Walter Brot., Biró Sándor, Kiss Péter, Gáll József, Kiss András, L. Papp Jánosné, Papp Imre 50-50c; kisebb adományok 25c, összesen $10.25. — Szabó Istvánné gyüjtésében: Id. Tóth András, Tóth Bálint, Andre János, Kmetz Mihályné, Matyi Jánosné, James Grontem, Kohányi János, özv. Jászay Istvánné, Szakál Józsefné, Szabó Istvánné, Oláh Jánosné, ifj. Tóth András $1.00-1.00; özv. Opalko Mihályné, Nick Hamar, Joe Cipa 50-50c, kisebb adományok 25c, összesen $13.75. Összes adomány $140.51.

Pocahontas, Va. Lorántffy Nőegylet $5.00.

Pottstown, Pa. Soltész János $3.00.

Pricedale, Pa. Ref. Egyház $25.00. Ref. Egyház persely 5.36.

Proctor, Vt. Persely $13.60.

Racine, Wis. Id. Szabó Lajosné $1.00, Bodnár Ferencné 1.00, Mrs. Mary Bogan 1.00, Horváth Sándor és n. 50c, T. Gyula 50c, Tóth Gyuláné 50c, Mrs. Bodis 50c, kisebb adományok 50c.

Rankin, Pa. Bodor Jánosné $1.39, G. Tóth János 1.00, Ref Nőegylet 10.00, Kish József 2.00,

ÜDVÖZLET

Columbia Theatre

KÉSZ DÁNIEL tulajdonos.

3013 St. John Street,

FLINT, MICH.

Telephone: 3-9714

Isten áldását kéri az Árvaházra és Aggmenházra

Kiss Károly és családja

Üzletében elsőrendü friss és füstölt husok. Hideg felvágottak kaphatók. Mindenféle füszer és gyümölcsfélék.

9008 DEARBORN AVENUE

DETROIT, MICH.

Telephone: Vinewood 1-5675

Isten áldását kéri szeretet-intézményünkre:

Nagy István és családja

Magyar Étterem és Vendéglő

BOR, SÖR, PÁLINKA A JAVÁBÓL

2238 Front Street,

TOLEDO, O.

ÜDVÖZLET

COLUMBIA CONCRETE BLOCK AND SUPPLY CO.

Id. NAGY JÁNOS, Ifj. NAGY JÁNOS, A. NAGY JÓZSEF, tulajdonosok

2401 CONSAUL STREET

TOLEDO, OHIO

JOHN HANUS, Jr.

433 W. THIRD STREET

DAYTON, OHIO

WHITE OWL CAFÉ

Magyar kiszolgálás, sörcsarnok

SILAS TAVERN

G. SILAS, tulajdonos

ITALOK ÉS MAGYAR ÉTELEK

Telephone: WA 0172

Kettering Boulevard sarkán

MORAINE CITY, OHIO

MASTER COAL & COKE CO.

KURPÉ JÁNOS, magyar tulajdonos

204 GILBERT AVENUE

DAYTON, OHIO

Telephone: KEnmore 6152

HA HÁZÁT

be akarja vonatni, vagy tetőztetni. vagy bármilyen javitási munkát végeztetni azon, forduljon bizalommal a

General Home Improving Co.-hoz

2391 WOODHILL Rd, CLEVELAND, O.

Telephone: GA 2400

Csorba Benjámin és n. 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Tóth Sándor és n., Ternyik András és n.. Tóth István és cs., Belenszky Péter és n., Mrs. Vierheilig, Ruskovich János, Bozay Lászlóné, Dakó Károly, Lengyel Jánosné, özv. Tóth Istvánné, Bodor Jánosné. — Persely 3.77, Tóth Jánosné 50c.

Richeyville, Pa. Ádám Ferenc és n. $3.00, Ádám Ferenc és n. 2.00, Mrs. Frank Ádám és férje 1.00.

Rochester, N. Y. Szilágyi Mihály $2.00.

Roebling, N. J. A Független Egyházból: Persely és egyház adománya $7.00, Bernáth Sándor és cs. 2.00, Huszár Józsefné, özv. Csányi Andrásné, Kun András és n., özv. Kiss Jánosné, Orémus Dániel, Varga Mihály és cs., Somogyi Bertalan és n., Szakács József, M. Péter János és n., Varga Menyhért, Bernáth Pál. Fürjész József és n., Varga István és cs., Csolty Károly és cs., Stefán Sándor és n. $1.00-$1.00; Nagy József, Pajkos Pál 50-50c, összesen $25.00.

Ronco, Pa. Elek István és n. $1.00, Elek István és n. 3.00, Dulik István és n. 1.00.

Roseton, N. Y. Rákóczi 61. oszt. $2.00.

Rossmore, W. Va. Németh József és n. $1.00.

Rossville, S. I., N. Y. Ref. Egyház $5.00, persely (Tóth Kálmán lelk.) 1.82. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Id. Szász Péterné, Tóth Juliska. Fábián Károly, Timári József, Tóth Ferenc, Tóth Károly, Daku Bertalan, Makláry István. — Powell János 50c, Czirbucz Mária 50c, özv. Sonnegyi Sándorné 50c, kisebb adományok 85c.

St. Louis, Ma. Esther Taschler $1.00.

Scranton, Pa. Mrs. Mary Vajda $3.00, Mrs. Mary Vajda 3.00.

Sharon, Pa. Eastern, O. Distr. Young People's Society $10.00.

Somerset, Pa. James A. Critchfield $12.25, Clyde E. Critchfield 3.50.

So. Bend, Ind. Ref. Egyház $10.00, Csillik Balázs és n. 2.00, Kalabányi István lelk. és n. 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Hartman Andrásné és l., Molnár Józsefné és n., özv. Kovács Istvánné, Erdélyi Róza, Gresho Ferenc és n., Buti János és n., Gyuga Péter és cs., özv. Csury Andrásné. — 50-50 centet adtak: Barna Jánosné, ifj. Kovács István, Horváth Sándor és n. B. Tóth József, Barna János, Molnár József. — Kisebb adományok 4.02. N. N. 10.00, Csillik Balázs 1.00, Barna János 2.00, Chury Andrásné 1.00.

So. Norwalk, Conn. Rákóczi 3. oszt. $5.00, Lucskay József 3.00, Novák Lajos és n. 1.00, Dr. Tóth Béláné 2.00, Nagymáté István 1.00.

Springdale, Pa. Ref. Egyház $15.00, Mrs. Bowman 1.00, Sorsolás 1.40.

Stamford, Conn. Nagybizottság $42.00, Molnár János 3.00.

Stowe, Pa. Adomány a Ref. Egyházból $24.10.

Tarrytown, N. Y. Mulatsági jövedelem $20.00.

Tazewell, Va. Valdó János $3.00.

Toledo, O. A. Nagy József és neje $10.00, Dr. Ujlaki Ferenc és neje 5.00, Kosztyu Károly

5.00, Dr. Marcus Lajos és neje 5.00, Dr. Farkas Géza és neje 3.00. — 2.002.00 dollárt adtak: Komáromy Erzsike, J. M. Trudeau, Jr., id. A. Nagy János, B. Kovács Istvánné, Nagy István és n., özv. Kiss Miklósné, Hlebár Imréné, Révész István és neje. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Andó János, id. Barta Lajos, Bacsó Pál, Balázs Ferenc, Bellincs Demeterné, Balázs Erzsike, id. Bertók Gyula, Bertók Vilmos, Bellegrin Testvérek, ifj. Bertók Gyula, Budai Sándor, Bónizs József, ifj. Demeter Lajos, Dienes János, Dandár András, Doktor Sándor, Farkas Mihályné, Andrus Ferenc, Gáspár Vince, Gáll Beni, Gyurcsik István, Horváth István, Horváth János, Nt. Harsányi Istvánné, Jakcsi István, Kovács Mihályné, id. Kigyóssy István, özv. Kerekes Jánosné, Kardos Imre, ifj. Kigyóssy István, Nt. Kovács Endre, Kohut Albert, K. Nagy János, Lakatos András, Mészáros János, Molnár József, Májer Pál, Mestellér József, Mestellér Géza, ifj. Molnár András, Matány József, Molnár Imre, Molnár János ifj., Nagy József, ifj. Nagy István, Nyitray András, Nagy Sándor, Nagy Lajos, névtelen, Ozsváth Ferencné, Orosz Lajos, Packó Györgyné, Packó Tóni, Packó János, Petró Jánosné, Mrs. Reed, Szabó Ferencné, Suba Sándor, Szilágyi József, Sztrik János, Mirs. A. Stefán, Snier András, Tarcali István, B. Tóth István, Tamás Andrásné, Tamás Sámuel, Tilimon József, id. Tóth János, ifj. óth István, özv. Ujlaki Lászlóné, Varga József, Varga István (Curtis, O.), Vadas Károlyné, Vörös Csillag Patika, Visi Lajos, Vincze Bertalan, Weizer Zsigmond, Závec Lajos, Sikes Mihály, Juhász Pál, Yáger Jánosné. — 75-75 centet adtak: Oláh Lajos, Tóth Mihály, ifj. Tóth János. — 50-50 centet adtak: Aszalos Károly, özv. Ákos Jánosné, Ambruzs István, ifj. Árvay Imréné, özv. Béres Jánosné, Bertók József, ifj. Bistay János, ifj. Bartha Gábor, özv. Bartha Gáborné, Bozó Károlyné, özv. Bertók Károlyné, Borai Józsefné, Mrs. Bódi, Balázs Imre, Balogh Lajos, Buzsinszki András, Csontos János, Csontos István, Csehi István, Dombrádi Sándorné,Domonkos Gergelyné, Dosnai István, Dávid Józsefné, Domonkos István, Eperjesi Károlyné, Mrs. E. Farkas, Farkas Józsefné, Fodor Gyuláné, Fábián Dénes, Fodor József, Fodor Gábor, Goldner M., Gáncsos György, Galambos P.-né, Gerard Pálné, Gánor Albertné, özv. Garey Harry, Garey Róbert, Halbhóber József, Hetman Ferencné, Hirzel Florist, Horváth Györgyné, Horváth Béla, Juhász Andrásné, Jadlocki József, özv. Kupec Jánosné, Kertész István, Keller Andrásné, özv. Kanócz Jánosné, Kovács Lajosné, Kovács József, Kiskovics Gyula, Kolibár Imréné, Kajsza Miklósné, Kovács Bertalan, Karavanski István, Kardos Dániel, Kévés Pálné, Kozma Zsigmond, Kardos János, Kaduk Imre, Lakatos István, Laczik József, Lacza Gyula, Mrs. R. Mathews, Mészáros Antalné, Mrs. J. Madden, Mező József, Mokri A.-né, id. Molnár János, Mitró Jánosné, Májer Béla, Mészáros Józsefné, Matyók Lajos,

BENOVITZ
REFRIGERATION COMPANY
MOSÓGÉPEK — VASALÓK
SWEEPEREK
Telephone: 3383
112 WEST GRANT AVENUE
DUQUESNE, PA.

FRANK F. REVÁK
MAGYAR TEMETÉSRENDEZŐ
Telephone: 8441
324 WEST GRANT AVENUE
DUQUESNE, PA.
Lelkiismeretes kiszolgálás

GACSÁLYI SÁNDOR
MAGYAR ÉTKEZŐJE
Finom ételek, italok és tánc
220 COLFAX STREET
SPRINGDALE, PA.
Telephone: 486

PASTIME BAR
BERT DANYI, magyar tulajdonos
ITALOK, SANDWICSEK, TÁNC
New Troy Pike, Stop 3½
DAYTON, OHIO
Telephone: RA 0274

PINE TAVERN

BOROS BOLDIZSÁR NÉPSZERÜ MULATÓJA

ahol nemcsak mindenféle törvényes italt, de nagyszerü ennivalókat is kaphat. - Péteken hal.

2646 East 89th Street

CLEVELAND, OHIO

Minden népnek megvannak a sajátos szokásaik, még a temetések rendezésében is. Ha kegyeletes és szép magyar temetést óhajt végeztetni, ugy forduljon

Jakab István és Testvéreihez

A LEGRÉGIBB MAGYAR TEMETÉS-RENDEZŐKHÖZ

2 modern uj kápolna.

8923 Buckeye Rd. 11713 Buckeye Rd.

CE. 0384 — CLEVELAND, O. — WA. 4421

E. 79 & GRAND SERVICE STATION

2749 E. 79 St. Cleveland, O. — ENdicott 9463

GULF PRODUCTS — REPAIRING

GOODRICH TIRES & BATTERIES

J. S. TOMORY J. J. KLIMEK

GALTHER VILMOS

OKLEVELES ÉPITÉSZ MÉRNÖK

REG. ARCHITECT

Árvaházunk épitő mérnöke

2856 EAST 126th STREET

CLEVELAND, O.

Tel. WA. 0960

Mihalkó János, Mrs. James McGaul, Makatura István, Molnár András, Mártha József, Orosz István, Petők Sándor, Papp József, Nyitrai Pál, Nyitrai Pálné, Nagy Mihályné, Nagy Ferenc, Novák István, Nyarin Ferencné, Novák János, Polyácskó János, Pecsenye János, Pethő Pál, Polyácsko Pál, Patke Edwardné, Prampto Miklósné, Papp Mihályné, Petrilla Mihály, Parcel Imre, Papp Imre, Mrs. Rihacsek, Rádi R.-né, Szabó Albertné, Sztupák Péter, Szabó Antal, Scholl Jánosné, Szabó János, Szabó Gáborné, Simon Károly, Szendi János, Simkó János, A. Stevens, Sztrik Pál, Sezus Ediné, Szőllősi Mihályné, Székely B., Szabó János, özv. Szabó Gergelyné, Szabó Mártonné, Szalkovics Józsefné, Szirotyák István, Szendi Lajos, E. Szabó István, Szabó Endre, Stofán József, Szücs István, Szőr Samu, Tóth József, Tamás Imre, Varju Károly, Visiné, Varga Bertalan, Velikof Péterné, Zsigray József, Varga István, Zám István, Szabó Ferenc, Király József, özv. Varga Józsefné, Vékás G.-né, Vancholce J.-né. — Kisebb adományok $29.35. (Gyüjtők: A. Nagy Józsefné, Ujlaki Lászlóné, Visi Sebestyénné, Kovács Lajosné, Szücs Istvánné, Fodor Gyuláné, Bacsó Pálné, Simkó Gyuláné, Répászki Károlyné, Nagy Józsefné, Vékás Gergelyné, Bertók Gyuláné, Bellincs Demeterné.) Összesen $231.10.

Tonawanda és N. Tonawanda, N. Y. Finek Jánosné $11.00, ifj. Tóth János 5.00.

Trauger, Pa. Szalló Ferenc és n. $2.00.

Trenton, N. J. Vécsei Endre $1.00, Persely hajón 14.00, a Független Egyházból: Független Egyház énekkara 5.00, Béky Zoltán esperes 2.00, persely 13.00, Béky Zoltán esperes és n. 5.00, Koscsó Pál, Galambos Józsefné, Gacsó Dénesné, Szombati Gyula, Kovács Grace 2.00-2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Biacskó János. Spisák András, özv. Rehó Andrásné, Csighy József, Varga Mihály, Lénárt Ferenc, Gyárfás Sándor, Kish László, Nagy Pálné, Mrs. Sipos, özv. Mitrucskó Istvánné, Baranyai Gábor, Ujlaki Varga Jánosné, Rácz Klára, Puskás Imréné, Székely Józsefné, Bartha Ilonka, Ács Vincze. Csató Antalné, Veres Lajos, Király János és cs., id. Kish Gyula és cs., Ujváry Margit, Kardos Gergelyné, özv. Székely Sándorné, özv. Tóth Istvánné, Dancs Józsefné, Csányi János és n., özv. Szikszai Andrásné, Csóka György, Titka András és n., Vadon Erzsébet, Fazekas Jánosné, R. Peti Mihály, Nyiri Sándor és n., Papp Jánosné, Turi Erzsébet, özv. Kovács Józsefné, Bartha Böske, Wolfer Antalné, Rahó András. — Kiss Lászlóné 50c, Szathmáry József 50c, N. N, 50c. Összesen $70.50.

United, Pa. Ifj. Suba Ferenc és n. $5.00, ifj. Suba Ferenc és cs. 5.00.

Versailles, Pa. Fazekas Károly $5.00.

Vintondale, Pa. Antal Géza (Ref. Egyház) $1.00, Izsó Bálint és cs. 1.00, Papmeder Pista 1.00, Tóth Péter 1.00, Nőegylet 5.00, C. E. 1.50, Koszto Mihály és n. 2.00, Tóth Károly és cs. 2.00, Vas.

persely 1.47, Árvaházi persely 5.78, özv. Beregszászy Károlyné 50c, özv. Dulenszky Józsefné 50c, K. Szabó Ilonka 50c, Ur István 50c, Ur Istvánné 50c, Kisebb adományok 75c, Tóth Emma 1.00. Márkus Kálmánné 1.00.

Wallingford, Conn. Rákóczi 14. oszt. $2.50, Róm. és Gör. Kath. Egy. 5.00, Magyar és Tót Bs. Egylet 5.00, Ref. Bs. Egylet 2.50, Zrinyi Miklós Egylet 2.50, St. László Egylet wallingfordi fiók 2.50, Magyar Otthon 2.50, Rákóczi 14. fiók 2.50, Ragyás Társalgó Kör 2.50, egyébb adományok 1.50, ifj. Mezey József 1.50, Szeles József és cs. 2.00, id. Gere Miklós és cs. 2.00, Névtelen 1.30. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Id. Ardó József, Paczáry János és n., Tóth János, Sárogh Józsefné, Mrs. Irma Sárogh, Mrs. E. Szegedy, Névtelen, Helmeczy Jenő, Bai András, Koch Sándor, Király János. Püspök Ferenc, Püspök Ferencné, Mrs. Gusztáv Veres, Urbán András, Király Sándorné, Puskás István, Vass Antal és cs., Szabó József, Klusóczky Sándorné, Gesztey Józsefné, Kocsis Sándor, Soltész András és cs., Szabó Lajosné 1.00, Kecskeméthy László lelk. — 50-50 centet adtak: Gere András, Mrs. Mary Kovalszky, Kovács Béláné, Nehéz Mihály, Frank Lénárt, Barta Lajos, Balogh Ferenc, Szénás Lajos, Szilvássy József, Gesztey Istvánné. — Névtelen és kisebb adományok 5.20.

Warren, O. Szabó Bálint $1.00, Benedek József 1.00.

Warren Point, N. J. Szentmiklóssy Róbert $1.

Warwood, W. Va. Patak Jánosné $1.00.

Washington, D. C. Király Imre $2.00, Király Imre 2.00, Ifj. Vasváry Ödön 2.00, Molnár Istvánné 6.10, Király Imre 2.00, Király Imre 2.00, Molnár Istvánné 2.00, Király Imre 5.00, Vasváry Ödönné 2.00.

Waukegan, Ill. Kondráth János $1.00.

Wharton, N. J. N. J. Magyar Ref. Nap $85.08.

Whiting, Ind. Pavló Andrásné $1.00.

Windsor. Ont. Függ. Ref. Egyház $10.00.

Woodbridge, N. J. Ref. Egyház, persely $13.93, Halász Józsefné 2.00, Egry László lelk. 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Remák Jánosné, Novák Andrásné, Darkó András, Maloni Ádám, Sohajda Sándor, Kozma József, Fodor József, Körmöndy Ferenc. Bak Ferenc, Péntek Imre. — Kocsi J. Istvánné 50c, Nácsa János 50c, Persely 8.61, özv. Remák Jánosné 1.00.

Wyandotte, Mich. Szalay Istvánné $1.00.

Youngstown, O. Veres Imre $1.00, Hogya Károly 100, Komáromi Mihály és n. 1.00, Szadai Benjáminné, Turóczi Ferencné 1.00, Kerti Imréné 1.00, Batári Andrásné 2.00, György Mihályné 2.00, Téglás Gyula és n. 2.00.

Youngsville, N. Y. Jelenyik Sándor $9.28.

Youngwood. Pa. Russell F. McClain $1.75.

Zelienople, Pa. Máté Gáspár $1.00, Bagaméry And.ás 1.00, Székelyhidi Bálint 1.00.

TÓBIÁS FERENCZ

ÜZLETÉBEN ÓHAZAI ÁRUK is kaphatók. — Pipa, dohány. szivar, halászó eszközök és pénztárcák a legolcsóbbtól a legdrágábbig.

430 SMITH STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Telephone: P. A. 4-3239

BOLDIZSÁR LÁSZLÓ

ÉKSZERÉSZ
990 Lexington Avenue
NEW YORK CITY

Uj órák, ékszerek, gyémántok kaphatók a legjutányosabb árban. Óra és ékszer és ezüstnemü kiigazitása. Mindenüvé szállitunk. Pártoljuk pártolóinkat.

Telephone: Buttrefield 8-6125

ECKERT JÁNOS utóda

PEOPLES MONUMENT CO.

Müvészies kivitelü modern sirkövek márványból és gránitból.

191-193 FRENCH STREET
NEW BRUNSWICK, N. J.
Telephone: N. B. 3303

HALLO CENTRAL!

Give me HOmestead 0573; Maga az Mr. TÓTH? Itten Magyar János beszél. Legyen szives biztositsa be a házamat és a butoromat tüz ellen. Mindjárt magára gondoltam. amikor tüzbiztositásról volt szó, mivel magyar ember és a biztositási árak pedig mindenütt egyformák. Magyar pártold a magyart!

TÓTH P. JÁNOS

Tüzelleni biztositások törvényes megbizottja
2720 MAINS ST. MUNHALL, PA.

TRENTONI ÉS ROEBLINGI LÁTOGATÓK LIGONIERBAN

CRESCENT-MARTINS FERRY: MAGYAR NAP

Adományok az Épitési Alapra

1940 NOVEMBERBEN

Phoenixville, Pa. Ref. Egyház előadás $3.58.

Stowe, Pa. Özv. Várady Andrásné és cs. $2.00.

Daisytown, Pa. Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet $10.00, Silay Sándor lelkész 5.00.

Ligonier, Pa. Maegher háztörlesztés $20.00, Maegher házbér 20.00.

Zelienople, Pa. Adomány előadáskor $29.27.

Franklin, Pa. Ref. Egyház $5.00, Dr. Vermes László 5.00, Békássy Sándorné 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Harsányi Sándor lelkész, Beregszászi Béla. Fazekas Sándor, Darvalics Sándor, Kiss Ferencné, Dávid László, Máj János, ifj. Hete Ferenc, Földessy György, özv. Helmeczy Mihályné, Bendes István. — 50-50 centet adtak: Nagy Antal, Paera Albert, ifj. Őrő Péter, ifj. Buda Kálmán, Ungvári István, Szabó P. György, Vince György, id. Somogyi Mihály és cs, özv. Petró Mihályné, Pamlényi Józsefné, Bene András. — Kisebb adományok 1.75. Összesen $30.25.

Trenton, N. J. Független Ref. Templom Egylet $25.00.

1940 DECEMBERBEN

Cleveland, O. Westsidei Egyház előadás $6.50, Jene Miklós és n. 25.00.

Flint, Mich. Ref. Egyház előadás $3.15.

Windber, Pa. Mrs. E. Hegedüs $1.00.

Homestead, Pa. Előadáskor $13.61.

Newark, N. J. Ref. Férfi Kör $50.00.

Ligonier, Pa. Meagher házbér $20.00.

New York, N. Y. Takács József $5.00.

Uniontown, Pa. Holló János gyüjtésében: Deli Sándor és cs. $5.00, Holló János 1.00, Hendjel Albert 1.00, Halász József 50c, William Bolish 50c, N. N. 30c. Összesen $8.30.

1941. JANUÁR

Toledo, O. Dr. Ujlaki Ferenc $5.00.

Washington, D. C. Király Imre $5.00, Borsy Kerekes György 5.00.

Ligonier, Pa. Nánássy Lajos $5.00, Maegher házbér 20.00.

Pittsburgh, Pa. Érdeky Kálmán $5.00.

New Brunswick, N. J. Varga Tamás $10.00.

Összesen $55.00

1941 FEBRUÁR

Morgantown, W. Va. Molnár Géza $1.00.

Fairport Harbor, O. Mozi előadás $7.33.

Toledo, O. Dr. Ujlaki Ferenc $2.00.

Daisytown, Pa. Berczik György és n. $1.00.

Richeyville, Pa. Ádám Ferenc és n. $2.00.

Ligonier, Pa. Maegher $20.00.

Összesen $33.33

1941 MÁRCIUS

Washington, D. C. Murányi Piroska $2.00.

Chicago, Ill. Benkő Ambrus $75.00, Chicago Magyar Testvér Egylet 10.00, Faragó András (Dundee, Mich.) 1.50, So. Chicago Magyarság Egyház Egylet 51.19. Protected Home Circle (Harvey, Ill.) 41.00, Józsa Károly gyüjtése So. Chicago, Ill. 61.00, Ref. Nap 307.47, Whitingi Ref. Egyház és Nők gyüjtése 134.70, South Sidei Ref. Egyház gyüjtése 136.65, Brunszki József és n. 2.00, Jakab Imréné gyüjtése 6.00, Fegyverneki Imre 25.00.

Ligonier, Pa. Kamat 1941 márc. $58.98, Babinszky András 2.00, Nánássy Lajos 5.00.

Kingston, Pa. Ref. Nőegylet $5.00.

Carteret, N. J. Dancs László és n. $5.00.

Terre Haute, Ind. Rozgonyi István és cs. $5.00.

Összesen $927.49

1941 ÁPRILIS

Washington, D. C. Király Imre $5.00.

Richeyville, Pa. Ádám Ferenc és n. $2.00.

Ligonier, Pa. Maegher házbér $20.00, Dr. Kalassay Sándor $5.00.

Flint, Mich. Moy János $5.00.

New York, N. Y. Özv. Burancz Irma $2.00, Albert M. Mark 3.00, Dr. Bartos Mihály 10.00, Luterán János és neje 5.00, Rákóczi 23. oszt. 10.00. Takács József 2.00.

New Orleans, La. Szodomka Gyula $35.00.

So. Bend, Ind. Barna János $5.00, Ref. Egyesület 17. osztálya 25.00, Csillik Balázs és n. 5.00.

Toledo, O. Dr. Ujlaki Ferenc $5.00.

St. Louis, Mo. Taschler Eszter $2.00, Magyar Ház Egyesület 10.00.

Ashtabula, O. Vincze Ferenc és n. $5.00.

Trenton, N. J. özv. Kovács Józsefné és cs. 2.00, Magyar Egyletek Egyesülete anyaosztálya 2.50.

Shelton, Conn. I. Magyar Betegsegélyző Egylet $5.00.

Los Angeles, Cal. Mrs. E. Szabó $2.00.

Hudson, N. Y. Boldizsár Menyhért és cs. $1.00.

Woodbridge, N. J. M. Márk $2.00.

Hastings on Hudson, N. Y. Bridgeporti Szövetség osztálya $3.00, Benis Ferencné 5.00.

Detroit, Mich. Woodmen of the World 189. osztálya $25.00.

Cleveland, O. Dr. és Mrs. Knusli $5.00, özv. Klimek Jánosné 2.00, Vorom Károlyné 1.00, Bélteky Sándor és neje 15.00, Reskó Mihály és n. 10.00, Kéri János és neje 25.00-os ajánlatából 5.00.

Paulsboro, N. J. Edli András $1.00, Tivald János 1.00. Czirják Zsigmond 1.00.

Windber, Pa. Mrs. Hegedüs $1.00.

Millfield, O. Mészáros József $1.00.

Niagara Falls, N. Y. Szabad József és n. $25.00

St. Paul, Va. Bodor József és neje $2.00.

St. Petersburg, Fla. Göbölös János és n. $5.00.

Johnstown, Pa. Várkonyi Miklós lelkész és neje $5.00.

Miami, Fla. Erdős Ferenc $5.00.

Logan, W. Va. Lorántffy Nőegylet $5.00, Balla Zsigmond lelkész 5.00, Kovács Jánosné 2.00, Parragh Antalné 1.00.

JOHN J. INGLESBY
Temetkezési vállalkozó és balzsamozó.
432 Hamilton Ave., TRENTON, N. J.
Phone: 6546

MÓNUS JÓZSEF
MAGYAR SZALONOS
64 Main Street,
SOUTH RIVER, N. J.

Telephone: S. R. 1043
AL'S BAR AND BOWLING ALLEYS
ALEX BAGAMARY, Jr., Prop.
16 WILLIAM ST. SOUTH RIVER, N. J.

RÁCZ AUTO SUPPLY
A legfinomabb olaj és gáz itt kapható.
Uj gummik, battery-k. Általános javitás.
60 Easton Ave., New Brunswick, N. J.
Phone: 3457

SZÜCS ANDRÁS
HUS ÉS FÜSZER ÜZLETE
Tunners Corner
SOUTH RIVER, N. J.

UR FERENC
Mészáros, Hentes és Füszer üzlete
173 So. Main St., Manville, N. J.
Phone: Somerville 957-W.

ÖZV. VARGA J. JÁNOSNÉ
HUS ÉS FÜSZER ÜZLETE
9601 Cumberland Ave. Cleveland, Ohio

BALAZS DAIRY PRODUCTS
WHOLESALE AND RETAIL
2721 E. 90th St. Tel. CEdar 0729
CLEVELAND, OHIO

Gary, W. Va. Mozielőadás $31.72, Biró Jánosné 1.00, Dobos Andrásné 1.00.

McKeesport. Pa. Bridgeporti Szövetség 9-ik osztálya $5.00.

Youngstown, O. Független Vavsárnapi Iskola $5.00.

Buffalo, N. Y. Buffaloi és Környéki Magyar Nők Egyesülete $5.00.

Massena, N. Y. Balázs Menyhért $2.00.

Flemington, N. J. Rákóczi 32. osztály $2.00.

Webster, Pa. Mrs. Ágnes Szabó $2.50.

Conneaut, O. Verhovay 220. fiók $2.50.

Philadelphia, Pa. Ref. Egyház a Walberg Gyula hangversenyéből $50.00.

Pittsburgh, Pa. Ballay Anikó $2.00.

Deford, Mich. Verbiás Sándor és cs. $1.00.

Waukeman, O. Szoboszlay Mihály $2.00.

Terre Haute, Ind. Baráth János $5.00.

Astoria, N. Y. Lakatos László $3.00.

Biztositásból: Ref. Egyesület Lengyel János után $751.80, Prudential Insurance Company Szegedi Lajosért 177.45, Botosért 332.28.

Összesen $1,688.75

1941 MÁJUS

Phoenixville, Pa. Pete Albert $5.00.

Ligonier. Pa. Meagher György, törlesztés $15.

Cleveland, O. Szokola $2.00, F. G. Horváth 5.00, Ref. Egyházak Nagybizottsága 475.00, Első Ref. Egyház 15.00, Petrás Lajos 10.00, Jótékony Női Nagybizottság 15.00, Kéri János 10.00, Verhovay 14-ik oszt. 2.00, Mrs. Scherban 4.00.

Martins Ferry, O. Hungarian Ladies Club $5.

Bridgeport, Conn. Haláleset Botos után $836.10.

Morgantown, W. Va. Mozielőadás $8.00, Harsányi Andor lelkész 2.00.

Massena, N. Y. Császár Ferenc $1.00.

Irvington, N. J. Nánássy C. Lajos $5.00.

Richeyville. Pa. Ádám Ferenc és n. $2.00.

New York, N. Y. Mrs. Oláh $2.00, Ifjusági Kör és Daltestület 10.00, Mrs. Bartha 1.00.

Bedford, O. Tarpai András és n. $1.00.

Garwood, N. J. Rákóczi 110-ik oszt. $3.00.

Elyria, O. Ref. Nőegylet $10.00, Előadáskor 25.00, Farkas Vince és n. 10.00, Fiatal Asszonyok Köre 5.00, Ifjusági Kör 5.00, Novák lelkész és neje 5.00.

Coatesville, Pa. Sinka György $2.00.

Painesville, O. Molnár Piroska $2.00.

Norwalk, Conn. Urbán Béla és n. $2.00.

Nanty Glo, Pa. Rákóczi 87-ik oszt. $2.50.

Detroit, Mich. Mrs. Mayter $10.00.

New Brunswick, N. J. Velikán Demeter és neje $15.00.

Bridgeport, Conn. Körtési Sándorné $10.00.

Campbell, O. Verhovay 321-ik oszt. $2.50.

Roebling, N. J. Szent István Egylet fiókja $5.00.

Pittsburgh, Pa. Verhovay 277-ik fiók $3.00, Magyar Társaskör 5.00.

Akron, O. Áron Elek és n. $2.00.

Duquesne, Pa. Magyar Anyák Köre $5.00.

Erie. Pa. Török Ferenc és n. $2.00.

Medina, O. Szaniszló Mihály és Oravecz István gyüjtésében: Leland Longacre $3.00, H. A. Waute and Sons 2.00, Julius Czepper 2.00, Kulcsár Lajos 1.50. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Szaniszló Mihály, Oravecz István, ifj. Kovács Sándor, Kontz Jánosné, Vojtkó Sándor, Szekeres István, Kovács Sándor, Komjáti Györgyné, Szilágyi János, Dohányos István, Purguly György, Gordon János, Lawrenc Papp, Ignátz Máté, Komjáti Ferenc, John Vereb, Albert Baczuk, John Drotos, Szaniszló Pál, Veres Lajos, Medna Aykild. — 50-50 centet adtak: Horki István, Simon Andrásné, Vereb József, Stefán Péter, Szemán Józsefné, Henry Brown, Hlinka Mihály, Jakab Ferencné, Mrs. Andres Proch, Zsármay József, Soltész Bálint, Szaniszló János, Szaniszló György, Ferenc. — Pucsok Károly 25c. Összesen $36.75.

Toledo, O. Lorántffy Nőegylet $25.00, Református Egyház 16.00, id. A. Nagy János 10.00, Református Nőegylet 10.00, Vasárnapi Iskola 10.00, Dr. Winter András 10.00, A. Nagy József és neje 10.00, Nagy István és n. 5.00, Farkas János 5.00, id. B. Tóth János és n. 5.00. Ifju Asszonyok Missziói Köre 5.00, Dr. Ujlaki Ferenc és cs. 5.00, Huberné Ujlaki Lili 5.00, Farkas Mihály 5.00, Hlebár Imréné 2.00, Nagy József és cs. 2.00, özv. Mészáros Antalné 2.00, Papp Imre és cs. 2.00. Papp József és cs. 2.00, Szilágyi János és cs. 2.00, B. Kovács Istvánné és cs. 2.00, id. Bertók Gyula és n. 2.00. — 1.00-1.00 dollárt adtak: Bacsó Pál és n., Bacsó András és n., özv. Bartha Gáborné, id. Barta Lajos, özv. Bellincs Demeterné, Berg Béla, Budai Sándor és cs., Csehi István és cs., Csontos István és n., Demeter András, id. Demeter Istvánné, id. Demeter Lajos, ifj. Demeter Lajos és n., Dobó József, Doktor Sándor és n., Doszpoly István és n., Fábián Dénes és n., Farkas Józsefné, Gáll József, özv. Gáll Sándorné, Grantné Szabó Erzsike, Kardos Imre és n., Keller Andrásné, Kertész István, özv. Kiss Miklósné, Kovács Bertalan és n., Kozma Zsigmond és n., Legeza Péter, id. Materni János, Mestellér József és n., Mestellér Géza és n., Mercurio Józsefné, Mitró Józsefné, id. Molnár András és n., ifj. Molnár János és n., ifj. Molnár András, Molnár József és n., ifj. A. Nagy János, Novák István és n., Névtelen, Oláh Lajos és n., Orosz Lajos és n., Pető Pál és n., Perczel Imre, Polyácskó János és n., Szabó Antal és n., Szabó Józsefné, E. Szabó István és n., ifj. Szabó István, Szendi Lajos és n., Takács Lajos és n., özv. Tamás Andrásné, Tamás Imre, id. Tamás Sándor és n., Tóth Mihály és n., Török Mihály, özv. Ujlaki Lászlóné, Vanchola Józsefné, Vincze Bertalan és n., Vincze Ernő, Visi Lajos és n. — 50-50 centet adtak: Balázs Imre és n., Bertók József és n., Bodák Irma, Boros Bertalanné, özv. Demeter Istvánné, Gábor Albertné, Galuzsi Jánosné, Horváth Béla, Kaduk Imre és n., Kevés Pálné, Kupec Jánosné, özv. Nyitray Pálné, Pecsenye Jánosné, Szabó Jenő és n., Vi-

ALEX. TAR FOOD MART
656 E. 93 STREET CHICAGO, ILL.
Telephone: Stewart 1223

SZABÓ ISTVÁN
FÜSZERÜZLETÉBEN
mindig pontos és figyelmes kiszolgálást talál
604 E. 89th PLACE CHICAGO, ILL.

Üdvözlet
MÁTYUS JÓZSEF
VENDÉGLŐJE
Kitünő italok. — Jó ételek.
2012 WEST FORT ST. DETROIT, MICH.
Phone: Lafayette 9739

NEMETH HARDWARE CO.
PITTSBURGH PAINTS
MAYTAG WASHERS
11909 Buckeye Rd. Telephone LO. 4498
CLEVELAND, O.

Üdvözlet
LOVAS COAL COMPANY
Best grades of Kentucky, Virginia
COAL—COKE—WOOD
3610 N. DORT HIGHWAY, FLINT, MICH.
Phone: 3-9096

Üdvözlet
GARAN BENJÁMIN
HUS ÉS FÜSZERKERESKEDŐ
1311 LAWNDALE AVE. (Rathbone sarkán)
Ph.: VInewood 1-0922 — DETROIT, MICH.

Compliments of
DOBEY ELECTRIC CO.
Phone: 3-0633
2145 FAIRFIELD AVENUE
BRIDGEPORT, CONN.

HUSZTI GRILL
HUSZTI LÁSZLÓ, tulajdonos
Italok, magyar ételek
MARIANE CITY, OHIO

PETE'S POINT CAFÉ
SEER PÉTER, magyar vendéglős
427 SPRINGFIELD ST., DAYTON, O.
Tel. KE 1010

Magetti's Funeral Home
Magyar temetésrendező és balzsamozó
324 N. BROADWAY DAYTON, OHIO
Tel. ADanis 2962

KÉSZPÉNZÉRT takarékosan vásárolhat
HANDY ANDY
élelmiszer üzletében.
TÁRKÁNYI ISTVÁN
LOGAN, W. VA.

PINTÉR JÁNOS
MAGYAR BUTORSZÁLLITÓ
328 Suydam St., New Brunswick, N. J.
Phone: 5247-R

THE HUB
SZABÓ FERENCZ VENDÉGLŐJE
Bor, sör pálinka üvegekben is.
Külön családi rész, külön bejárattal
123 FRENCH St., NEW BRUNSWICK. N.J.
Telephone: 7933

DR. KLEIN SÁNDOR
MAGYAR SEBÉSZ-ORVOS
Telephone: P. A. 4-2334
215 HIGH ST., PERTH AMBOY, N. J.

Üdvözlet
MONOKY'S CAFE
Eddie Arvay-John Monoky, tulajdonosok
Kitünő italok — Barátságos kiszolgálás
307 WHITTEMORE ST., TOLEDO, OHIO

Üdvözlet
ZÁM ISTVÁN
MAGYAR TEJCSARNOKA
2317 BAKEWELL ST., TOLEDO, OHIO

rág József. — 25-25 centet adtak: Asztalos Károly, Cbyski Józsefné, özv. Doszpoly Józsefné, ifj. Jakab Jánosné.

Összesen Toledoból (ajánlatokkal) $330.50

1941 JUNIUS

Bridgeport, Conn. Ténay Sándor és cs. $5.00.

Library, Pa. Biró Menyhért és cs. $10.00.

Cleveland, O. Mészáros Irén $5.00, Farkas Ferenc 10.00, Cuyahoga County Hungarian Democratic Club 10.00, Simkó István és n. 2.00, Mészáros István 1.00.

Brownsville, Pa. Murányi János lelkész $2.00.

Lorain, O. Bodor Dániel lelkész $5.00, Ref. Betegs. Egylet 5.00, Rev. Rickert Ernő 2.00, özv. Szakszon Istvánné 1.00.

Toledo, O. Kálvin János Egylet $25.00.

Bethlehem, Pa. Id. Nagy Emil ker. szervező $5.00, Vass József 1.00, Prelog Lajos 1.00, M. Párizs 1.00, Figuli István 5.00, Bergendy István és n. 4.00, Gregő Ferenc és n. 1.00. Süle Sándorné 67c, Barta Gusztáv 50c, Burtus Aladárné 50c, Varga Mihály 50c, Kish Jenő 50c, Szabó Józsefné 50 cent.

Alliance, O. Dénes Ferenc $1.00, Dénes József 1.00, Pál Józsefné 1.00, Dénes Géza 1.00.

Massena, N. Y. Balázs Menyhért és n. $2.00.

Youngstown, O. Dr. Mahrer $1.00, Magyar Ref. Egyház 10.00.

Akron, O. Sala Albertné 50c. Clevelandi Szt. István Egylet akroni osztálya 2.50, Petrus István és neje 5.00.

Elyria, O. Varga István és n. $10.00, Lapos Ferencné 1.00.

Lakewood, O. Kristoff Sándor $1.50.

Ashtabula, O. Vincze Sándor és n. $1.00.

Cincinnati, O. Veszprémi Ferencné $1.00.

Ligonier, Pa. Maeher háztörlesztés $25.00, Kiss Mariska 2.00.

Union, N. J. Ifj. Oláh József $2.00, kisebb adományok Ref. Napon 1.00.

Whiting, Ind. Pavló András és neje $5.00.

Lorado, W. Va. Juhász Péter $10.00.

New Brunswick, N. J. Csóbor Irén, Csóbor Gyula, Velikán Sándor és n. $5.00-5.00.

Depew, N. Y. Baráth Lajos és n. sorsolásból $10.00.

Scranton, Pa. Vajda Bertalan és cs. $1.50.

New York, N. Y. Takács József $1.00. Dr. Cholnoky Tibor 1.00, Miles M. Dawson and Son 25.00, Campbell Phelps and Co. 100.00, Seligman, Lubetkin and Co. 100.00, Czinkota Sándor és neje 3.00.

Pittsburgh, Pa. Kovács Miklós $3.00, Jánoshy Ferenc és neje 4.00, Hung. Profession Soc. 10.00.

New Philadelphia, O. Emery Mihály $1.00.

Garfield, N. J. Kovács Jánosné, Tóth Bálint, Monták István $1.00-1.00.

Kulpmont, Pa. Fülöp Bertalan $2.00.

Johnstown, Pa. Várkonyi Miklós lelkész és neje $10.00.

Fairfield, Conn. Dobronyi Józsefné $1.00.

Newark, N. J. J. B. Hanauer and Co. $100.00, Zeitlin, Pomerantz and Co. 50.00, Rózsa Istvánné 2.00, Lévay László 1.00.

Wharton, N. J. Mrs. Bartha $1.00, Kiss Ferenc 1.00.

Garwood, N. J. Szanyi József és n. $2.00, Farkas Géza 1.00, Kerekes Józsefné 1.00.

Trenton, N. J. Vécsey Endréné $1.00, özv. Farkas Józsefné $1.00.

Dower, N. J. Fábik Istvánné $1.00.

So. River, N. J. Csaba Józsefné $1.00.

Linden, N. J. Biró Pál és n. $1.00, Mrs. Misleg 1.00.

Passaic, N. J. Jakcsi Józsefné 50c.

Rossville, S. I. Mayer Richard és n. $1.00.

Raritan, N. J. N. N. $2.00, Juri Miklósné 1.00, Deli Istvánné 1.00.

Piscaraway, N. J. Nagy Józsefné $1.00.

Elizabeth, N. J. Mary Weiss $1.00.

Manville, N. J. Tóth Mihály és neje $1.00.

Milltown, N. J. Id. Hartó András $1.00.

Highland Park, N. J. Márton Ferenc és neje $1.00.

Spring Valley, N. Y. Szeghy Lajos és n. $1.00.

Nettleton, Pa. Szunyogh Ferenc $5.00.

Canton, O. Ifj. Antal József 50c.

Medina, O. Jakab Ferenc 50-50c.

Erie, Pa. Mester Istvánné $2.00, Szabó Sándorné, Török Ferenc, Farkas János, Demeter Bálint, Sütő Ferenc, Czapp Istvánné, Tóth István, Kovács Ferenc, özv. Török Istvánné $1.00-1.00, Bankó György, Turós Sándor, Mónus Béla, Trója Gábor, Palágyi Olga, Semple Erzsébet, Takács Lajos, Takács József, Abaházi Sándor, Fürjész Andrásné 50-50c.

.. **MecKeesport, Pa.** Kovács László és n. $5.00.

Canonsburg, Pa. Rózsás Sándor gyüjtésében: Rózsás Sándor, Oláh Ferenc, Csapó András, ifj. Beck József $2.00-2.00, Amerikai Magyar Ref. Egyesület 65. osztálya 5.00, Krafcsik Jánosné, Bodnár Sándorné, Ducsay S. József, Angelina Marchine, Kontsek Paula, Betóry Ferenc, Turk György $1.00-1.00, mult évi mulatságból 1.75. Juniusban befolyt összesen 716.42. Áttéve az épitési alapról 4,133.19, kölcsön a Ref. Egyesülettől 5,000.00. Összes bevétel 9,849.61. Áthozat májusról 1,736.01. Összes bevétel áthozattal $11,585.62.

1941 JULIUS

Akron, O. Rákóczi 44. osztály $5.00, Tóth Lajos és neje $2.00, Bogya András és neje 2.00.

Alliance, O. Kruchio Antal lelkész és neje $5.00, Incze Irén, Nyárády József, Csiki Józsefné 50-50c.

Anita, Pa. Horváth Mihály $2.50.

Barberton, O. Csikos Dezsőné $5.00.

Barracksville, W. Va. Amerikai Magyar Református Egyesület 212. osztálya $15.00.

Basking Ridge, N. J. Slezák Pál és n. $10.00.

Beaver Falls, Pa. Malacsics Sándor, Tóth Imre $1.00-1.00, Szathmáry Pál, Kaszonyi Mihály, Kaszonyi Dániel, Gyüre Ferenc 50-50c.

Üdvözlet
HOLLÓ ZSIDÓ JÓZSEF
MAGYAR VENDÉGLŐJE
1965 GENESEE ST. TOLEDO, OHIO

Üdvözlet
RED STAR DRUG COMPANY
Vörös Csillag Patika
2160 FRONT ST. TOLEDO, OHIO

Üdvözlet
GÁSPÁR VINCE ÉS CSALÁDJA
MAGYAR ÉTTEREM ÉS VENDEGLŐ
225 WHITTEMORE ST., TOLEDO, OHIO
Phone: Taylor 2360

ARANY KERESZT PATIKA
Hoffer Róbert, óhazai gyógyszerész
8104 W. JEFFERSON, DETROIT, MICH.

Üdvözlet
BEN. FRANKLIN STORE
MAGYAR 5c to $1.00 STORE
John Demeter, prop.
2810 FRANKLIN AVE., FLINT, MICH.

ALBERT JÓZSEF
MŰ-ASZTALOS
Hegedü, cimbalom készitő. Konyhai edényes beépitése. Szalonokba bárék és asztalok.
1220 LEITH ST. FLINT, MICH.
Phone: 2-8284

Compliments from
BEN. SCHWARTZ, INC.
Lunch Room and Beer Parlor
12804 Buckeye Road Cleveland, Ohio

CORNELL NOVELTY CO.
Phone: 4-0207
459 STRATFORD AVENUE
BRIDGEPORT, CONN.

BUCKEYE PROVISION CO.
FEHÉR LAJOS
2 husüzlete
11604 Buckeye Road 12208 Buckeye Road
Cleveland, Ohio.

Goncy's Service Station
MOBILGAS — MOBILOIL
12205 Buckeye Rd. Tel. WA. 9833
CLEVELAND, OHIO

GERLACK GYULA
HUS ÉS FÜSZER ÜZLETE
2664 Woodhill Road Tel. CEdar 4011
CLEVELAND, OHIO

HARTMAN GYULA
FÜSZER ÉS ZÖLDSÉG ÜZLETE
Tej, Cream és sütemények.
2633 E. 89th St. Tel. CEdar 9605
CLEVELAND, OHIO

RESKO KALAPÜZLET
Szakértelemmel készit uj kalapokat s garancia mellett végez javitásokat.
12900 Buckeye Rd. Tel. LO. 5916
CLEVELAND, OHIO

CAFÉ ROYAL
SZÁSZ PÁL tulajdonos
2669 E. 93rd Street,
CLEVELAND, OHIO

Compliments from
FARKAS BEAUTY SHOPPE
2869 E. 116th St. Tel. CEdar 2782
CLEVELAND, OHIO

ZAJAC'S BAKERY
Phone. LOngacre 4544
11817 Buckeye Road, Cleveland, O.
Elsőrendü kenyér, torták és sütemények, tejtermékek. Friss vaj és turó.

Bethlehem, Pa. özv. Lukács Józsefné, Kulcsár István, Ternyik Józsefné $1.00-1.00, Domján Istvánné, Fábján Jánosné, Weber József, Balogh Margit, Weber Jánosné, Vörös Jánosné, Lancsák Jánosné .50-50c.

Bridgeport, Conn. Kardos Lajos $5.00, Molnár Géza $3.00.

Brownsville, Pa. Murányi János lelkész $2.00.

Buffalo, N. Y. Tóth Lajos és n. $1.00, Tóth M. Margit 1.00.

Canton, O. Bikali Lajos $1.00.

Carteret, N. J. Daróczy Sándor lelkész $10.00, Pirigyi Ferenc 3.00, Kerékgyártó Kálmán 2.00, Dancs Lászlóné, Varga Istvánné, Szabó Sándorné, Szabó Bertalann, Biri Balázsné, Nagy Józsefné, Borbély Károlyné, Sohajda Balázsné, Szabó János, Kovács Borbála, Fülep János, Mocsi József 1.00-1.00

Charleroi, Pa. Balogh család $1.00.

Chicago, Ill. Westsidei Ref. Egyház $100.00, Balogh Kálmán 10.00, Sebestyén Mihály 3.00, Tóth Gyula 2.00, Sebestyén Lila 1.00, Sebestyén Mária 1.00.

Cleveland, O. Árvaházi Bizottság $25.00, Boros Gáspár és neje 10.00, Westsidei Ref. Egyház 10.00, Barna József és cs., Kovács Gusztáv és cs., Pelsőczi Ferenc és cs., Szökőcs Mihály, Dienes János és cs., Farkas Ferenc, Szabó Béla és neje, Benkő Mihály $5.00-5.00, Szaszák István és neje, Kása János és neje, özv. Kálmán Mártonné, Dezső Imréné $2.00-2.00, Bálint József, Fodor Mártonné, Kovács András, Bálint Zoltán, Király Lászlóné, Kondrád Mihály, Lakatos Józsefné, Szabó Józsefné, Csámpiusz Jánosné, Galther Vilmos, id. Boros Károlyné, Mészáros János, Szabó Istvánné, Fábján Gyula $1.00-1.00.

Cliffside, N. J. Özv. Takács Andrásné $1.00.

Clinton, Ind. Bodnár Péterné és cs. $1.00.

Conneaut, O. László Sándorné $1.00.

East Orwell, O. Kulcsár Lajos $1.00.

Daisytown, Pa. Ref. Egyház, Lorántffy Nőegylet, Walkertowni Egylet $10.00-10.00.

Dayton, O. Balogh János $1.00, Antku Jánosné 1.00.

Detroit, Mich. Boros Mária $2.00, özv. Szabó Antalné 2.00, Piday L. György 1.00. Lovissek Pál 1.00.

Devon, Conn. Novákovics Józsefné $5.00.

Duquesne, Pa. Varga János, Urbán József, Lajos András $5.00-5.00, Szabó Sándor, Nyisztor Imre $2.00-2.00, Takács Istvánné 1.00.

Ellwood City, Pa. Id. Miskolczi István, Bakti István $1.00-1.00.

Elyria, O. Szücs Istvánné 50c.

Fairport Harbor, O. Tóbiás János és n. $5.00, Kanócz János, Gyüre József, Holló Imre $1.00-1.00, Győrik István 50c.

Fayette, Pa. Hajdu Zsuzsánna $1.00.

Garfield, N. J. Misó István $1.00.

Garwood, N. J. Özv. Badó Miklósné $1.00.

Granite City, Ill. Juhász Mihály $1.00.

Greenpoint, N. Y. Független Egyház $20.00.

Greensburg, Pa. Gergő Péterné $1.00.

Homestead. Pa. Szabó Antal lelkész $10.00, Kosztolányi Róza, Fekete Károly, Móré Mihály $5.00-5.00, Tóth János 3.00, Czuri Bertalan $2.00, Kolozsi Lidia 1.00.

Jersey City, N. J. Kelemen Lajos $1.00.

Johnstown, Pa. Ifj. Matusz Miklós $5.00, Madarász József és családja 5.00.

Joliet, Ill. Ref. Egyház $30.00.

Kalamazoo, Mich. Veres Andnrás és családja $7.00, Varga András és neje $2.00.

Leechburg, Pa. Tamás János $1.00.

Ligonier, Pa. Dr. Kalassay Sándor $10.00, Nánássy Lajos 10.00. Beregi János 5.00, Maher házbér 40.00.

Los Angeles, Cal. Juhász Mária Ida $1.00.

McKeesport, Pa. Urbán József lelkész $13.60, Hadar Benjámin 6.00, Tóth Mihály. Tóth Béla, Nagybizottság 5.00-5.00, Horváth Gábor és anyja 10.00, Szücs Jánosné 2.00, ifj. Nagy Sándor 1.00.

Mansfield, Center, Conn. Mrs. Juhász $1.00.

Manville, N. J. Köteles Lajos $1.00, Daku Károly 50c.

Maplewood, N. J. Höltz Boldizsár $10.00.

Medina, O. Simon Andrásné, Vojtko Sándorné, Kovács Sándor, Szekeres Istvánné, Purgoli Mariska 50-50c.

Middletown. O. Török János $1.00.

Monongahela, Pa. Bodnár József $2.50.

Morgantown, W. Va. Borsos István lelk. $2.00.

Munhall, Pa. F. A. Mihok $5.00.

New Castle, Pa. Verhovay 66. fiók $2.00.

New Brunswick, N. J. Crause Bertalan $2.00.

New Kensington, Pa. Török Istvánné $1.00.

New York, N. Y. Mrs. Gyurecsko $3.50, Mrs. Oláh 3.50, Leczó Andrásné 1.00.

Niagara Falls, N. Y. Szabad András $6.00.

N. Tonawanda, N. Y. Dr. Markovitz $2.00.

Painesville, O. Mátyás József $1.00.

Passaic, N. J. György István. Szabó József, Kovács Ferencné, Czigai Károly, Czigai Ferenc, Bodrogi Mihályné 50-50c.

Perth Amboy, N. J. Czinkota József és neje $10.00, Rákos József 6.00, Tóth György és neje, özv. Sivák Gyuláné, Dakó Ferencné, Dakó Ferenc, Éliás Anna $5.00-5.00.

Philadelphia, Pa. Kállay József és neje $11.00, Lorántffy Nőegylet 5.00, Pazár Miklós lelkész. Nagy János, Bauer Péterné 1.00-1.00.

Pittsburgh, Pa. Ref. Egyház $20.00, Hobek Henrik, özv. Hibó Jánosné, Lorántffy Nőegylet $5.00-5.00, Deman Dezsőné 2.00, Rev. F. M. Dizmachek 1.00.

Port Huron, Mich. Károlyi Imréné 1.50.

Rankin, Pa. Ref. Egyház $25.00.

Richeyville, Pa. Ádám Ferenc és neje $7.00.

Roebling, N. J. Szakács József és cs. $5.00. Kálvin Egylet 5.00.

Ronco, Pa. Elek István és neje $3.00, Szabó Gusztáv 1.00.

BARTA and SANISLO
Farm Products, Eggs and Poultry
10201 BUCKEYE RD. CLEVELAND, O.
Phone: GA 0931

STEVE SZALAI
Real Estate-General Insurance-Notary Public
10801 BUCKEYE RD. CLEVELAND, O.
Phone: CE 7700

FROG TOWN TAVERN
Népszerü mulatóhely. — Jos. Pavilovics, mgr.
11100 BUCKERE RD. — CLEVELAND, O.
Phone: CE 9625

NAGY SÁNDOR
Füszerüzlete. — Friss és füstölt husokból állandóan nagy választékot tartunk.
Telefon: 924 Cherry Tree Buttom
LOGAN, W. VA.

L. KÁROLYI
MAGYAROS HUSOKAT ÁRUL
1470 Second Avenue, Corner 77th Street
NEW YORK CITY

ALEX BAR
magyar ételek
SZIMA SÁNDOR
410 KEOWEE ST. DAYTON, OHIO

LEO CAFE
Sör, pálinka, magyar konyha
SOPRONYI GYÖRGY
1124 LEO STREET DAYTON, OHIO

MRS. KOVÁCS
Szalonüzlete és magyar konyhája
133 WORTHMAN AVENUE
DAYTON, OHIO

A legrégibb magyar vállalkozó:
KLEIN JÓZSEF
FESTÉS — PAPIROZÁS — DISZITÉS
Egytől három évig fizethet.
Hivja telefonon árlejtésért: GL. 9638
10925 Grantwood Ave. Cleveland, O.

Perth Amboy Ornamental Iron Works
Velikán Demeter, tulajdonos.
Minden gép-, kovács munka, autójavitás.
51-53 Fayette St., Perth Amboy, N. J.
Nappali telefon: P. A. 4-1546
Este: New Brunswick 2410-R

JELINEK FERENC
MÉSZÁROS ÉS HENTES ÜZLETE
Háziasan készitett perzselt friss és füstölt husok. Hideg felvágottak.
169 French Street New Brunswick, N. J.
Phone: N. B. 5156

JOSEPH SYNOWIECKI
TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ
389 Smith Street Perth Amboy, N. J.
Phone: 4-1790
42 Hudson Street, Carteret, N. J.
Phone: 8-1318

UR LAJOS
VIRÁG ÜZLETE
8933 Buckeye Road Cleveland, Ohio
CEdar 3650

WILLIE'S WINE SHOPPE
Finest Imported and Domestic Wines
12005 BUCKEYE RD. CLEVELAND, O.
Phone: 8474

TONY'S FLORAL SHOP
MAGYAR VIRÁGÜZLET
521 W. CHICAGO AVENUE
EAST CHICAGO, IND.

Scranton, Pa. Magyarság $16.00, Patkó Gábor, Reisman Zoltán 50-50c.

So. Bend, Ind. Barna János és cs. $25.00.

So. Norwalk, Conn. Nagy Jenő $5.00.

Terre Haute, Ind. Verhovay 230. fiók $2.00.

Toledo, O. Julius P. Simon $5.00, Horváth Albert és neje 5.00.

Trenton, N. J. Kálvin Egyház $10.00.

Trauger, Pa. Szallár Ferenc és neje $2.00.

Wallingford, Conn. Bai János $1.00.

Washington, D. C. Király Imre, Balázs Erzsike, Molnár István $5.00-5.00, Vasváry Ödön 10.00, Murányi Piroska 2.00, Borshy Kerekes György $1.00.

Yonkers N. Y. Molnár István $3.50.

Youngstown, O. Magyar Ref. Egyház $7.00, Korán János és családja 5.00, Református Bs. Egylet 5.00, Bőtty János lelkész 7.45, ifj. Molnár István 2.00, Juhász Péter, Márton László, Mészáros Ernőné 1.00-1.00, Nagy Sándorné 50c, kisebb adományok 75c.

Ponchatoula, La. Ekker Károly $50.00, letét 750.00.

1941 AUGUSZTUS

Akron, O. Batiz Lajos és neje $5.00, Lengyel Gyula és neje 1.00, Farkas Lajos és családja 1.00, Kertész István 50c.

Albany, La. Kozár György $1.00.

Allentown. Pa. Sámson Lajosné $2.00.

Alliance, O. Ref. Egyház $6.00.

Aquilar, Col. Bán Jánosné $1.00.

Aurora, Ill. Ref. Egyház és Nőegylet $5.00.

Beckley, W. Va. Hajnal József $2.00.

Bethlehem, Pa. Id. Nagy Emil ker. szervező $2.00, Remenár András 1.00, id. Nagy Emil ker. szervező 4.00, Paál Gyula lelkész 5.00, Nagy Lajos és neje 1.50, özv. Rum Józsefné 1.00.

Bridgeport, Conn. Connecticuti öt magyar ref. egyház Ref. Nap jövedelméből $150.00, Gáspár Testvérek 10.00, Köteles István 1.00.

Brownsville, Pa. Murányi János lelkész, Szarka Ferenc, Husz Sándor, Murányi János lelk. $1.00-1.00.

Buffalo, N. Y. Babinszky András lelkész $1.00, Mrs. Markovitz 1.00, Gaál Lászsló 1.00, Bartók Pál 100, Basco György 2.00. özv. Juhász Istvánné 2.00.

California, Pa. Szinkó István $1.00.

Charleroi, Pa. Molnár István $1.00.

Canonsburg, Pa. Ref. Egyház $1.00.

Carolina, W. Va. Tóth Sándor $1.00.

Caro, Mich. Gyurkó Aladár $1.00.

Carleton, Mich. Papp Viola $1.00.

Coraopolis, Pa. Koncz Ferencné $1.00, Ref. Egyház 1.00.

Clifton, N. J. Varga Béla $1.00.

Chicago, Ill. Balogh Gáborné, Péter Gyuláné, Bozsvay Benjáminné $1.00-1.00, Márta Ferenc 7.00. Kovács István és neje 20.00, Dr. Melegh Gyula ker. szervező 10.00.

Cicero, Ill. Hlinka Géza és neje $1.00 és 50.00.

Cleveland, O. Kováchy M. György $1.00 és 20.00, Szaniszló Pál és neje 5.00, Varga József és

neje 5.65, Kiszely János 10.00, Mészáros Irén 5.00, Kovács Gusztáv ker. szervező 5.00, Dr. Alexy Lajos 10.000, Bálint István és neje 5.00-5.00.

Dundee, Mich. Kósa Ferenc és neje $5.00.

Detroit, Mich. Dr. E. J. Kohn $2.00, Nagy Dániel 2.00, Veres Mihály 1.00, Korán Zsuzsánna,, Erzsébet Olga 25.00, Bagoly Imre 1.00, Nagy József 1.00, Dobán Imre és neje 5.00, Mrs. Ethel Maytner 1.00, Mindszenthy Kálmán 2.00.

Dayton, O. Tóth Károlyné $1.00, Azary János lelkész 1.00.

Deford, Mich. Gyomory Ferenc $1.00.

Dante, Va. Papp Lajos és családja $2.00.

Duquesne, Pa. Urbán József $1.00, St. Mary's Greek Cath. Church 2.00, Egyházak és Egyletek Nagybizottsága $1.00, Verhovay 71. fiók 1.00. Vislay Józsefné 1.00, Revák F. Ferenc 2.00.

Danbury, Conn. J. Jagyi $1.00.

East Chicago, Ind. Molnár Lajos $5.00, Hegedüs István és neje $1.00, Wm. A. Füzy 1.00. Flora János 5.00.

East Pittsburgh, Pa. Magyar Munkás Betegsegélyző Szövetség $10.00, Simcsák András 2.00.

Easton, Pa. Lengyel János és családja $1.00.

Elizabeth, N. J. Ref. Egyház $5.00, György Árpád lelkész 1.00.

Elkhorn, W. Va. Szijjártó István $5.00.

Farmington, W. Va. Opyoke József $1.00.

Filbert, W. Va. Dályai Mihály és családja $1.00.

Fleming Park, Pa. Ref. Egyház $1.00.

Flint, Mich. Ref. Egyház $10.00, Biró János 10.00, Korocz Géza lelkész 5.00.

Franklin, N. J. Harsányi Sándor lelk. $1.00.

Gary Ind. Bacsó Béla lelkész és neje $5.00

Glen Morgan, W. Va. Ifj. Novák János $1.00.

Glen Rogers, W. Va. Bodó Margit $2.00.

Hammond, Ind. Kish János $1.00.

Hammond. La. Szanyi János $2.00.

Hays, Pa. Barna Klimon $1.00.

Hollydays Cove, W. Va. Miss Rose Slate $1.00

Homestead, Pa. Valyik György $1.00, Valyócsik György 1.00.

Houston, Tex. Szentesi Ferenc $1.00, Nagy Lajos 2.00.

Indiana Harbor, Ind. Mircse Sándor lelkész, Pethő János, Pethő Lajos, id. Varga András, Dózsa Károlyné, K. Varga János, Faragó János, id. Turóczi Györgyné és családja $1.00-1.00.

Indianapolis, Ind. Helen Tóth $1.00.

Johnstown, Pa. Várkonyi Miklós lelkész és neje $5.00.

Kalamazoo, Mich. Molnár János $1.00, Bodnár Pál és neje 1.00.

Kent, O. Pánczél Józsefné $2.00.

Leechburg, Pa. Batiz Imre és neje $1.00.

Lincoln Park, Mich. Tárkányi Elek $7.00.

Logan, W. Va. Balla Zsigmond lelkész $1.00.

Lorado, W. Va. Mrs. Clara Molnár $5.00.

Lynch, Ky. Kuchta János, Hegedüs András,

COMPLIMENTS OF

LIGONIER
THEATER

LIGONIER, PENNA.

Kálnási Istvánné $1.00-1.00, Bartha Gábor és családja $2.00.

McKeesport, Pa. Verhovay 226-ik fiók, Bridgeporti Szövetség 9. osztálya, Kovács László, Tóth András, Movic Lajos, Márton János, Kondor András és családja, Járdánházi Lajos és családja $1.00-1.00, Máthé Gáspár és családja 2.00.

Mallory, W. Va. Brenner János $5.00.

Manistee, Mich. Id. Lakos János $2.00.

Manville, N. J. Németh János és neje $5.00.

Masontown, Pa. Kovács János és neje $2.00.

Monaville, W. Va. László Lujza, Kovács János $1.00-1.00.

Monessen, Pa. Szabó Kelemen $1.00.

Monongahela, Pa. özv. Lénárt Károlyné $1.00.

Muskegon Heights, Mich. Juhász János és neje $1.00, Kruchio Mihályné 1.00.

Nettleton, Pa. Szunyogh Ferenc $3.00 és 5.00.

New York, N. Y. Dr. Takaró Géza $4.00, Farkas Lajosné 1.00, Luterán János és neje 5.00.

Passaic, N. J. Gajdó Györgyné $20.00, György István, Pacsák Ádám, Szkiba István, Pintér János, Pásztor Józsefné, Ordos Lászlóné, Jobbágy János, Mrs. György, Rubics Jánosné, Nemescsik Jánosné, Györke Józsefné $1.00-1.00, Gombkötő Istvánné 50c, a Magyar Nap jövedelméből $150.00.

Perth Amboy, N. J. A Független Egyházból: Bányácski Ferenc gyüjtésében $50.50 a következőktől: Szerdi Ferenc és neje $25.00, Bányácski Ferenc és neje 10.00, Orosz Aladár és családja $5.00, Orosz András és családja 5.00, Novák Sámuelné 2.00, Mrs. M. Kozu 1.50, Tóth Lászlóné 1.00, Kovács János 1.00. — Mrs. Estók és Szabó Jánosné gyüjtésében $35.80 a következőktől: Dr. Ur. Albert 5.00, Mrs. Sélyei, Szabó Lajos, Mansbach Morris, Kiss István, Csordás Ferenc, Kish János, A. C. Homusak, Gyurék János, Keller István, Sipos János, özv. Szabó Jánosné, özv. Czető Lajosné, Román János, Kiszti József, Szalay Gézáné, Mrs. Bereczki, Estók Istvánné, Lipnik Jánosné, Literáti Lajosné, Katkó István, id. Amaczi Lajos $1.00-1.00, Mrs. Zavetz, S. Holzi. Mrs. Seres, Dudás Pálné, Snájder János, Simon Péter, Bálint Istvánné, Boka Ferenc, Gilányi Sándor, Kenchis Józsefné, Zsorey Istvánné, Matusz Miklósné 50-50c, kisebb adományok $3.80. — Kovács Ferencné és özv. Pethő Istvánné gyüjtésében befolyt $22.25 a következőktől: Mrs. Richard Jenkins, Kovács Ferenc és neje 2.00-2.00, Kurpé Zoltán. Tilián János, Batha Sándor, Tomori László, Mitruska János, Dagonya Istvánné, Czók István és neje, Varga Miklósné, Koncsol István, özv. Sáró Györgyné, Lévay Lajos, Vigh Gyula, Ur Albert, Bálint Sándor 1.00-1.00, Csorba Pál, Doros Ferencné, Dajka Dezső, Mrs. Frederick, Batha József, Koletár József, Galambos Jánosné, ifj. Molnár Lajos 50-50c, kisebb adomány 25c. — Andricsák Györgyné és Balogh Ferencné gyüjtésében befolyt $57.00 a következőktől: Andricsák György és családja, Balogh Ferenc és neje, Karmazsin Vilmos

Minden jó fa jó gyümölcsöt terem, a romlott fa pedig rossz gyümölcsöt. Nem teremhet jó fa rossz gyümölcsöt, romlott fa sem teremhet jó gyümölcsöt. Minden fa, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágattatik és a tüzre vettetik. Azért az ő gyümölcseikről ismeritek meg őket.

KÁLLAY TESTVÉREK

Konyhakerti, gazdasági és virágmagvak kereskedése

A BETHLEN OTTHON SZÁLLITÓJA!

PAINESVILLE, OHIO

Szeretetintézeteink a jó szivek áldozatkészségének az áldott gyümölcsei!

és családja, özv. Tutkovics Mihályné és fiai, Hegedüs Kálmán és családja $5.00-5.00, Mrs. Francisca Gyenes, özv. Deák Istvánné és családja, Barta Mihály és családja, özv. Demes Jánosné, Mező László, Deák János és neje, Karakó Gyula és családja, Hodán Péter és családja $2.00-2.00, Szilágyi Gábor és neje, Kertész Géza és családja, Dámóczi Menyhért és neje, Dalina testvérek, özv. Hericzkes Józsefné, özv. Tóth Ferencné és leánya, Sztropkai Mihály, özv. Vig Józsefné, özv. Deák Jánosné, Iski Ferenc, Dorgai Sándor, Kertész Mihály, Dámacz Benjámin, Varga Ferenc, Vereb A. István 1.00-1.00, Mile Gábor, Polyacskó Jánosné 50-50c. — Béres Gyuláné és Futó Gergelyné gyüjtésében befolyt $37.25 a következőktől: Szabó Józsefné New Brunswickról 10.00, Béres Gyuláné 5.00, Mrs. Somogyi, özv. Benkő Imréné, Tóth Rudolf, Mrs. Berkó, Veres Istvánné, Mrs. Anna Mokány, Rezes János, Bodzás Lajos, Bolyog Ferenc. Mrs. Juhász $1.00-1.00; Fedor Miklós, M. Kozma, Kovács János, Dobránszki Jánosné, Mrs. Rose Wishing Boros Mihályné, Batizoszki Sándor, Mrs. Kolboszowszki, Mrs. Sági, Szabó Dánielné, Mrs. Szilágyi, ifj. Bagdi Béla, Futó Gergelyné, Rákóczi Jánosné, Mohari Pál 50-50c; kisebb adományok 4.75. — Az özv. Dakó Ferencné gyüjtésében befolyt $25.65 a következőktől: Szalay Zoltán, Katz Sámuel, Bacskay József. Tóth Lajos, Fodor András, Vereb Istvánné, Mrs. Szallár, Ondéka Mihály, Nagy Károly, Mrs. Gresh, Varga József, ifj. Kovács Károly, Mrs. Bihary, Kovács Károly, Mrs. Ecker, Hegedüs Dánielné, Nagy Károly $1.00-1.00, Matusz József 5.00, Szallár Ferenc, Nagy András, Balogh Györgyné, Tokár Béláné, Mrs. Kipila 50-50c, kisebb adomány 15c. — Az özv. Kojsza Károlyné gyüjtésében befolyt $23.00 a következőktől: Mosolygó Miklós és cs., özv. Kojsza Károlyné $10.00-10.00, Kojsza Károly, Török Mária $1.00-1.00, Nagy Mihály, Kitty Notoro 50-50c. — Az Egri Lajosné és Tóth Lajosné gyüjtésében befolyt $26.50 a következőktől: Demeter Sándor, Sebestyén Dániel $5.00-5.00, Abaházi István, Egri Lajosné, Csók Mihályné, Tóth Lajosné $2.00-2.00, Czető Istvánné. Rácz András, Egri Anna, Dolhai György $1.00-1.00, Gömöri Lajosné, Szücs Béláné, Tóth Józsefné, Matisz Vendel, Egri János, Szabó Béláné, Petercsák Andrásné, Egri István, kisebb adományok 50-50c. — Bodnár István gyüjtésében befolyt $18.00 a következőktől: Bodnár István, Ősz Balázsné, Deák József és cs. $5.00-5.00, Csorba Lászlóné 2.00, Wagerhoffer Károly $1.001.00. — A templomban befolyt 83.55 a következőktől: Ref. Női Kör $25.00, Tóbiás Ferenc és cs. 10.00. Tariska Gábor és cs., Hutka Józsefné $5.00-5.00, Tóth Imre Keasbey Heightsról, özv. Szabó Józsefné New Brunswickról, ifj. Marincsák János és neje $2.00-2.00, özv. Gerék Sándorné 3.00, Balla János, Czók Mihályné, Trencséni Pál, Izsó Antal, Erdélyi Pál, id. Szabó Pál, Andricsák István, Deák József, özv. Dakó Ferencné,

Carlson Funeral Home

ALBERT E. CARLSON

TEMETÉSRENDEZŐ, BALZSAMOZÓ

304—306 West 119th Street CHICAGO, ILL.

Gyönyörü temetési kápolnák minden külön dij nélkül állanak azoknak rendelkezésére, akiket mi szolgálunk ki gyászesetek alkalmával.

A VÁROS BÁRMELY RÉSZÉBE ELMEGYÜNK.

Andricsák György, Tóth Bertalanné, Kocsák Györgyné, Papp Sándor, Varga Miklós, Kazai István, Toronyi Lajos, Berczik Bertalan, Belenszky Gyula, özv. Czető Sándorné, Karakó István, id. Szekeres István, Gyüre József, özv. Győri Lajosné, Orosz Aladár, Minue Istvánné, Sebeczki Sándorné, ifj. Balla István, id. Deák Lajos, Karmazsin Miklós $1.00-1.00, N. N. 5c. Összesen a perth amboyi Független Egyházból befolyt adomány $379.50. Ezenkivül a Dr. Vincze Károly lelkész adománya Ligonierban 10.00, Bacskay János 5.00.

Pittsburgh, Pa. Kucher Lajos és neje $2.00, Májer János és n. 5.00, id. Nógrády József, Nógrády Bertalan $1.00-1.00, Révész Kálmán 2.50, Magyar Lutheránus Egyház 5.00, Szt. György Szövetség 11. oszt. 1.00, S. S. Klein 1.00, Jánoshy Ferenc 2.00, Fiók Albert 5.00, Érdeky Kálmán, Bodák András, Darnai János, Juhász Bertalan, Bencze János, Daragó József, Magyar Betegsegélyző Szövetség 106-ik osztálya $1.00-1.00, Kovács Miklós, id. Olasz József $5.00-5.00.

Philadelphia, Pa. Aipel István $3.00, Szegő János és n. 2.00, Horváth László 1.00.

Phillipsburg, Pa. Mártha András $1.00.

Plymouth, Wis. Mrs. Elizabeth Horváth $2.00.

Plant City, Fla. Tershansy A. Albert $1.00.

Phoenixville, Pa. Ref. Egyház $2.00, Demeter László és n. 1.00.

Portage, Pa. Törös Mihály, Rébán János $1.-1.

Rankin, Pa. Ruskovich Jánosné, Lengyel Jánosné $100-1.00.

Rivesville, W. Va. Varga András $1.00.

Ronco, W. Va. Elek István és n. $2.00.

Saint Paul, Minn. Szücs Károly $1.00.

So. Norwalk. Conn. A Ref. Egyházból: Ref. Nőegylet $15.00, Dr. Tóth Béla lelkész és n. 5.00, Kurimai Mária, Novák Lajosné, id. Gáll István, Beke Jánosné, Németh Istvánné $2.00-2.00, Horváth Gábor és cs. 5.00, Urbán Béla, Urbán Béláné, Kalassay Sárika, Korocz Lili, dr. Kalassay Sándorné, N. N., Foris János. Kurenszki Jánosné, Nyovádi Miklós, Csik Sándorné, Pázmán Józsefné, Horváth József, Kéry József, Lucskay István, Pirigyi János, ifj. Szabó András, Bányász Jánosné, Imri Pál, N. N., Soós József, Kish Józsefné, Erdős Sándor, Hadik Jánosné, Bors Mártonné, id. Vadas Dániel, idó Hutkai András, Leczó Istvánné, Soltész Miklósné, Tamás Pál és neje, id. Tóth Mihályné, Kish Dánielné, id. Tóth Mihály, Balázsy Károlyné, Herman Györgyné $1.00-1.00, Kenéz Ernő, B. Varga Jánosné, Adorján József, id. Paskó Jánosné, Gáll Józsefné, Szőcs Jánosné, N. N., Lázár István 50-50c, N. N. 25c, Novák Lajos és neje 2.00, Mary Tóth, özv. Beke Jánosné $1.00-1.00.

Stamford, Conn. Kozma Ferenc $2.00. Kozma Vilmos, Kozma János $1.00-1.00.

Temperance, Mich. Horváth Lajos $1.00.

Toledo, O. Dr. Ujlaki Ferenc lelkész $5.00.

L. W. DARR & COMPANY

ÉPITKEZÉSI VÁLLALKOZÓ

Lumber Yard
Phone: 2583

Office Phone:
2581

Mindenféle épület anyag a legnagyobb választékban minden időben kapható

A BETHLEN OTTHON SZÁLLITÓI

LIGONIER, PENNSYLVANIA

Torrington, Conn. Nagy József $1.00.

Trenton, Mich. Nagy Mihály $1.00.

Trenton, N. J. Vécsei Endre $1.00.

Wallingford, Conn. Kántor Béla és neje $2.00.

Warren Point, N. J. Özv. Szentmiklóssy Józsefné $2.00.

Waukegan, Ill. Erdei Ferenc lelkész és neje $10.00.

Welch, W. Va. Mrs. Mary Deák $1.00.

Wendel, W. Va. Tóth Róza $1.00.

Wharton, N. J. A Kish Ferenc gyüjtésében befolyt $24.40 a következőktől: Mrs. Julia Adams. Kish Ferenc, Kiss Károlyné, Papp Bertalan, Hutlák József. Pelics Lázár, Papp Miklós, B. File, Késa Gábor $1.00-1.00, Kuna Etel, Tóth János, ifj. Jakab Károly, özv. Felföldi Ferencné, Jack Wági, John Ozsváth, Prókátor Pálné, John George, Powells F. S. Chioppo, Kassay Ferenc, özv. Szél Józsefné. Pósa József, John S. Heslin, Mrs. Komár, Jakab László, Kaskó Péter, Szabari Jánosné 50-50c, kisebb adományok 6.40. Ezenkivül Dezső János lelkész Ligonierban adományozott $5-t.

Weirton, W. Va. Sebestyén Géza $1.00.

Wyandotte, Mich. Tomity István $1.00.

Washington, D. C. Komáromy Erzsike, Király Imre 5.00-5.00, Bogár István 3.00.

Youngstown, O. Mrs. A. Schager $1.00.

Zelienople, Pa. Máté Gáspár és családja $2.00.

Adományokból augusztusban befolyt $1,399.75, Ligonierban Maeghertől háztörlesztés $20.00, kölcsön az épitkezésre a Ref. Egyesülettől $7000.00

1941 SZEPTEMBERBEN

Akron, O. Sebők Ferenc $2.00.

Appalachia, Va. Mrs. Esther Bakos $2.00.

Bethlehem, Pa. Bethlehemi Hiradó $15.00.

Bridgeport, Conn. Ludman Sándor lelkész $1.00.

Brownsville, Pa. Kovács Andor lelkészné $2.00, Szarka Ferenc 2.00.

Buffalo, N. Y. Buffalo Herald $7.50, Első Ref. Egyház $5.00, Rönkös Károly és cs. 3.50, Kovács Imre 2.00.

Chicago, Ill. Az Irás $5.10, Dr. Melegh Gyula, Balogh Gábor és neje 5.00, Kajdi Pál és neje 5.00.

Cicero, Ill. Hlinka Géza és neje $15.00.

Cleveland, O. Árvaházi Női Bizottság $25.00, Horváth József és neje 15.00, az Első Ref. Egyház Templom és Iskola Segélyző Nőegylete 10.00, Salamon Sándor és neje 10.00, Gerlack Józsefné, Klimek Jánosné, Ozsváth József és neje 5.00-5.00, Első Ref. Egyház jegyekért 2.00, Szaszák József 2.00, Nagy Mihály 2.00.

Dayton, O. Azary János lelkész $5.00, Nánássy Erzsébet 1.00, Hörcsik Pálné 50c.

Detroit, Mich. Fodor Gyula $15.00, Első Ev. Ref. Egyház 10.00, Ambrus Márton 5.00, Tárkányi Elek 3.00, Széles Tamás 2.00, Varga István 2.00, Bihari Antal 1.00, E. Lemák 1.00.

Donora, Pa. Turfa Sándor és neje $10.00.

Dover, Fla. Farkas György és családja $2.00.

Duquesne, Pa. Fuvós Zenekar $7.50, Szalay Ferenc 1.00, ifj. László Sándor 1.00.

HARRY J. SALTZER

TEMETÉSRENDEZŐ

AUTOMOBIL KISZOLGÁLÁS

12 SO. FOURTH ST. DUQUESNE, PENNA.

Telephone: 3700

East Chicago, Ind. Ref. Egyház $10.00, Kecskeméthy József lelkész 5.00.

East Pittsburgh, Pa. Simcsák András $5.00.

Elizabeth, Pa. Szabó Gergely $1.00.

Ellwood City, Pa. Ref. Egyház $5.00.

Elyria, O. Varga István $10.00, Ref. Egyház, Tóth István, Fazekas Pál, Nagy András, Novák Lajos lelkész 5.00-5.00.

Fairport Harbor, O. Szeghy B. János lelkész jegyért $1.00.

Flint, Mich. Korocz Géla lelkész $2.00, Csillik Gyula jegyekért 2.00.

Gary, W. Va. Lázár László $2.00.

Hammond, Ind. Methodista Női Egylet $5.00, Ifj. Tarr Károlyné 1.00.

Homestead, P. Rigó János $5.00, Weiser Béla 2.00.

Indiana Harbor, Ind. Mircse Sándor lelkész $5.00.

Johnstown, Pa. Rigó András $1.50, Daróczy Józsefné 1.00, Takács János 1.00.

Kresicherville, S. I., N. Y. Szőke István lelkész $2.00.

Lancaster, Pa. Dr. Tóth Sándor $10.00

Leechburg, Pa. Varga Lajos $10.00.

Library, Pa. Biró Menyhért és neje $10.00

Ligonier, Pa. Persely augusztus 31-én $68.19, Dr. Kalassay Sándor 15.00.

Linden, N. J. A Jakab Pálné és Biró Pálné gyüjtésében: Jakab Pálné, Biró Pálné, Mislai Zoltánné $1.00-1.00, Mrs. A. Fazekas, Halász József, Horváth Gyuláné 50-50c.

Lorain, O. Bodor Dániel lelkész $5.00.

Los Angeles, Cal. Mrs. E. Szabó $5.00.

McKeesport, Pa. Független Ref. Betegsegélyző Egylet 5.00, Social Club 5.00, Őrő Bálint 4.00, Debreceni Ferenc 2.00, Németh Sándor 2.00. Debreceni Ferenc 2.00. Németh Sándor 2.00, K. Bartha József, Jakab Károlyné, Tóth Sándor, Tóth Mihály, Dr. Balázs, Balogh Géza, Pásztor István 1.00-1.00.

McKees Rocks, Pa. Vass Sándor $1.00.

Monongahela, Pa. Bodnár József $1.00.

Munhall, Pa. Lengyel Ignác és családja $2.00.

Mercer, Pa. Koi Áronné $2.00.

Massena-Norfolk, N. Y. Kovács István, Oroszi István, Sipos András, Kocsis András, Bereg József $2.00-2.00, Simon János, id. Májer István, Gáll Sámson, Svarckopf Imre, Vári István, Simf Balázs, Simon György, Demeter József, Orosz András, Dalos Pál, Néma György, Molnár György, Stucz István, Demeter István, Harry Danelion, Szabó György, Szabó Lajos, Kiss János, Medve János, Ruzsila Péter, Nagy Károly, Papp György, Dudás Sándor, Nemes Ferenc, özv. Tokmájerné, Csontos József, Krywanchyk László, Májer Istvánné, Sam A. Coppon, Nezeron István $1.00-1.00. Mrs. Kocsis, Kozsán László, Rákóczi György, id. Gábri János, Hanna Perguski, Smuc Simon, Pohola János, Szabad György, ifj. Májer István, Vári

BALLS—BANQUETS — BAZAARS — CONVENTIONS—EXPOSITIONS
ENTERTAINMENTS

CENTRAL OPERA HOUSE

Telephone: Rhinelander 4-3540

Bálokra, bankettekre, bazárokra, gyülésekre kiadó

205 E. 67th STREET NEW YORK CITY

János, Papp Gyula, Schvarckopf János, Pircsuk János. Schőnberger Vendel, id. Laczi József, ifj. Laczi József, Gábri János, Molnár János, Darabán István, Balogh György, Molnár József 50-50c, Révai János 55c, kisebb adományok 2.86 (Gyüjtők Balázs Menyhért és Kovács István.)

New Brunswick, N. J. Magyar Herald $7.50, Papp Károly lelkész 5.00, Tamási Lajosné 2.00.

New York, N. Y. V. S. $5.00.

North Braddock, Pa. Tóth Zsigmond $10.00.

Passaic, N. J. Szabad Sajtó $5.00, Szabó Ferenc $1.00.

Philadelphia, Pa. Daróczy András és neje, $5.00, Lőb József és családja 5.00, Tóth Bálint 2.00.

Pittsburgh, Pa. Ref. Betegsegélyző Egylet, Dr. Gömöry Sámuel 10.00, United Civic Association 10.00, Ref. Egyház 5.00, (jegyért 1.00), Téglássy Pál és neje 8.00, Estu János és neje, Lorántffy Nőegylet, özv. Hibó Jánosné, Magyarság 5.00-5.00, Nógrády József 4.00, Nógrády Bertalan 2.00, Hobek Henrik 4.00, Varga Lajos lelkész 3.00, Ref. Betegsegélyző jegyért, Lorántffy Egylet jegyért, Révész Kálmán, Szakáll Lajos, Liska György, Sinka István, Verhovay 34-ik fiók $1.-1.00.

Pocahontas, Va. Kovács Pál $5.00.

Rivesville, W. Va. Özv. Szücs Istvánné $1.00.

Rossmore, W. Va. Németh József $1.00.

St. Louis, Mo. Nagy Pál $1.00.

Seffner, Fla. Resán István $5.00.

Shady Side, N. J. Ésik András $2.00.

Sommerset, Pa. James A. Critchfield $25.00.

So. Norwalk, Conn. Ref. Egyház $25.00.

Springdale, Pa. Ref. Egyház $5.00, Gacsályi Sándor 5.00.

Stirrat, W. Va. Tarsoly Sándor $1.00.

Summerlee, W. Va. Bartha Sándor $2.00.

Talapoosa, Ga. Fekete Lajos $1.00.

Thorpe, W. Va. Radnóczi József és családja $5.00.

Toledo, O. Dr. Ujlaki Ferenc lelkész $10.00, Varga József, Mestellér József, Ujlaki Mancika 5.00-5.00, B. Tóth Istvánné, Bartha Gáborné, Bellincs Demeterné, Bertók Gyuláné 2.50-2.50, Toledoi hetilap 1.50.

Trenton, N. J. A trentoni és roeblingi Független Egyházak Lorántffy Nőegyletének tagjai $100.00.

Washington, D. C. Vasváry Ödön számvevő $15.00. Borshy Kerekes György szervező titkár, Balázs Erzsike $5.00-5.00, Murányi Piroska 2.00, Boldog Bálint 1.50.

Wallingford, Conn. Ref. Egyház jegyekért $2.

Warren Point, N. J. Szentmiklóssy Pál és családja $25.00.

Wheelright, Ky. Szabó Sándor $1.00.

Welch, W. Va. Helen Gallay Harris $1.00.

Wheatland, Pa. Fehér Gábor $2.00, Gergely János 2.00.

Woodbridge, N. J. A Ref. Egyházból a Varga Albert gyüjtésében: Almássy János $3.00, Varga Albert, özv. Kocsi Imre Istvánné, Gyenes István, Péntek Imre és neje, id. Dobos János, Almássy Mihály. Fodor József, Egry László lelkész, Kovács Béla, Boka István és családja, özv. Remák Jánosné 2.00-2.00, Kára István, ifj. Mészár Sándor, Simon István, Pócsik Elekné, Erdélyi Bénjámin, Baka Ferenc, Petróczy Vilmos, Kocsi Istvánné gyermekei, Kára János, Pintér Mihály, Balga Jánosné, Mónush József, Busa András. Sulymos János, Széles Menyhértné, Kelemen István, Dobos István, ifj. Dobos János, Izsó Zsigmond, Tóth István, Tőke Lajos, Elek József, Zelenák Józsefné, ifj. Gere Sándor, Cyril Hutner, ifj. Nagy András, Bodzás Jánosné 1.00-1.00, Gere Anna, Szabó Károlyné, özv. Bereznyák Györgyné, Méhész József, Gecsey Károly, Molnár Jánosné, Hegedüs Mihály 50-50c, N. N. 25c. Összesen $55.75.

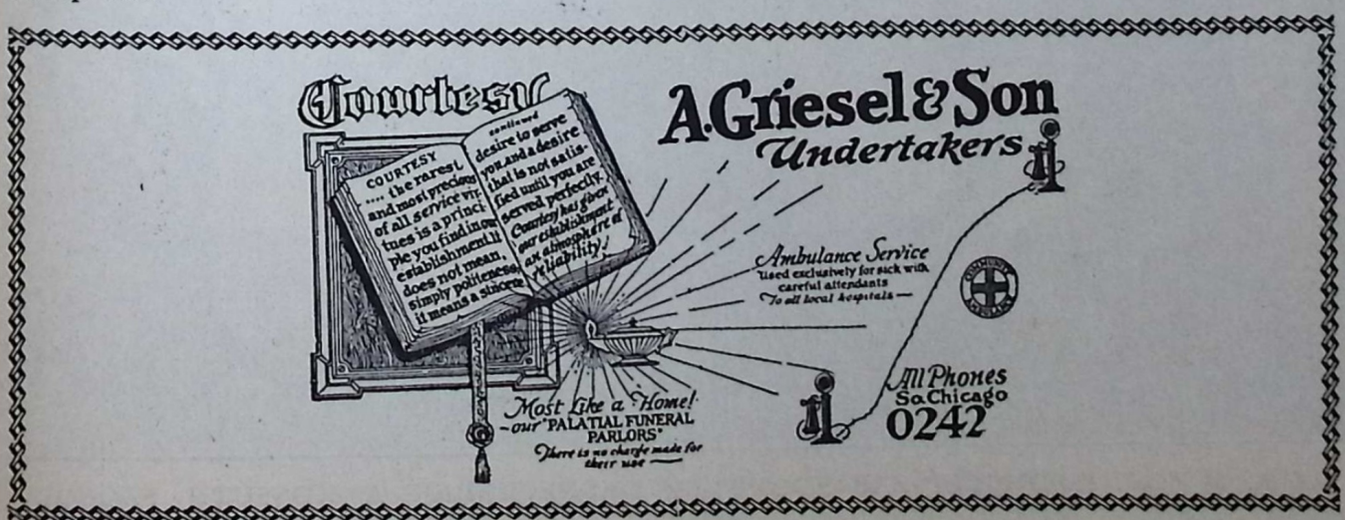
Zelienople, Pa. Máté Gáspár és neje $5.00. Bankettjegyekből és ellátásból befolyt $293.50. Összesen adományokból és bankettből $1,314.95.

Ligonier, Pa. Meagher háztörlesztés $20.00. Kölcsön épitkezéshez a Ref. Egyesülettől $12,000.00 Összes bevétel szeptemberben $13,334.95.

1941 OKTÓBER

Morgantown, W. Va. Borsos István ny. lelkész $2.00.

Bridgeport, Conn. Első Egyház Nőegylet $25., bingó estély 64.90, bingó bizottság 44.50, id. Kötteles István 10.00, Baye István 5.00. ifj. Nagy Emil

lelkész 5.00, Somlyai János és n. 5.00, Hadvigár Aladár 5.00, Csoma Ferenc és n. 3.00.

South Norwalk, Conn. Ref. Nőegylet $5.00, Dr. Tóth Béla lelkész 10.00.

Perth Amboy, N. J. Független Egyház, özv. Éliás Ferencné $5.00, Hatala Ferenc 5.00, id. Balla István 1.00, Széles Menyhért 1.00, id. Szemán Józsefné és Magyar Ferencné gyüjtése: Ifj. Seemann József és cs. 5.00, Magyar Ferenc és n. 5.00, Filimon Miklós és n. 1.25, Kolodinsky Imréné 1.25. Mrs. Cseresznye gyüjtésében: Mrs. Bertha Fehér, Dudics József és n., Deák Lajos és n., Papp József és n., Csipkés Ferenc és n., Mark M. és n., ifj. Seemann József és n., Vas Bálint és cs., Lazók Béla, özv. Dudás Istvánné, Bájer Béla és n., Sipos István és n., id. Cseresznye István és cs., Árti György és n., Szabó Lester és n., ifj. Bott János és n., Mrs. Mezei és gyermekei, Mrs. Kovács, Trencséri Pál és n., Farkas Antal és n., özv. Vámos Andrásné és gyermekei, özv. Illés Balázsné és gyermekei, özv. Krupa Lajosné, Mrs. J. Deák, Mrs. Farkas, Heffler Istvánné, Papp Sándor és cs., Joseph W. Seeman, Puritan Diary $1.00-1.00, Magyar Antalné, Mrs. Joseph Scrittori, ifj. Erdélyi Pál és n. 50-50c, N. N. 25c. Mrs. Weiss 50c, Szabó Antal és n., Mrs. Rose Lipták, Mrs. Mraw 5.00-5.00, Berczik Bertalan és n. $2.00.

East Chicago, Ind. Ifj. Bulyáki József és n. $5.00, Bulyáki Gergely és n. 5.00.

Washington, D. C. Király Imre $5.00.

Carteret, N. J. Réz Gyula $1.00.

Cleveland, O. Kéri János és n. $10.00.

Pittsburgh, Pa. Egyházak és Egyletek Nagybizottsága $1.00, Révész Kálmán 1.00.

East Chicago, Ind. Kalassay Sárika $5.00.

Highland Park, Mich. Woodmen Circle $5.00.

Detroit, Mich. Mindszenthy Kálmán $1.00, Pinkóczi Zsigmond és n. 2.00.

Chicago, Ill. Chicago és Kör. I. M. Társ. és Bs. Egylet $100.00.

Port Clinton, O. Legeza János $1.00.

Pittsburgh, Pa. P. és K. M. Önképző és Bs. Női Egylet $5.00.

Fairfield, Conn. Lorántffy Nőegylet $10.00, özv. Szőke Jánosné 5.00, Dicső Gusztáv 4.00, Bölesházi Ferenc 3.00.

Brownsville. Pa. Varga József $3.00.

Ligonier, Pa. Meagher háztörlesztés $20.00.

AZ A. M. REF. EGYESÜLET ZARÁNDOKUTJA, DEBRECENBEN A KOSSUTH SZOBOR ELŐTT

Yonkers, N. Y. Ref. Nőegylet $5.00, Fekete Klára 3.00, Szabó Istvánné, Komlósi Gyuláné, Berta Józsefné, Feke Józsefné, Medve Andrásné, Mrs. Voccero, Tarr József és cs., Batta Jolánka, Horkoly Sándor, Tegzes Lászlóné, Nyárady Károly és n.. Nyárady István, Bakó Béláné, Ifj. Tarr József, Szaban Andrásné $1.00-1.00, Tóth Andrásné, Molnár Mariska, Rock Ferencné, Borkó Mihályné, Tarr Erzsébet, Márton Béla, Imre Péterné, Szabó Sándorné, Dr. Lisbon, Laskai Imréné, Kuryluki Edwardné, Benjó István, Mrs. Waidoo. Weiss, Szakál József, Kerekes Ferenc, Mrs. Lukács, Ifj. Horváth András, Mrs. Tirpák 50-50c, kisebb adományok 3.75.

Donora, Pa. Kachurky János és cs. $25.00, Turfa Sándor $10.00.

Duquesne, Pa. Szt. István N. K. B. E. $1.00.

Los Angeles, Cal. Hady Albert lelkész $2.00.

Philadelphia, Pa. Árvaházi Bizottság $175.00, Demeter István 5.00. Ujházy Lajos és n. 5.00, Sánta Balázs és n. 5.00, Rácz Mihály és n. 5.00, özv. Varga Lukácsné 1.00, Raffay Pál 1.00.

Phoenixville, Pa. Id. Géczy Sándor $1.00.

Barracksville, W. Va. Észak W. Va. Magyar Nap Nagybizottsága $25.00.

South Bend, Ind. S A Fábián $2.50, Mandula Lajos és n. 1.00.

Összesen $754.90.

1941 NOVEMBER

Canton, O. Dokus Gábor lelkész, Első Varró Klub, Ref. Nőegylet, Második Varró Klub $5.00-5.00, Balázs Domonkosné, Dégi József, Garda Jánosné, Ferenci István. Novák Elemér, id. Pálosi István, Végh Györgyné, Vinczi Jánosné, Willó Lajosné, Zander Zoltán 1.00-1.00, kisebb adományok 50c.

Middletown, O. Juhász Ferencné $1.00.

Morgantown, W. Va. Borsos István lelk. $2.00.

Kalamazoo, Mich. Varga István, Varga Menyhért és n. $1.00-1.00.

Pittsburgh, Pa. Révész Kálmán $1.00.

Washington, D. C. Király Imre $5.00.

Richeyville, Pa. Ádám Ferenc és n. $2.00.

Ligonier, Pa. George Norris 3 lot $150.00.

Johnstown. Pa. Várkonyi Miklós lelkész $5.00.

Dayton, O. Nánássy Erzsébet $2.00.

Donora, Pa. Turfa Sándor és n. $5.00.

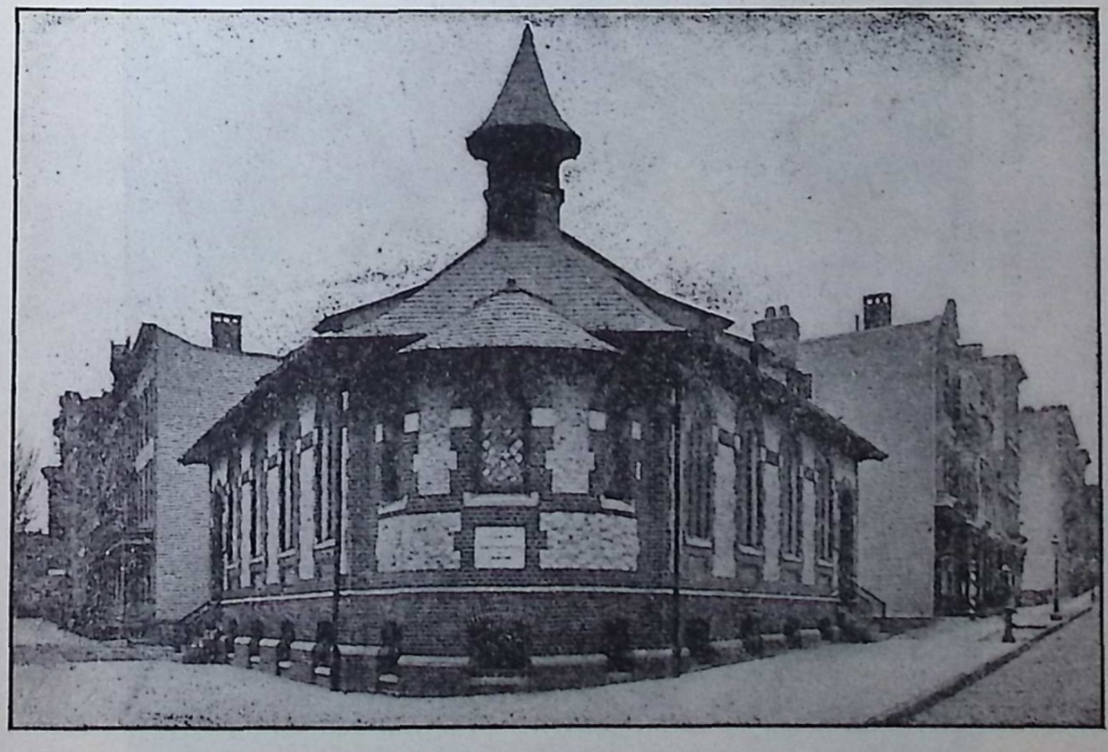
Passaic, N. J. Resh Józsefné $1.00.

Buffalo, N. Y. Tóth Lajos és n. második adományuk $30.00.

Philadelphia, Pa. Kállay Józsefné és n. $2.00.

Stowe, Pa. Özv. Várady Andrásné $2.00, Várady Béla 1.00.

Bridgeport, Conn. A State Streeti Ref. Egyházból: Mándy Sámuel és n. $25.00, Polka Ferenc és n., Dr. Kálmán Jenő és cs. 20.00-20.00, Kálvin Egylet, Ref. Egyház 15.00-15.00, Kardos Dániel és cs.. Varga József és cs. (Shephard St.), id. Kovács Imre és cs., Böszörményi M. István lelkész és cs. 5.00-5.00, id. Nagy Ferenc és cs. 3.00, Szacsury Jánosné, Bán József, Böszörményi . István lelkész és cs., Fehér József és n., Huszti Sándor és n., Kozma Lajos és cs., ifj. Mattó István és n., Makó János és n., Nagy Ferenc és cs. 2.00-2.00, Zöldy Istvánné $1.50, Csörcsei Ferencné, özv. Dobos Jánosné, öév. Katona Károlyné, Kocsi József és cs., Veres Balázs, Buhán János, Bandré Györgyné, Bélteczky Istvánné, Boros

A BRONXI FÜGGETLEN MAGYAR REF. TEMPLOM

László, özv. Bóna Péterné, Buda István, Csatlós István, Csengery Árpád, Dicső Dávid, Dobronyi Józsefné, Farkas József, Fekete Istvánné, Ferenczy Józsefné, ifj. Gáncsos Ferenc, Gery László, Győry Sámuelné. Hajnal Lajos, Horváth Elek, ifj. Horváth Kálmán, Kardos Lajos, Komonyi Vilma, id. Kovács Imre, Kozma János, Larsen Béla, Mattó István, Mező Dénes, Mrs. Nehéz Lidia, Orbán Józsefné, Páll Imréné, Pócsi Árpádné, Puskás János, Puskás Gyula, Róna András, Seres Jánnos, Szabó Jánosné, Szabó Kálmán, Széll Károly, Szokody M., Ténay Sándor, Ténay S.-né, Varjas J., Varga Józsefné (Park Terrace), Vincze Lajos, Zimányi Gyula 1.00-1.00, Deáki László, Gajdos Mihályné, Gecsey Józsefné, Jontos Róbertné, Kaskó István, Kovács Gábor, Majencsik Józsefné, Siket Kornél, Szakál Pál, Szinyei, Tóth Istvánné (Ridge Ave.), Vincze Károlyné, Zsargó Bálint 50-50c, kisebb adományok 1.00.

McKeesport, Pa. Urbán, József esperes $5.00.

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA, YOUNGSTOWN. INDEPENDENS EGYHÁZ.

I. Az Evangelical and Reformed Church

MAGYAR EGYHÁZKERÜLET

Az egyházkerület évi gyülését a Chicago South Sidei gyülekezet templomában tartotta április 22—24-ig. Értékes és tartalmas gyülés volt ez, sok fontos kérdésben hozott határozatot. Lelki ajándékai gazdagitottak minket: Dr. Takaró Géza megnyitó prédikációja a magával meghasonló és mindig elkésö magyarról, Dr. Ujlaki Ferenc sziveket megremegtető előadása az "Evangélizálás szükségességéről," vendégeink előadása a japáni keresztyénség problémáiról és Kina kinszenvedéseiről s föltétlenül ide sorozandó a káté bizottság mélyen szántó értekezés jelentése gyermekeink sikeresebb vallásos tanitásáról. Az uj káté tervezet egyhangu lelkes elfogadása volt a gyülés legfontosabb lépése. Kiáltó szükségünk van egy modern amerikai magyar gyerekek mentalitásához mért vallás oktató könyv kiadására. Reméljük, hogy az uj káté mielőbb elkészül. A másik boldogságos jelentés, az East Chicagoban a gyülés tartalma alatt megalakult Országos kerületi Női Szövetség jelentése volt, amelynek célja asszonyainkat közös egyházi munkáinkba bekapcsolni. Tisztviselői lettek: diszelnöknő: Dr. Takaró Gézáné, elnöknő: Dr. Ujlaki Ferencné, alelnöknő: Kecskeméthy Józsefné, jegyző: Melegh Anna, pénztáros: Péter Antalné, ellenőr: Szeghy Jánosné.

A különböző jelentések felölelték az egész egyházi munkát, gyülekezeteink ügyeit, lelkészi választásokat, missziói munkáinkat, Református Lapunkat, Református Egyesületünket, Nyugdij Intézetünket és minden közös problémánkat. A gyülés legszomorubb perce az volt, amikor a gyülés Tóth Tibort megfosztotta lelkészi jellegétől és palást viselési jogától engedetlensége, elkövetett vétkei és lázadása miatt.

Antal Árpád végzett theológust segédlelkésznek vette fel a gyülés, a presbiteriánus egyháztól átvette Kerekes Jánost és Balla Zsigmondot. Uj gyülekezetül hivatalosan átvette a Coatesvillei és Detroiti Uj egyházat az utóbbinak lelkészével Kozma Dezsővel együtt.

Az egyházkerületnek van 48 rendes gyülekezete, 48 lelkésze, 7 diakonisszája, 5,573 tagja, 2,259 vasárnapi iskolai tagja, elköltött a mult évben saját fenntartására $150,-538.00-at, jótékony célokra adott összesen: $8,903.00-t, birtokainak értéke: $1,327,801.00, adósság ezeken: $307,067.00.

Az ősz folyamán hosszu betegség után meghalt Garay Gerő nyugdijazott lelkész, róla részletes megemlékezést más helyen közöl a Naptár.

A lelkész változásokat is áttekintően kimutatja az uj cimjegyzék.

Az egyházkerület egyházmegyéinek őszi gyülései Református Napok formájában szépen látogatottak voltak. Keleten South Norwalkon 150-en, középen Johnstownban 120-an, nyugaton Indiana Harboron 95-en vettek ezeken részt. A gyülések központi tárgya volt a mai világ kháoszával való szembenézés és uj elkötelezése a lelkeknek, hogy Krisztust választják királyuknak. Csoport tárgyalások foglalkoztak azokkal a részlet kérdésekkel, hogy hogyan juthatunk el erre az elhatározásra s hogyan lehetünk Mesterünknek hüségesebb és munkásabb tanitványai. Végre ezért van minden, gyülekezet, templom, egyházkerület. Ha ezt nem tesszük, akkor legszebb szavaink és legszebb terveink s minden munkánk üres szalma cséplés.

D. B.

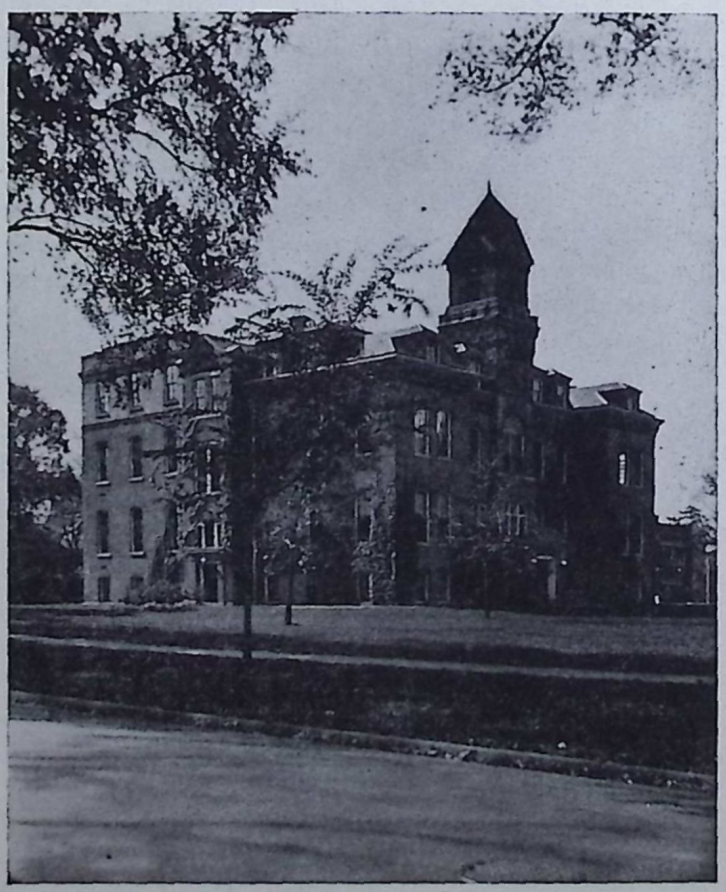
ELMHURST

Elmhurst egy uj szó, egy uj fogalom az amerikai magyar életben. Fiaink és leányaink felsőbb magyar oktatásának lehetősége. Egy uj reménység.

Elmhurst Chicagonak egyik villanegyede, évszázados hársfákkal, csöndes szép kis magánházakkal, sok szép fehér templommal. S a városka szivében Egyházunk egyik College-a, 70 esztendős intézet, barátságos, vendéglátó, hivogató. Most ősszel megkezdték a magyar nyelv tanitását a többi idegen nyelv tanitásával egy szinvonalon. Elmhurst hivogatja a magyar fiukat és leányokat, mindazokat, akik drága örökségüket, a magyar nyelvet és kulturát igazán meg akarják ismerni. A rendes amerikai College tanulmányaik mellett itt a magyarban is kiképezhetik magukat.

Mi magyarok tul kevesen vagyunk Amerikában ahoz, hogy itt felsőbb nevelési intézeteket állithattunk volna fel, mint a többi nemzetiségek tették. Éppen azért sokkal hamarabb széthullunk és rohamosan elveszitjük azokat, akikre legnagyobb szükségünk lenne: a magasabb iskolát járt fiataljainkat, a holnap vezéreit. Szégyenlik magyarságukat, mert nem ismerik azt, közönyösek intézményeink iránt, mert azt "idegennek" látják. Második nemzedékünk azért vész olyan rohamosan, mert alig van köztük vezető ember. Hogy is legyen, amikor nem képeztük ki azzá.

Elmhurst lehet a mi iskolánk. Nem kell milliókat beletenni, csak nagy egyesületeinknek háta mögé állni, mint ahogy a Református Egyesület tette. Nem kell diákokat százával gyüjteni, csak minden magyarlakta városunkból egyet-egyet küldeni. Elmhurstből lehet magyar tanitási központot teremtenünk — ha még egyáltalában akarunk egyet. Csak a megindult munka háta mögé kell állanunk.

ELMHURST COLLEGE
A régi főépület.

Református Egyesületünk megtette azt. Ebben az évben 3 diáknak ad évi $200.00 ösztöndijat. Nagy Bertalan, homesteadi egyházunk volt gondnoka fiának, aki lelkésznek készül, Gyüre Istvánnak, aki Whitingről jött be és kémikusnak tanul és Balla Évának, logani lelkészünk leányának, aki diakonisszának képezi ki magát. Jövőre ugyanezek folytatólagosan megkapják az ösztöndijat, ha megfelelő eredménnyel tanulnak s mellettük más kettő fog éppen ilyen ösztöndijat kapni. A következő évben még kettő, az azutáni évben ujra kettő. Ugy, hogy a végén 9 diákot fog Egyesületünk segiteni. Már vannak kérvények 1942-re, sőt 1943-ra is nálam. A Református Egyesület felfogta az ügy fontosságát s ösztöndijai bizonyára jó befektetésnek fognak bizonyulni, mert épitnek embereket. A Verhovay Egylet is megszavazott egy ösztöndijat, erre még nincs növendékünk. Reméljük, hogy innen is a jövőben többet fogunk kapni.

A fentemlitett három rendes tanuló mellett a magyar órát rendesen hallgatja Antal Árpád, whitingi segédlelkészünk és Egry Ilona diakonisszánk, mind a ketten naponta érzik a magyar nyelv pontos tudásának szükségét. Első osztályunk tehát igen haladó osztály. Mindnyájan nagy lelkesedéssel dolgoznak. Heti négy órát tanulnak, ennek tanitására engemet kért fel ideiglenesen az iskola vezetsége. Csak akkor neveznek majd ki rendes tanárt, ha bebizonyitottuk, hogy kell nekünk az iskola. Ha elég számu diákot küldünk oda. A tandij alacsony, munkaalkalom is adódik a diákoknak. Elmhurst lehet a mi iskolánk. Egy elérhetetlen álom elérhető megvalósulása. Elmhurst uj szó, de egy régi szükség irta be amerikai magyar szavaink közzé. Segitsük felépiteni azt.

Dienes Barna.

BAGU IDA
a homesteadi egyház diakonisszája 1941 szept.-től.

HORVÁTH ESZTER JOLÁNKA

a Bridgeporti State St.-i Magyar Református Egyház népszerü és agilis főgondnokának: Horváth Eleknek és neje, szül.. Kiss Eszternek leánya kitünő eredménnyel végezte el a "Bridgeport Hospital of Nursing" három éves ápolónői tanfolyamát. A szép és felemelő graduation ünnepély a Warren High School auditoriumában volt 1941 május 27-én. Ez iskolai év elején Horváth E. Jolánka beiratkozott a hires JOHN HOPKINS UNIVERSITY-be, hol tovább fog tanulni, hogy még nagyobb segitségére lehessen a szenvedőknek. Isten segitse őt nemes és szép törekvésében!

MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK

BRIDGEPORT CONN.
STATE STREETI EGYHÁZ

Az Amerikai Magyar Ref. Egyesület ötvenéves jubileumi ünnepén októberben az egyházból 50-en vettek részt. Az előimát Böszörményi M. István lelkész mondotta. — Az egyháznak 1940 év november havában nagy bazárja volt. — A keleti vasárnapi iskolai tanitók és tisztviselők 1940 dec. 8-án az egyház templomában gyüléseztek. — 1940 dec. 1-én iktatták be hivatalába Görömbey Gertrudot, az egyház buzgó diakonisszáját. — Dr. E. Stanley Jones és Dr. Adolph Keller 1940 dec. 2-án a lelkész vendégei voltak vacsorára. —1940 dec. 10-én temették a 19 éves Vaszil Juliskát. — 1940-ben a karácsonyi ünnepköri adományok összege meghaladta a kétezer dollárt. — 1941-re 400 darab kettős boritékot küldtek ki az egyháztagoknak használat végett. — 1941 jan. 20-ikán temették Varga Gézánét 52 éves korában. — A Kálvin János Templomi és Betegsegélyző Egylet február 23-ikán tartotta 35 éves jubileumi ünnepélyét. Négy vasárnapon át Kálvinról prédikáltak az egyház lelkésze, Vasváry Ödön, Dienes Barna és Péter Antal lelkészek. — 1940-ben volt 25 keresztelés, 24 esketés (9 tiszta pár), 15 temetés, 2 áttérés, 24 konfirmálás. Egész éven át 2379 lélek élt urvacsorával. Átlag 130 gyermek járt a vasárnapi iskolába, a nyári iskolába pedig 76. — Évi bevétel $10,561.99 volt, kiadás $7,777.02. Az egyházi adósság 1940 végén $11,750.00-re csökkent. A Kálvin Egylet vagyona $20,959.41, a Lorántffy Nőegylet évi forgalma $3230.36, a Vegyes Énekkar bevétele $167.68, az uj orgonaalap maradványa $519.15, a törlesztési alap bevételi forgalma $1833.52 volt. — Február 6-án temették Zsupánszky Ernő János négyhónapos csecsemőt. — A Reformáció cimü ujságot a Connecticut állambeli öt magyar ref. egyház közösen adta ki. — Husvétkor mintegy 500 lélek urvacsorázott, az adományok összege meghaladta az 1300 dollárt. — A Kálvin Egyletnek 35 év leforgása alatt $70,464.68 volt a bevétele, kiadása pedig $51,026.37. Taglétszám 1940 év végén 239. — Mattó Emil 22 éves ifjat május 19-én temették. — Junius 8-án a bridgeporti összes protestáns egyházak közös ünnepélyt tartottak a Klein Memorial Auditoriumban, ahol az istentiszteleten az egyház lelkipásztora is fungált. — A connecticuti öt magyar ref. egyház junius 29-én Református Napot rendezett. — Junius 23-ikán temették Lengyel János 35 éves magyart. Egyik egyháztagnak leánya első heti keresetét az egyházra adta. Nevét nem akarta nyilvánosságra hozni. — Julius 5-én a lelkipásztort születésnapja alkalmából sokan szeretettel köszöntötték. — A konfirmáltak találkozóján nagy számmal vettek részt. — Dr. Szabó István könventi kiküldött szeptember 28-án prédikált az egyház templomában, amikor Rally Day is volt. — Az egyház lelkésze polgárositó tanfolyamot nyitott. — a lelkész vezetése alatt 33 nő kereste fel szeptemberben New York városát. Részt vettek a 11. utcai független egyház istentiszteletén és a new yorki nőegylet megvendégelte őket. — Októberben minden vasárnapon az Egyházról prédikált a lelkész. — A Kálvin Egylet $10,000.00 dollár kamatmentes kölcsönt szavazott meg az egyháznak. — Szeptember 20-ikán temették Szathmáry Andrásnét 58 éves korában, szept. 30-ikán pedig Richmond H. Györgyöt. — Októberben a törlesztési alapra szépen adakoztak. — A Nőegylet által rendezett piknik $608.37 haszonnal zárult.

FAIRFIELD, CONN.

1941. évben a közgyülés 41-42 évre megválasztja a presbyteriumot, a tisztikarral. Főgondnok Seres József, algondnok Tuba József, jegyző Vargovcsik Gyula. pénztárnok Bodo Lajos.

Az 1941 év jubileumi év. A presbiterium minden igyekezete az, hogy az egyház épületeit rendbe hozzák. Seres József főgondnok vezetése mellett egy vaskeritést huznak, a lelkészi lakást fehér eternit palával behuzzák, a Kálvin Hall alsó termeit kifestik, készülnek a jubileumi ünnepélyre.

Érdekes megjegyezni, hogy egyházunkban 15 év alatt 162 keresztelés volt, 71 házasulandó pár részesült egyházi esketésben, 75 egyháztagunkat kisértük ki a temetőbe, 260 ifjut konfirmáltunk meg.

Az egyház bevétele és kiadása 1936 évtől 1941 év nov. 1-ig a következő volt:

Év	Bevétel	Kiadás
1936-ban	$6871.46	$6673.05
1937-ben	6536.52	6240.24
1938-ban	5545.82	5406.18
1939-ben	6488.56	6391.63
1941-ben	5806.93	5644.84
1941 (10 hó bev.)	5769.37	5351.30

Egyházunknak, amikor a 10 éves jubileumát ünnepelte, $27,566.36 tartozása volt. 1941 nov. 1-én a tartozása $21,300.00. Öt év alatt $6266.36-t törlesztett le.

Minden igyekezetünk az, hogy a tartozást apaszszuk, uj templom-alapunkat meg növesszük.

Átléptük a 15. év ajtajának küszöbét, Isten segedelmével tovább épitjük az Urnak a házát.

NEW YORK, N. Y.

Az Első Ref. Egyház október 5-én szépen sikerült

KOSSUTH EMLÉKÜNNEPÉLYT

tartott a következő sorrenddel:

1. Orgona preludium: Bach, Chorale—Szopkó Lillian.
2. My Country 'Tis of Thee...

XC Zsoltár

3. Karének. "Isten a mi oltalmunk," Kapi Gyula. A new yorki magyar baptista egyház teljes énekkara Csopják Kornél vezetésével.

4. Ima, Tatter Vilmos lelkész.

5. Trio. "Jövel hozzánk," Dr. Kováts Lajos. Prunauer Margit, Szoukó Lillian, Law-né Takaró Magdi.

6. Az óhaza üzenete. Dr. Szabó István.

7. "Bécs várostól, nyugatról..." ének a 18-ik sz.-ból. Prunauer Margit, orgonán kiséri Szopkó Lillian.

8. **Kossuth, a hit embere.** Előadás—Vasváry Ödön (Washington.)

9. "Nem lesz mindenkor igy," Kossuth nóta. Prunauer Margit.

10. **Kossuth in America.** Dr. Telkes László.

11. "Lost in the night," F. Melius Christiansen. Baptista énekkar.

12. **Kossuth a történelemben.** Dr. Lányi Gy.

13. Trio. "Finlandia," Sibelius.

14. Költeményt szaval: Grill Lola.

15. "Testvérek, jertek," Gounod J. Baptista énekkar.

16. Himnusz, énekli a közönség. A kivonulás alatt Bach Ariosóját játsza Szopkó Lillian.

A templom kijáratában osztogatták ünnepély végeztével az egyház ajándékát, a Kossuth évforduló emlékkönyvét, és a Kossuth kiállitás katalógusát.

MI VOLT LÁTHATÓ A KOSSUTH KIÁLLITÁSON?

I. **A Templomban**

1. Az Urasztalán: Bőr-diszmü album, a budapesti Gyopár T. Egyesület ajándéka az 500 Kossuth zarándok aláirásával, a new yorki Kossuth szobor leleplezésekor.

2. A zongorán: a.) Kossuth portrait, a Kutahyában 1851 jul.-ban készült festmény után. "L. K. Governor present of Hungary." b.) Sárossy forradalmi költeménye, "Az Arany Trombita 1949" kézirata. c.) "Vigyük haza Kossuth Emilia hamvait."

3. A falakon: a.) Bronz tábla. Kossuth kormányzóvá választása. b.) Bronz tábla, Kossuth a Broadwayn. c.) Bronz tábla, Kossuth szemlét tart a Battery Placen (a szószék mögött.)

II. **A Magyar Teremben** (*templom alatt*)

1. Jobb falon (a bejárattól): 7 darab Kossuth arckép, 3 kép—Kossuth Angliában, 3 kép—Kossuth New Yorkban, 7 Kossuth bankó, kép K. Emilia sirjáról, Kossuth ajánlólevele Ács Gedeonnak, 2 Kossuth levél, képek a Kossuth szobor leleplezéséről, 10 drb. különböző Kossuth arckép, Kossuth zarándokok koszorujának szallaga Berkó D. Géza sirjára (a Kossuth szobor mozgalom megindítója.)

2. A szinpadon: 2 Pulaski és 4 Kossuth levél, 8 levélboriték. Plakát a "European Freedom" alap gyüjtésre Kossuth és Mazzini kezeihez. Keretes kép: Kossuth beszédet mond a haderő megajánlása érdekében. (A szallag a magyar nemzet Bentholz tábornok sirjára küldött koszoruról van.) Ruttkayné Kossuth Lujza 12 levele és arcképe.

3. A bal falon: 12 rézkarc a régi New Yorkról "When Kossuth rode up Broadway" (1851, dec. 6. Százezeren üdvözölték megérkezésekor.) 17 rézkarc New Yorkról, ahogy Kossuth látta. Nagy fekete szallag Rothermerenek a Kossuth szobor leleplezésekor küldött koszorujáról. 10 különféle kép Kossuth életéből.

A kiállitott tárgyakat a következő helyekről kaptuk: New York Public Library. — Hungarian Reference Library. — Library of Congress. — Ferryman Ferencz. — Klein Jenő (Phila.) — 69-ik uccai egyház. — Dr. Takaró Géza.

A kiállitást Ferryman Ferenc és Kemény Tibor rendezték.

Állandó magyar iparmüvészeti kiállitást nyitott meg az egyház Takaró Erika vezetésével az egyházi épületben. Bármikor megtekinthető. Minden péntek este ingyen kurzust tart, melyen a jelentkezők a magyar dekorativ rajzolást, festést, stb., sajátitják el. Az érdeklődés határozott jele az is, hogy a tanfolyam vezetőjét már meghivták többek között a new yorki International Centerben és a brooklyni YWCA art departmentjének vezetésére is. Jelentkezőket állandóan felveszünk. A tanfolyam péntek este 8—10-ig.

WALLINGFORD, CONN.

LELKIPÁSZTORI JELENTÉS

Kedves Testvéreim! Mikor szólásra emelkedek, hogy beszámoljak előttetek szeretett egyházunk mult évi előrehaladásáról, Sámuel próféta örömsóhajtása tör fel ajkamról: Mindeddig megsegiett minket az Ur! (I. Sámuel 7, 12.) Mind lelki, mind anyagi javakban gyarapodott egyházunk az Ő segedelme által.

LELKI GYARAPODÁSUNK egyik jele a lelkipásztor iránt egész évben tanusitott bizalom, megbecsülés és szeretet, mely lehetővé tette a pásztor és a gondjaira bizottak zavartalan együttmunkálkodását. Az Ur szolgájának Krisztusról való bizonyságtétele nem egy alkalommal visszhangra talált a hüséges lelkekben. Ugyancsak a lelkipásztori szolgálat felejthetetlen jutalma volt az a tény, hogy egyik vezető egyháztagunk a szeretet és megbocsátás szent ünnepén visszafogadta atyai szivébe gyermekét, a békességnek lelkét uralkodni engedte önmagán. Bárcsak követnék példáját mindazok, akik haragot és gyülöletet hordoznak szivükben véreik iránt!

BETEGJEINKHEZ fáradságot nem kimélve elvittük a reménység és békességes türés evangéliomát 37 alkalommal. Meglátogattunk 10 beteget a vidéki kórházakban és 11 ágybanfekvőt községünkben.

MEGLÁTOGATTUNK 96 családot otthonukban, hogy Krisztus Urunk szeretetét barátságunk által is tolmácsoljuk s az Egyházunkhoz való megértő ragaszkodást ápoljuk. Presbitériumuk két-két tagja ugyancsak minden családot meglátogatott.

LÉLEKSZÁMUNK 20-al gyarapodott a lezárt évben s most már 85 teljes-jogu egyháztagot je-

lenthetünk központunknak. Reméljük, hogy ebben az évben legalább ennyit ismét közénk vezérel az Urnak Lelke.

A KÖZEGYHÁZI ÉLETBŐL is kivette egyházunk részét, amennyiben képviseltette magát a Bridgeporton tartott közös jubileumi ünnepélyen; a Bridgeport, State Street-i egyház jubileumán; a Bridgeport, Pine Steet-i egyház jubileumán; az Egyetértés jubileumán; a South Norwalki Egyház jubileumán és a helybeli egyletek által rendezett két jubileumon. Lelkész saját személyében résztvett a New York-i valamint a Passaic, N. J.-i egyházak jubileumi ünnepélyein. Nőegyletünk képviseltette magát kiküldötteivel a New Yorkban rendezett Nőegyletek Konferenciáján., ahol a lelkész előadást tartott. Ifjuságunk szép számmal megjelent a Bridgeporton tartott ifjusági találkozón s vasárnapi iskolai tanitóink megjelentek az ugyancsak Bridgeporton tartott tanitói konferencián, ahol a lelkész is szerepelt mint előadó. Az "Erdélyi Est" rendezésében ugyancsak kivette részét egyházunk a testvéregyházakkal együtt s a nyomor könyörületes enyhitéséhez a mi filléreink is hozzájárultak.

SZOMSZÉDOS EGYHÁZAINKHOZ való viszonyunkban a megértés, szeretet és az együttmunkálkodás szelleme uralkodott és reméljük ez az együttmunkálkodás sok áldásos gyümölcsöt fog hozni a számunkra. A husvéti ünnepekben megrendezett szószékcsere is ennek az együttmunkálkodásnak a gyümölcse.

EGYHÁZMEGYÉNK csaknem minden lelkészét meglátogatta az egyház pásztora, hogy együvé tartozásunknak tanujelét adja.

ANYAGIAKBAN való gyarapodásunkról a számok beszélnek a legékesebben: összes bevételünk $3,594.87, kiadásunk $3,207.70. Az egyház készpénz vagyona kintlevőségekkel együtt $710.32, amivel az egyház lélekszámához képest teljesen meg lehetünk elégedve. A jókedvü adakozás szelleme különösen abban világlik ki örvendetesen, hogy missziói járulékunkat 106%-ban kifizettük. Adja az Ur, hogy a jövőben is ilyen hüséggel tehessünk eleget missziói kötelezettségünknek!

NŐEGYLETÜNK tagsága 43-ra emelkedett ez év folyamán. A figyelmes és megértő női lelkek munkája egyike a legnagyobb értékeknek egyházi életünkben. Serénységük és munkájuk méltó versenytársaikká teszi őket a férfiaknak. Egyházunkat $233.63-al segitették, jótékony célokra $36.00 forditottak s külmisszióra $3.50. Az árvaházba két csomag ruhát küldtek. Minden tekintetben elismerés illeti munkájukat. Ők az Isten igéjét hallgató Máriák, de szorgalmas Márthák is egy személyben.

IFJUSÁGI KÖRÜNK az egész éven át munkálkodott s ez évben arra készül, hogy a kerületi konferencia résztvevőit körében a tavasszal vendégül láthassa. Reméljük, hogy becsületet hoz számukra ez a történelmi próbálkozás.

VASÁRNAPI ISKOLÁNKBA 24 növendék iratkozott be, akiket három tanitó oktat. A szemléltető tanitási módszer bevezetésével a látogatás a gyermekek részéről rendszeresebb, de még egypár szülőnél komolyabb felelősség tudatra van szükség, hogy gyermekeiket szigorubban fogják az iskola látogatásra.

KONFIRMÁCIÓRA 5 gyermek és egy felnött készül.

ANGOL NYELVÜ ISTENTISZTELETEINKET a magyarul már nehezen értő fiatalok, ifju házasok és idegen ajkuak számára kénytelenek voltunk bevezetni s reméljük, hogy beteljesiti a hozzá füzött reményt s több léleknek hirdethetjük a megváltás evangéliumát.

Mind ezen eredmény felmutatása után alázatosan meg kell vallanunk, nagyon távol vagyunk attól, hogy az Ur dicséretét hallanánk: Jól vagyon jó és hü szolgám. Meg kell vallanunk, hogy **sokkal több hitre van szükségünk Istenünk iránt és az Ő köztünk munkálkodó egyháza iránt; sokkal több imádkozó és bizonyságtevő erőre, nagyobb bátorságra és Isten ügye iránt való lelkesedésre várunk; sokak részéről őszintébb áldozatkészségre és egymás iránti igazabb szeretetre és megbecsülésre számitunk.** Él azonban a mi hitünk, hogy Isten Lelkének vezetésével a hitnek teljesebb mértékére fogunk eljutni ez előttünk álló évben.

Kecskeméthy László, lelkész.

WOODBRIDGE, N. J.

Ez az egyház is szépen halad a fejlődés utján. Próbaképen az egyház piknikek és táncok rendezése nélkül, az egyház tagjainak jószivü adakozásaira támaszkodva óhajtotta szükségeit fedezni. Az egyház bevételeinek számai világosan megmutatják, hogy semmi veszteség nem érte egyházunkat, sőt a gyülekezet tagjai megérezve az egyház keresztyéniebb módon való fenntartásának szépségét, bőkezüen adakoztak. Ifjaink nagyon szép számmal állottak az egyházfenntartók sorába és a boriték rendszeren keresztül szépen kiveszik részüket az adakozásból. Hisszük, hogy jövőre még többen segitenek céljaink elérésében. Valamikor minden csak álom volt, ma örvendetes valóság és hisszük, hogy ez a gyülekezet mindig előbbre fog haladni a megkezdett uton.

Az egyháznak hatalmas belsősége van, melyen a templom mellett ott van a hatalmas iskola terem, az egyik legmodernebb lelkészlakás és garage. A templom fütő berendezését most alakitják át s ez lesz az első air conditioned magyar református templom Amerikában, az iskola melegitésében is az olaj rendszerre kellett áttérnünk, tekintettel arra, hogy az épület igen nagy mértékben van igénybe véve.

Ez évben tartotta a Női Kör fennállásának 20 éves jubileumát október 5-én. Már régebben folyt női munka a gyülekezetben, de 20 évvel ezelőtt szervezte meg ezt az áldásos munkát Nt.

Kovács Ferenc, az akkori beszolgáló lelkész. Az ünnepség délután istentisztelettel kezdődött a környékbeli lelkészek részvétele mellett, este pedig ünnepi bankett volt az iskolában ugy a helybeliek, mint a környékbeli gyülekezetek nagyon szép számu kiküldöttei jelenlétében. A Női Kör az elmult 20 év alatt több, mint 16 ezer dollárt adományozott az egyház javára. Adománya ebben az évben is meghaladja az 500 dollárt. Hisszük, hogy áldott munkájukat sokáig folytatni fogják.

A két énekkar ebben az évben kapta meg énekkari ruháját és szeptember 14-én használták először délelőtt a templomban. Minden vasárnap énekeikkel teszik áldottabbá istentiszteletünket. Ruhájuk közel 200 dollárba került.

Egyházunk a környékbeli egyházakkal karöltve

A HOMESTEADI REF. EGYHÁZ PRESBITERIUMA

a Clover Leaf temetőben magyar református temetőt nyitott. Egy nagyon modern temető legszebb helyét foglalja el ez a rész, melyet szeptember 21-én adtunk át rendeltetésének ünnepélyes keretek között nagyszámu közönség jelenlétében.

Egyházunkban a következő egyletek munkálkodnak: Női Kör, Lorántffy Zsuzsánna Egylet, Ifjusági Kör, Ifjusági Énekkar, Gyermek Énekkar, Biblia Osztály és a vasárnapi iskola két osztállyal és 10 lelkes munkással.

Ur Sándor és neje, akik 1916 április 27-én léptek házasságra, házasságkötésük 25 éves jubileumát ünnepelték.

PITTSBURGH, PA.

Néh. Balla György a pittsburghi ref. egyháznak kezdettől fogva buzgó, áldozatkész és tevékeny tagja volt. Eltávozása után özvegye forgolódik azon az uton, amelyen a megboldogult férj járt. Özv. Balla Györgyné a pittsburghi Lorántffy Zsuzsánna Nőegyletnek elnöke és a pittsburghi ref. egyház adósságtörlesztésére 50, a Bethlen Otthon épitési alapjára 100 dollár adományt tett. Isten éltesse sokáig az ő jószivü, minden jóért lelkesedő szolgálóleányát!

CHICAGO, SOUTH SIDE

Az 1941-ik esztendő az egyház életében nagy változásokat hozott. Szeretett lelkipásztora Balogh E. István leköszönt lelkészi állásáról, hogy a Református Egyesület utazó szervezője legyen, majd hogy az amerikai hadseregbe mint tábori lelkész bevonuljon. A gyülekezet Dienes Barna, homesteadi lelkészt választotta meg lelkipásztorául, aki állomáshelyét március közepén el is foglalta. Beiktatása az egyházkerületi gyüléssel kapcsolatban volt fényes ünnepségek között. Az igét ez alkalommal Dr. L. W. Goebel, Egyházunk elnöke hirdette s jelen volt azon az egész egyházkerületi Tanács s a Chicago környéki egyházak lelkészei Balogh E. István, egyházmegyei elnökkel az élükön. A gyülekezet vendégül látta az egyházkerületi gyülést, a mely a legőszintébb elismerésének adott kifejezést azért a pompás ellátásért, amelyben részesültek ugy az otthonokban, mint az étkezések alatt, amelyeket az egyház fáradhatatlan Nőegylete készitett.

A lelkésszel egyidejüleg érkezett meg az egyház uj diakonisszája Egry Ilona, a Mission House College kiváló eredménnyel végzett növendéke. Az egyház presbitériumának, Nőegyletének, Márta Körének és Vasárnapi iskolájának vezetése kipróbált biztos kezekben volt. Igy nagyon kevés zökkenéssel folytatódott tovább az egyházi munka. Az egyház évi bazárja nagyobb anyagi eredménnyel végződött, mint valaha, ugyszintén többi összejövetelei is mind sikeresek voltak. A templomlátogatás javult, bár még mindig messze van attól, aminek lenni kellene. A Vasárnapi iskolában is sok az üres hely. Éppen jelenleg folyik egy nagy tagszerző kampány. Három Christian Endeavor társaság müködik, de az ifjusági munka nagyon nehéz. A világváros ezer varázsával elbóditja a fiatal lelkeket, sokszor megkövesiti őket, hogy az ige drága magja lehulljon róluk.A gyermek és a haladó csoportok énekkarokat is alkottak. A téli hónapok alatt minden vasárnap énekkari vagy szóló ének gazdagitja az istentiszteletet. A fiu és leány cserkész csapatok is szerveződnek, hogy e legnehezebb koru gyermekeket a templomnak meg tudjuk tartani.

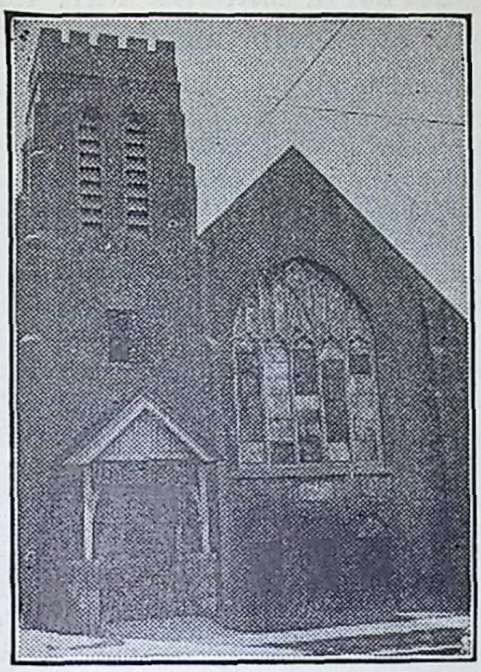
A felnőtt fiatalsági csoport maga vezeti áhitat óráit s tevékenyen résztvesz a környék közös ifjusági munkájában. A Varró Club a legfiatalabb asszonyokat és felnőtt leányokat tartja össze, a Márta Kör minden hónapban nyilvános, ingyenes programos estéket tart, amelyek kulturális célt szolgálnak. A Nőegylet lankadatlan szorgalommal dolgozik, ez a legtevékenyebb és legmunkásabb testületünk. Nem csak munkás jobbkezünk, de szivünk is. Jelenleg nagy szindarabon dolgozunk, amelynek vezető férfi szerepét jó példaadásként egyházunk gondnoka játsza s presbitériumunk számos tagja részt vesz benne. A gyülekezet elhatározta iskolája felépitését, de a háborus viszonyok lehetetlenné tették a terv kivitelét. A gyüjtés folyik az Épitési Alapra. A gyülekezetnek sok az idős tagja, sok a távol lakó ünnepi tagja, kevés a hüséges fiatalsága, de Istennek szüksége van erre a gyülekezetre e világvárosban, éppen azért Ő gondoskodni fog arról, hogy egyháza gyarapodjon és fejlődjön minden nehézség ellenére is.

A CHICAGO WEST SIDEI MAGYAR REF. EGYHÁZ

Bernáth Lajos Árpád, az egyhangulag megválasztott uj lelkész, 1941 szept. 12-én tartotta meg beköszöntő predikációját népes gyülekezet előtt. Azonnal hozzáfogott a szünetelő egyházi munkák megindításához. Megkezdte a vasárnap délutáni és csütörtök esti Istentiszteleteket, megszervezte a vasárnapi iskolát, megkezdte az énekkari próbákat, belekapcsolódott a nőegyletek munkájába. Az évi nagy bazár szép eredménnyel folyt le. A szépen fejlődő gyülekezetet az év végén parókia vásárlása és a lelkész beiktatása foglalkoztatja.

DETROIT, MICH. UJ EGYHÁZ

A Detroiti Uj Magyar Ref. Egyház 1934-ben alakult. Sok viszontagság után végre birtokot szerzett a Dearborn Aven: templomot, paróchiát, janitor-lakot, s ettől kezdve évekig tartó sikeres munkát végzett. 1941 áprilisában a Magyar Synod az egyházat felvette az Ev. and Ref. egyházak sorába. Az egyház lelkésze Kozma Dezső. Mellékelten közöljük a templom fényképét, továbbá a nőegylet egy csoportjáét. A nőegyletről meg kell jegyeznünk, hogy egyházunk életében a legbuzgóbb és legsikeresebb munkát végezte. 1940-ben 800 dollárt adott az egyháznak.

A DETROITI UJ REF. EGYHÁZ TEMPLOMA

NEM MAGYAR KERÜLETHEZ TARTOZÓ EGYHÁZKÖZSÉGEK

ELYRIA, OHIO

Az 1941-ik esztendő az egyház életében fontos év, mivel 25 évvel ezelőtt lett a gyülekezet megszervezve. Már az évi közgyülés foglalkozott a jubileumnak megünneplése gondolatával, amikor elhatározta, hogy a templom épületet megnagyobbitja és renováltatja közel $10,000 költséggel. Az épitkezési alap megindult, amleyre a gyülekezet tagjai nagy lelkesedéssel adakoztak. Ma már a szükséges pénz az $5000 felvett kölcsönnel kész is van az épitkezésre. A háborus viszonyok megnehezitették a munka megkezdését, de meg van minden remény, hogy a munkálatok még ez évben megkezdődnek. A jubileum megünneplése pedig az épület rendbehozása után történne. — A rendszeres angolnyelvü "Vesper Service"-eket nagy örömmel fogadják az ifjak és fiatal házasok. — Konfirmációban részesült 19 ifju, akik meglettek ünnepelve az évi Konfirmáltak Vacsoráján. — A gyülekezetből 15 fiatalember lépett katonai szolgálatba. Az ő emlékükre julius 4-én egy angol és egy magyar zászlót avatott fel a gyülekezet. E két zászló a megujitott templomban lesz majd elhelyezve. — Nyár iiskolába 53 gyermek járt. — Nőegylet, amely $300 adományozott az egyháznak, a nyáron nagysikerü Falusi Ünnepélyt rendezett. — A gyülekezeti adakozás ugy jótékonyságra mint a közigazgatási alapra, felülmulja az előbbi éveket. — A hivek száma a templom látogatásban és Urvacsora részesülésben növekedett. — Több uj családdal szaporodott az egyház. — Kimondotta a gyülekezet, hogy nem tartja a bazár rendezését keresztyén egyházhoz illő pénzgyüjtési módszernek és ehelyett a bazárt megváltotta jószivü adakozás alapján felül $700.00 eredménnyel. — Az egyház kebelében a Nőegylet, Fiatal Asszonyok Köre, Énekkar, két C. E., Ifjusági Kör, Biblia Kör és Vasárnapi Iskola fejtenek ki aktiv és komoly egyházi munkát. — Mult éven a paróchia lett renoválva, ebben az esztendőben az udvar lett diszfákkal és uj gyeppel beültetve, mig a paróchia uj awnings-al lett ellátva. — Az egyház lelkésze, Nt. Nová kLajos szintén ez év nov. hóban ünnepli felszentelésének 10-ik évfordulóját — Az árvaházi épület felavatási ünnepélyén az egyházat 2 5tagu küldöttség képviselte. — Adomány az árvaház javára $108.52.

LORAIN, OHIO

A loraini (O.) gyülekezet életében nagyon jelentős esztendő volt 1941. Évtizedeknek álma ekkor vált valóra. A gyülekezetnek kezdettől fogva volt szép temploma. 1926-tól, amikor az uj paróchia megépült, volt kényelmes és modern lelkész lakása. Csak egy dologban érzett nagy hiányt a gyülekezet: nem volt alkalmas helye sem az ifjuság nevelésére, sem az egyháztársadalmi élet kifejlesztésére. És ez a régi álom 1941-ben valóra vált.

Most, amikor már visszatekintünk a nagy terv megvalósitására, magunk is elgondolkodunk rajta: hogyan is mertünk neki fogni ily nagy feladatnak. Jóllehet a gyülekezetnek adóssága nem volt, de összegyüjtött tőkéje sem sok volt, mindössze ötezer dollár volt. De ismét bebizonyult, hogy ahol van akarat és Istenben vetett bizalom, ott mindenek lehetségesek.

Az 1940-ik év közgyülése foglalkozott először komolyan az épités tervével. Ez a közgyülés határozatilag kimondotta, hogy ha a tagok 10 ezer dollár összeget megajánlanak az épitésre, ugy a presbiteriumot felhatalmazza az épités megkezdésére. Három hónap alatt meg is volt ajánlva a kivánt összeg s a presbiterium hozzá fogott a tervek kidolgozásához.

Szerencsések voltunk megkapni Galther Vilmos és Bochkor István épitészek szolgálatát, kiknek már bő tapasztalatuk volt gyülekezeti házak épitésében. (A "Bethlen Hall"-t is Galther Vilmos tervezte.) Ezek segitségével aztán ujabb három hónap alatt készen voltunk a tervekkel és hozzá fogtunk az épitéshez 1940 szeptember 23-án. Gyönyörü uj épületünket 1941 február 23-án avattuk fel. Azóta ez az épület nemcsak az egyháztagoknak a büszkesége és dicsekedése, de az egész helybeli magyarságé, sőt amint amerikai barátaink megismerik, ők is büszkék arra, hogy ilyen kiváló épülettel gazdagitottuk a várost.

Az épületben van egy nagy terem, mely egyben tornaterem is. Előadásokon 550 kényelmes ülőhely van benne. Banketokon 450-et tudunk ellátni. De a nagy termen kivül van még egy ki-

sebb terem is, amit máskülönben vasárnapi iskolai célra használunk, de mivel részben össze van kötve a nagy teremmel, minden alkalommal előnyösen lehet használni. Ezen kivül van tágas szinpad, zuhanyfürdők külön fiuk és leányok részére, nagy, felszerelt konyha, nőegyleti szoba, stb. Szóval minden, ami egy ilyen társadalmi épülethez szükséges.

E gyülekezeti otthonnak épitési költségei a telekkel és felszereléssel együtt 44,500.00 dollár volt. A gyülekezeti tagok nemcsak a megajánlott 10 ezer dollárt fizették be, de ezenkivül is, ugy hogy mire az épület elkészült, a gyülekezet nem kevesebb mint 20 ezer dollárt volt képes befektetni az épitésbe, Már azóta a tőkéből is ezer dollárt törlesztettünk s igy a még fennlevő teher 23 ezer dollár.

A teremnek a szükségességét semmi sem bizonyitja jobban, mint a folytonos használata és keresettsége. Magyar társadalmi életünknek a központja lett. Erre számitottunk is. De ezen kivül a többi nemzetiségek s az amerikai társadalmi közegek is gyakran igénybe veszik. Volt olyan hét, mikor három nagy diszebédet is rendeztek benne. Ifjuságunk pedig azóta valósággal itt tölti minden szabad idejét. Részükre Basket Ballt, Volley Ball-t, PingPong asztalokat, Suffle Board játékot rendeztünk be. Akik a játékra való alkalmakat igénybe veszik, kell, hogy a gyülekezeti munkában is részt vegyenek. Igy hisszük, hogy nemcsak társadalmi életünket segit fellenditeni az uj épület, de egyházi nevelő munkánkban is felbecsülhetetlen értéket fog jelenteni. Határozott meggyőződésünk, hogy ez által is Istenünk dicsőségét és egyházi munkánk előmenetelét szolgáltuk. Övé legyen a hála, tisztelet.

Bodor G. Dániel, lelkipásztor.

BRIDGEPORT, CONN.
ELSŐ EGYHÁZ

A templomlátogatást illetőleg fellendülés tapasztalható ugy a magyar, mint rendszeresen bevezetett angolnyelvü istentiszteleteken. — Az urvacsorát 1940-ben hét izben szolgáltatták ki. — Kereszteltek 28 gyermeket, eltemettek 14 halottat ,házasságra lépett 9 pár, áttérés volt 1. — Megalakult a Reformed Churchmen's Brotherhood 216-ik osztálya az Oláh István főgondnok és ifj. Nagy Emil lelkész szorgalmazására. — Az énekkar egyenruhát vásárolt és a gyermekek énekkara is megalakult. — A Nőegylet szépen dolgozott. Minstrel-előadása 300 dollárt jövedelmezett. — A Bethlen Otthont a gyülekezet szépen támogatta. — Az egyházi járuléknak minimálisan megszabott összegét, négy dollárt évenként, összesen 404 egyháztag fizette be. — Az Ifjusági Kör basketball csoportja több bajnokságot nyert. — A Bethlen Clubés Cserkészcsapat is tevékenykedtek. — Az egyház évi bevétele $10,816,97, kiadása pedig $8,477.56 volt.

LOS ANGELESI I. MAGYAR REF. EGYHÁZ
1941. ÉV RÖVID BESZÁMOLÓJA

Legnyugatibb és legtávolabbi magyar ev. és ref. végvárunk szépen fejlődött ez évben. Sok uj család költözött a keleti államokból Dél Californiába, különösen Los Angeles környékére, s a "holtig hü" keresztyének itt sem feledkeztek meg egyházaikról. Öröm volt látni, hogy vasárnapról-vasárnapra uj családokat üdvözölhetett a lelkész az ünnepi Istentiszteleteken. Szép számmal gyülekezeti tagok is lettek az ide érkezettek s már egy néhányan lelkipásztori áthelyező bizonyitványt hoztak magukkal. Bár . minden ideérkezett tag gondolna arra, hogy idejövetele előtt elkérné egyháza lelkészének ajánló levelét.

Az idén ünnepelte gyülekezetünk 15 éves fennállásának jubileumát. A magasztos, hálaadó Istentiszteleten nagy számmal vett részt a gyülekezet és Los Angeles magyarsága. Tizenöt éve, vasárnapról-vasárnapra, müködő énekkarunk gyönyörü négy szólamu énekkel szerepelt azon a lelkészné vezetése mellett. Angol nyelven Nt. Dr. Evemyer F. Edward superintendens prédikált, magyar nyelven az egyházközség lelkésze és Nt. Molnár Károly v. temesvári s most helybeli baptista lelkész. A diszbanketten mintegy kettőszázötvenre teritettünk Kossuth és Kálvin termeinkben. A gyönyörü müvészi programmon szereplők közül különösképen meg kell emlitenem Finta Sándor szobrászmüvész és irót, Diskay József hollywood-i énekmüvészt, Shukk Lajos hollywoodi cselló-müvészt. A bankett tósztmestere Blozán F. Nándor egyháztanácsos volt. A diszebéd bevásárlását, elkészitését. müvészi teritését, felszolgálását, felelősségét a nőegylet buzgó tagjai segitségével Tudor Dánielné alelnöknő végezte. A terem müvészi diszitését, apró segitségekkel, nagy részben Shámel Károly, kiváló ifju tagunk végezte. A Jubileumi Albumot a lelkész állitotta össze, a rövid idő ellenére is és az az egyháznak semmi kiadásába nem került, sőt szép összeg tiszta jövedelemmel járult a Jubileum anyagi, erkölcsi sikeréhez. Istenünké legyen a dicsőség e felejthetetlen ünnepért s az elmult tizenöt küzdelmes, értékes esztendőért.

A Lélek gyümölcse: a szeretet, jótékonyság, ker. jellem, egyházi fegyelem ez évben is olyan volt, hogy több "régi nagy" egyházközség példát vehetne e fiatal, szinte magános, magyar ref. keresztyén gyülekezettől. A tagok és barátok szépen adakoztak az egyház fenntartására is, az egyházi közalapra is. 1940-ben több mint Négyszáz dollárt küldtünk az egyházkerületi közpénztárba különböző jótékonyságokra és közcélra, pedig még tavaly száz "teljes jogu" egyénenként adakozó egyháztagunk sem volt. Az idén is ki akarjuk fizetni száz percentig közegyházi járulékainkat. Hogy fogadhatnók el a segitséget közegyházunktól, ha azt az egyénenként járó két-három dollárt sem vagyunk képesek visszatériteni tizenöt év után?

Még többre is képesek lennénk, ha közegyházunk főemberei, árvaatyáink, ref. egyesületi vezetőink néha-néha egy kis költséget és időt áldoznának a közöttünk való megjelenésre. A "végvárak katonái" is szeretik látni, hogy nincsenek teljesen magukra hagyatva! Köszönet és hála légyen azonban mind a váron kivül, mind a váron belül levőknek: főtiszteknek, tiszteknek, tagoknak és barátoknak, hogy segitettek a szent ügyért való küzdelemben és Isten segedelmével előbbre vittük a 15 éve kibontott első magyar keresztyén zászlót Californiában.

Különösen ki kell emelnem ez évben még egy párját ritkitó cselekedetet amerikai magyarságunk életében. Egyik nemes szivü adakozónk, egy itten létesitendő MAGYAR KERESZTYÉN ÖREGEK OTTHONÁRA, egy alapot létesitett végrendeletében, s annak egyedüli birtokosa egyházközségünk lesz. Az Alap kb. Harmincötezer dollárt ér jó értékpapirokban. A végrendelet készitője egyházi ügyvédünk volt s annak egyik végrehajtója, ha él, az egyház lelkésze lesz. Soli Deo Gloria. Egyedül Istené a dicsőség!

Hálás szivvel köszönetet kell mondanom még az egyházi iskola buzgó és kiváló tanitóinak, akik vasárnapról-vasárnapra hüséggel eljárnak "jó magvat" hinteni a szivekbe s szeretetet örök Mesterének nyomán. Sovincz Lajosné a gyermekek, T. Hady Albertné az ifjak, özv. Kiss Sándorné a nők, a lelkész a férfiak Biblia-osztályában.

Egyházközségünk nevében a keleti testvérekhez szerető üdvözletet küld, a Dél Californiába jövőket szolgálatkészséggel fogadja:

Hady Albert, lelkipásztor.

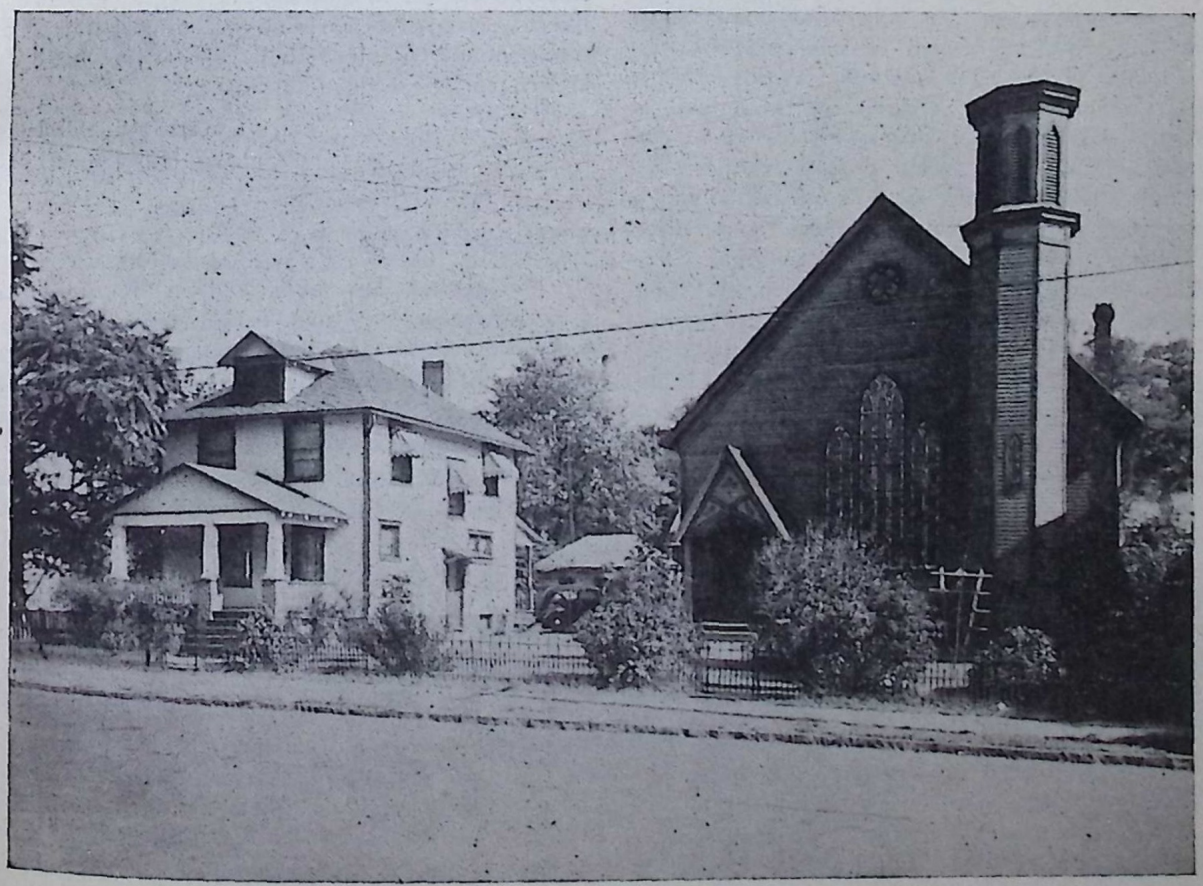
II. A Presbyterian Church-höz tartozó magyar egyházak

BEAVER FALLS, PA.

Uj lelkészt kapott az egyház Ferenczy Pál személyében, akinek vezetése alatt uj lendülettel fogtak hozzá az egyházi testületek a komoly munkához. A Bethlen Otthont adományokkal támogatták.

CRESCENT-MARTINS FERRY, O.

Egyházi életünknek az idén két kimagasló eseménye volt. Az egyik a jul. 13-án tartott Aratási Ünnepéllyel összekapcsolt Kelet-Ohio-i Magyar Nap, amelyhez hasonló nagyszabásu magyar megmozdulás még környékünkön sohasem volt s

BEAVER FALLSI REF. TEMPLOM ÉS LELKÉSZLAKÁS

amely kb. 1500 főnyi tömeget hozott össze egy feledhetetlenül szép igazán Magyar Napra; a másik a november 1-én tartott 20 esztendős jubileuma Crescenti Nőegyletünknek. Ez a szép és multból táplálkozó s a jövőbe néző esemény volt, buzditva mindannyiunkat arra, hogy a megkezdett munkában megállani, megrestülni nem lehet, nem szabad. Ebben a szellemben dolgoztunk mostanáig, ebben a szellemben akarunk dolgozni Isten segitségével a jövőben is.

Különben egyházi életünk a megszokott mederben, szép keresztyéni rendben folyt az egész év folyamán s testvéreink legnagyobb része igyekezett megtenni kötelességét s igy munkása lenni egyházunk haladásának. Istené a dicsőség!

FRANKLIN, N. J.

Az elmulóban levő 1941-ik esztendő franklini kisded gyülekezetünk életfolyamatában a csendes épitő munkálkodásnak békés és jóeredményü esztendeje volt. Az Ur meghallgatta az év kezdetén hozzája küldött buzgó fohászunkat: "Ez esztendőt megáldjad,—kegyelmedből Ur Isten." Tapasztaltuk, hogy az Ő igérete meg nem változott a benne bizókhoz, karjai meg nem rövidültek, áldásai meg nem fogyatkoztak azokhoz, kik testi lelki szükségleteik kielégitését Ő nála keresik és Ő tőle kérik. Ezzel a reménységgel kezdtük és ezzel a hittel óhatjuk be is végezni az Urnak 1941-ik esztendejét, melyet az Ur jókedvének esztendeje gyanánt jegyzünk fel kisded egyházunk történetének lapjain. Gyülekezeti életünk kicsiny hajója csendes vizeken evezett a mult év folyamán is. Megőriztük szivünkben a békességet és ez egyike a legnagyobb kincsnek, amit e földi életben birtokolhatunk. Egy lépéssel talán közelebb állunk a mennyországhoz, mint állottunk egy esztendővel ennek előtte. Előljáróink példás hüséggel fáradoztak tiszteségeikben, nem sajnálva sem időt, sem fáradságot, sem anyagi áldozathozatalt az egyházunk érdekében való szolgálatnyujtásban. Gyülekezeti közönségünknek, férfiaknak, nőknek kicsiny serege pedig megértő szeretettel követi azokat, kik lelkiismeretük helybenhagyásán kivül semmi más jutalmat nem kérnek, nem várnak a gyülekezeti közösség javára és előbbvitelére szivesen nyujtott munkájokért. Istennek legyen hála, ilyen hü, egyházias érzésü egyének még mindig nagy számban találtatnak mindenütt ugy az első, mint a második generációbeli gyülekezeti tagjaink sorában. Az ilyeneknek szól az igéret: "Kevesen voltál hiv, — többre bizattatol ezután, — menj be a Te Uradnak örömébe." — Átfutva már a mult évnek egyházunk körében végbement eseményeit, örömmel jelenthetem hogy a lefolyt 1941-ik esztendőben szép uj Hall-unk épitési költségeiből fennmaradt 1163 dollár váltóadósságunkból ez ideig 600 dollárt törleszettünk le, ugy hogy a jelenben már csupán 600 dollár váltóadósság nyugszik vállainkon. Az utóbbi öt év folyama alatt részben az uj Hall felépitésére, részben az egyházi épületek rendbehozására mintegy 5 ezer dollárnyi önkéntes, tiszta szivvel adott összeget forditott e kicsiny gyülekezet.

Említésre méltó esemény volt az év őszén Lorántffy Zsuzsánna Templomi Nőegyletünk fennállásának tiz éves jubileumi szép ünnepélye, amit is méltó keretek közt tartottunk meg. Ezt nehány héttel megelőzőleg pedig a gyülekezet figyelmes előljárósága megemlékezett lelkipásztora itteni szolgálatának 5 esztendei fordulójáról. A tiszteletnyilvánitásban ugy a Nőegylet, mint a templomi közönség osztozott. — Hatásos lefolyásu szép hazafias ünnepélyeink voltak Március 15-ikének és Okt. 6-ának emlékére. — Magyar iskolánk is volt a vakáció nyári időszakban 19 kedves magyar gyermekkel, kik szorgalmasan és nagy kedvvel tanultak a lelkipásztor vezetése alatt. — Gyülekezetünk tagjai szeretik a templomot, az istentiszteleteket buzgón támogatják és az egyház fenntartására szivesen hozzák meg a tőlük telhető áldoatot. Egyházunk és annak népe, valamint általában egész magyarságunk megbecsültetésben részesül ugy a gyárigazgatóság, mint az angolság részéről. És ezt magyarságunk meg is érdemli. Ami sikert, eredményt bárminő jó munkánkban avagy törekvéseinkben elérhetünk, — azért Isten szent nevére térjen minden dicsőség!

Harsányi Sándor.
franklini (N. J.) ref. lelkész.

PHILADELPHIA, PA.

Az egyház november 17-ikén délután ujonnan megnyitotta gyönyörüen festett templomát. A művészi munkát Pazár Miklós lelkész végezte. A szertartást több angol lelkészen kivül Dr. Dikovics János tanár, Papp Károly, Szabó András lelkészek és árvaatya végezték. Nagy közönség volt jelen a szép templomban és este a vacsoránál. Az egyházért sokat és önzetlenül fáradozó lelkészt, továbbá nejét és Mrs. Lobbot, aki 500 dolláron felüli összeget gyüjtött a bankettre, megajándékozták. A Ref. Egyesületet Molnár István titkár képviselte.

A philadelphiai Ref. Egyház a Bethlen Otthont a mult évben közel 300 dollár ajándékban részeltette.

III. BESZÁMOLÓ

A FÜGGETLEN REFORMÁTUSOK KELETI EGYHÁZMEGYÉJÉNEK ÉVI KÖZGYÜLÉSÉRŐL

Az egyházmegyei közgyülést Béky Zoltán esperes fenkölt imádsággal és profeciát ismétlő, a jelenések könyvéből vett biblia-olvasással nyitotta meg.

A közgyülés a következő alkotó tagokat igazolta és az alább feltüntetett lelkészi és világi vezetőkkel fogott hozzá a független ref. egyházmegyét és azontul az egyetemes keresztyénséget is épitő hivatalos egyházmegyei tanácskozáshoz.

Trenton: Béky Zoltán esperes lelkész, Lénárt Ferenc gondnok. Perth Amboy: Dr. Vincze Károly lelkészi tanácsbiró, Sebestyén Dániel gondnok. Carteret: Daróczy Sándor főesperes, Csáky Károly egyh. tan. Cliffside-Shadyside: Ladányi Zsigmond lelkészi jegyző, Koszta Ferenc gondnok. Bronx: Parragh Dezső lelkész, Kovács Kálmán főgondnok. Roebling: Béky Zoltán lelkész, Varga István gondnok. New York 11-ik utca: Ladányi Zsigmond lelkész, Kolozsy László pénztáros. Poughkeepsie: Koncz Ferenc lelkész. Staten Island: Szőke István lelkész, Terjék Károly gondnok. Greenpoint: Koncz Ferenc lelkész, Emery Albert gondnok. Flemington: Béky Zoltán lelkész. A fenti hivatalos kiküldötteken kivül, mint egyházmegyei tisztviselők jelen voltak: Bányácski Ferenc egyházmegyei gnodnok, Vereb Ferenc világi jegyző, Dudás János pénztárnok, Pirigyi Ferenc világi tanácsbiró.

Távollétüket kimentették: Hámborszky Gyula lelkész Scrantonból, Nemes János gondnok Poughkeepsieből, Haga Antal gondnok Flemingtonból és Duch J. András egyházmegyei ügyész Trentonból.

A nagy figyelemmel meghallgatott, s egyhangu köszönet nyilvánitással jegyzőkönyvi megörökitésre méltatott esperesi jelentés után a 36 pontból álló tárgysorozat tárgyalta le az egyházmegyei gyülés.

Nagy érdeklődést váltott ki a konfirmandusok korának 12 évre való felemelése. A lelkészi és világi kiküldöttek értékes hozzászólása után a konfirmandusok korhatárát 14 évben állapitotta meg a gyülés és ezzel a nagyfontosságu határozattal biztositotta az egyházmegyéhez tartozó konfirmandusok alapos iskolai és hittani képzését is.

Férfi, női és ifjusági konferenciák tartását határozta el ezután a gyülés. A bronxi egyház önállósitása és a greenpointi egyházak ügyében hozott fontos határozatokat a gyülés.

A Református Egyesületnek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a gyülés a bronxi kölcsönért, mellyel bronxi egyházunkat hatalmas egyházi vagyonhoz segitette. Árvaház, Magyar Egyház, Közalap és sok más fontos ügyben hozattak életbevágó határozatok.

A bizottságok jelentéseinek a letárgyalása után a választás elá kerülő egyházmegyei tisztviselőket a következőkép választotta meg a gyülés: Lelkészi jegyző: Ladányi Zsigmond. Világi jegyző: Vereb Ferenc. Pénztárnok: Dudás János. Egyházmegyei ügyész: Ducs J. András. Lelkészi tanácsbirók: Daróczy Sándor és Dr. Vincze Károly. Világi tanácsbirók: Kovács Kálmán és Varga István. Egyházkerületi lelkészi tanácsbiró: Dr. Vincze Károly. Világi tanácsbiró: Pirigyi Ferenc. Az uj tisztviselőket az esperes eskette be állásukba.

Ladányi Zsigmond egyházmegyei jegyző imádsága után az esperes a gyülést este fél 9 órakor berekesztette.

Gyülés után a bronxi nőegylet és egyháztanács látta vendégül az egyházmegye tisztviselőit és a kiküldötteket.

Béky Zoltán, a Független Ref. Egyház Keleti Egyházmegyéjének esperese esperesi jelentésében *Árvaházunkról és Aggmenházunkról, más egyházak által is megszivlelendő,* alábbi értékes szavakat mondotta:

"Árvaházunk és Aggmenházunk támogatásából egyházmegyénk ebben az évben is kivette a maga részét. Nem mondjuk azt, hogy ezen a téren nem lennének kivánni valók. Örömmel jelenthetem azonban, hgy ez az év minden eddigi évet felülmult szeretett intézményünk támogatását illetőleg. Csaknem 700 dollárt meghaladó összeggel járultak hozzá ebben az évben a kebelbeli egyházak az Árvaház támogatásához. Dicsérettel kell megemlitenem, hogy perth amboyi egyházunk maga $344.88 adott. Szeretnénk, ha a nemes példát többi egyházaink is követnék, mert hiszen alig van nemesebb cél szegény elaggott öregeink és apátlan, anyátlan árváink támogatásánál. Hangsulyozottan hivom fel egyházmegyénk népét Árvaházunk fokozottabb támogatására, különösen most, amikor az árvák és aggok jelentős megszaporodása miatt meglévő épületeit egy uj épülettel kényszerül kibőviteni, melynek költségeiből minékünk is keresztyéni kötelességünk kivenni a magunk részét."

NEW YORK, N. Y.

Egyházi jótevő: Mrs. Achimor-Fazekas Eszter minden esztendőben nagyobb adománnyal segiti a new yorki 11-ik utcai egyházat. Az elmult évben egy összegben 50 dollárt küldött szeretett egyházának s ezzel lehetővé tette, hogy a new yorki 11-ik utcai gyülekezet ujból megujitsa 3 évre lejárt tüzbiztositási kötvényét. Legyen áldás a gyülekezet kegyes segitőjén.

New York 11 — Bridgeport. Szeptember 14-én vasárnap nt. Böszörmnényi M. István lelkész vezetésével egy női csoport érkezett New Yorkba. Az egyházi és társadalmi munkákban példaszerüen szorgalmas nőegyleti csapat délelőtt 11 órakor

a new yorki 11-ik utcai templomban istentiszteleten vett részt, délután New York város nevezetességeit tekintette meg. Nt. Böszörményi M. István és Nőegylete látogatását a new yorki 11-ik utcai egyház sohasem felejti el s abból azt a tanulságot meritette, hogy az amerikai magyar reformátusok uj és szebb jövő előtt állanak. A kiránduló csoport és a vendéglátó egyház női és férfi tagjai az istentisztelet után közös gyülekezeti ebéden vettek részt. Böszörményi M. István és Ladányi Zsigmond lelkészek a közös istentiszteleti szolgálat után a fehér asztal mellett is figyelmet nyert jövőt munkáló beszédet tartottak.

KIVONAT

A FÜGGETLEN AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ NYUGATI EGYHÁZMEGYÉJE ESPERESI JELENTÉSÉBŐL

A látogatások sorrendje szerinti beszámoló előtt előre kell bocsátanom, hogy egyházmegyénk minden gyülekezetének népe át van hatva az egyházfenntartással önként magára vállalt felelősség érzetével, azért tehetségéhez mérten mindent elkövet, hogy az igazi amerikai szellemnek megfelelőleg másokra ne szoruljon s ami az övé, amit az ősöktől nyert drága örökségnek tart, azért áldozatot is hozzon. Ha mégis akad soraikban, akiben nem él ez a felelősség-érzet, az egyházközségi közgyülés, vagy egyháztanács által igyekszik mindenütt oly szabályrendeletet alkotni, amely lehetetlenné teszi az Ur földi testén való élősködést. Világosabban kifejezve csaknem mindenütt van olyan határozat, mely a rendetlen és az áldozatkészséget nem gyakorló egyháztagnak a jogait szükebbre szoritja, ha nem is zárja ki az isteni tiszteletet rendesen látogató, az uri szent vacsorával rendesen élő és a gyülekezeti teherviselésben résztvevő, rendesen adakozó tagok sorából.

Mint már emlitettem, gyülekezeteink mindeniket többször is meglátogattam. Az ez évben végzett esperesi látogatás sorrendje szerint elsőnek az akroni gyülekezetet vizsgáltam meg, Április 30-án, amikor a gyülekezet döntött — immár másodizben — a Református Egyesülettől azóta felvett $3000.00 kölcsön ügyében és megerősitette a bevándorlási hatóságokkal való közlés végett azt a határozatát, amellyel Tiszt. Kovács Istvánt lelkészévé választotta.

Van szombati, vasárnapi és nyári iskolájuk. Bár ezidőszerint kevés gyermek látogatja őket, de kitartó munkával fejlődésre van kilátás. A fiatalabb nemzedék a Bethlen Youth Federation-en keresztül tevékenykedik s a Nőegylet fáradságot nem ismerve munkálkodik. Vagyona a templom és gyülekezeti terem $18,000.00 értékben. E biztos anyagi alapokon nyugvó gyülekezet részére szóló tanácsom az, hogy kissé fokozottabb mértékben fektesse a hangsulyt a lelki gyümölcsözésre.

Leechburgi gyülekezetünket egy ideig helyettesi minőségben szolgáltam s május 13-án esperesi látogatást végeztem benne. Bár óriási erőfeszitések árán, de ez a gyülekezetünk is eléggé rendbejött anyagilag. Mert bizony egy alig 20 családot kitevő gyülekezetre tetemes megerőltetést jelentett a régebben összehalmozódott mortgage-kamat rendezése és amellett a tőke rendeszeres törlesztése. Egy ideig havi $100.00 dollárokat kellett fizetniök a banknak, hogy ezt megtehessék s azóta is $75.00 körül jár havi törlesztésük. Mindezek dacára is rendszeresen támogatják közalapunkat, lapunkat és közpénztárunkat. Vagyonuk az egy fedél alatt lévő templom és lelkészlak $12,000.00 értékben és az a négy lakóház, amelyet annakidején a boldog emlékü Nyiri házaspár hagyott rájuk végrendeletileg. Bár rendbetartásuk tetemes kiadást jelent, a házbér hozadék mégis nagy segitségére van a gyülekezetnek a $9000.00 körüli adósság törlesztésénél.

A gyülekezet szolgálatát esperesi intézkedés folytán Gerenday László lelkész látja el, aki a lelkészlakás mellett csupán csak tiszteletdij számba vehető fizetést kap az előzetes megállapodás szerint.

Egyetlen canadai gyülekezetünket, a windsorit junius 18-án látogattam meg. Megérkezésemkor azonnal meglepett az a tisztaság és szép rend, melyet a templom környékén és magában az épületben találtam. Szinte nehéz volt ráismerni az imaház-szerü templomot és lakóházat kitevő egyházi épületben arra, amit legutóbbi ottlétem alkalmával láttam. S még dicséretreméltóbb, hogy ez a szép egyházi birtok teljesen tehermentes.

A gyülekezetet Dr. Bötykös Béla detroiti lelkész pásztorolja, akit annakidején rendes lelkészül is megválasztott a gyülekezet s ilyen minőségben maradt meg azután is, hogy a detroitiak rendes lelkésze lett.

Detroiti esperesi vizsgálatom másnap, azaz Junius 19-én ment végbe. Az isteni tiszteleten és az utána tartott egyháztanácsi gyülésen aránylag szép számban voltak jelen, dacára annak, hogy az áldatlan testvérharc megapasztotta a gyülekezeti tagok számát. Viszont azt is elmondhatjuk, hogy amit számban veszitett a gyülekezet, megnyerte a megmaradottak hüségében, buzgóságában és áldozatkészségében. Egyetlen rosszalás számba vehető megjegyzésem az lehet a gyülekezet ellen, hogy a régi idők maradványa gyanánt egyesek még mindig "egyháztársadalmasdira" szeretnék fektetni a fősulyt. Természetes hátránya az e helyett tartott szombat esti családi partyknak az, hogy egyesek elmaradnak másnap az Isten házából. Ez

azonban nem a gyülekezet speciális hibája, hanem detroiti jelenség.

Miután az egyházi vagyont képviselő templom és berendezése ez éven tehermentessé lett, a testvérharc által előidézett megrázkódtatás dacára is szép jövő elé tekinthet a gyülekezet. Ez idő szerint torony-épitési akció van folyamatban.

Donorát Julius 25-én látogattam meg. Ez a gyülekezet szintén abban a szerencsés helyzetben van, hogy egyházi vagyonát semmi adósság nem terheli. Ez adósságmentes vagyon szép rendben tartott templomuk, mely $8000.00-ra van értékelve. Viszont szomoru jelenség az, hogy az egyházpártoló és templomlátogató hivek majdnem mindnyájan előrehaladott koruak.

A gyülekezetbe kirendelt beszolgáló lelkész Szabó László. Ez az istenáldotta tehetségü, komoly lelkipásztor a véleménye szerint egyedül helyes módon próbál elkövetni mindent, hogy a gyülekezetet felvirágoztassa, de az adott körülmények között, egyedül Donorára támaszkodva sem magának nem biztosithat lelkipásztorhoz méltó megélhetést, sem pedig nem épitheti ki nagyobbá a gyülekezetet, amely nagyságához és tehetségéhez mérten veszi ki részét a lelkészi fizetés biztositásából.

Legszomorubb tapasztalatomat szeptember 8-án ,a windberi gyülekezet meglátogatása során szereztem. Katona József pénztárnok elvezetett a nemrégiben készült templomépület, illetve gyülekezeti ház megtekintésére. Egyenesen szivfacsaró volt az a látvány, amely elém tárult. A templomhoz vezető gyalogutat magas dudva verte fel s a barátságos kis templomban, de különösen annak basementjében dohos, állott levegő ütött meg. Harangjuk nincs, amely elnémulhatott volna, de még az elnémult harangoknál is szomorubb volt a temetői csend... Nem szántam jelentésemet temetre-hivásnak, igy sem az igazi okról nem szólok, sem pedig reményt feladó kijelentést nem akarok tenni. Inkább abban reménykedem, hogy a kegyelmes Isten, aki a halottakat is feltámasztthatja, virágzó, uj életre fogja még kelteni ezt a kicsiny gyülekezetet.

Legutoljára emlékszem meg az immár 2 és fél éve társas viszonyban élő McKeesporti és Duquesnei gyülekezetekről. Jobban szeretném, ha nem nekem kellene erről a két gyülekezetről szólanom, mert a száraz tények megemlitése mellett is könnyen az öndicséret látszatát kelthetné beszámolóm. Mert ha én szólok is róluk, csak a dicséret hangján kell megemlékeznem mindkettről. Az érdem azonban nem az enyém, hanem a könyörülő Istené, aki a társegyházi viszony eddigi ideje alatt olyan gazdagon megáldotta őket.

Mint köztudomásu, a társegyházi viszony létesitésére a két gyülekezet nehéz anyagi körülményei adtak okot. Nem mintha leküzdhetetlen anyagi nehézségek állottak volna külön-külön a gyülekezetek fejlődésének utjába, hanem azért, mert gyors és radikáls megoldásra volt szükség, hogy kitüzött célját mindkettő elérhesse.

McKeesport esetében a cél az volt, hogy az egyháztagoktól már régen felvett váltókölcsönök — közel $8000.00 — teljesen tisztáztassanak. Duquesne esetében pedig az, hogy a Ft. Sebestyén Endre részére járt hátralékos lelkészi fizetés — $3600.00 — rendezésére felvett uj kölcsön tisztáztassék és az egyház egészséges anyagi alapokra fektettessék, mert ezekkel a terhekkel a gyülekezet nem gondolhatott volna arra, hogy a megüresedett lelkészi állást betölthesse, illetve a dijlevél szerinti tisztes fizetést biztosithassa a megválasztandó lelkésének. Eezeket a célokat a két gyülekezet csakis egymásra támaszkodva oldhatta meg s más gyülekezettel kapcsolatban a kérdés semmiképen nem lett volna megoldható.

Duquesnere vonatkozólag örömmel jelenthetem, hogy a társegyházi viszony első esztendejének végén, amikor az egyház népe 30 éves jubileumot ült, már az az előtt 18 esztendeig külön váltan élt két gyülekezet együtt ünnepelt. Az Evangelical and Reformed Church Magyar Egyházkerülete nemcsak azzal mutatta meg békességre igyekező jóindulatát, hogy a kezdetben zökkenésekkel indult tárgyalás után hozzájárult a fennhatósága alatt volt hivek visszatéréséhez, hanem a visszatérés után egy évvel feloldotta a kezelésében maradt s $918.09-t kitevő készpénz vagyonát is a kis gyülekezetnek. Ezzel gyülekezetünknek nemcsak számbeli növekedését, hanem anyagi megerősödését is elősegitette.

A félévi számadás szerint az egyház bevétele $4110.58 volt s a két évi társas viszony ideje alatt a parochián volt adósság $4000.00-ről $3000.00-re és a többi ingatlanra az Egyesülettől felvett $3000.00 kölcsön $2050.00-re apadt, sőt az ezeken felül volt váltókölcsönöket, hátralékos adókat, felhalmozódott számlákat is kifizette a gyülekezet, s e mellett 1000 dolláron felül költött az iskolaterem általakitására. Az ingatlan értéke $25,000.00.

Van szombati, vasárnapi és nyári magyar iskola, konfirmáltak köre, ifjusági kör, ifju házasok köre és a nagy buzgósággal munkálkodó Nőegylet. E testületek minden héten a hétfő, szerda és pénteki napokon nyernek lelkészi vezetést.

McKeesport is megfelelő mértékben részesült a társegyházi viszony áldásaiban. Az évi kimutatás szerint bevétele $7058.54, kiadása $6556.02 volt, amelyből $1445.90-t törlesztésre forditott. Rendesen fizette az esedékes kamatokat, teljesen jókarba hozta épületeit,—köztük a mult év legnagyobb anyagi gyarapodását jelentő paróchiát, melyre a javitások és törlesztésekkel együtt már több, mint 2000 dollárt kifizette, a fentmaradó részre pedig havonta ugyanannyit fizet, mint azelőtt a házbér volt. Az egyháztagoktól régebben felvett váltókölcsönökből pedig, amelynek összege 1935-ben még $6750.00 volt, már csak $610.30 ma-

radt. Az egyházi ingatlanok értéke hivatalos becslés szerint $33.000,00.

Egyházszervei az egyháztanács mellett: a Nőegylet, Ifju Házasok Köre, Leánykör és ifjusági Biblia Kör, az utóbbi években konfirmált ifjakból. E testületek lelkészi vezetés alatt szintén három köznap este müködnek minden héten, mig a társegyházi viszony tart. Mindenik iskola vezetője a lelkészné volt a társas viszony eddigi tartamán.

hittestvéri szeretettel:
Urbán József, esperes.

IV. Independens gyülekezetek

BUFFALO-RIVERSIDE, N. Y.

Amikor az elfáradt és eltikadt vándor ember utazik a pusztai sivatagban, vágyakozik elérni az oázist, ahol reméli, hogy pihenést talál az árnyasfák árnyékában és szomjuságát üditő friss forrás vizzel enyhiti. Igy a keresztyén emberi lélek is a földi élet bajai között vágyakozik az üditő és örökké buzgó tiszta vizek élő forrásához, amelyből a lelki élet vize buzog az egyházon keresztül, ahol békességet talál. Ezek az érzések készitették egyházunk népét, amikor közel három évvel ezelőtt megalakitották a Riverside-i gyülekezetet, református Sionunk ezen legujabb hajtását. Érezték az egymás közti szeretet és békesség gyakorlásának a szükségességét nemcsak a családi tüzhelynél, hanem a nyilvános egyházi életben is, a gyengébbeket erősitgetve. Érezték, hogy szeretet és békesség nélkül üres és értéketlen lett az egész életük. Ezt az egyház alakitási szükségletet magyarázza az a körülmény, hogy hiveink semmiben meg nem restültek, áldozatos szivvel és lélekkel békességben és egymás iránt való szeretetben erősen állnak az egyház mellett, egymást biztatgatva, erősitgetve, igy aztán közülünk egy is el nem veszett. Bizva a jobb jövőben, a munka megszakitás nélkül serényen halad, mindnyájunk javára és Isten dicsőségére.

Az egyház él és fejlődik és nemcsak anyagilag tudja léttét biztositani, hane maz áldozatos tagok segitségével ezen rövid idő alatt már szép tőkét is gyüjtött ugy lelkiekben, mint anyagiakban. A lelkekben az alakulástól fogva élt a vágy, hogy ők is a saját templomukban dicsérhessék az egy igaz élő Istent, és hogy ott az evangélium hirdettessék tisztán a maga valóságában, amely vágy a mult évben meg is valósult.

Az egyház népe leküzdve a kezdet nehézségeit, örvendetes és az egyház jövőjére nagyfontosságu határozbatot hozott az év elején. Ugyanis a templomépület adósságmentessé lett téve ez évi november hónapban. Ebben az évben is buzgó egyháztagjaink az adósság törlesztéshez szép összegekkel járultak hozzá. Ebben az évben előre az adósságba ki lett fizetve februárban $150.00 szeptemberben $500.00. A templom épületen több belső és külső javitások lettek végezve. A nagyteremben izléses szinpad lett épitve. A templom körüi az egész cement járda ujonnan lett öntve.

Az egyházban virágzó templomsegélyző nőegyletnek 42 tagja van, akik mint hüszéges Márthák és Máriák buzgón munkálkodnak az egyház érdekében, karöltve az egyház többi testületeivel. Az ifjuság szép munkát fejt ki a C. E. kebelében. Minden vasárnap este tartják az összejöveteleket.

Az egyház igyekszik minden tekintetben megfelelni keresztyéni hivatásának. Március 16-án tartottunk Március 15-iki ünnepélyt. Május 11-én anyák napját. Junius 8-án gyermek napot. Október 5-én Október 6-ot. Október 26-án reformációi ünnepélyt. Mindezek szép alkalmi programmal voltak összekötve. Árvaházi vasárnap volt nov. 3-án, az adomány volt $41.00. Egyházunk népe mindig készséges segitője az árvaháznak. Két kirándulást rendezett az egyház a nyár folyamán a Csuti farmon Istentiszteletel összekötve, egyet junius 22-én, a másikat aug. 10-én. Mindkettő ugy erkölcsileg, mint anyagilag jól sikerült. Az ifjuság mesésen és szé peredménnyel adta elő julius 1-én a Parasztlakodalom szindarabot. Amikor gyönyörü festői magyar ruhában a körmagyart és több táncot is bemutattak. Az egyház mult évi bevétele volt $2,146.11. Amult évben tartott bazár maradványa volt $434. 72, mely szép eredmény különösen a nőegylet fáradtságot nem ismerő hüséges tagjainak az érdeme. Ez évben az egyház nov. 6, 7, 9-én tartja évi nagy bazárját, amelyre az egész egyház népe serényen készülődik egész éven át. Több mükedvelői előadást is tartottunk.

Demeter József, jegyző.

YOUNGSTOWN, O.

Lelkiekben és anyagiakban egyaránt gazdag eredménnyel mult el egyházunk felett ismét egy év, amely egyben 15 éves határkő is egyházunk életében, aminek megünneplésére 1941 november 16-án szentelt emlékünnepet alkalmi istentiszteletel és ünnepi bankettel egyházközségünk népe. Ünnepi istentiszteletünkön az Igét Dr. Herczegh József a clevelandi Első Református Egyház lelkipásztora hirdette, mig a többi szolgálatot a közeli egyházak lelkészei végezték.

Templom felépitési tervünk az épitési anyag drágulása és amellett is nehéz beszerezhetése folytán ismét eltolódást szenvedett. De gyülekezetünk áldozatos szivü tagjai állandóan gyarapitják adományaikkal épitési alapunkat, ami ez évben $2,-500.00-ra emelkedett. Mig a régebbi adósságunk $6,500.00-ra csökkent.

A mult évi összbevételünk kitett $5,134.88-t, ez évben több mutatkozik. A Nőegylet ez évi bazár-

ja $578.96 jövedelemmel zárult. Nagyobb bevételi tételeink: Urvacsorai és Isten dicsőségére szánt adományok összege $671.53, évi persely $462.98, tagsági dijak $1,479.00, a Nőegylet évi adománya $1,200.00, a Fiatal Házasoké $383.52, a Kálvin Köré $178.85, az Ifjusági Köré $25.00, lakásbérletből $360.00. A ligonieri árvák részére juttattunk $53.03-t.

Urvacsorával éltek 602-en, kereszteltünk 4-et, konfirmáltak 10-en, megesküdött 3 pár, temettünk 7-et. Lélekszám 408.

Egyházunkban áldásos munkát folytattak ez évben is szerveink: a Nőegylet, a Fiatal Házasok Köre, a Kálvin Kör, az Ifjusági Kör és a Vasárnapi Iskola.

Egyházközségünk a mult évben hozott határozatának fenntartásával önállóan és zavartalanul végzi egyházépitő munkáját. A volt közegyházunknak gyülekezetünk hovatartozandósága ügyében e helyen behirdetett felsőbb egyházi birói döntése, amit egész év folyamán vártunk, mind máig elmaradt, ami a legteljesebb mértékben igazolja egyházközségünk és lelkésze jelenben is fennálló álláspontjának jogosságát és helyességét.

Marton Sándor, lelkész.

Ha gyász éri családját,

forduljon bizalommal

IFJ. B. NAGY ISTVÁN

Magyar Temetési Vállalkozóhoz

Legkisebbtől a legnagyobb temetésig mindet egyforma pontossággal végzi Homestead és környékén.

204 W. ST., HOMESTEAD, PA.

Telephone: Homestead 2870

NYUGAT-PENNSYLVANIA LEGNAGYOBB MAGYAR IRODALMI INTÉZETE AZ

EXPERT PRINTING COMPANY

Legujabb rendszerü Linotype szedőgépek. — Modern felszerelése a legtökéletesebb könyvnyomdai munkákat állitja elő egyszerü és diszes kivitelben.

KÖNYVNYOMDÁNKAT

Pittsburgh környéke magyar egyletei, egyházai mindenkor szivesen veszi igénybe, ugyszintén számos amerikai is.

Telefon: JAckson 0515

103 HAZELWOOD AVENUE PITTSBURGH, PA.

FIÓK ALBERT, tulajdonos.

Amerikai magyar ref. egyházak és lelkészek cimjegyzéke

I. AZ EVANGELICAL AND REFORMED CHURCH-HÖZ TARTOZÓ EGYHÁZKÖZSÉGEK

1. Magyar Egyházkerület.

Elnök: Dienes Barna lelkész, 652 E. 92nd St., Chicago, Ill. Tel. Stewart 2478.

Alelnök: Dr. Takaró Géza lelkész, 344 East 69 St., New York, N. Y.

Titkár: Kecskeméthy József lelkész, 4822 Kennedy Ave., East Chicago, Ind.

Pénztárnok: Szabó Antal lelkész, 416 Tenth Ave., Homestead, Pa.

Tanácstag: Fodor József, 5108 Walsworth Ave,. Cleveland. O.

a., KELETI EGYHÁZMEGYE

Elnök: Dr. Takaró Géza new yorki (N. Y.) lelkész.

Titkár: Rácz Győző passaici (N. J.) lelkész.

1. Bethlehem, Pa. Paál Gyula lelkész, 526 E. 4th St., Bethlehem, Pa. Telefon: 2049.

2. Bridgeport, Conn. Böszörményi M. István lelkész, 641 Hancock Ave., Bridgeport, Conn. Telefon: Bridgeport 4-5445. Görömbey Gertrude, diakonissza. (*)

3. Coatesville, Pa. Kovács Béla lelkész, 1018 West Union Blvd., Bethlehem, Pa. (*)

4. Fairfield, Conn. Péter Antal lelkész, 901 Kingshighway, Bridgeport, Conn. Tel. Bridgeport 4-6463. (*)

5. New York, N. Y. Dr. Takaró Géza lelkész, egyházkerületi alelnök, 344 E. 69 St., New York, N. Y. Hivatali telefon: Regent 4-5251, lakás telefon: Independence 3-0513.

6. Passaic, N. J. Rácz Győző lelkész, 220 Fourth St., Passaic, N. J. Tel.: Passaic 3-3495. (*)

7. Mavha, leányegyház. Beszolgálja a passaici lelkész.

8. Peekskill, N. Y. A new yorki lelkész adminisztrátorsága alatt.

9. Perth Amboy, N. J. Dr. Kerekes János lelkész, 493 Amboy Ave., Perth Amboy, N. J. Telefon: Perth Amboy 4-3513.

10. Rossville, S. I., N. Y. Tóth Kálmán lelkész, 27 Joline Ave., Tottenville, S. I.. N. Y. (*)

11. So. Norwalk, Conn. Dr. Tóth Béla lelkész, 21 Lexington Ave., So. Norwalk, Conn. Telefon: Norwalk 703. (*)

12. Stamford Conn. A so. norwalki egyház leányegyháza. (*)

13. Trenton, N. J. Laky Zsigmond lelkész, 1435 S. Broad St., Trenton, N. J. Telefon: Trenton 8774.

14. Wallingford, Conn. Kecskeméthy László lelkész, 107 So. Cherry St., Wallingford, Conn. Telefon: Wallingford 421. (*)

15. Woodbridge, N. J. Egry László lelkész, 94 James St., Woodbridge, N. J. Telefon: Woodbridge 8-1751. (*)

Ehez az egyházmegyéhez tartoznak: Komjáthy Ernő, aki hosszabb tartózkodásra Magyarországra utazott; Dr. Tóth Sándor, a Belmissziói Tanács megbizottja, 55 N. W. End Ave., Lancaster, Pa. Telefon: Lancaster 8071; Id. Nagy Emil, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület kerületi szervezője, 505 Second Ave., Bethlehem, Pa.; Vasváry Ödön, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület számvevője, 1726 Pennsylvania Ave., N. W., Washington, D. C. Telefon: National 8303.

b., KÖZPONTI EGYHÁZMEGYE

Elnök: Varga Lajos, pittsburghi (Pa.) lelkész.

Titkár: Várkonyi Miklós johnstowni (Pa.) lelkész.

1. Barnesboro, Pa. Beszolgálja a vintondalei lelkész.

2. Gary, W. Va. Beszolgálja a pocahontasi lelkész. (*)

3. Homestead, Pa. Szabó Antal lelkész, egyházkerületi pénztárnok, 416 Tenth Ave., Homestead, Pa. Telefon: Homestead 1184. Bagu Ida diakonissza. (*)

4. Johnstown, Pa. Várkonyi Miklós lelkész, 824 Chestnut St., Johnstown, Pa. Telefon: Johnstown 68-284. (*)

5. Logan, W. Va. Balla Zsigmond körzeti lelkész, P. B. 1402, Logan, W. Va. Telefon: Logan 1384. (*)

6. Monongahela, Pa. Beszolgálja Silay Sándar daisytowni lelkész. (*)

7. Morgantown, W. Va. Harsányi Andor körzeti lelkész, 537 Richwood St., Morgantown, W. Va. (*)

8. Pittsburgh, Pa. Varga Lajos lelkész, 221 Johnstown, Ave., Pittsburgh (7), Pa. Telefon: Hazel 0279. (*)

9. Pocahontas, Va. Bertók Béla lelkész, Box 425, Pocahontas, Va. Telefon: Pocahontas 1013.

10. Portage, Pa. A windberi egyház leányegyháza.

11. Rankin, Pa. Beszolgálja a homesteadi lelkész. (*)

12. Red Jacket, W. Va. A logani egyház leányegyháza.

13. Springdale, Pa. Beszolgálja Szathmáry Bertalan leechburgi lelkész. (*)

14. Uniontown, Pa. Körzeti lelkész: Harsányi Andor, Morgantown, W. Va. (*)

15. Vintondale, Pa. Pappmeder István, Vintondale, Pa. (*)

16. Windber, Pa. Fekete András lelkész, 404 Somerset St., Windber, Pa. Telefon: Windber 282. (*)

Zelienople, Pa. A pittsburghi egyház leányegyháza. (*)

Az egyházmegye kötelékébe tartoznak: Dr. Kalassay Sándor aggmenházi felügyelő, Ligonier, Pa. Telefon: Ligonier 3711; Borsos István ny. lelkész, 550 Beechhurst Ave., Morgantown, W. Va.

c., TÓPARTI EGYHÁZMEGYE

Elnök: Daróczy Mátyás cleveland (O.) west sidei lelkész.

Titkár: Sziártó István, columbusi lelkész.

1. **Ashtabula, O.** Beszolgálja a conneauti lelkész. (*)

2. **Buffalo, N. Y. Első Egyház.** 1940 Clinton St., Buffalo, N. Y. Telefon Woodlawn 3385. (*)

3. **Cleveland, O.** Westsidei egyház. Daróczy Mátyás lelkész, 1946 W. 32 St., Cleveland, O. Telefon: Melrose 2171. (*)

4. **Columbus, O.** Sziártó István lelkész, 365 Woodrow Ave., Columbus, O. Telefon: Garfield 1319. (*)

5. **Conneaut, O.** Lelkészi állás üresedésben. Telefon: Canal 2227. (*)

6. **Depew, N. Y.** A buffaloi Első Egyház leányegyháza.

7. **Drakes Congo, O.** Beszolgálja a columbusi lelkész.

8. **Erie, Pa.** Beszolgálja a conneauti lelkész. (*)

9. **Fairport Harbor, O.** Szeghy B. János lelkész, 607 Plum St., Fairport, O. Telefon: 1214-J (*)

10. **Toledo, O.** Dr. Ujlaki Ferenc lelkész, 1946 Bakewell St., Toledo, O. Telefon: Taylor 3033. Ujlaki Lászlóné diakonissza. (*)

Az egyházmegye kötelékébe tartozik: Dr. Csutoros Elek ny. lelkész, 70 Kelso St., Columbus, O. Hunyady László lelkész, 8041 Witt St., Detroit, Mich.

d., NYUGATI EGYHÁZMEGYE

Elnök: Mircse Sándor indiana harbori lelkész.

Titkár: Vajda Zoltán, detroiti lelkész.

1. **Chicago, Ill.** South Side. Dienes Barna lelkész, egyházkerületi elnök, 652 E. 92nd St., Chicago, Ill. Telefon: Stewart 2478. Diakonissza: Egry Ilona. (*)

2. **Chicago, Ill.** West Side. Bernáth Árpád, lelkész, 4327 W. Carroll Ave., Chicago, Ill. (*)

3. **Detroit, Mich.** Első Egyház. Vajda Zoltán lelkész, 8016 Vanderbilt Ave., Detroit, Mich. Telefon: Vinewood 1-4851. (*)

4. **Detroit, Mich.** Uj Egyház. Kozma Dezső lelkész, 8475 Dearborn St., Detroit, Mich. Telefon: Vinewood 1-9657. (*)

5. **East Chicago, Ind.** Kecskeméthy József lelkész, kerületi titkár, 4822 Kennedy Ave., East Chicago, Ind. Telefon: East Chicago 1058. Kalassay Sárika, diakonissza. (*)

Flint, Mich. Nagy András lelkész, 1144 Campau St., Flint, Mich. Telefon: Flint 9-5257. (*)

7. **Gary, Ind.** Bacsó Béla lelkész, 1306 Jackson St., Gary, Ind. Telefon: Gary 6034. (*)

8. **Hammond, Ind.** Beszolgálja az east chicagoi lelkész. (*)

9. **Indiana Harbor, Ind.** Mircse Sándor lelkész, 3602 Ivy St., East Chicago, Ind. Telefon: Indiana Harbor 354-J. (*)

10. **Joliet, Ill.** Kerekes Béla lelkész, 3545 W. Madison Ave., Chicago, Ill. Telefon: Nevada 0418. (*)

11. **Kalamazoo, Mich.** Józsa Benjámin lelkész, 801 Mill St., Kalamazoo, Mich. Telefon: (*)

12. **Kearsarge, Mich.** Lelkészi állás üresedésben.

13. **Whiting, Ind.** Beszolgálja Antal Árpád A. lelkész, 1526 Roberts Ave.- Telefon: Whiting 1488-M. (*)

Az egyházmegye hatáskörébe tartozik Dr. Melegh Gyula, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület kerületi szervezője, 7437 S. Eberhart St., Chicago, Ill. Telefon: Stewart 6717; Tóth Mihály lelkész, 9227 Mason Place, Detroit, Mich.; Kovács Endre ny. lelkész, R. F. D. 1, Box Toledo, O.; Balogh E. István tábori lelkész, 137th Infantry, Camp Joseph J. Robinson. Arkansas, és Korocz Géza ny. lelkész, 1232 E. Genesee St., Mount Morris, Mich.

A NORTHEAST OHIO SYNODHOZ TARTOZÓ MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK

1. **Akron, O.** Bakay Árpád lelkész, 860 Coburn St., Akron, O. Telefon: Hemlock 9739. (*)

2. **Cleveland, O.** Első Egyház. Dr. Herczegh József lelkész, 2856 East Boulevard, Cleveland, O. Telefon: Cedar 1151. Monoky István tanitó. (*)

3. **Elyria, O.** Novák G. Lajos lelkész, 119 W. River St., Elyria, O. Telefon: Elyria 42963. (*)

Lorain, O. Bodor Dániel lelkész, 3036 Globe Ave.. Lorain, O. Telefon: Lorain 7177. (*)

5. **Medina, O.** Beszolgálja a clevelandi Első Egyház lelkésze.

3. A SOUTHWEST OHIO SYNODHOZ TARTOZÓ MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK

1. **Dayton, O.** Azary János lelkész, 626 Blaine St., Dayton, O. Telefon: Fulton 6902. (*)

2. **Middletown, O.** Beszolgálja a daytoni lelkész. (*)

4. PITTSBURGH SYNODHOZ TARTOZÓ MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK

1. **McKeesport, Pa.** Bogár Károly lelkész, 134 Eighth Ave., McKeesport, Pa. Telefon: McKeesport 8437. Bogár Anna diakonissza. (*)

Ide tartozik Porzsolt Ernő ny. lelkész, Penn Run, Pa.

5. A PHILADELPHIA SYNODHOZ TARTOZÓ MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK

1. **Phoenixville, Pa.** Kovács Imre lelkész, 505 Main St., Phoenixville, Pa. Telefon: 3657. (*)

2. **Stowe, Pa.** Beszolgálja a phoenixvillei lelkész. (*)

6. NEW YORK SYNODHOZ TARTOZÓ MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK

1. **Bridgeport, Conn.** Első Egyház. Ifj. Nagy Emil lelkész, 227 Pine St., Bridgeport, Conn. Telefon: Bridgeport 5-3276. Nyugalmazott lelkész: Ludman Sándor. (*)

2. **New Haven, Shelton, Torrington, Warrenville, Conn.** Körlelkészség. Keresztessy (Kress) Imre lelkész, Ansonia, Conn. (*)

Ide tartozik Dókus Sándor lelkész, Bayonne, N. J.

7. A WEST NEW YORK SYNODHOZ TARTOZÓ MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK

1. **Buffalo, N. Y.** Westsidei Egyház. 696 Tonawanda St., Buffalo. N. Y. Telefon: Riverside 3924. Babinszky András beszolgáló lelkész. (*)

2. **Tonawanda, N. Y.** Beszolgálja a buffaloi westsidei lelkész. (*)

8. A SOUTH WISCONSINI SYNODHOZ TARTOZÓ MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK

1. **Milwaukee, Wis.** Bálint Lajos lelkész, 812 E. Russel Ave., Milwaukee, Wis. Telefon: Sheridan 5776. (*)

2. **Racine, Wis.** Dobay Raymond lelkész, 2624 Austin St., Milwaukee, Wis. (*)

9. A CALIFORNIAI SYNODHOZ TARTOZÓ MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK

1. **Los Angeles, Cal.** Hady Albert lelkész, 1101 W. Florence Ave., Los Angeles, Cal. Telefon: Pleasant 0698. (*)

2. **San Bernardino, Cal.** Krisik Alajos lelkész. 2323 Genevieve St., San Bernardino, Cal. (*)

Az Evangelical and Reformed Church fennhatósága alatt van 73 anya-, társ- és leányegyház, 62 lelkész, 11 tanító és diakonissza.

II. A PRESBYTERIAN CHURCH IN THE U. S. FENNHATÓSÁGA ALATT LEVŐ MAGYAR EGYHÁZAK ÉS LELKÉSZEK

a., ILLINOIS ÁLLAMBAN

1. **Aurora, Ill.** Kovács D. Mihály lelkész, 176 N. Union St., Aurora, Ill. Tel.: Aurora 8369. (*)

2. **Elgin, Ill.** Beszolgálja az aurorai lelkész.

b., INDIANA ÁLLAMBAN

1. **So. Bend, Ind.** Kalabányi István lelkész, 1504 W. Washington St., So. Bend, Ind. Telefon: South Bend 2-5846. (*)

c., NEW JERSEY ÁLLAMBAN

1. **Alpha, N. J.** Szabó András lelkész, Box 233, Alpha. N. J. Tel.: Phillipsburg (N. J.) 5-0583. (*)

Bayonne-Jersey City, N. J. Simkó József lelkész, 251 Pacific Ave., Jersey City, N. J.

3. **Caldwell, N. J.** Beszolgálja Bodnár Viktor theológus, Theological Seminary, Bloomfield, N. J.

4. **Elizabeth, N. J.** György Árpád lelkész, 449 Magnolia St., Elizabeth, N. J. Telefon: Elizabeth 2-7623. (*)

5. **Franklin, N. J.** Harsányi Sándor lelkész, Evans St., Franklin, N. J. (*)

6. **New Brunswick, N. J.** Papp Károly lelkész, 22 Schuyler St., New Brunswick, N. J. Telefon: New Brunswick 1058. (*)

7. **Newark, N. J.** Rásky József lelkész, 588 So. 19 St.. Newark, N. J. Tel.: Biglow 3-4888. (*)

8. **Wharton, N. J.** Dezső János lelkész, Wharton, N. J. Telefon: Dover (N. J.) 1367-J (*)

d., NEW YORK ÁLLAMBAN

1. **Lackawanna, N. Y.** Furgess (Fürjész) Béla lelkész, 300 Ridge St., Lackawanna, N. Y. Telefon: Abbott 1834. (*)

2. **Mineville, N. Y.** Beszolgálja Dr. Dikovics János tanár, Theological Seminary, Bloomfield, N. J.

3. **New York, N. Y.** Harsányi László lelkész, 233 East 116 St., New York, N. Y. Telefon: Lehigh 4-2905.

3. **Yonkers, N. Y.** Beszolgálja Kovács Ferenc tanár. (*)

e., OHIO ÁLLAMBAN

1. **Alliance, O.** Kruchio Antal lelkész, 831 E. Cambridge St., Alliance, O. (*)

2. **Canton, O.** Dókus Gábor lelkész, 1658 Superior St.. N. E. Canton, O. Telefon: Canton 3-5550. (*)

3. **Cleveland, O.** Csutoros István lelkész, 12604 Buckeye Rd., Cleveland O. Telefon: Washington 4304. (*)

4. **Crescent-Martins Ferry, O.** Körlelkészség. Dr. Várady Arthur lelkész, 601 N. Sixth St., Martins Ferry, O. Telefon: Martins Ferry 36-M. (*)

5. **Niles, O.** Csépke István lelkész, 105 W. Second St., Niles, O. Telefon: Niles 247-J. (*)

6. **Warren, O.** Kiss Gyula lelkész.

7. **Youngstown, O.** Bőtty János lelkész, 737 Mahoning Ave., Youngstown, O. Telefon: Youngstown 3-9949. (*)

f., PENNSYLVANIA ÁLLAMBAN

1. **Beaver Falls, Pa.** Ferenczy Pál lelkész, 1012 Third Ave., Beaver Falls, Pa. (*)

2. **Brownsville, Pa.** Murányi István lelkész, 307 Spring St., Brownsville, Pa. Telefon: Brownsville 559. (*)

3. **Canonsburg, Pa.** Murányi János lelkész, 307 Spring St., Brownsville, Pa. Telefon: Brownsville 559. (*)

4. **Coraopolis, Pa.** Murányi János lelkész. (*)

5. **Daisytown-Vestaburg, Pa.** Silay Sándor lelkész, Daisytown, Pa. (*)

6. **Ellwood City, Pa.** Beszoigálja a farrelli lelkész. (*)

7. **Farrell, Pa.** Nagy Ferenc lelkész. 1118 N. Darr Ave., Farrell, Pa. Telefon: 3305. (*)

8. **Pittock, Pa.** Beszolgálja Murányi János lelkész. (*)

9. **Kingston, Pa.** Malacsics József lelkész, 4 Bauman St., Kingston, Pa. Telefon: Kingston 7-7928. (*)

10. **Leechburg, Pa.** Szathmáry Bertalan lelkész, 408 Third St.. Leechburg, Pa. Telefon: Leechburg 196-J. (*)

11. **Philadelphia, Pa.** Pazár Miklós lelkész, 1233 N. Franklin St.. Philadelphia, Pa. Telefon: Nebraska 0981. (*)

12. **Pricedale, Pa.** Beszolgálja a brownsvillei lelkész. (*)

13. **Scranton-Throop, Pa.** Beszolgálja a kingstoni lelkész.

A Presbyterian Church in the U. S. fennhatósága alatt van 38 anya-, társ- és leányegyház, 27 lelkész és két tanár: Dr. Dikovics János, Theol. Seminary, Bloomfield, N. J. (Tel. 2-1155) és Kovács Ferenc, 220 Liberty St., Bloomfield, N. J. (Tel. 2-1124-R.)

III. FÜGGETLEN AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ

a., Egyházkerület

Főesperes: Daróczy Sándor, 175 Pershing Ave,. Carteret, N. J.

Főgondnok: Szendrey István, Leechburg, Pa.

Lelkészi főjegyző: Béky Zoltán, 180 Home Ave., Trenton, N. J.

Világi főjegyző: Enessey Gyula, Detroit, Mich.

Pénztárnok: id. Pirigyi Ferenc, Carteret. N. J.

Ügyész: Duch. J. András, Trenton, N. J.

b., Keleti Egyházmegye

Esperes: Béky Zoltán 180 Home Ave., Trenton, N. J.

Gondnok: Bányácsky Ferenc, Perth Amboy, N. J.

Lelkészi jegyző: Ladányi Zsigmond, 220 E. 16th Street, New York City.

Világi jegyző: Vereb Ferenc, Trenton, N. J.

Pénztárnok: Dudás János, Edgewater, N. J.

1. **Bronx, N. Y.** Beszolgálja Parragh Dezső, Theol. Seminary, 600 W. 122 St., New York. (*)

2. **Carteret, N. J.** Daróczy Sándor főesperes, lelkész, 175 Pershing Ave,, Carteret, N. J. Telefon: Carteret 8-0324. (*)

3. **Flemington, N. J.** A trentoni lelkész gondozása alatt.

4. **Cliffside-Shadyside, N. J.** Beszolgálja Ladányi Zsigmond lelkész. (*)

5. **Greenpoint - Brooklyn, N. Y.** Beszolgálja Koncz Ferenc lelkész. (*)

6. **New York, N. Y.** Ladányi Zsigmond lelkész, 220 East 16 St., New York, N. Y. (*)

7. **Peekskill, N. Y.** Beszolgálja Koncz Ferenc lelkész.

8. **Perth Amboy, N. J.** Dr. Vincze Károly lelkész, 331 Kirkland Place. Perth Amboy, N. J. Telefon: Perth Amboy 4-0794. (*)

9. **Poughkeepsie, N. Y.** Beszolgálja Koncz Ferens lelkész, 351 E. 81 St., New York, N. Y. (*)

10. **Roebling, N. J.** Beszolgálja Béky Zoltán lelkész. (*)

11. **Scranton, Pa.** Hamborszky Gyula lelkész, 1069 Meade Ave., Scranton, Pa.

12. **Staten Island, N. Y.** Beszolgálja Szőke István, Wynant Place, Charleston, S. I., N. Y. (*)

13. **Trenton. N. J.** Béky Zoltán esperes-lelkész, 180 Home Ave., Trenton, N. J. Telefon: Trenton 9751. (*)

Bejegyzett segédlelkész: Gönczy Árpád, Glen Gardner, N. J.

c., Nyugati Egyházmegye

Esperes: Urbán József, 702 Union St., McKeesport, Pa.

Gondnok: Hadar Benjámin, McKeesport, Pa.

Lelkészi jegyző: Dr. Bötykös Béla, Detroit, Mich.

Világi jegyző: Gavallér Bálint, Duquesne, Pa.

Pénztárnok: T. Balogh Gábor, McKeesport, Pa.

1. **Akron, O.** Kovács István lelkész, 1018 Raymond St.. Akron, O.

2. **Detroit, Mich.** Dr. Bötykös Béla lelkész, 9212 Lane St.. Telefon: Winewood 1-7174, Detroit, Mich. (*)

3. **Donora, Pa.** Szabó László lelkész, 326 First Etreet, Donora, Pa.

4. **Duquesne, Pa.** Lelkészi állás betöltés alatt (*)

5 **Leechburg, Pa.** Gerenday László lelkész, 303 Pershing Ave., Leechburg, Pa. (*)

6. **McKeesport, Pa.** Urbán József esperes-lelkész, 702 Union Ave., McKeesport, Pa. Telefon: McKeesport 7011. (*)

7. **Windber, Pa.** Beszolgálja Dr. Gerenday László lelkész.

8. **Windsor, Ont., Canada.** Beszolgálja Dr. Bötykös Béla detroiti lelkész. (*)

9. **Youngstown, O.** (A gyülekezet hovátartozandósága felsőbb egyházi birói döntés alatt áll.)

Bejegyzett lelkészek: Borshy Kerekes György, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület szervező titkára, 1726 Pennsylvania Ave., N. W. Washington, D. C. (Telefon: National 8303) és dr. Nánássy Lajos árvaatya, Ligonier, Pa. (Telefon: Ligonier 3161.)

d., Argentina

Misszionárius: Háry Dániel, Bustamante 1645, Buenos Aires, Argentina.

Argentinai főgondnok: Tallódy Károly, Buenos Aires.

Gyülekezetek:

1. Buenos Aires
2. Villa Angela
3. Dock Sud, H. L. P.
4. Rosario
5. Santa Fé
6. Szórványok

A Független Amerikai Magyar Református Egyházhoz tartozik 22 anya-, társ- és leányegyház, 5 missziói gyülekezet, 17 lelkész és segéd-lelkész és 1 misszionárius.

IV. A REFORMED CHURCH IN AMERICA FENNHATÓSÁGA ALATT ÁLLÓ MAGYAR EGYHÁZAK ÉS LELKÉSZEK

1. **Manville, N. J.** Beszolgálja Kósa András new brunswicki lelkész. (*)

2. **New Brunswick, N. J.** Kósa András lelkész, 10 Division St., New Brunswick, N. J. Telefon: New Brunswick: 5841. (*)

3. **Peekskill, N. Y. és környéke.** Hámory S. Lajos lelkész, 307 Washington St., Peekskill, N. Y.

4. **South River, N. J.** Hartó András lelkész, 42 Thomas St, So. River, N. J. Telefon: So. River 487. (*)

V. A SOUTHERN PRESBYTERIAN CHDRCH-HÖZ TARTOZIK

1. **Hammond, La.** Bartus Sándor lelkész, R. F. D.. Hammond, La.

VI. INDEPENDENS EGYHÁZKÖZSÉGEK

1. **Buffalo, N. Y.** Riversidei egyház. Dr. Fazekas Sándor lelkész, 150 Ontario St., Buffalo, N. Y. Telefon: Riverside 2223. (*)

2. **Detroit, Mich.** Vanderbilt and Dearborn Ave.

3. **Youngstown, O.** Marton Sándor lelkész, 925 Mahoning Ave., Youngstown, O. Tel. 3-4557. (*)

Van összesen az Egyesült Államokban 140 anya-, társ- és leányegyház, 115 lelkész és segéd-lelkész, 11 tanitó és diakonissza.

(Jegyzet. A *-gal jelzett egyházközségek a Bethlen Otthon támogatói.)

A BETHLEN OTTHON LIGONIERBAN (PA.)

Magyar árvákat és öregeket gondoz. Kapuit kitárja az amerikai magyar árvák és öregek előtt és igy amerikai magyar közéletünkre nézve nagyon áldásos munkát végez. Szép gyermekotthonában gondoskodik az árvák eltartásáról és neveltetéséről, megujitott és megszépitett aggmenházi épületében pedig az öregeknek óhajt nyugodt életet nyujtani.

Amikor a Bethlen Otthon sokat AD Amerika magyarságának, ugyanakkor joggal KÉRHET szeretetadományokat ugy a fentartási, mint az épitkezési alapra. Segitsük ezt a nemes intézményt. Minden adomány erre a cimre küldendő: BETHLEN HOME, LIGONIER, PENNA.

Dr. UJLAKI FERENC, az Intéző Bizottság elnöke

KIRÁLY IMRE. ÁDÁM FERENCNÉ
az Intéző Bizottság tagjai

Dr. NÁNÁSSY LAJOS árvaatya

Dr. KALASSAY SÁNDOR aggmenházi felügyelő.

VÉSZTERHES, HÁBORUS IDŐKBEN

sem szabad megfeledkeznünk arról, hogy minden jó református családfőnek kötelességei vannak. E kötelességekre főként akkor kell rágondolnunk, ha felvetjük a kérdést: "Mi lesz szeretteteinkkel, ha a gyász váratlanul rákösönt békés családi tüzhelyünkre??"...

Nehéz e kérdésre megfelelnünk, pedig azzal mindnyájan tisztában vagyunk, hogy a sziv fájó sebére már előre gyógyirt kell keresnünk és a gyász szomoru napjaiban szeretteteink részére már jó előre enyhülést, vigasztalást kell találnunk...

Életét, testi épségét és egészségét biztositsa be a

VERHOVAY SEGÉLY EGYLETNÉL,

mely ma Amerika legerősebb és legnagyobb magyar fraternál társasága, vagyis olyan testvérsegitő egyesülete, melynek főüzletága az életbiztositás.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLETNEK

tizenháromféle elsőosztályu kötvénye közül kiválaszthatja azt, amelyik a legjobban megfelel életviszonyainak!!

Ne felejtse el, hogy a Verhovay Segély Egylet tagjainak a létszáma ma már közel áll az ÖTVENEZERHEZ és vagyona tulhaladta az

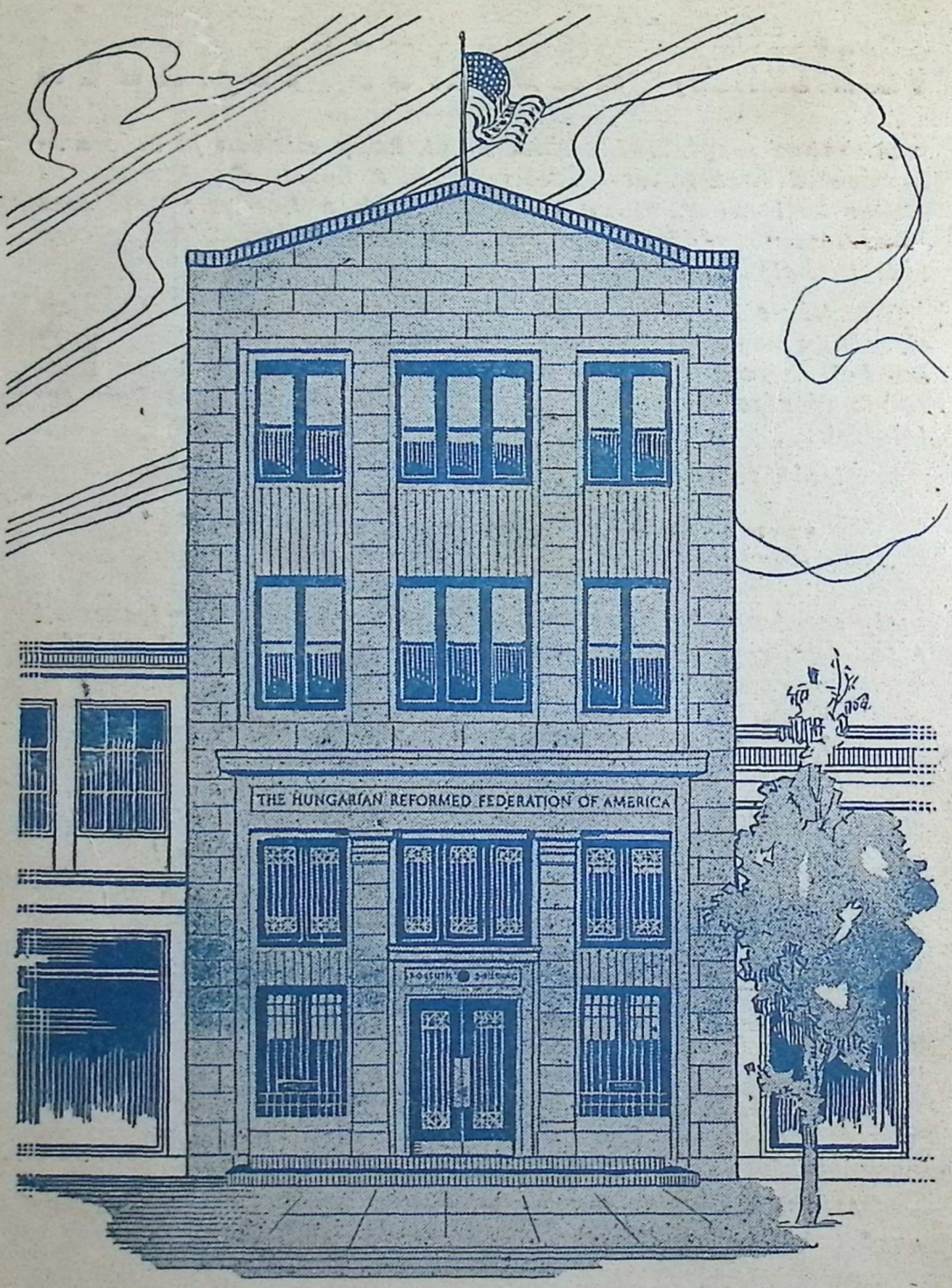
ÖTMILLIÓ DOLLÁRT

Ne késlekedjen tehát és ne hagyja családját aggódó bizonytalanságban, hanem lépjen be még ma a legnagyobb magyar biztositó egyesületbe!

Mindennemü felvilágositással készséggel szolgál az egylet központi hivatala.

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET

345 Fourth Avenue *PITTSBURGH, PA.*

KOSSUTH BUILDING
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUSOK FEHÉR HÁZA
WASHINGTON, D. C.
1726 Pennsylvania Avenue, N. W.